دوم با آخرین تغییرات و نمایه

اطلس عمومی

ایران و جهان

سیاسی، طبیعی، اقتصادی، مصور

SAHAB
موسسهٔ جغرافیائی و کارتوگرافی سحاب
نامی آشنا در جغرافیای ایران
Sahab Geographic & Drafting Institute
تاسیس ۱۳۱۵ شمسی - ۱۹۳۶ میلادی

اطلس عمومی

ایران و جهان

سیاسی، طبیعی، اقتصادی، مصور

پدید آورنده

بخش تحقیقات و مطالعات جغرافیائی

مؤسسه جغرافیائی و کارتوگرافی سحاب

زیر نظر

محمد رضا سحاب

SAHAB
مؤسسه جغرافیائی و کارتوگرافی سحاب
نامی آشنا در جغرافیای ایران
Sahab Geographic & Drafting Institute
تاسیس شهریور ۱۳۱۵شمسی، ۱۹۳۶ میلادی

طرح، ترسیم، کارتوگرافی، لیتوگرافی از مؤسسه جغرافیائی و کارتوگرافی سحاب

تهران، خیابان سمیه (بین شریعتی و بهار) پلاک ۳۰ ، تلفن : ۷۵۳۵۶۷ ، ۷۵۳۵۶۵۱ ، ۷۵۲۳۴۴۳ ، فاکس : ۷۵۳۵۸۷۶ ، صندوق پستی: ۶۱۷-۱۱۳۶۵،
سایت اینترنتی: www. sahabmap.com

اطلس عمومی ایران وجهان

سیاسی، طبیعی، اقتصادی، مصور

سرپرست طرح تهیه و تولید:

زنده یاد استاد عباس سحاب

پدید آورنده:

بخش تحقیقات و مطالعات جغرافیائی

مؤسسه جغرافیائی و کارتوگرافی سحاب

زیر نظر محمد رضا سحاب

برنامه ریزی و اجرای طرح: محمد رضا سحاب، غلامرضا سحاب

ترجمه از متن آلمانی: دکتر محمد تقی رهنمائی، دکتر مصطفی مؤمنی، بهرام کیهان خدیو

تحقیق، برگردان اسامی نقشه ها به فارسی، لترینگ، کنترل و تصحیح: فاطمه سحاب، علی بابا عسگری

کارتوگرافی رایانه ای: امیرصفا خطیب زاده، امیر علی خطیب زاده، سید محمد عماد دادرس

تنظیم و استخراج نمایه: ژیلا پاک، مینو سحاب، گل صنم سحاب، ونوس شیرمحمدی، یاسمن سحاب

حروفچینی رایانه ای: شیرازه خطیب زاده، نهال کیهان خدیو

لیتوگرافی: محمد علی عباسی

با همکاری و اجازه چاپ متن فارسی نقشه های مؤسسات زیر:

کارل ونشو Karl Wenschow مونیخ، آلمان

گئوگ وسترمن Georg Westermann برانشویک، آلمان

هرمان شرودل Hermann Schrodel هانوفر، آلمان

ناشر

مؤسسه جغرافیائی و کارتوگرافی سحاب

چاپ: شرکت چاپ رایان

صحافی: ملک محمودی

چاپ دوم با تجدید نظر: اردیبهشت ۱۳۸۴

تعداد ۶۰۰۰ جلد

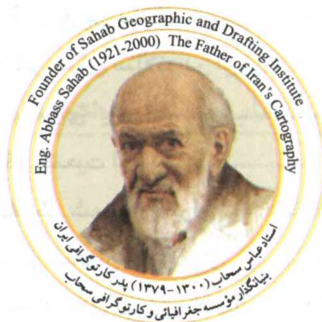
مؤسسه جغرافیائی و کارتوگرافی سحاب.بخش تحقیقات.
اطلس عمومی ایران و جهان سیاسی – طبیعی –
اقتصادی / مؤلف بخش تحقیقات جغرافیائی سحاب . –
تهران : مؤسسه جغرافیائی وکارتوگرافی سحاب ، ۱۳۸۱ .
۱۹۲ ص . : نقشه ؛ ۲۵ × ۳۵ س م.
ISBN 964-6556-23-x
فهرستنویسی براساس اطلاعات فیپا .
۱ . اطلسها . ۲ . ایران -- نقشه ها . الف . بخش
تحقیقات جغرافیائی سحاب .
۱٦٤ الف ۸۸۳ م /G۱۰۲۱ ۹۱۲
کتابخانه ملی ایران ۱٦۱۰۸–۸۱م

General Atlas of Iran and the World
Published by Sahab Geographic and Drafting Institute
No.30, Somayyeh St., between Bahar & Shariati, P.O. Box 11365-617,
Tel. (+ 9821) 7535670 – 7535651, Fax 7535876, Tehran, Iran
www. sahabmap.com

Second revised edition, May 2005
ISBN: 964-6556-23-x
شابک: x - ۲۳- ۶۵۵۶ - ۹۶۴

شماره انتشاراتی: ۲۵۶۰

بنام خداوند جان و خرد

پیشگفتار چاپ دوم

اطلس عمومی ایران و جهان که برای نخستین بار در میهن عزیزمان، همتراز اطلس های جغرافیائی کشورهای پیشرفته جهان چاپ و منتشر شده است، اثر تازه ایست از موسسه جغرافیایی و کارتوگرافی سحاب که چاپ نخست آن با پذیرش فراوان هم میهنان روبرو شد و در اندک مدتی نایاب گردید.

شادروان استاد مهندس عباس سحاب از سال ۱۳۱۳ که نخستین نقشه را با حداقل امکانات با دستان هنرمند خود ترسیم کرد، تا سال ۱۳۴۱ که نخستین اطلس ایران وجهان را به چاپ رساند، و نیز ازآن پس، همواره نگرشی خاص به دانش آموزان، دانشجویان و دانش پژوهان این مرز و بوم داشت.

اندیشه تهیه وچاپ اطلس بین المللی ایران وجهان، نخستین بار در دهه پنجاه خورشیدی، درسفری که زنده یاد استاد عباس سحاب همراه نگارنده به اروپا داشت، با چند مؤسسه بزرگ کارتوگرافی ازجمله موسسات کارل ونشو Karl Wenschow و هرمان شرودل Hermann Schrodel و وسترمن Westermann مطرح شد، تا بتواند این کمبود را در فرهنگ کشور از میان بردارد و ایرانیان ناگزیر از رویکرد به اطلس های بین المللی به زبانهای بیگانه نباشند.

سرانجام پس از گفتگوهای فراوان و رفت و آمدهای بسیار و پرداخت هزینه های چشمگیر، این موسسات در نیمه دوم دهه پنجاه با واگذاری امتیاز چاپ متن فارسی اطلسهای خود موافقت کردند. بدین شکل نقشه های مصور، نقشه های برجسته نمای قاره ها و نقشه های اقتصادی جهان فراهم آمد. سپس نقشه های ایران و کشورهای همسایه، همچنین برگردان متن و نامهای تمامی نقشه های اطلس به زبان فارسی و حروفچینی این حجم عظیم از نقشه ها به کوشش کارکنان بخشهای پژوهشی، علمی و فنی موسسه، درطول چند سال کار و تلاش، به مرحله نهایی رسید. اما طراحی و کارتوگرافی نقشه های موضوعی و منطقه ای مربوط به ایران و کشورهای همسایه و سایر نقشه هائی که در اطلس های موسسات یاد شده موجود نبود و می بایست با همان سبک و سیاق انجام شود، سالها بطول انجامید.

این کار بزرگ به مراحل پایانی خود نزدیک می شد که با تغییرات عمده سیاسی در کشورهای بلوک شرق اروپا و فروپاشی اتحاد شوروی (سابق) و تولد کشورهای جدید، در سالهای دهه شصت و هفتاد خورشیدی، باز هم به عهده تعویق افتاد و در نتیجه چاپ و انتشار این اطلس و سایر اطلس های مرتبط با آن در سطوح مختلف، که از آرزوهای دیرینه آن بزرگمرد بود، متاسفانه در زمان حیاتش تحقق نیافت.

بهنگام کردن اطلاعات این اطلس در چند مرحله در سالهای گذشته انجام شده و در حال حاضر نیز آخرین دگرگونیهای سیاسی جهان تا پایان سال ۱۳۸۳ در نقشه ها و متن اطلس گنجانده شده است. همچنین در چاپ دوم، نمایه اسامی اطلس (Index) نیز با بیش از ۱۵۰۰۰ نام جغرافیائی به آن افزوده شده است. امیدواریم که در چاپهای آینده نیز با افزودن نقشه ها، آمارها و اطلاعات و مطالب بیشتر، روزبه روز در تکامل آن تلاش نمائیم.

مدیر و کارکنان مؤسسه جغرافیایی و کارتوگرافی سحاب همواره می کوشند با تدوین و چاپ و نشر هرچه بهتر اطلس های گوناگون، در انجام خواسته های بنیان گزار این مؤسسه فرهنگی و برآوردن نیاز هم میهنان گرامی، با تمام توان به فرهنگ ایران زمین، خدمت کنند.

محمد رضا سحاب

موسسه جغرافیائی و کارتوگرافی سحاب

فهرست مندرجات

راهنمای نقشه ایران تقسیمات کشوری

مقیاس ۱:۱,۸۰۰,۰۰۰

- مرکز کشور
- مرکز استان
- مرکز شهرستان
- مرکز بخش
- نقاط شهری
- آبادیهای بین ۲۰۰۰ تا ۵,۰۰۰ نفر
- آبادیهای مهم کمتر از ۲,۰۰۰ نفر
- در مواردی که مرکز بخش نقاط شهری باشد
- نقاط ارتفاعی به متر
- مرز بین المللی
- حدود استان
- حدود شهرستان
- حدود بخش
- راههای اصلی
- راههای فرعی
- بزرگراه
- راه آهن
- علامت سد
- رودخانه

راهنمای نقشه های قاره ها سیاسی وطبیعی

علامات شهرها به نسبت جمعیت

- شهرهای مهم
- شهرهای متوسط
- سایر شهرها به ترتیب جمعیت

پایتخت

- مرز بین المللی
- مرز ایالت
- آثار باستانی
- ۲۷۲۰ ارتفاع کوهها به متر

کلمات اختصاری

غه ـ دماغه

ر ـ رود

ج ـ جزایر

چه ـ دریاچه

به بالا — متر

۳۰۰۰ ۲۰۰۰ ۱۰۰۰ ۵۰۰ ۲۰۰

راهنمای نقشه های قاره ها اقتصادی

- نفت
- گاز
- سنگ آهن
- Cu مس
- Pb سرب
- PZ سرب و روی
- Zn روی
- Mn منگنز
- N نیکل
- C کروم
- P پلاتین
- Bx بوکسیت
- Hg جیوه
- S گوگرد
- Ph فسفات
- پتاسیم
- نمک
- بندرهای ماهیگیری
- نیروگاه حرارتی
- نیروگاه آبی

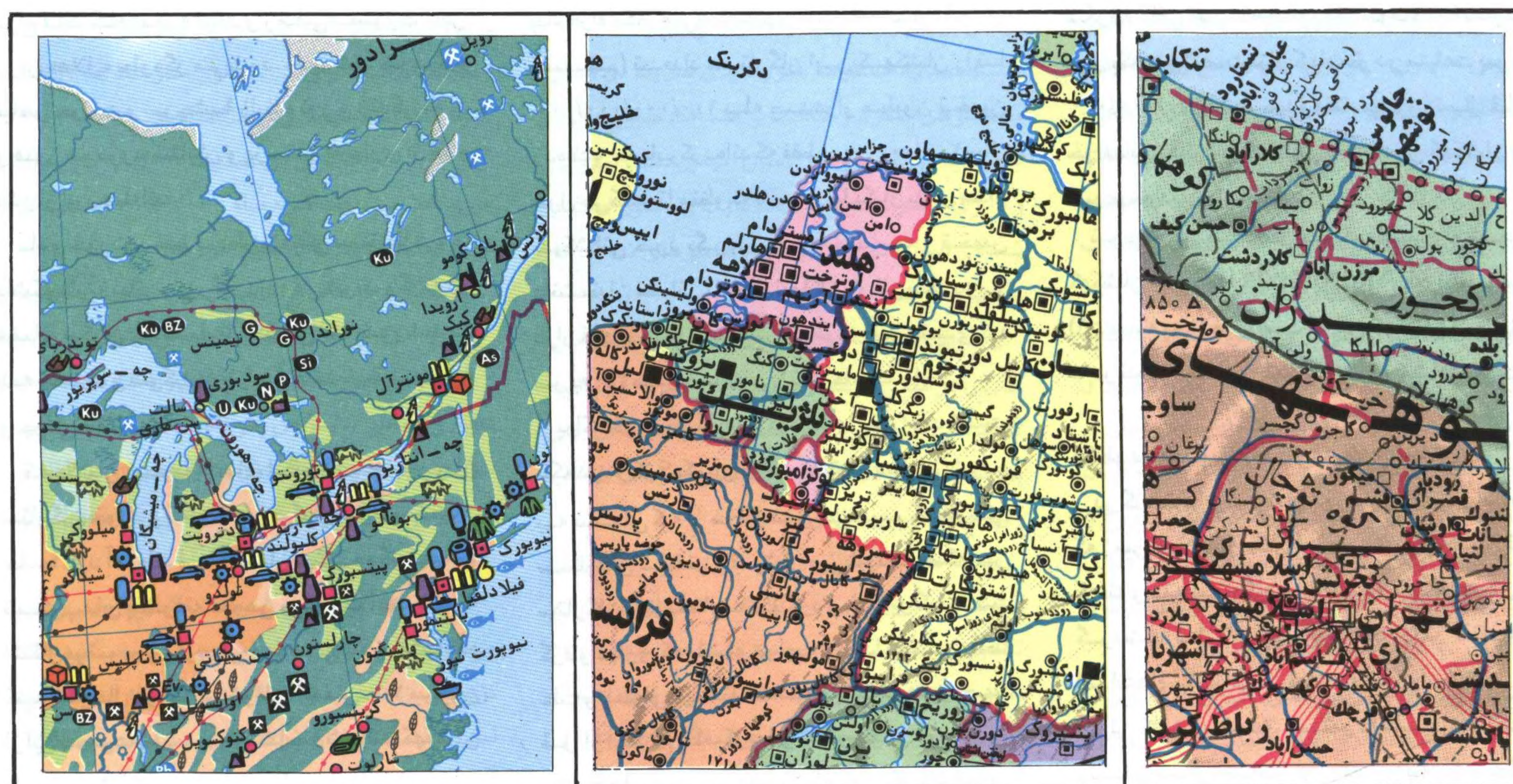
طبقه بندی علائم براساس اهمیت در ۴ گروه

صنایع

- ذوب آهن و فولاد
- ذوب فلزات
- تولید آلومینیم
- صنایع فلزی
- ماشین سازی
- اتومبیل سازی
- کشتی سازی
- صنایع الکتریکی
- ساعت سازی
- صنایع شیمیایی
- لاستیک سازی
- پالایشگاه نفت
- پارچه بافی
- تولید پوشاک
- صنایع چوب
- کاغذ سازی
- چینی سازی
- صنایع غذایی

معادن

- زغال سنگ
- زغال سنگ قهوه‌ای

ستارگان و کهکشان

نقاط زیبا و درخشانی که شب هنگام بر پهنه گنبد رفیع فلک چشمک می‌زنند و در قرنها دوران زندگی بشر در این خاکدان تاریک الهام‌بخش شاعران، نظاره‌گاه عارفان و مخاطب شیفتگان و دمساز گمشدگان بوده‌اند، ستارگان نامیده می‌شوند.

سیاره خاکی ما و ماه دلفریب و زیبا که در مزرعه مواج فلک گاه «بدر» است و زمانی بصورت داس زرین «هلال» جلوه‌گر می‌شود. خورشید که منشأ فیاض حرارت و سرچشمهٔ زاینده نور و زندگی است و هنوز هم مورد ستایش و پرستش بسیاری از ابناء بشر از این جمله‌اند.

ماه و خورشید فقط بخاطر نزدیکی بیشتر با کره ما باشکوه‌تر، زیباتر و بزرگتر دیده می‌شوند، وگرنه در فضای بیکران چه بسیارند اختران که خورشید با همه سطوت و شوکت در برابر آنها سیاره‌ایست فقیر و جرمی حقیر.

کهکشان: مجموعه‌های انبوه و بیشماری از ستارگان خورد و کلان که در بیکران عرصه کیهان جابجا گرد آمده‌اند و ما آدمیان جستجوگر تنها با تلسکوپهای پیشرفته نجومی می‌توانیم آنها را که به اشکال بیضوی و مارپیچی دیده می‌شوند مشاهده کنیم و تابحال در بیکران ژرفای آسمان ۱۰۰ میلیون از این مجموعه‌ها شمرده و شناخته شده‌اند، کهکشان نامیده می‌شوند.

فرضیه دانشمندان از این قرار است که این کهکشانها در حول محوری مرکزی به حرکت دورانی مشغولند، حرکتی که آغاز و انجامش را فقط خدای کهکشانها می‌داند خدائی که این گسترده بساط را بر دشت کائنات گسترده است.

منظومه خورشیدی که عبارت از خورشید و زمین و ۸ سیاره دیگر است جزء بسیار ناچیز از کهکشان «راه شیری» را تشکیل می‌دهد (همین کهکشان که ما بنام «راه مکه» می‌شناسیم و شبانگاه نظاره‌گر آن هستیم) تعداد ستارگان این کهکشان را تا ۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ بله صدهزار میلیون تخمین زده‌اند و حساب کرده‌اند که فقط ۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰ سال طول می‌کشد تا منظومه شمسی ما یکبار بدور مدار کهکشانی خود بگردد، و بنابه محاسبه و تخمین دانشمندان فضائی تا بحال تنها ۲۳ بار این سفر دور و دراز کیهانی از بدو پیدایش منظومه خورشیدی که سر به ۴/۶ میلیارد سال می‌زند انجام شده است.

پراکندگی ستارگان در کهکشانها یکنواخت نیست، بلکه در مرکز کهکشان تراکم بیشتری دیده می‌شود و به نسبتی که از مرکز دور می‌شویم گستردگی ستارگان بیشتر و بیشتر می‌شود. فاصله بین ستارگان را توده‌های عظیم گرد و غبار پر کرده است گرد و غباری که منشا و موجب آن پیدا نیست و رابطه علت و معلولی آن شناخته نشده است به همین جهت قبل از اختراع تلسکوپهای الکترونیکی دور برد و پیشرفته امروزی بسیاری از اختران کهکشانها در وراء این پرده سیاه پوشیده بودند و دیده نمی‌شدند و بشر می‌پنداشت که این میدانهای عظیم خالی را فقط سیاهی و ظلمت انباشته است و امروز پیشرفت سریع تکنیک و دانش فضائی بویژه سفرهای فضانوردان که اخیرا انجام شده نارسائی این پندارها را آشکار ساخته است.

برای نشان دادن عظمت حجم کهکشانها و جلب توجه آدمی به گستردگی بی‌کرانه این دستگاه شگرف کافی است که بدانیم یک موشک با سرعت سیر یکصدوشصت‌هزار کیلومتر در ساعت پس از ۶۷۰/۰۰۰/۰۰۰ (ششصدوهفتادمیلیون) سال قادر خواهد بود قطر این کهکشان یعنی همین کهکشان راه شیری خودتان را بپیماید.

نزدیکترین کهکشان به کهکشان راه شیری کهکشان آندرومدا Andromeda امراة‌المسلسله (زن بسته به زنجیر) است که این کهکشان از سیاره ما در نیمکره شمالی زمین قابل دید و مشاهده است.

منظومه شمسی (منظومه خورشیدی)

در گذشته‌های نه چندان دور باور مردم بر این بود که زمین قلب عالم امکان است و در مرکز کیهان قرار گرفته و همه ستارگان حتی خورشید بدور آن در گردشند، بازتاب اینگونه تفکر را در کتاب‌ها و افسانه‌های باستانی می‌توان یافت.

ولی کاوش و تحقیق مستمر دانشمندان و تکامل وسایل ستاره‌شناسی و روند رو به رشد علم و تکنیک بالاخره این حقیقت را ثابت کرد و به مرحله

باور و یقین رسانید که کره خاکی ما خود یکی از سیارات نه‌گانه‌ای است که در مداری بیضی‌شکل به دور خورشید در گردش است.

زمین از نظر فاصله با خورشید سومین سیاره منظومه خورشیدی است، یعنی بعد از عطارد و زهره قرار گرفته.

کره زمین

کره‌ای که آدمیان و موجودات بیشمار دیگری اعم از گیاهان و حیوانات در آن زندگی می‌کنند از نظر فاصله با خورشید سومین سیاره منظومه خورشیدی است.

در باره پیدایش زمین از دیدگاه دانشمندان نظرات و فرضیه‌های گوناگونی ابراز شده است از جمله فرضیه معروف لاپلاس منجم و دانشمند سرشناس فرانسوی است که می‌گوید: منظومه خورشیدی در آغاز توده عظیمی از گازهای افروخته و ملتهب بوده است که حرکت دورانی سریعی در حول محور مرکزی خود داشته و رفته رفته در طول میلیونها سال این توده‌های گاز مشتعل، سرد شده و بعلت چرخش و حرکت دورانی سریع حلقه‌هائی از گازهای منطقه استوائی آن رها گردیده و با سرعت بسیار زیاد در فضا به حرکت دورانی خود ادامه داده و در نهایت از این حلقه‌های رها شدهٔ متوالی کرات و سیارات منظومه خورشیدی بوجود آمده و هسته مرکزی (خورشید) بهمان صورت هریک از سیاراتی که بدور خورشید می‌گردند، اجرام و اجسامی را در مدار جاذبه خویش دارند که بدور آنها در گردشند مانند کره ماه که قمر زمین است و در مجموع خورشید و خانواده نه عضویش و هزاران جسم و جرمی که بدور اعضای این خانواده طواف می‌کنند و قمر یا ماهواره آنها به حساب می‌آیند، منظومه خورشیدی را تشکیل می‌دهند نه سیاره اصلی عبارتند از: تیر(عطارد یا مرکوری) ناهید (زهره یا ونوس) زمین (ارض یا ارث) بهرام (مریخ یا مارس) برجیس (مشتری یا ژوپیتر) کیوان (زحل یا ساترن) اورانوس - نپتون - پلوتون. چهار سیاره نخستین بسیار کوچک و چهار سیاره بعدی بسیار بزرگ برجیس از همه بزرگتر و تیر از همه کوچکتر است. اگر زمین را «۱» فرض کنیم تیر «۴٪» و برجیس «۳۱۸» برابر آنست در سال ۱۹۹۱ صحبت از کشف یک سیاره جدید فراتر از پلوتون بوده است.

خورشید که خود یکی از هزاران میلیون ستاره کیهان است نه بزرگترین آنهاست و نه پرنورترین و چه بسا در این پهنه بیکران که تنها آفریننده جهان از ابعاد بی‌انتها و گستردگی بی‌اندازه آن آگاه است اختران و کواکبی باشند که خورشید پرفروغ و قهرمان سرفراز و یکه تاز میدان منظومه ما در مقابل ملتهب و منفجر باقی مانده است و این موالید برگرد هسته مادر به گردش خود ادامه داده‌اند.

البته در این رابطه فرضیه‌های دیگری نیز عنوان و ارائه شده است جدیدترین نظریه حاکی از آن است که زمین همانند سایر سیارات از تراکم ابرها و غبارها و گازهای پیرامون خورشید بین ۴/۶ و ۴/۵ میلیارد سال پیش به وجود آمده است.

فاصله زمین از خورشید قریب ۱۵۰ میلیون کیلومتر عنوان شده است، نور این مسافت را در ۸ دقیقه و ۲۰ ثانیه می‌پیماید. کره زمین هر ۲۴ ساعت یکبار بدور خود می‌گردد که «حرکت وضعی» نامیده می‌شود و از این حرکت شب و روز پدید می‌آید، سرعت این گردش حدود ۳۱ کیلومتر در دقیقه است همچنین در هر ۳۶۵ روز و ۶ ساعت یکبار روی مداری بیضی شکل خود بدور خورشید گردش می‌کند که حرکت انتقالی نام دارد در این حرکت سرعت سیر زمین حدود ۲۹/۶ کیلومتر در ثانیه می‌باشد حرکت انتقالی سال و فصول چهارگانه را موجب می‌شود. هر سال ۶ ساعت اضافی دارد که جمع این شش ساعت‌ها هر چهارسال یکبار سال کبیسه یعنی ۳۶۶ روزی را باعث میگردد.

شعاع استوائی زمین حدود ۶۳۷۷ کیلومتر و شعاع قطبی آن قریب ۶۳۵۶ کیلومتر است این ۲۱ کیلومتر اختلاف دو شعاع ناشی از فرورفتگی قطبین زمین و برآمدگی منطقه استوائی است بنابراین زمین کره کامل نیست بلکه شلجمی (بشکل شلغم) است و بدیهی است که به همین میزان بین دایره محیطی و دوایر نصف‌النهاری نیز اختلاف وجود دارد که به طریق اولی عظمت و نور و درخشش و شکوه آنها ذره‌ای بی‌مقدار باشد.

اینکه ما خورشید را بزرگترین و نورانی‌ترین آنان می‌بینیم و می‌شناسیم، با نزدیکی خورشید به کره زمین رابطه دارد و از این قرب جوار ناشی می‌شود و یک واقعیت نیست. این مسافت باصطلاح نزدیک (در مقیاسهای نجومی) مسافتی است قریب به یکصدوپنجاه میلیون کیلومتر!! و در همین رابطه است که ما مثلاً ماه را هم با حجمی معادل یک میلیون‌نیم حجم خورشید که اصولاً با معیارهای کروی انطباق ندارد و سنگ پاره‌ای آسمانی است نیز آنسان بزرگ و با شوکت و شکوه می‌یابیم.

نه سیاره منظومه خورشیدی هریک در مدار مخصوص بخود و فاصله و مسافت معین بدور خورشید می‌گردند و طول سال آنها برحسب نزدیکی و دوری و سرعت سیر آنها متفاوت و متغیر است و تمامی این مدارها و خط سیرهای نه‌گانه بیضی‌شکل‌اند.

و بدیهی است که نزدیکترین سیارات نه‌گانه این مدار را در مدتی کوتاهتر و دورترین آنها به خورشید در مدتی طولانی‌تر طی می‌کنند. (تیر ۸۸ روز و پلوتون حدود ۲۴۸/۵ سال) ناشی از شکل خاص زمین و گرد نبودن کامل آنست.

محیط دایره استوائی زمین حدود ۴۰۰۷۰ کیلومتر و مساحت آن قریب ۵۱۰/۶۰۷/۰۰۰ کیلومتر مربع تخمین زده می‌شود، از این مساحت حدود ۱۵۰ میلیون کیلومتر مربع را خشکی‌های زمین اعم از قاره‌ها و جزایر کوچک و بزرگ فرا گرفته و بقیه را آب، یعنی اقیانوس‌های بیکران و گسترده پنجگانه و دریا و دریاچه‌ها.

حجم کره زمین ۱۰۸۲۸۴۱ میلیون کیلومتر مکعب و سنگینی آن نزدیک به ۵۹۷۳ تریلیون تن برآورد شدهٔ و وزن مخصوص زمین بطور متوسط ۵/۵ است جمعیت زمین در حال حاضر ۱۳۸۰ هجری شمسی ۶ میلیارد تخمین زده می‌شود و میزان تراکم آن بطور متوسط ۴۰ نفر در کیلومتر مربع می‌باشد. میزان جمعیت و نسبت تراکم آن با شرایط اقلیمی و زیستی مناطق مختلف نسبت مستقیم دارد، بعضی از نواحی زمین از نظر جمعیت سخت متراکم و فشرده است مانند کشور موناکو واقع در جنوب ناحیه‌ی اروپا (هر کیلومتر مربع ۱۶ هزار نفر) و برخی مناطق که شرایط و امکانات زندگی در آن کم و محدود است مانند مناطق قطبی و صحراهای خشک و سوزان بسیار خالی است و تا مرز یک نفر در چند کیلومتر مربع هم پایین می‌آید.

طبق پیش‌بینی مؤسسات آمارگیری جهان در سال ۲۰۲۰ میلادی ۷ تا ۸ میلیارد جمعیت خواهیم داشت و این خود زنگ خطر بزرگی است. زیرا هم‌اکنون انبوه بیشماری از مردم جهان که تا $\frac{۳}{۴}$ کل جمعیت جهان تخمین زده شده یا دچار کمبود و فقر مواد غذائی‌اند و یا نبود آن باین ترتیب تکلیف سال ۲۰۲۰ معلوم است.

کره ماه

کره ماه نزدیکترین کره به زمین است. باید دانست که ماه از خود نوری ندارد، بلکه از خورشید کسب نور می‌کند و نیمی از آن همواره تاریک است.

پیدایش ماه

بدست آمدن سنگهایی از سطح ماه با قدمت ۴/۶ میلیارد سال پیش ثابت می‌کند که ماه نیز همزمان با زمین و سایر سیارات از غبار و گازهای اطراف خورشید آغازین بوجود آمده است و نظریه‌های قدیمی را که ماه از زمین جدا شده و یا در فضا سرگردان بوده و جاذبه زمین آن را مهار کرده، رد می‌کند.

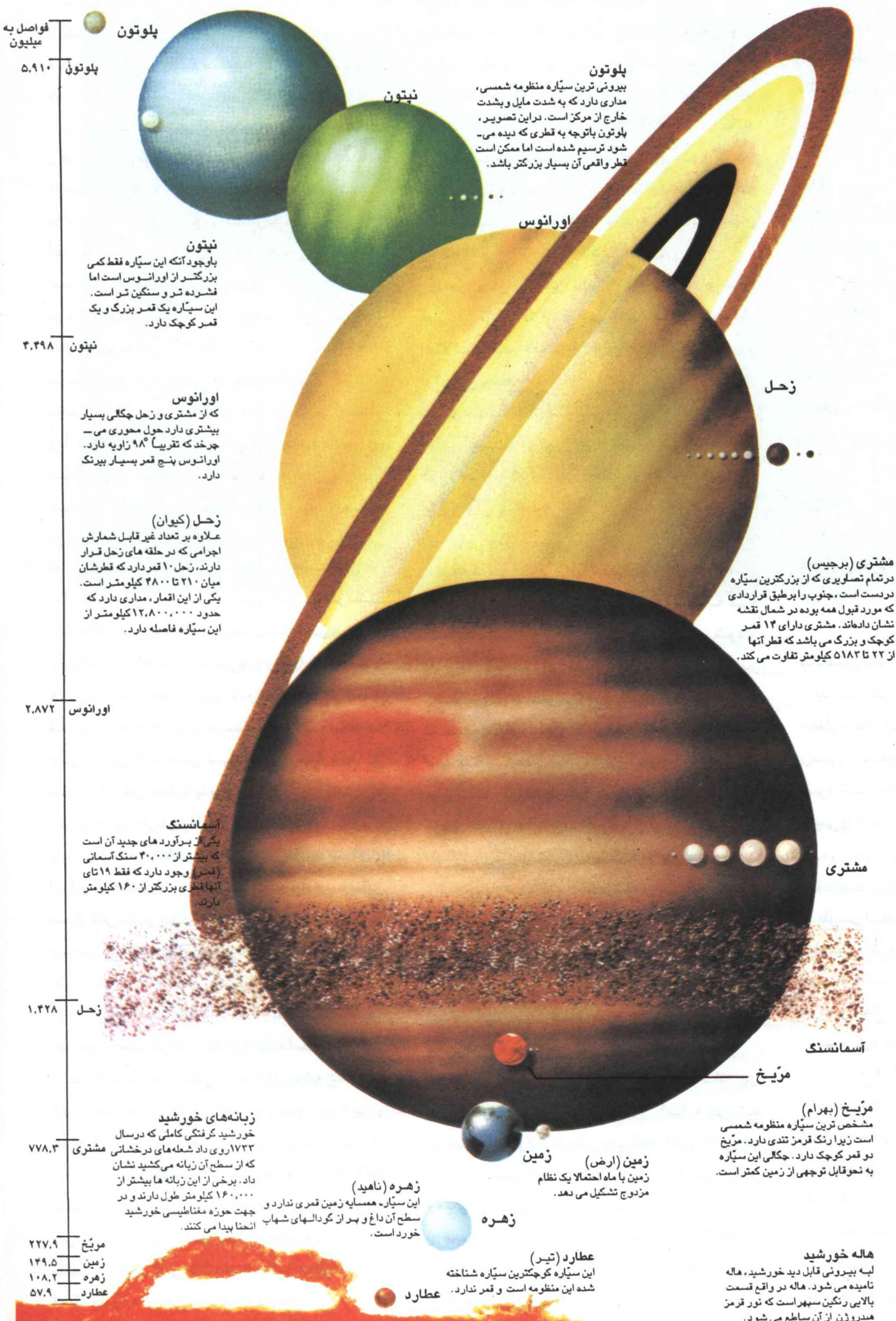
فاصله ماه از زمین بطور متوسط ۳۸۴/۴۰۰ کیلومتر است دورترین فاصله حدود ۴۰۰/۰۰۰ کیلومتر و نزدیکترین آن حدود ۳۶۰/۰۰۰ کیلومتر می‌باشد. مساحت کره ماه ۳۷/۸۵۲/۰۰۰ کیلومتر مربع و شعاع آن ۱/۷۳۶ کیلومتر است.

حجم کره ماه که $\frac{۱}{۴۹}$ حجم زمین است در حدود ۲۱/۹۰۴/۰۰۰/۰۰۰ کیلومتر مکعب می‌باشد.

قسمت‌های مختلف کره ماه امروزه دارای نقشه دقیق و اسامی مشخص می‌باشد. همچنین اساس سال هجری قمری از گردش ماه بدور زمین است. کره ماه بدور زمین می‌گردد، همانطوریکه زمین نیز بدور خورشید می‌گردد.

کره ماه هر ۲۷ روز و ۸ ساعت یکبار به دور زمین می‌گردد به این زمان «ماه قمری» می‌گویند کره ماه نزدیکترین همسایه زمین است و فاصله آن بقدری است که آنرا می‌توان در آسمان دید در سال ۱۹۶۹ آرمسترانگ و آلدرین، فضانوردان آمریکایی اولین انسانهائی بودند که قدم به کره ماه گذاشتند.

بزرگی وکوچکی سیّارات نسبت به یکدیگر

منظومهٔ شمسی (منظومهٔ خورشیدی)
خورشید عمده ترین جرم منظومهٔ شمسی است. خورشید در فاصله ۳۰۰۰۰ سال نوری از مرکز کهکشان ما قرار گرفته است و ۲۲۵ میلیون سال طول می کشد تا یک یک دور به دور کهکشان ما بزند. در نظام خورشیدی ۹ سیّاره، همراه با قمرهای خود قرار دارند و علاوه بر این مجموعه، ستاره هایی دنباله دار و اجرام سماوی کوچکتری مثل آسمانسنگ ها هم وجود دارد. دیاگرامی که درطرف راست قرار دارد بخش بالا- یی خورشید را (در پایین صفحه مقابل) همراه با مهمترین اجزای منظومهٔ شمسی که در فضایی بسیار کوچکتر از مقیاس واقعی خود فشرده شده اند، نشان میدهد.
برای آنکه میان قطر اجزام این منظومه مقایسه ای بشود، بخش بالایی خورشید به عنوان جزئی از کره ای بقطر ۱/۵۲ متر ترسیم شده است. اگر بخواهیم همین مقیاس را در مورد فاصله ها رعایت کنیم باید زمین را در فاصله ۱۲۷ متری و دورترین سیّارهٔ منظومه، پلوتون را در فاصله ۴۹۰۰ متری ترسیم کنیم.

پلوتون در سال ۱۹۳۰ کشف شد. مداری بسیار خارج از مرکز دارد که شعاع آن میان ۴۵۰۰ تا ۷۴۰۰ میلیون کیلومتر در نوسان است. بعلت آنکه از خورشید بسیار دور است، بشدّت سرد است و احتمالا جوّ هم ندارد.

نپتون در سال ۱۸۴۶ کشف شد و قطری برابر ۵۰۷۰۰ کیلومتر دارد و عمدتاً از گاز تشکیل شده است، گرچه در مورد ساخت درونی آن اطلاع کمی در دست است. این سیّاره هر ۱۶۴ ۳/۴ سال زمینی یکبار به دور خورشید میگردد. اگر با دوربین نجومی به آن نگاه کنیم به صورت صفحه مدور آبی کوچکی دیده میشود.

اورانوس در سال ۱۷۸۱ کشف شد و تا حدود زیادی شبیه نپتون است امّا جرم کمتری دارد. این سیّاره گذشته از آنکه با چشم غیرمسلح بندرت و خیلی کم قابل دید است، تلسکوپهای قوی هم جزئیات بسیارکمی از سطح سبز آنرا نشان میدهند.

زحل (کیوان) دوّمین سیّاره بزرگ منظومه است که قطر استوای آن ۱۲۲،۳۰۰ کیلومتر است. این سیّاره از نظر ظاهری با هیچ سیّارهٔ دیگری شباهت ندارد زیرا دارای حلقه هایی است که از اجزایی به اندازه های مختلف ساخته شده است. چگالی این سیّاره از آب کمتر است و حداقل لایه های خارجی آن گازی است.

مشتری یا برجیس (ژوپیتر) بزرگترین سیّاره منظومه است و قطر استوای آن ۱۴۲،۷۵۰ کیلومتر است امّا چرخش خیلی سریعش به دور خود که هر ۹ ۳/۴ ساعت یک بار صورت میگیرد، موجب میشود این کره در قطبها خیلی پهن باشد. به نظر میرسد که دور این سیّاره کمربند هایی از ابر قرار دارد که احتمالا از آمونیاک است و دارای لکه های مختلفی است که لکه قرمز و بزرگ آن، نیمه ثابت به نظر میرسد.

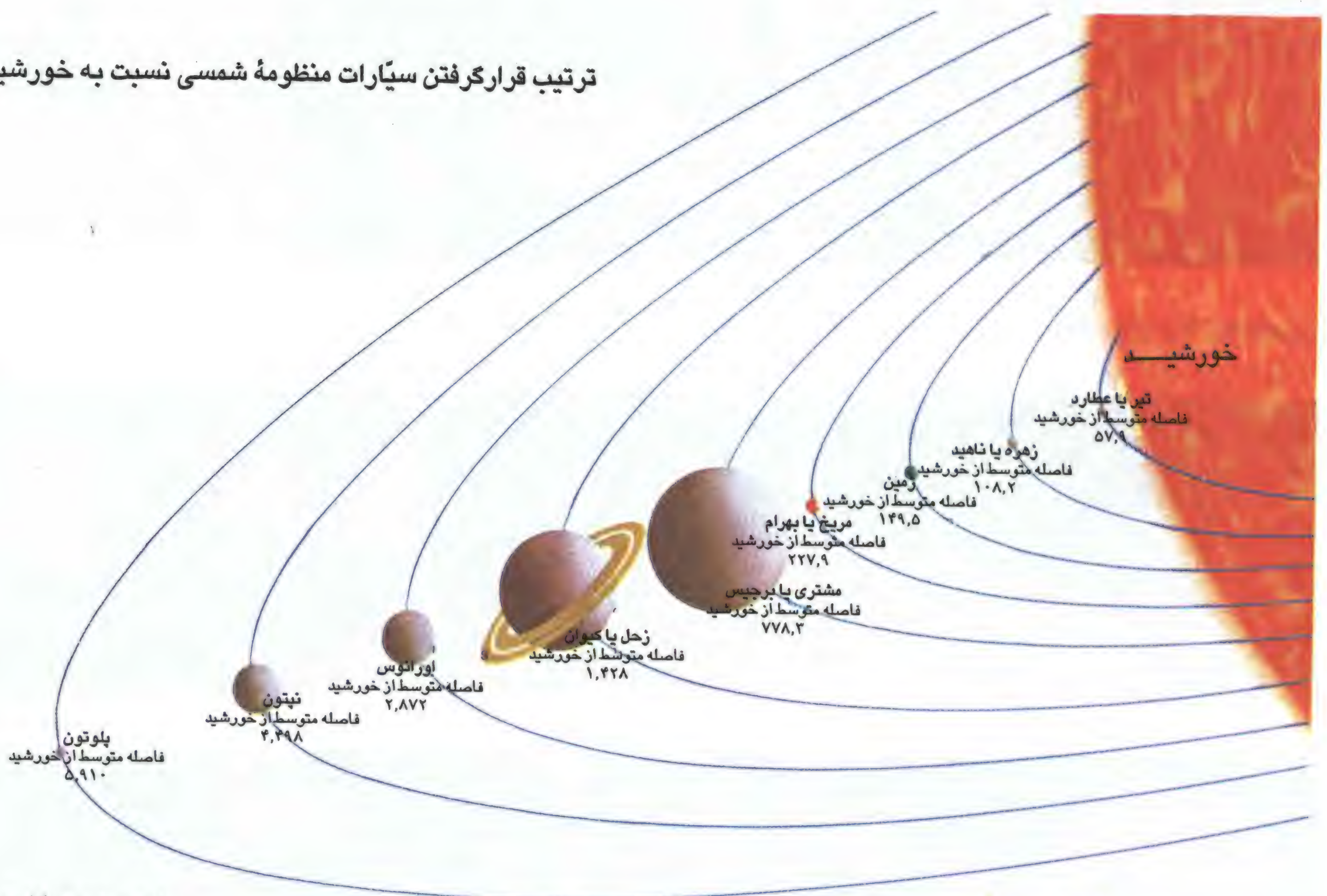
آسمانسنگ ها و خرده سیّاره ها توده ای از مواد سیّاره ای که از نظر اندازه میان ذرّات غبار یا توده هایی به بزرگی جزایر بریتانیا متفاوت اند، عمدتاً میان مشتری و مریخ در حال گردش اند و برخی از آنها مدارهای خارج از مرکز دارند که به مدار زمین نزدیک میشوند.

مریخ یا بهرام (مارس) حدود ۶۷۶۰ کیلومتر قطر دارد و دارای جّو رقیقی است که عمدتاً از دی اکسید کربن تشکیل شده است و سطح آن دارای حفره هایی شبیه سطح ماه است. امروزه تصّور نمی شود که این سیّاره محتوی حیات باشد.

زمین / ماه نظام زمین و ماه امروزه بصورت یک سیّاره مزدوج تصّور می شود نه یک سیّاره و ماهی که به دور آن می گردد. ماه از زمین فاصله متوسطی برابر با ۳۸۵۰۰۰ کیلومتر دارد و اکنون مسلّم است که حیات در آن وجود ندارد.

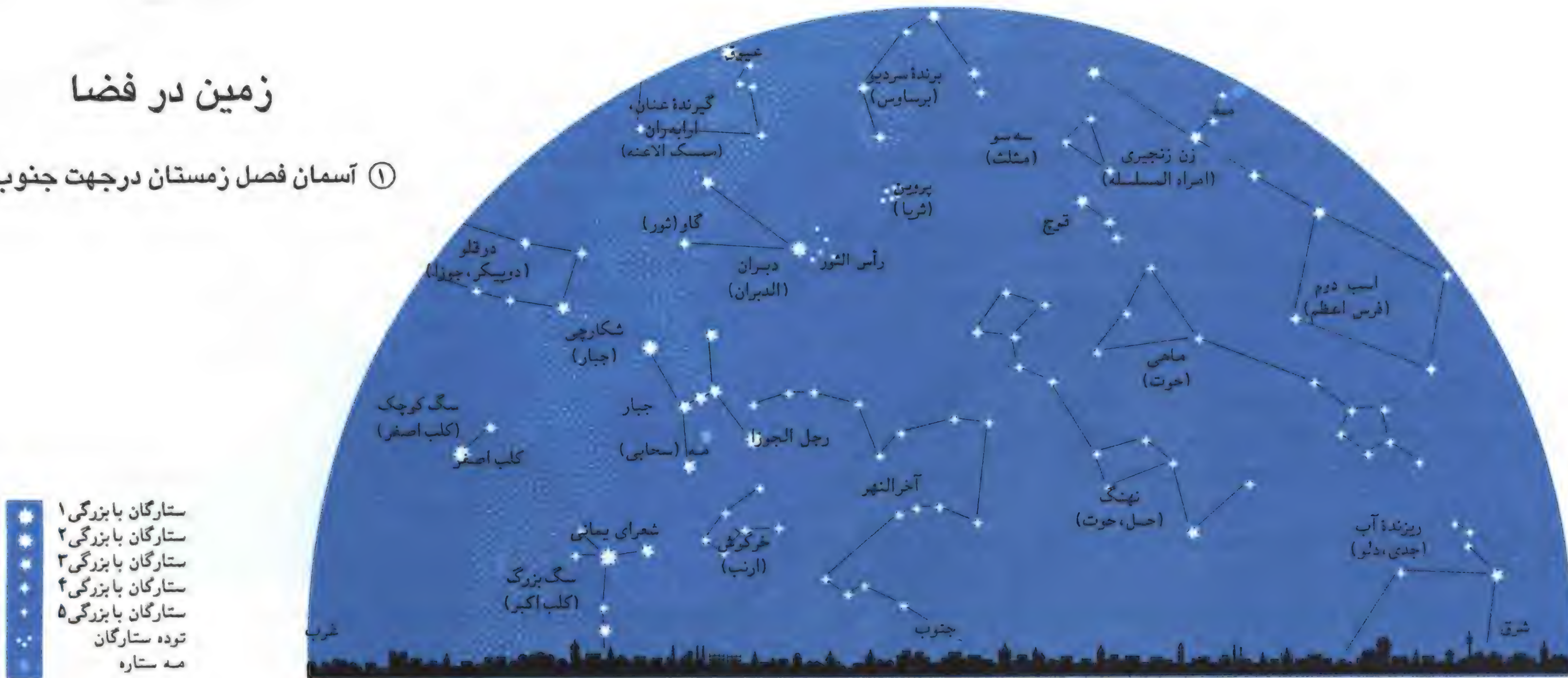
زهره یا ناهید (ونوس) تقریباً جفت زمین از نظر اندازه و جرم است. این سیّاره داغتر از آنست که بتواند دارای حیات باشد و جّو غلیظ آن عمدتاً دی اکسید کربن است. سال این سیّاره ۲۲۴ ۳/۴ روز زمینی است و زمان گردش وضعی آن (حول محورش) ۲۴۳ روز زمینی است.

عطارد یا تیر (مرکوری) درونی ترین سیّاره منظومهٔ شمسی فقط ۴۸۰۰ کیلومتر قطر دارد و هر نوع جّوی هم که داشته است از دست داده است. این سیّاره هم مثل زهره به صورتهای مختلف دیده می شود امّا همیشه نزدیک به خورشید است و از این رو نمی توان آنرا به وضوح دید.

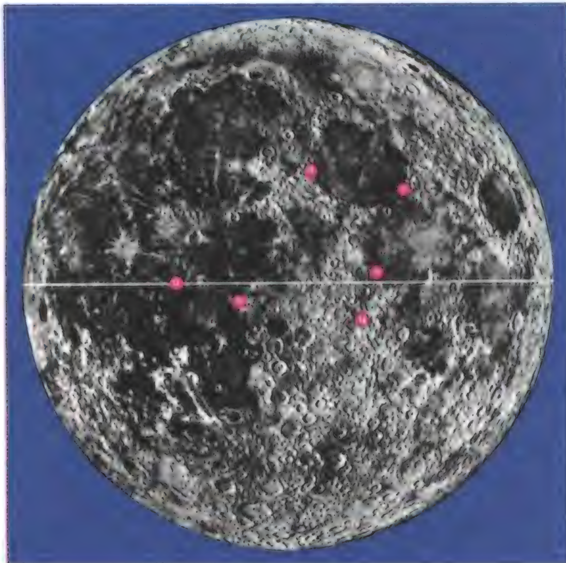

زمین در فضا

① آسمان فصل زمستان درجهت جنوب

③ کره ماه، قمر طبیعی کره زمین

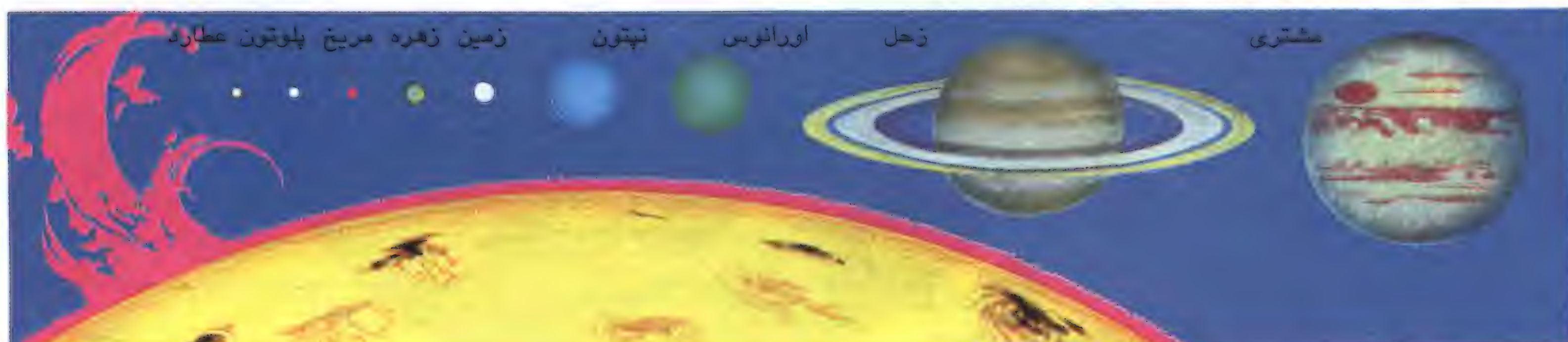

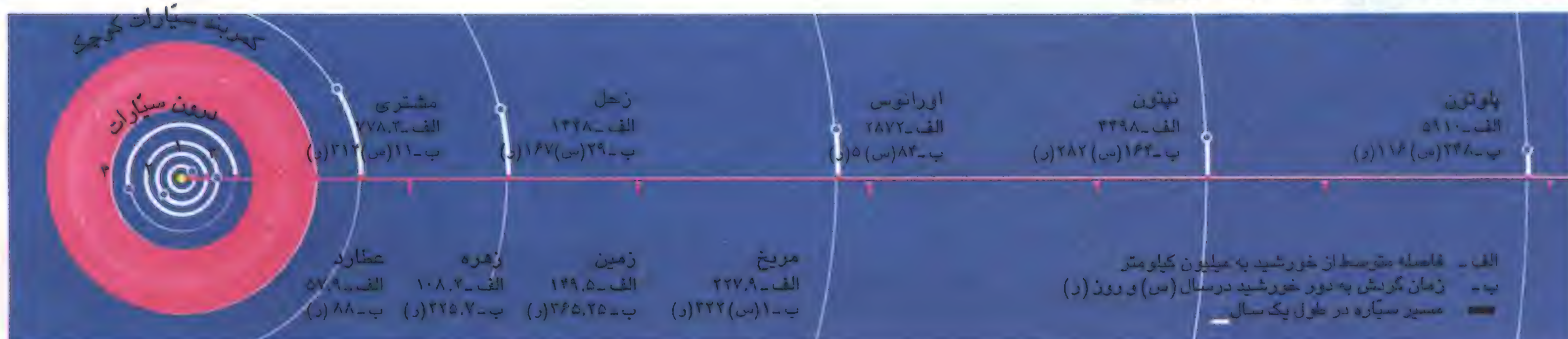
کرهٔ ماه در هر ۲۷/۳ روز بافاصله متوسطی برابـر با ۳۸۵۰۰۰ کیلومتر دور زمین می‌چرخد. در چرخش کرهٔ ماه به دور زمین همیشه یک روی آن بطرف زمین قرار می‌گیرد. قطر کرهٔ ماه ۳۵۰۰ کیلومتراست. (قطر کرهٔ زمین ۱۲۷۵۰ کیلومتر) بعنوان نزدیک ترین سیّاره به زمین، کرهٔ ماه نخستین مقصد مجموعه سفرهای فضائی بوده است. درشکل ۳ محل فرود ● شش فروند سفینه آپولو که در فاصله سالهای ۱۹۷۲ – ۱۹۶۹ در سطح ماه فرود آمدند نشان داده شده است.

تصویر کناری (سمت چپ) از فاصله ۱۰۰ کیلومتری سطح ماه بوسیله یک مه نورد گرفته شده. در آسمان ماه، کرهٔ زمین یا ((سیّاره آبی رنگ)) که پوشیده از ابراست دیده می‌شود. اینکه زمین به شکل نیمکره ای دیده می‌شود به دلیل همان شرایط نوری است که حالات روشنائی کره ماه را موجب می گردد شکل ۴ هنگامی که ماه به دور زمین می‌چرخد پیوسته از همان جهت از خورشید نور می گیرد. تماشاگری که از زمین به ماه می‌نگرد روشنائی سطح ماه یا مراحل ماد را براساس موقعیت آن در مدار چرخش خود همانطورکه درشکل ۴ نشان داده شده است می‌بیند.

⑥ سیّارات منظومه شمسی (درمقایسه با بزرگی خورشید)

⑦ مدار گردش سیّارات به دور خورشید

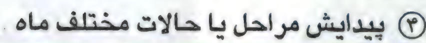
② آسمان فصل زمستان درجهت شمال

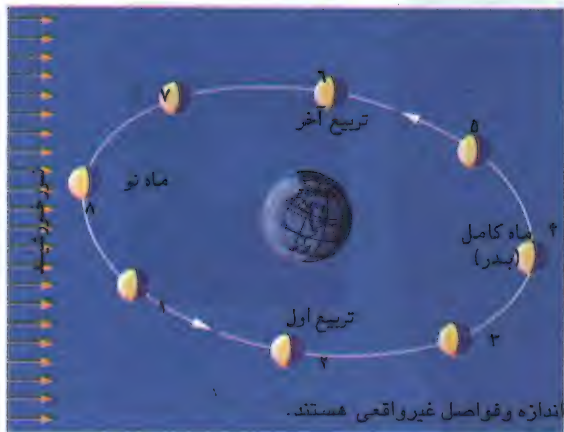
تصاویر فوق مهمترین ستارگان وصورتهای فلکی را که در شبهای زمستان قابل رویت هستند نشان می دهند. با چشم غیرمسلح می‌توان تعداد زیادی در حدود ۳۰۰۰-۲۵۰۰ ستاره را دید. سیّاراتی که در حرکت هستند و اغلب بخوبی دیده می شوند (شکلهای ۶ و۷) در اینجا نشان داده نشده‌اند، چرا که آنها پیوسته محل خود رادرآسمان تغییر می دهند.

راه شیری بصورت نواری در آسمان کشیده شده است. منظومه خورشیدی ما (شکل ۷) در درون سیستم ستارگان حلزونی شکلی قرار گرفته که در حدود ۱۰۰ میلیارد خورشید تشکیل شده است.

برندهٔ سردیو (برساوس)
گیرندهٔ عنان، ارابه‌ران (ممسک الاعنه)
خداوند کرسی (ذات الکرسی)
رأس پیکر پیشین
دوقلو (دوپیکر، جوزا)
رأس پیکر پسین
قیفاووس (کیکاووس)
ستارهٔ قطبی، جدی
خرس کوچک (دب اصغر)
خرس بزرگ (دب اکبر)
خرچنگ (سرطان)
دجاجه
ماکیان (قو، طایر)
اژدها، تنین
جنگ
چنگ رومی (شلیاق)
دلفین
شیر (اسد)
قلب الاسد
غرب
شمال
شرق

④ پیدایش مراحل یا حالات مختلف ماه

⑤ ماه گرفتگی و خورشید گرفتگی (خسوف وکسوف)

ماه گرفتگی : قسمتی از کرهٔ ماه یا تمام آن در سایه زمین قرار می‌گیرد، که متناسب با آن یک ماه گرفتگی جزئی یا کلی صورت می‌گیرد.

خورشید
زمین

خورشید گرفتگی : ماه دربین خورشید و زمین قرار می‌گیرد، سایه ماه بر روی کرهٔ زمین می‌افتد. درچنین حالتی درمناطقی که سایه کامل افتاده باشد خورشید گرفتگی کلی و در مناطقی که در نیمه سایه قرار گرفته باشند خورشید گرفتگی جزئی اتفاق می‌افتد.

خورشید
ماه
زمین

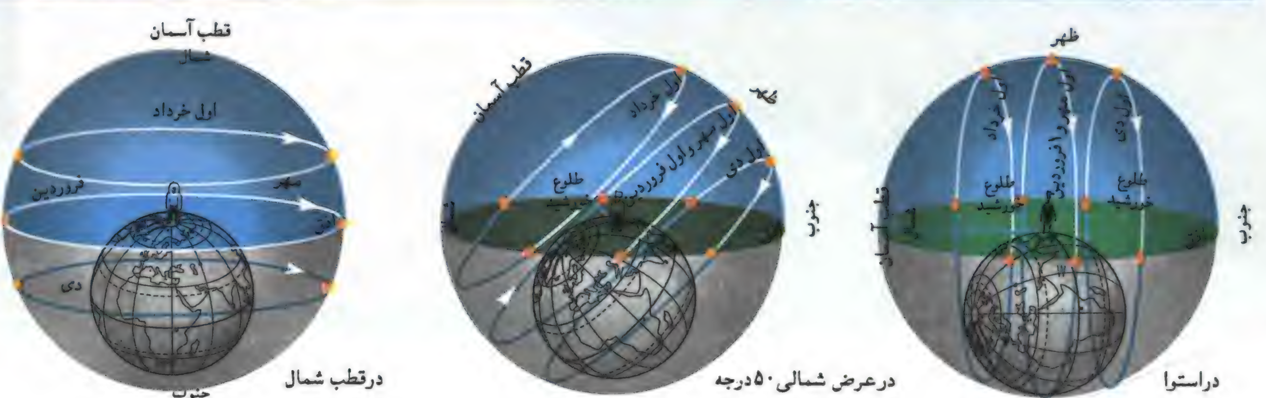
اندازه وفواصل غیرواقعی هستند.

⑧ چرخش زمین به دور خورشید، پیدایش فصول

۱۳ دیماه (۳ ژانویه) دورترین فاصله ازخورشید ۱۵۲ میلیون کیلومتر (نقطه حضیض)
یکم فروردین (۲۱ مارس)
بهار طول روز و شب برابر می شود
یکم تیر (۲۲ جون) (شروع تابستان)
خورشید
یکم دیماه (۲۲دسامبر) (شروع زمستان)
۱۳تیرماه (۲ جولای) ۱۴۷ میلیون کیلومتر فاصله از خورشید (نقطه اوج)
پائیز طول روز و شب برابر می شود
اول مهرماه (۲۳سپتامبر)
اندازه وفواصل غیرواقعی هستند.

⑨ مدار تابش خورشید

چگونگی تابش خورشید در نقاط مختلف کرهٔ زمین ودر فصول مختلف نشان داده شده است. هر تماشاگری برروی کرهٔ زمین گمان می کند که بر فراز آن و در وسط یک فضای کروی شکل بی کران قرار گرفته است. نیمکرهٔ آبی رنگ فضای آسمان را نشان می‌دهد. فقط دراین قسمت طلوع و غروب خورشید برای یک نظاره گر قابل دیدن است.

۵ـ براثر افزایش تراکم از خورشید انـرژی انتشار پیدا می کند (اثرات جاذبه). جرم ابرگازی در هسته‌ای متراکم گرد می‌آید.

۶ـ خورشیـد، که توسط منظومه‌ای از سیّارات اولیّه احاطه شده، به حـدّ کنونی خود تراکم پیدا کرده است. امّا نیـروی درخشندگی آن هنوز ناتوان می باشد.

۷ـ در این حالت می‌توان منظومهٔ شمسی را بوضوح تشخیص داد. تقریباً همه مادهٔ ابـرگازی اولیّه در خورشیـد و سیّارات اولیّه آن متمرکز گردیده است.

۸ـ هسته خورشیـد به مرحلهٔ سرنوشت سازی از دما می رسد، که در آن واکنش های هسته ای و حرارتی انجام می گیرد.

۹ـ وقتی خورشید به مرحله تشعشع بالنسبه یکنواختـی می رسـد، سیـّارات اولیـّه شکل کروی به خود می‌گیرند. چهار سیّاره منظومهٔ شمسی مشتری، کیوان، اورانوس ونپتون بیش از ۶۰۰ میلیون کیلومتر از خورشید فاصله دارند.

۱۰ـ در حال حـاضر منظومهٔ شمسی متشـکّل از خورشیـد (جرم اصلی ابـرگازی اولیّه)، نه سیـّاره و اجـرام کوچـک گوناگون است. شتاب دورانی خورشیـد بسیار کاهش یافته و مادّه بین سیـّاره ای اکنـون دیگر در حـدّ زیادی در صفحهٔ اصلی منظومه متمرکز گردیده است.

۱۱ـ وقتی مقدار هیدروژن درهسته خورشید در حدود ۶ میلیارد سال بپایان برسد، منطقه ذوبان هسته‌ای از مرکز به سطح انتقال می یابد، در نتیجه این انتقال خورشید گسترش پیدا می کند، دمای سطح آن کاهش یافته و تشعشـع آن بالا می رود.

۱۲ـ هرقدر منطقهٔ هیدروژن سوز از هسته دور می شود، به همان اندازه خورشید بیشتر تغییرمی کند. براثر افزایش تشعشـع انـرژی، سیّاره‌ها داغ تـر می گردند.

۱۳ـ خورشیـد به صورت فزاینده‌ای انبساط پیـدا می کند. پس از ۶۰۰ میلیون سال خورشید به قطری معادل ۵۰ برابر قطر کنونی خواهد رسید و بصورت غول سرخی درخواهد آمد، که در این حالت سیّارات منظومهٔ شمسی، ازجمله زمین را نابود خواهد کرد.

سرگذشت زمین :

زمین از ابرگاز و غبار پدید آمد (تصاویر ۶ـ۱). در آغاز شکل منظّمی نداشت، امّا با جذب هـر چه بیشتـر مواد شکل کروی به خود گرفت. (تصاویر ۸ و ۷)

وقتی زمین به اندازه فعلی خود رسید (تصویر ۹)، دور آنرا جوّ فشرده ای، که از درون زمین متصاعد شده بود، احاطه داشت. هنوز حیات بر روی زمین آغاز نشده بود.

زمین کنونی (تصویر ۱۰)، دمایی متعادل و جوّی پر از اکسیژن دارد. از اینـرو در میان همه سیّارات منظومهٔ شمسی تنها زمین است که مناسب زندگی است.

وقتی خورشید به مرحله غول سرخ نزدیک می‌شود (تصاویر ۱۳ـ۱۱)، گرمای زمین طاقت فرسا می‌گردد. آب اقیانوسها به جوش خواهد آمد، وهرگونه زندگی نابود می شود.

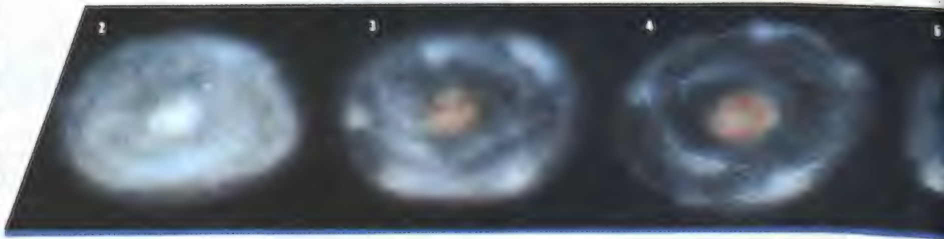

زمانـی که خورشیـد به اوج فعالیّت خود برسد (تصاویـر ۱۶ـ۱۴) بسیار گسترش می‌یابد و در نتیجه زمین را بکام خویش فرو می برد. امید زندگی زمین ۸ میلیارد سال است.

آغاز و انجام (پیدایش ونابودی) زمین

۱ـ برپایه مستند ترین نظریه‌ها منظومهٔ شمسی ما از ابرگاز ـ غبارچرخان پدید آمده است. ترکیب این سحاب اولیّه ازهمان عناصری است، که اکنون نیز در کیهان وجود دارد. هیدروژن وهلیوم ۹۹ درصد این سحاب اولیّه را تشکیل می‌داد، بقیه آن از عناصر سنگین بود.

۲ـ نیروهای جاذبه موجب متراکم شدن سحاب اولیّه، که درآن هنگام شکل منظم‌تری به خود می‌گرفت، گردید. چگالی وجرم در مرکز افزایش می‌یابد (تراکم مرکزی). امّا هنوز فرآیند واکنش های هسته‌ای آغاز نشده است.

۳ـ ابرگازی اندک اندک به شکل صفحه‌ای گسترش می یابد. خورشید اولیّه بر اثر انقباض انرژی آزاد شده می درخشد.

۴ـ موادی که از خورشید به بیرون پرتاب می‌شوند توسط ابر (گازی) جذب می گردند. قسمتهای مادهٔ متراکم شده مرئی می شوند.

مسأله زمان وچگونگی پیدایش زمین ازآغاز ذهن انسان را به خود مشغول داشته است. امّا تنها باشروع دانش نوین است که فرضیه‌ها ونظریه‌های پذیرفتنی دراین باره طرح شده است. با این وجود که برخی از این فرضیه‌ها ونظریه‌ها قرون متمادی دوام آوردند، سرانجام بعلّت وجود تناقضات عمده درآنها کنار گذاشته شدند.

حتّی درقرن هفدهم، آشر (Ussher) اسقف اعظم ایرلندی برمبنای تحقیقات خویش درانجیل (کتاب مقدس مسیحیان) این نظر را ابراز کرد که جهان درساعت ۹ صبح روز ۲۶ اکتبر سال ۱۰۰۴ پیش از میلاد خلق شده است. اکنون ما می توانیم بر اساس مطالعات گسترده وژرف زمین شناسی وژئوفیزیکی از روی یقین بگوئیم، زمین عمری در حدود ۴٫۵ـ ۴٫۷ میلیارد سال دارد.
سیّارات دیگر منظومهٔ شمسی، احتمال دارد، عمری درهمین حدود داشته باشند، زیرا گمان می رود آنها نیز با روند همانندی پدید آمده باشند.

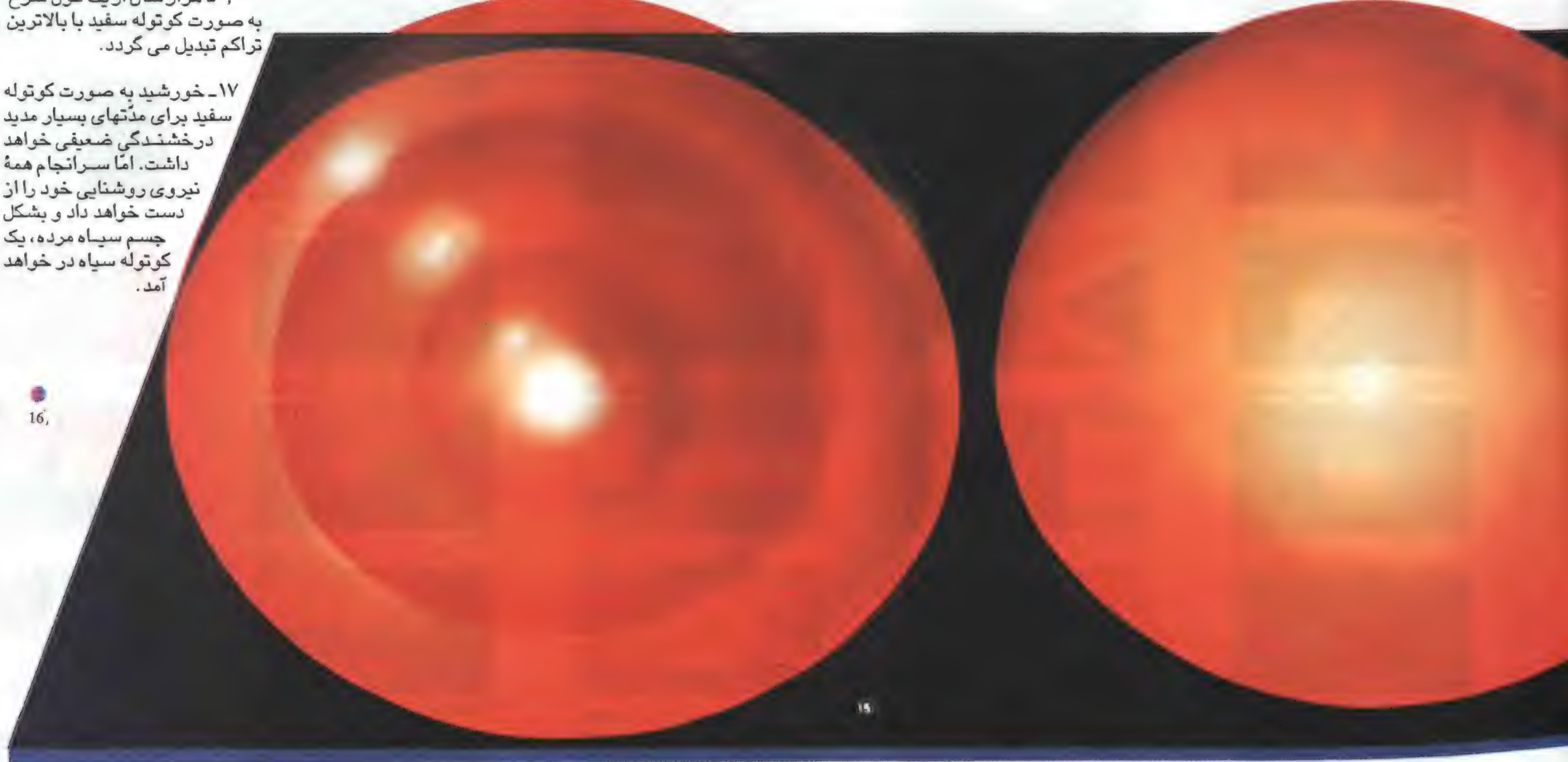
دربارهٔ پیدایش زمین فرضیه های اساسی کیهان شناختی متعدّدی وجود دارد، که سایر فرضیات به آنها بر می‌گردد. فرضیه سحابی را ابتدا کانت (Kant) به سال ۱۷۵۵م. ارائه کرد، سپس اخترشناس فرانسوی لاپلاس (۱۷۹۶م.) آنرا گسترش داد. براساس فرضیه لاپلاس خورشید وسیّارات دیگر منظومهٔ شمسی با هم از یک توده ابرگاز وغبار چرخان، که تحت فشار قوّه ثقل متراکم شد، بوجود آمده‌اند. براثر نیروی گریزاز مرکز، ازتراکم مرکزی (خورشید اولیّه) حلقه‌های گاز جدا شدند، که بصورت گلوله های سیّارات اولیّه در آمدند.

بر مبنای فرضیه کشند (جذرومدّ)، خورشید و سیّارات دیگر منظومهٔ شمسی از یکی از امواج کشند (زبانه) خورشید پدید آمدند، بدین طریق که بعلّت قوّهٔ جاذبه ستاره‌ای که از کنار آن می‌گذشت، این زبانه از خورشید را از آن جدا و در فضا رها کرد.

بیشتر نظریه های جدیدتر فرض می کنند، که از مادّه کم تراکم متلاطم بین ستارگان یک سحابی اولیّه چرخان جدا شد. بر مبنای چرخش و جاذبه، این ابرگاز و غبار بصورت صفحه‌ای به قطر منظومهٔ شمسی ما کشیده شد. نیروی جاذبه این مادّه چرخان را بصورت خورشید اولیّه و سیّارات اولیّه متراکم کرد. هنگامی که خورشید آغاز به تشعشع شدیدتر کرد، پوسته خارجی کم تراکم‌تر سیّارهٔ اولیّه بر اثر فشار تشعشع پرتاب شد، که بدین طریق منظومهٔ شمسی تقریباً شکل کنونی خود را پیدا کرد.

سرنوشت زمین درآیندهٔ دور چیست؟
خورشید انرژی تشعشع خود را از واکنش‌های هسته‌ای حرارتی درونی دریافت می کند. دراینجا هلیوم تحت فشار زیاد و دمای بالا تبدیل به هیدروژن می شود، که براثر آن انرژی، تحت از دست دادن جرم بطور همزمان، آزاد می گردد. بر اثر این انرژی تشعشع خورشید ایجاد می شود.
هنگامی که اندوختهٔ هیدروژن اندک شود، خورشید بسیار گسترش می یابد و به مرحلهٔ غول سرخ می رسد، آنگاه است که زمین خاموش می گردد.

خوشبختانه این هنگام پیش از حدود ۶ میلیارد سال دیگر نخواهد بود. امّا سرانجام خورشید، زندگی را، که بر روی سیّاره ما به ارمغان آورده بود، بار دیگر نابود خواهد کرد.
به این سرگذشت زندگی جرم آسمانی ما در، خورشید وسرنوشت تنگاتنگ زمین با آن، می توان از طریق مقایسه مراحل زندگی قابل مشاهده گوناگون سایر ثوابت وبا توجه به شناختهای اخترشناسی فیزیکی جدید پی برد.

۱۴ـ وقتی هسته خورشید باردیگر به دمای سرنوشت سازی رسید، دراین حالت هلیوم شروع به سوختن می کند که «آذرخش هلیوم» را پدید می‌آورد. پس از انقباض موقت، اندازهٔ خورشید به ۴۰۰ برابر اندازه کنونی آن افزایش می یابد.

۱۵ـ اینک مدّتها است که همه سیّارات منظومهٔ شمسی نابود شده اند. خورشید ناپایدار می شود واکنون به صورت غول سرخ اندازهٔ عظیمی پیدا کرده، سطح آن نسبتاً سرد است وهسته‌ای بسیارداغ ومتراکم دارد.

۱۶ـ سوخت شروع به پایان پذیری می کند وخورشید براثرنیروی ثقل خود از هم می پاشد و در عرض ۵۰٬۰۰۰ هزار سال از یک غول سرخ به صورت کوتوله سفید با بالاترین تراکم تبدیل می گردد.

۱۷ـ خورشید به صورت کوتوله سفید برای مدّتهای بسیار مدید درخشندگی ضعیفی خواهد داشت. امّا سرانجام همهٔ نیروی روشنایی خود را از دست خواهد داد و بشکل جسم سیاه مرده، یک کوتوله سیاه در خواهد آمد.

پرچم کشورهای جهان

آذربایجان

آرژانتین

آفریقای جنوبی

آفریقای مرکزی

آلبانی

آلمان

آنتی گواوباربودا

آندورا

آنگولا

اردن

ارمنستان

اروگوئه

اریتره

اتریش

اتیوپی

ازبکستان

اسپانیا

استرالیا

استونی

اسلوواکی

اسلوونی

افغانستان

اکوادور

الجزایر

السالوادور

امارات متحده عربی

اندونزی

انگلستان

اوکراین

اوگاندا

ایالات متحده آمریکا

ایتالیا

جمهوری اسلامی ایران

ایرلند

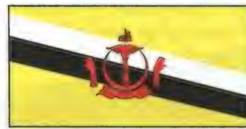

ایسلند

باربادوس

باهاما

بحرین

برزیل

برونئی

بلژیک

بلغارستان

بلیز

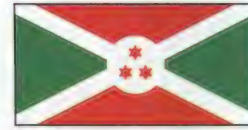

بنگلادش

بنین

بوتان

بوتسوانا

بورکینافاسو

بوروندی

بوسنی وهرزگوین

بولیوی

پاپواگینه نو

پاراگوئه

پاکستان

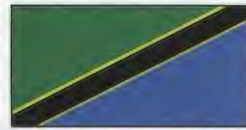

پالائو

پاناما

پرتغال

پـرو

تاجیکستان

تانزانیا

تایلند

تایوان

ترکمنستان

ترکیه

ترینیدادوتوباگو

توگو

تونس

تونگا

توvالو

تیمور شرقی

جامائیکا

جیبوتی

چاد

چک

چین

دانمارک

دومنیکا

دومینیکن

رواندا

روسیه (فدراتیو)

روسیه سفید

رومانی

زامبیا

زلاندنو

زیمبابوه

ژاپن

ساحل عاج

ساموآی غربی

سان مارینو

سائوتومه وپرنسیپ

سری لانکا

سلیمان

سنت کیتس ونویس

سنت لوسیا

سنت وین سنت وگرنادین

سنگاپور

سنگال

سوازیلند

سودان

سورینام

سوریه

سومالی

سوئد

سوئیس

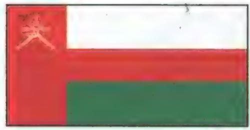

سی شل

سیرالئون

شیلی

عراق

عربستان سعودی

عمان

غنا

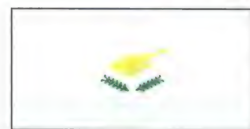

فرانسه

فلسطین

فنلاند

فیجی

فیلیپین

قبرس

قرقیزستان

قزاقستان

قطر

کاپ ورد

کاستاریکا

کامبوج

کامرون

کانادا

کرواسی

کره جنوبی

کره شمالی

کلمبیا

کنگو (کنگوی برازاویل)

کنگو (کینشازا) (زئیر)

کنیا

کوبا

کومورو

کویت

کیریباتی

گابون

گامبیا

گرجستان

گرنادا

گواتمالا

گویان

گینه

گینه استوائی

گینه بیسائو

لائوس

لبنان

لتونی

لزوتو

لوگزامبورگ

لهستان

لیبریا

لیبی

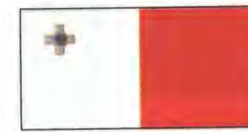

لیتوانی

لیختن اشتاین

ماداگاسکار

مارشال

مالاوی

مالت

مالدیو

مالزی

مالی

مجارستان

مصر

مغرب

مغولستان

مقدونیه

مکزیک

موریتانی

موریس

موزامبیک

مولداوی

موناکو

میانمار

میکرونزی

نامیبیا

نائورو

نپال

نروژ

نیجر

نیجریه

نیکاراگوآ

واتیکان

وانوآتو

ونزوئلا

ویتنام

هائی تی

هلند

هند

هندوراس

یمن

صربستان و مونتنگرو

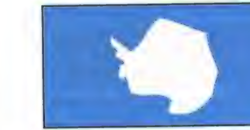

یونان

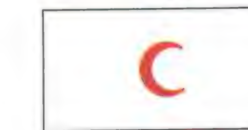

اتحادیه اروپا

المپیک

سازمان ملل متحد

صلیب سرخ

قطب جنوب

هلال احمر

توضیحاتی درباره کره زمین

سن زمین درحدود	۵ میلیارد سال
مساحت زمین	۵۱۰ میلیون کیلومتر مربع
حجم زمین	۱۰*۱/۰۸۳ کیلومتر مکعب
وزن زمین درحدود	۱۰* ۵۹۷۳ تن
قطر زمین در قطبین	۱۲۷۱۴ کیلومتر
قطر زمین در خط استوا	۱۲۷۵۷ کیلومتر
دور کره زمین در قطبین	۴۰۰۰۸ کیلومتر
دور کره زمین در خط استوا	۴۰۰۷۵ کیلومتر
طول یک درجه در خط استوا	۱۱۱/۱۱۹ کیلومتر
یک مایل دریایی	۱۸۵۲ متر

مساحت آبها و خشکیها

نیمکره شمالی

کل مساحت نیمکره شمالی ۲۵۵ میلیون کیلومتر مربع

نیمکره جنوبی

کل مساحت نیمکره جنوبی ۲۵۵ میلیون کیلومتر مربع

تمام زمین

مساحت خشکیها	۱۴۹ میلیون کیلومتر مربع
مساحت آبها	۳۶۱ میلیون کیلومتر مربع
کل مساحت	۵۱۰ میلیون کیلومتر مربع

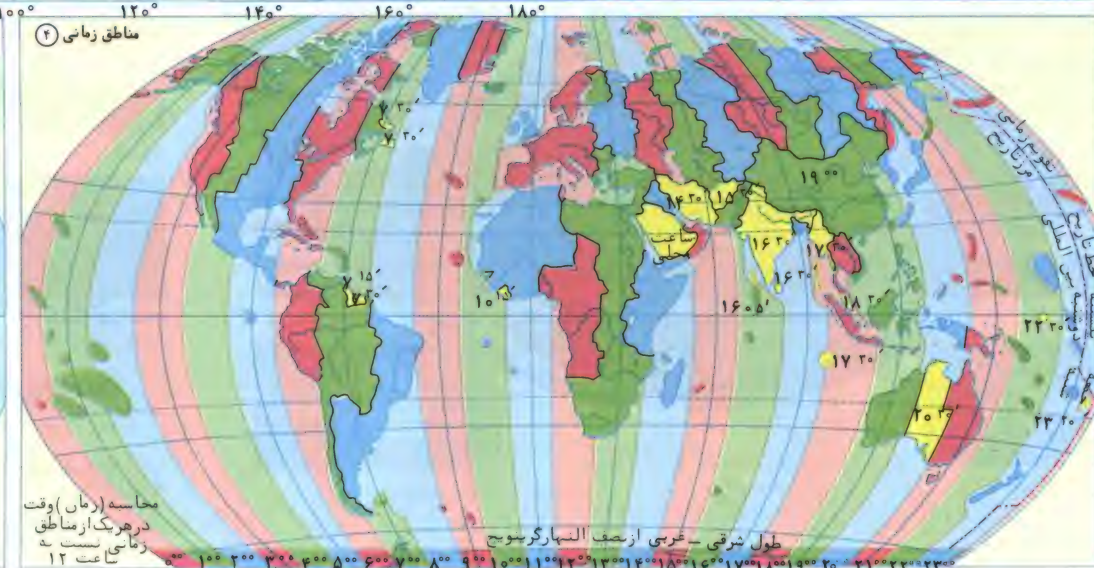
نقشه طبیعی جهـان

اقیانوس منجمد شمالی
اروپا
آسیـــــــا
افــــریقـــا
استرالیـــا
اقیـــانوس هنـــد
اقیـــانوس کبـــیر (آرام)
آنتارکتیـــکا
مدارقطبی شمال
مداراًس السرطان
مداراًس الجدی
مدارقطبی جنوب
کوههای هیمالیا
کوههای تیانشان
کوههای کونلن
کوههای اورال
دشت گوبی
دریای سیاه
دریای عمان
خلیج بنگال
خلیج فارس
دریای اختسک
دریای برینگ
دریای کورال (مرجان)
دریای تاسمان
خلیج بزرگ استرالیا
جزایر سیبری نو
جزایر فیلیپین
جزایر ماریان
جزایر مارشال
جزایر کارولین
جزایر فیجی
جزایر سلیمان
ج ـ ماداگاسکار
ج ـ سریلانکا
ج ـ تاسمانی
جزایر نیوزلند
ولینگتون
کودال ماریان
کودال تونگا
کودال کرمادک
حوضه قطب جنوب واقیانوس هند
سکوی یخی شاکلتون

مقیاس ۱: ۸۰/۰۰۰/۰۰۰

ارتفاعات
۰ ۲۰۰ ۵۰۰ ۱۰۰۰ ۲۰۰۰ ۴۰۰۰
زیر صفر
یخچالها

۱۶۰° ۱۴۰° ۱۲۰° ۱۰۰° ۸۰° ۶۰° ۴۰° ۲۰° ۰

امریکای شمالی

اقیــانوس

اقیـــانوس کبیـــر

(آرام)

امریکای مرکزی

امریکای جنوبی

اطلــس

خلیج هودسون

خلیج مکزیک

دریای کارائیب

دریای بیوفورت

حوضه برزیل

حوضه پرو

خط استوا

مداررأس السرطان

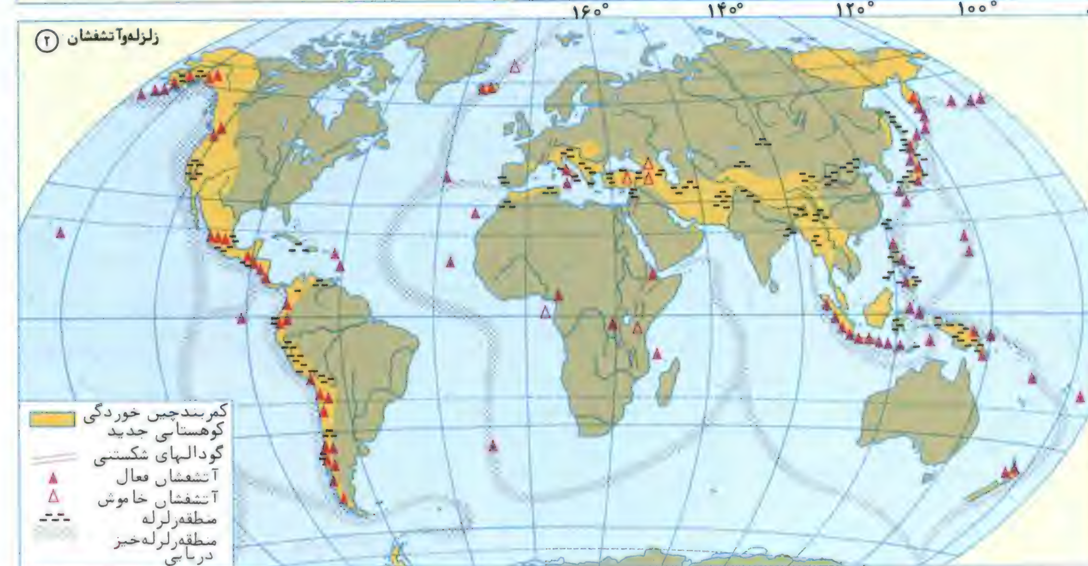
مداررأس الجدی

آب سنگهای مرجانی

پوشش یخ دائمی

ژرفای دریا

0 200 2000 4000 6000 8000

طول شرقی گرینویچ

خطوط مرزی در این نقشه سندیت ندارد

نقشه تراکم جمعیّت جهــان

مقیاس ۱ : ۸۰/۰۰۰/۰۰۰

④ کیفیت مسکونی وقشربندی اجتماعی درلاگوس

مناطق مسکونی
مناطق مسکونی باکیفیت خوب قشرمرفه و متوسط
کیفیت مناطق مسکونی قشرمتوسط وپائین
مناطق مسکونی با کیفیت بد قشرپائین
ساختمانهای حکومتی واداری
مراکز تجاری
مناطق صنعتی وانبارها
فضاهای سبزومیادین ورزشی
جنگل بیشه‌ای باتلاقی

⑤ صنعت وخطوط حمل ونقل درفیلادلفیا

مناطق صنعتی وانبارها
مراکز تجاری
منطقه مسکونی
بزرگراه (اتوبان)
خیابانها (جاده‌ها)
بزرگراه (اتوبان)
راه‌آهن حمل ونقل مسافروکالا
مرزایالات
فرودگاه
جنگل
پارکهاوفضاهای ...

۰ ۲ ۴ ۶ ۸ ۱۰ ۱۲ ۱۴ ۱۶ کیلومتر

۱۶۰ ۱۴۰ ۱۲۰ ۱۰۰ ۸۰ ۶۰ ۴۰ ۲۰ ۰

غربی گرینویچ

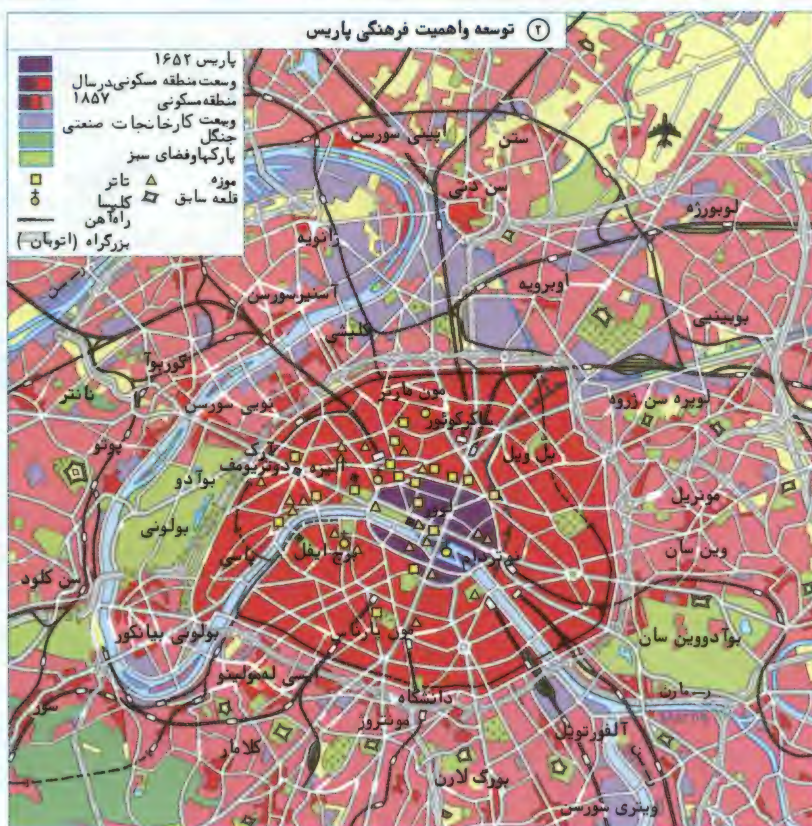
سیاتل
مونترال
دیترویت
شیکاگو
نیویورک
فیلادلفیا
سانفرانسیسکو
دنور
لوس آنجلس
هوستون
هاوانا
مکزیکوسیتی
گوآدالاخارا
کاراکاس
بوگوتا
گوآیاکیل
لیما
رسیف
برازیلیا
ریودوژانیرو
سائوپائولو
سانتیاگو
بوئنوس آیرس
مونته‌ویدئو
دوبلین
لندن
پاریس
مادرید
بارسلون
الجزیره
کازابلانکا
لاگوس

تراکم جمعیت

- بیش از ۲۰۰ نفر در یک کیلومتر مربع
- ۲۰۰ — ۱۰۰ نفر در یک کیلومتر مربع
- ۱۰۰ — ۵۰ نفر در یک کیلومتر مربع
- ۵۰ — ۲۰ نفر در یک کیلومتر مربع
- ۲۰ — ۱۰ نفر در یک کیلومتر مربع
- ۱۰ — ۱ نفر در یک کیلومتر مربع

شهرها

- بیش از ۱/۰۰۰/۰۰۰ نفر
- ۵۰۰/۰۰۰ — ۱/۰۰۰/۰۰۰ نفر

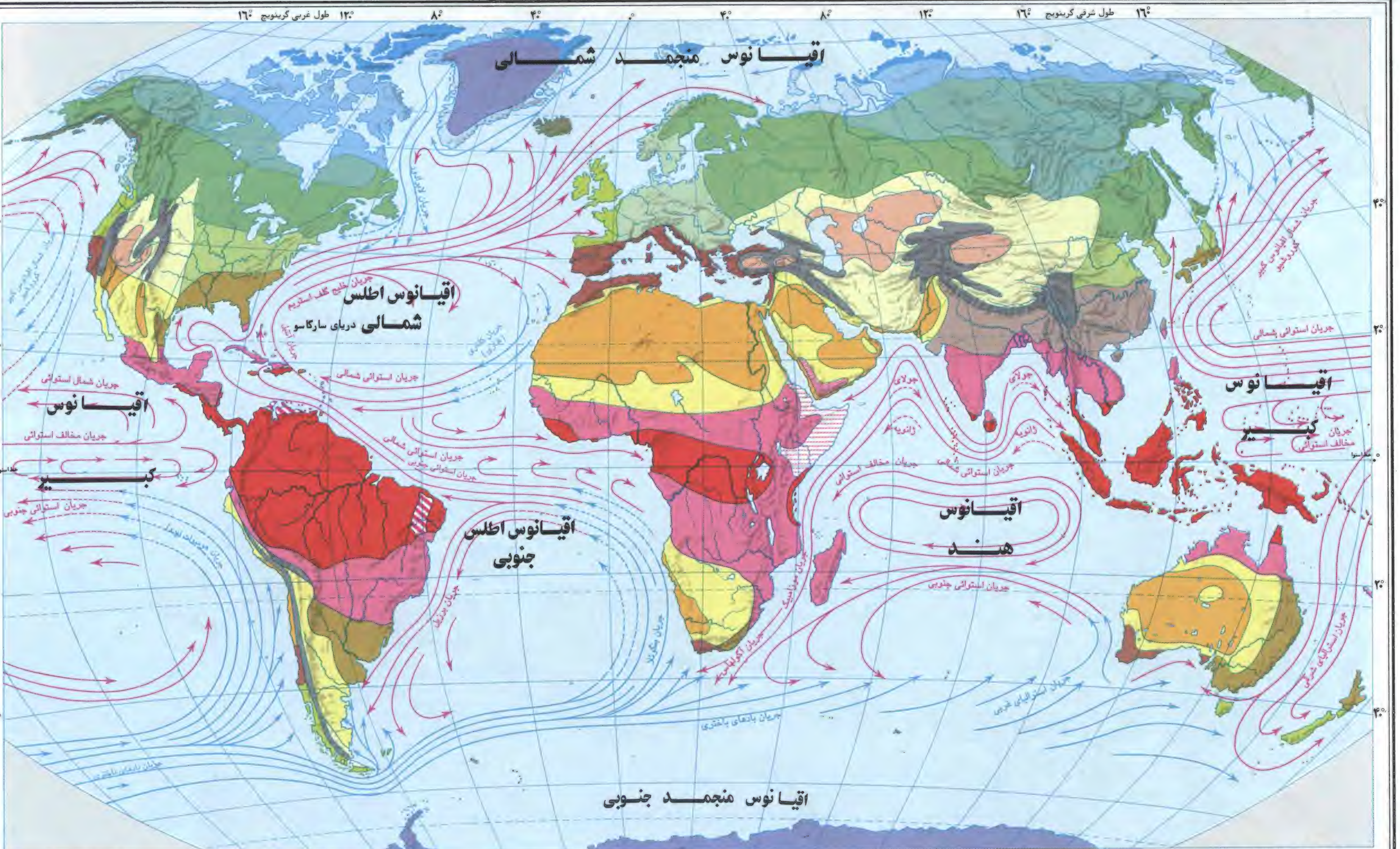

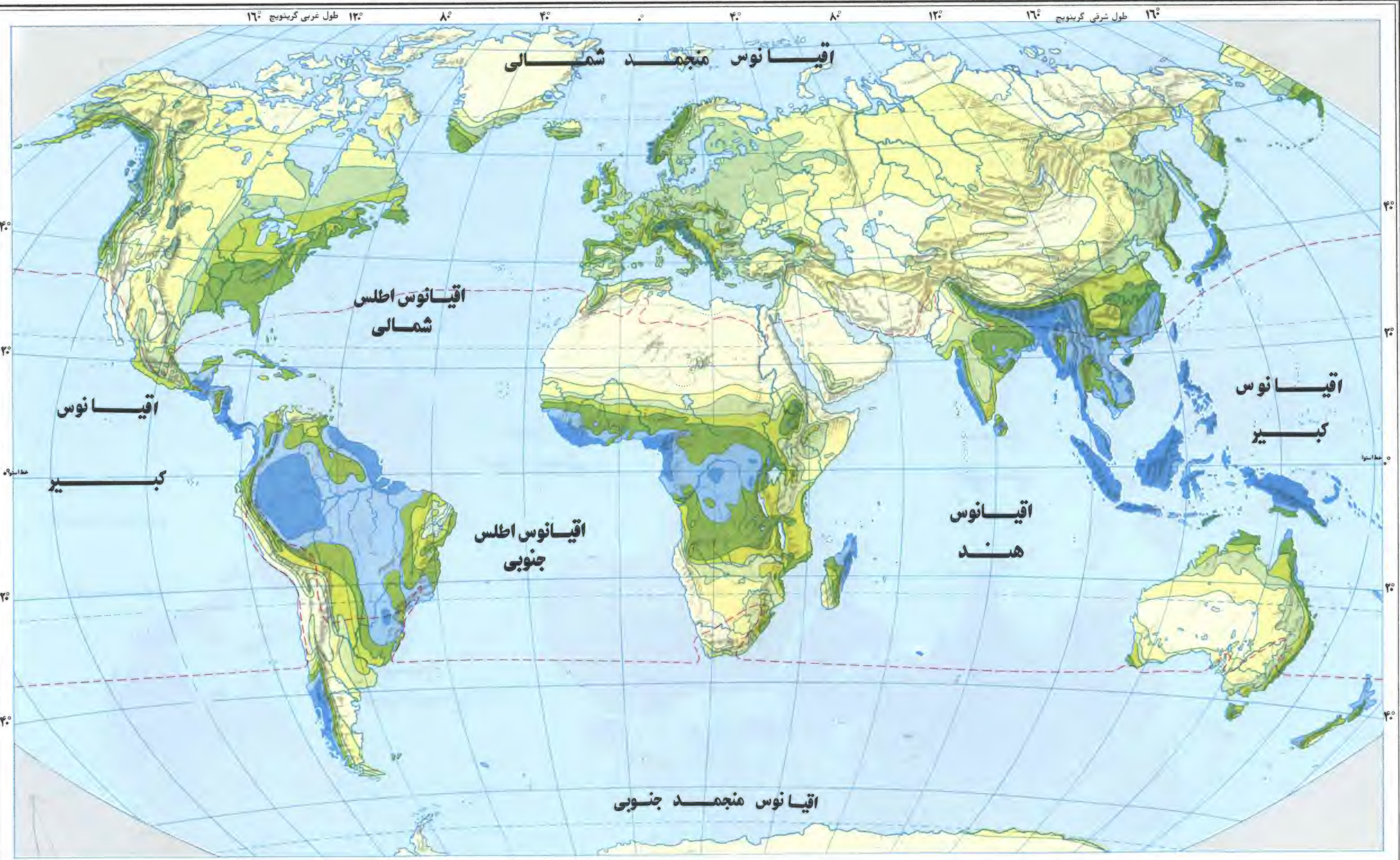
۱: ۲۰۰/۰۰۰

نقشه جهان نما
مصوّر

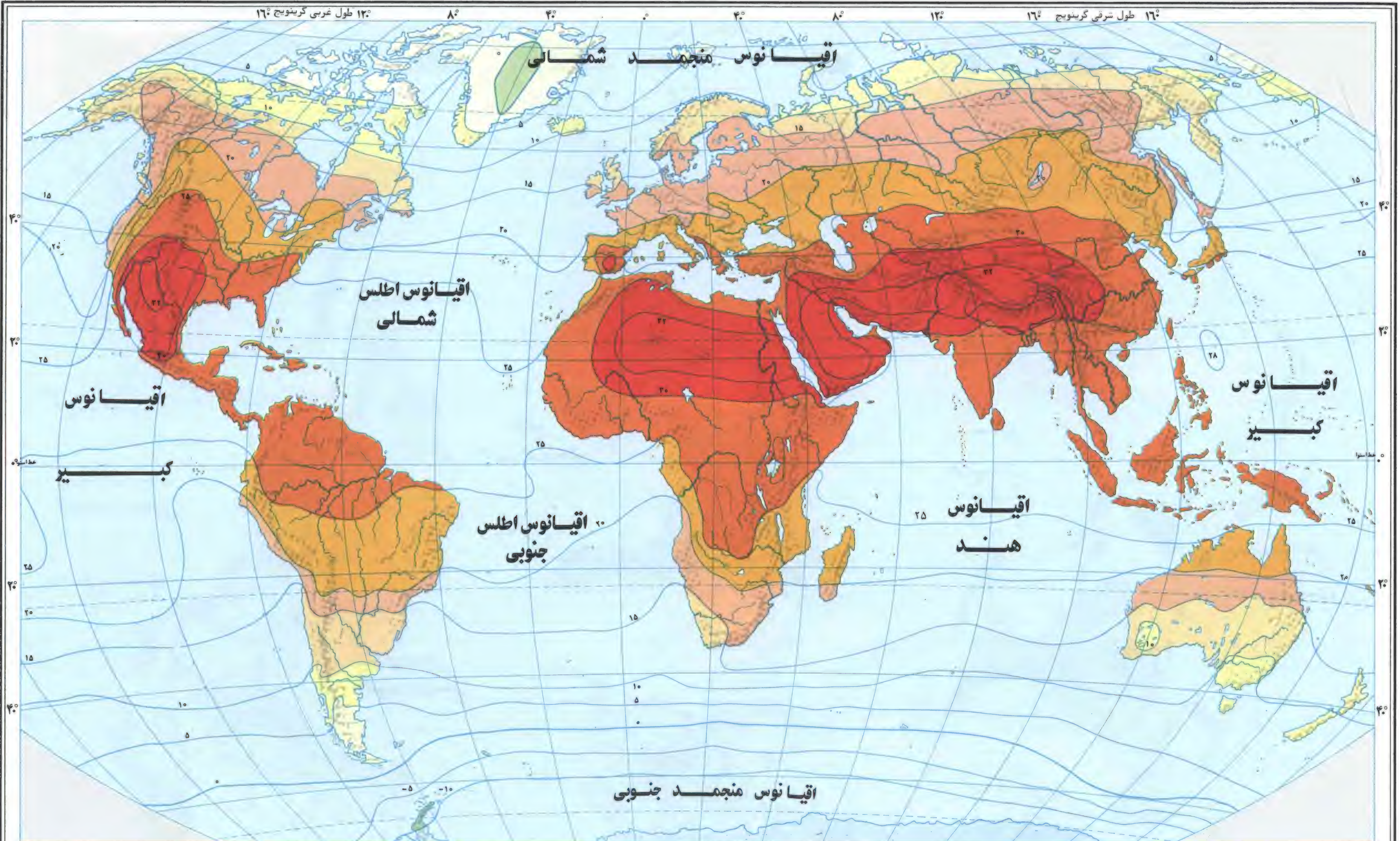

آب‌وهوا و جریانهای دریائی
مقیاس ۱:۹۰٫۰۰۰٫۰۰۰
طول غربی گرینویچ
طول شرقی گرینویچ
اقیانوس منجمد شمالی
اقیانوس اطلس شمالی
دریای سارگاسو
اقیانوس اطلس جنوبی
اقیانوس کبیر
اقیانوس هند
اقیانوس منجمد جنوبی
جریان گلف استریم
جریان استوائی شمالی
جریان مخالف استوائی
جریان استوائی جنوبی
جریان بادهای باختری
آب‌وهوای قطبی
آب و هوای بری داخل قطب (سردترین ماه بسیارپائین و گرمترین ماه در حدود صفر)
آب وهوای قطبی دریائی (سردترین ماه بیش از ۳۰– گرمترین ماه در جدود ۳+)
آب و هوای بری کناره‌های قطب (سردترین ماه ۳۰– و گرمترین ماه بین ۱۰+ تا ۳+)
آب‌وهوای دریائی حاشیه‌های قطب (سردترین ماه ۳۰– گرمترین ماه بین ۱۰+ ۳+)
آب و هوای شبه‌قطبی (سردترین ماه چند درجه زیرصفروگرمترین ماه حدود ۱۰+)
آب‌وهوای معتدل
آب‌وهوای معتدل شمالی (سردترین ماه ۲۵– تا ۵– و گرمترین ماه ۲۰–۱۰+)
آب وهوای معتدل شمالی (سردترین ماه ۲۵– تا ۵– وگرمترین ماه ۲۰+ تا ۱۰+)
آب‌وهوای معتدل شمالی (سردترین ماه ۲+تا ۵ – و گرمترین ماه ۲۰+تا ۱۰+)
آب‌وهوای معتدل دریائی (سردترین ماه ۸+ تا ۲+ و گرمترین ماه ۲۰+تا ۱۱+)
آب‌وهوای معتدل بری (سردترین ماه ۵– تا ۰ و گرمترین ماه ۲۵+تا ۲۰+)
حدنهائی حرارت در دیماه ۴۰–
آب‌وهوای نیمه‌استوائی
آب‌وهوای نیمه‌استوائی با رطوبت دائم (سردترین ماه ۱۴+تا ۴+ وگرمترین ماه ۲۵+ و بیشتر)
آب‌وهوای نیمه‌استوائی بارطوبت تابستانی (سردترین ماه چند درجه بالای صفرتا ۱۵+ وگرمترین ماه درحدود ۳۰+)
آب‌وهوای نیمه‌استوائی بارطوبت زمستانی (سردترین ماه ۱۲تا ۴+ وگرمترین ماه ۲۵تا ۲۰+)
جریان آب گرم
جریان آب سرد
گرمترین ماه
سردترین ماه
آب‌وهوای مناطق خشک
آب‌وهوای استپی بازمستان سرد وبارندگی ۲۵۰–۵۰۰ م‌م وسردترین ماه صفر درجه خواهد بود.
آب‌وهوای مناطق صحرائی بازمستان سرد وبارندگی ۲۵۰ م‌م وسردترین ماه صفردرجه
آب‌وهوای استپی گرم میزان بارندگی ۲۵۰–۵۰۰ م‌م و سردترین ماه صفردرجه
آب‌وهوای کویری گرم میزان بارندگی ۲۵۰ م‌م سردترین ماه صفردرجه
آب‌هوای مناطق کوهستانی مرتفع و مرطوب در کنار مناطق خشک
آب‌هوای گرمسیری در منطقه حاره‌ای
آب‌وهوای فوق‌حاره با اختلاف گرمای سالانه ۷–۳/۵° و در حاشیه ۱۰°–۷° درجه بالای صفر
آب‌وهوای مناطق حاره‌ای اطراف خط استوا با اختلاف درجه حرارت تا ۳/۵°
آب‌وهوای حاره‌ای خشک در مناطق ساحلی
آب‌وهوای حاره‌ای خشک در مناطق غیرساحلی

طول غربی گرینویچ
طول شرقی گرینویچ
اقیانوس منجمد شمالی
اقیانوس اطلس شمالی
اقیانوس کبیر
اقیانوس اطلس جنوبی
اقیانوس هند
اقیانوس کبیر
اقیانوس منجمد جنوبی
خط استوا
میزان بارندگی سالانه
به سانتیمتر مکعب
مقیاس ۰۰۰ر۰۰۰ر۹۰ : ۱
۰–۲۵
۲۵ – ۵۰
۵۰–۷۵
۷۵–۱۰۰
حدنهائی برف از خط استوا
۱۰۰–۱۵۰
۱۵۰–۲۰۰
۲۰۰–۳۰۰
بیش از ۳۰۰ سانتیمترمکعب

میانگین حرارت درتیرماه (جولای)

تغییرات درجه حرارت به سانتیگراد

مقیاس ۱:۹۰٫۰۰۰٫۰۰۰

اقیانوس منجمد شمالی

اقیانوس اطلس شمالی

اقیانوس اطلس جنوبی

اقیانوس کبیر

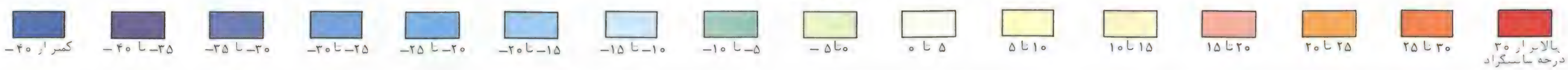
اقیانوس هند

اقیانوس منجمد جنوبی

میانگین حرارت در دیماه (ژانویه)

تعییرات درجه حرارت به سانتیگراد در سطح دریا

مقیاس ۱:۹۰٫۰۰۰٫۰۰۰

فشار هوا – باد تیرماه (جولای)

مقیاس ۱:۹۰٫۰۰۰٫۰۰۰

اقیانوس منجمد شمالی

اقیانوس اطلس شمالی

اقیانوس کبیر

اقیانوس اطلس جنوبی

اقیانوس هند

اقیانوس کبیر

اقیانوس منجمد جنوبی

قطب جنوب

جریان پاسفیک شمالی

جریان آتلانتیک شمالی

باسات شمالی

باسات جنوبی

بادهای موسون

جریان آتلانتیک جنوبی

جریان بادهای باختری

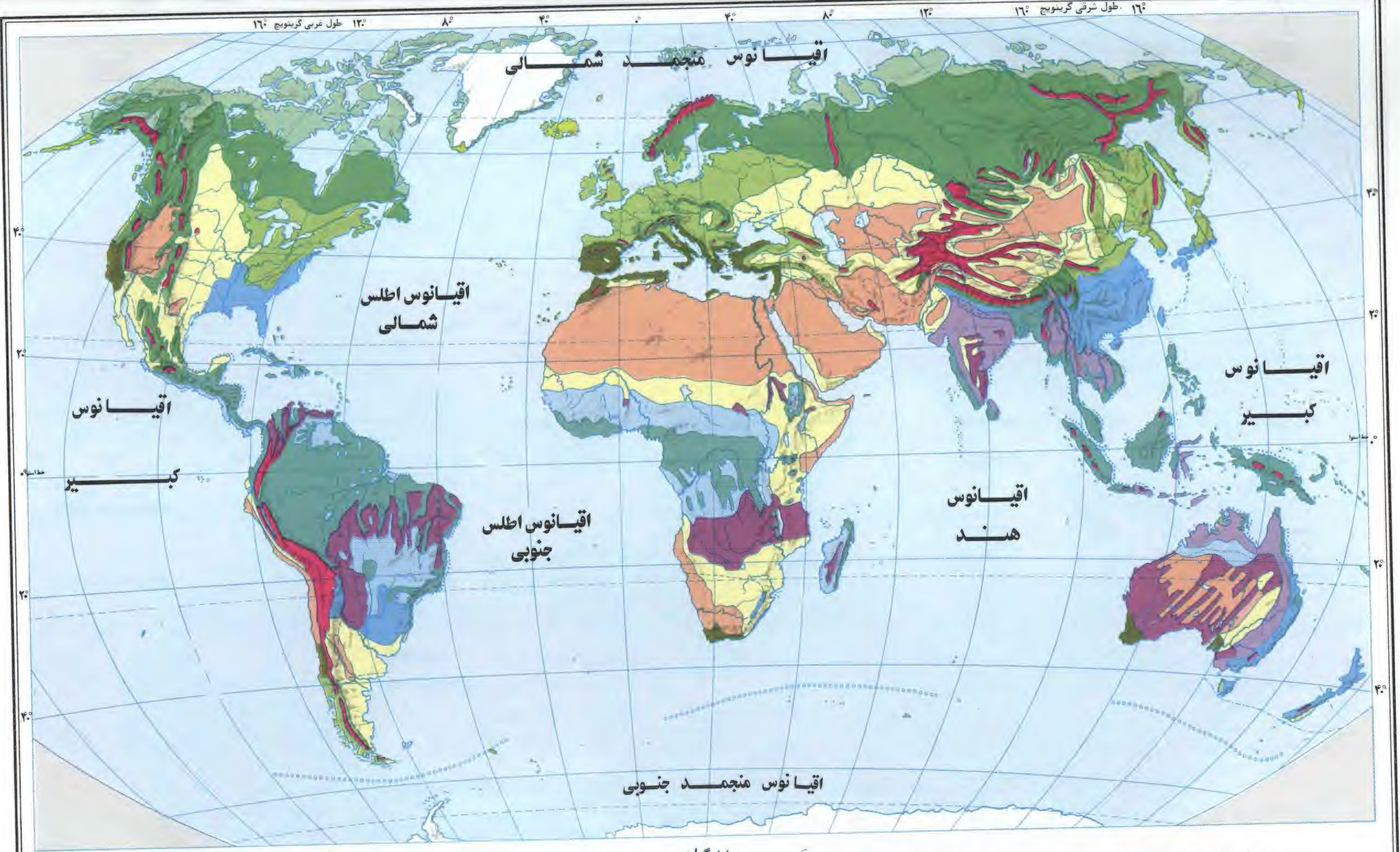
طول غربی گرینویچ

طول شرقی گرینویچ

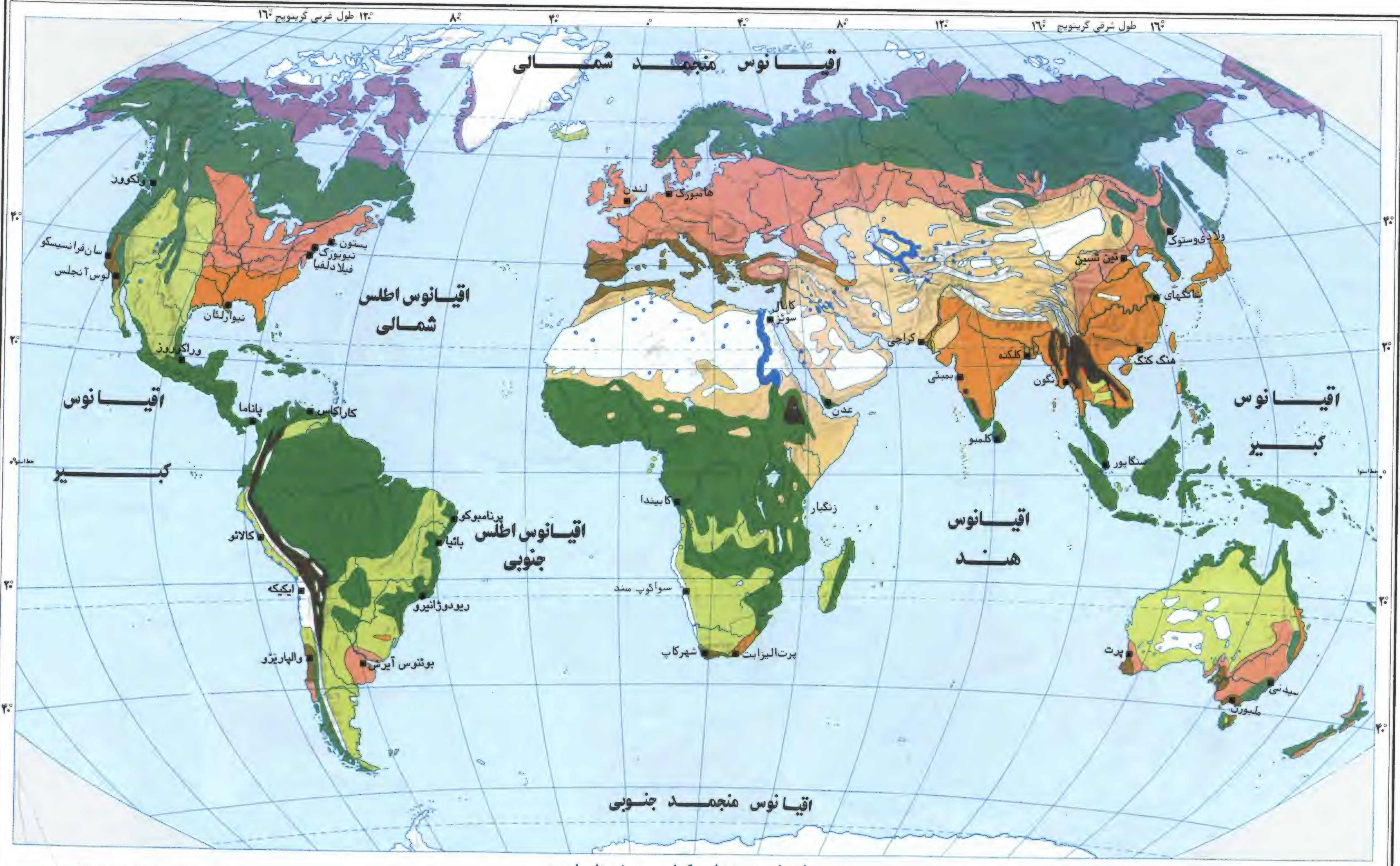
فشارهوا و باد دیماه (ژانویه)

مقیاس ۱:۹۰٬۰۰۰٬۰۰۰

طول غربی گرینویچ
طول شرقی گرینویچ
اقیانوس منجمد شمالی
اقیانوس اطلس شمالی
اقیانوس کبیر
اقیانوس اطلس جنوبی
اقیانوس هند
اقیانوس منجمد جنوبی
خط استوا
پوشش گیاهی
مقیاس ۱:۹۰٫۰۰۰٫۰۰۰
توندرا و گیاهان قطبی
چمن‌زارهای نیم‌قطبی
جنگلهای سوزنی برگ در کمربند میانی
جنگلهای پهن‌برگ و مخلوط در کمربند میانی
جنگلهای نیمه‌استوائی با چوبهای محکم و سخت
جنگلهای مناطق پرباران نیمه‌استوائی
جنگلهای مناطق پرباران حاره‌ای
جنگلهای مناطق خشک (بوته‌زارها، کاتینگا در امریکای جنوبی و اسکروب در استرالیا)
جنگلهای مونسون
علفزارهای ساوان
گیاهان استپی و علفزارها
گیاهان استپ صحرائی
رستنی‌های مناطق مرتفع و کوههای بلند
مانگرو (منطقه باطلاقی)
حدنهائی درختان در جنوب
حدنهائی نخل (خرما)
حدنهائی تاک

منابع طبیعی ـ نواحی‌کشاورزی ـ استفاده‌اززمین

مقیاس ۹۰٬۰۰۰٬۰۰۰ : ۱

- استفاده از زمینهای توندرا، شکار، ماهیگیری، گله‌داری کوچی و ایلیاتی گوزن‌های شمالی
- بهره‌برداری از جنگلهای شمالی ـ چوب‌بری، شکار حیوانات پوستی، کشاورزی اندک
- بهره‌برداری از جنگلهای گرمسیری ـ ساوان، کشاورزی بومی، کشت و مزارع کوئوچوک، نخل روغنی، کوپرا، لوبیای روغنی، چوبهای صنعتی گران قیمت
- کشت توسعه‌یافته کاکائو، قهوه، نی‌شکر، کائوچوک
- کشاورزی و دامداری درارتفاعات گرمسیری
- کشاورزی در سرزمینهای مونسون (برنج، نی‌شکر، کنف، پنبه، چای)
- کشاورزی درمناطق پرباران زمستانی و مدیترانه‌ای (مرکبات، زیتون، تاک، گندم، گندم‌زمستانی)
- کشاورزی‌اروپائی ـ ذرت‌خوشه‌ای، گندم، جو، ذرت*
- دامداری‌باگله‌های‌بزرگ، دامداری بومی توسعه‌یافته
- دامداری ایلیاتی
- مناطق‌بایر، یخچالهای‌طبیعی، اراضی یخبندان‌قطبی، کوههای‌بلند کویر و صحراهای بزرگ
- واحات صحرائی

طول غربی گرینویچ ۱۶۰° ۱۲۰° ۸۰° ۴۰° ۰° ۴۰° ۸۰° ۱۲۰° ۱۶۰° طول شرقی گرینویچ ۱۶۰°

اقیانوس منجمد شمالی

اقیانوس اطلس شمالی

اقیانوس کبیر

اقیانوس اطلس جنوبی

اقیانوس هند

اقیانوس کبیر

اقیانوس منجمد جنوبی

خط استوا

۴۰° ۲۰° ۰° ۲۰° ۴۰°

طبیعت ـ کشت و استفاده از زمین

مقیاس ۱:۹۰٫۰۰۰٫۰۰۰

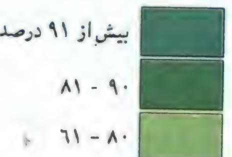
- مناطق کشاورزی با جمعیت متراکم در شهرها
- حداکثر استفاده از سطح زمین برای کشت
- مناطق طبیعی همراه با کشاورزی بومی
- کشاورزی اندک با بهره‌برداری از طبیعت
- مناطق طبیعی بدون کشاورزی زمینهای بایر

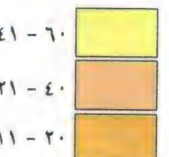

ادیان‌ومذاهب
مقیاس ۱:۹۰٫۰۰۰٫۰۰۰
طول غربی گرینویچ
طول شرقی گرینویچ
اقیانوس منجمد شمالی
اقیانوس اطلس شمالی
اقیانوس اطلس جنوبی
اقیانوس کبیر
اقیانوس هند
اقیانوس منجمد جنوبی
سالت لیک سیتی
کنتربری
ویتنبرگ
ژنو
لوردیس
رم
آتن
کنستانتینوپل
اوچمیادزین
اورشلیم
کربلا
نجف
قاهره
مدینه
مکه
فاس
قیروان
آدیس آبابا
اولان باتور
لهاسا
کوپی لاواستو
بنارس
بانکوک
مسیحی
کاتولیک
پروتستان
ارتودکس
ارامنه و سائر فرق مسیحی
بودائی‌ها
بودائی‌های جنوب
بودائی‌های شرق
بودائی‌های شمال (لامائی‌هاوتبتی‌ها)
پراکندگی در آفریقا
مرزمنطقه نفوذ مسیحیان
مرزمنطقه نفوذ اسلام
مسلمانان
اهل تسنن
شیعه
یهودی‌ها
زرتشتی‌ها
هندوها
کنفسیوس و تائوئیست‌ها
شینتوئیست‌ها
سایرادیان اولیه

نقشه پراکندگی اسلام درجهان

این نقشه نسبت مسلمانان را به کل جمعیت هر کشور نشان می دهد.

مقیاس تقریبی ۱:۹۰,۰۰۰,۰۰۰

زبان‌ها و گویش‌ها

مقیاس ۱:۹۰٫۰۰۰٫۰۰۰

زبانهای هندواروپائی
- زبان سلتی
- زبان ژرمنی
- زبان رومیائی
- زبان بالتی و اسلاوی
- زبانهای یونانی و آلبانی
- زبان ارمنی - ایرانی
- زبان هندی

زبانهای استرالیائی
- زبان استرانزی
- زبانهای استرالیائی و آسیائی

زبان چینی - تبتی
- چینی - سیامی
- زبانهای تبتی - برمه ای

زبانهای حامی - سامی
- سامی
- زبان حامی

زبانهای سیاهپوستان، زنگیان
- سودانی
- بانتو

زبانهای دراویدی

زبانهای سرخ پوستان آمریکا

گروههای کوچک زبانها
- زبانهای توسعه نیافته بدون ریشه اصلی

زبانهای اورالی و آلتائی

زبانهای اورالی
- فنلاندی - مجاری
- سامونیدی - اسکیموئی

زبانهای آلتائی
- ترکی
- مغولی
- تنگوزی - منچوری
- ژاپنی - کره ای

تصویر ماهواره‌ای
قسمتی از
ایـــران

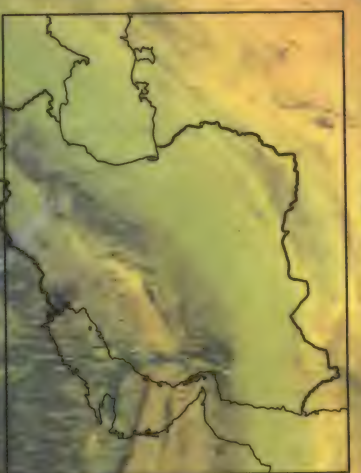
خلیـــج فـارس

تنگهٔ هرمز

دریـــای عمـــان

امارات متحده عربی

قطر

ه توضیح

قسمت کوچکی از شمال غربی ایران ـ مطابق باشکل کوچکتر (نقشه بالا) ـ از حدود کادر تصویر ماهواره‌ای خارج شده است.

مقیاس تقریبی ۱:۵,۰۰۰,۰۰۰

دریای خزر
کوههای البر
کوههای هزار مسجد
کوههای بینالود
دشت کویر
کوههای تالش
کوههای ارسباران
ای زاگرس

کوههای ایران

ایران سرزمینی است مرتفع که بخش بزرگی از فلات ایران را دربرگرفته است. بیش از نیمی از این سرزمین کوهستانی است. ناهمواریهای آن از نظر طبیعی به چند دسته تقسیم می شوند. کوههای شمالی، کوههای غربی و جنوبی، کوههای شرقی و کوههای مرکزی.

کوههای شمالی مانند دیواره هایی بلند با دره های عمیق و گذرگاههای تنگ در سراسر شمال ایران از غرب به شرق ، از آذربایجان تا خراسان کشیده شده اند. شامل کوههای آذربایجان، رشته کوه البرز و کوههای خراسان هستند. مهمترین قله های کوههای شمالی در کوههای آذربایجان دو آتشفشان سهند(با ارتفاع ۳۷۱۰ متر از سطح دریا) و سبلان(با ارتفاع ۴۸۱۱ متر از سطح دریا) در رشته کوه البرز آتشفشان دماوند (بلندترین قلهٔ ایران با ارتفاع حدود ۵۶۷۱ متر از سطح دریا)، و در کوههای آلاداغ و بینالود، شاه جهان (با ارتفاع ۳۳۵۰ متر از سطح دریا)و بینالود(با ارتفاع ۳۵۲۰ متر از سطح دریا) هستند.

کوههای غربی و جنوبی یا زاگرس و دنباله آن از کوههای آذربایجان، در شمال غرب ایران شروع می شوند و تا رشته کوه مکران در بلوچستان، کشیده می شوند. این کوهها در شمال غربی به کوههای ترکیه و ارمنستان می پیوندند. پهنای رشته کوههای زاگرس در شمال به ۲۰۰ کیلومتر و در مرکز و جنوب به ۶۰۰ کیلومتر می رسند. کوههای کردستان، لرستان، بختیاری، فارس و جنوب بلوچستان مهمترین کوههای غربی و جنوبی به شمار می روند. کوههای الوند و اشتران کوه نیز از دیگر کوههای غربی ایران هستند. آتشفشان دنا (با ارتفاع ۴۴۰۹ متر از سطح دریا)، زردکوه (با ارتفاع ۴۲۲۱ متر از سطح دریا) و دالاهو (با ارتفاع ۴۰۵۰ متر از سطح دریا) بلندترین قله های زاگرس هستند.

کوههای شرقی از کوههای شمالی در خراسان شروع می شوند و تا بلوچستان در جنوب امتداد دارند. کوههای شرقی شامل سه رشته کوه هستند. کوههای جام، بلندیهای باخرز، کوه سرخ، کوه سیاه، کوه هشتادان در کوههای جام قرار دارند. کوههای قائن در جنوب کوههای جام قرار گرفته اند. کوه کلات، کوه سلیمان، کوه آهنگران و شاه کوه از بلندیهای کوههای قائن هستند. کوههای مکران در بلوچستان که از نزدیکی زابل در سیستان شروع می شوند و تا ناحیه بم پشت و آخرین نقطه مرزی ایران در بلوچستان، امتداد دارند. بلندیهای مهم آن پلنگان، کوه ملک سیاه، کوه سرخ و آتشفشان تفتان (ارتفاع ۴۰۵۰ متر) هستند.

کوههای مرکزی از نزدیکی کاشان شروع می شوند و تا بلندیهای مرکزی بلوچستان ادامه دارند.جهت آنها از شمال غربی به جنوب شرقی است. این کوهها از دو رشته کوه تشکیل شده اند. کوههای قهرود که طول و ارتفاع بیشتری دارند از کاشان شروع می شوند و تا کرمان امتداد دارند. کوههای کرکس، کوههای نایین و شیرکوه در جنوب غربی یزد، از بلندیهای مهم کوههای قهرود هستند. رشته کوهبنان که از شمال غربی کرمان شروع می شود و تا کوههای بلوچستان ادامه دارد. رشته کوه جبال بارز، شهسواران و بزمان از بلندیهای مهم کوهبنان هستند.

نقشه طبیعی ایران

مرز ایران با کشورهای دیگر — پایتخت
مرز میان کشورهای دیگر — مرکز استان
رود
ارتفاع کوهها به متر

مقیاس — کیلومتر
۰ ۵۰ ۱۰۰ ۱۵۰ ۲۰۰ ۲۵۰

نمودار ارتفاعات به متر
۲۸- ۰ ۲۰۰ ۵۰۰ ۱۰۰۰ ۱۵۰۰ ۲۰۰۰ ۲۵۰۰ ۳۰۰۰ بالاتر

آذربایجان
نخجوان
ارمنستان
ترکیه
عراق
کویت
عربستان سعودی
بحرین
قطر
امارات متحد عربی
عمان
دریای خزر
خلیج فارس
تنگهٔ هرمز
دشت کویر
جلگهٔ وسیع خوزستان
اهواز
اصفهان
یزد
قم
اراک
بوشهر
بندرعباس
خور موسی
جزیرهٔ خارک
جزیرهٔ لاوان
جزیرهٔ هندورابی
جزیرهٔ کیش
جزیرهٔ فارور بزرگ
جزیرهٔ فارور کوچک
جزیرهٔ سری
جزیرهٔ تنب بزرگ
جزیرهٔ تنب کوچک
جزیرهٔ ابوموسی
جزیرهٔ هنگام
جزیرهٔ لارک
جزیرهٔ هرمز
جلگهٔ گرگان
جلگهٔ مغان

تقسیمات کشوری ایران

استان تهران : نام مرکز : تهران
مساحت استان : ۱۸/۶۳۲ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۱۰/۸۳۰/۲۲۷

استان آذربایجان شرقی : نام مرکز : تبریز
مساحت استان : ۴۴/۷۹۰ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۳/۳۳۴/۵۳۹

استان آذربایجان غربی : نام مرکز : اورمیه
مساحت استان : ۳۶/۵۰۹ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۲/۴۹۶/۹۶۲

استان اردبیل : نام مرکز : اردبیل
مساحت استان : ۱۸/۵۷۱ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۱/۱۹۶/۷۰۴

استان اصفهان : نام مرکز : اصفهان
مساحت استان : ۱۰۹/۵۱۳ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۴/۰۱۲/۷۴۲

استان ایلام : نام مرکز : ایلام
مساحت استان : ۱۹/۵۵۱ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۴۸۷/۸۸۶

استان بوشهر : نام مرکز : بوشهر
مساحت استان : ۲۳/۷۶۶ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۷۳۳/۱۹۱

استان چهارمحال و بختیاری : نام مرکز : شهر کرد
مساحت استان : ۱۴/۸۲۰ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۷۶۹/۲۶۵

استان خراسان رضوی : نام مرکز : مشهد مقدس
مساحت استان : ۱۴۵/۵۶۲ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۴/۹۱۰/۷۹۰

استان خراسان شمالی : نام مرکز : بجنورد
مساحت استان : ۲۶/۲۲۵ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۷۴۰/۹۹۹

استان خراسان جنوبی : نام مرکز : بیرجند
مساحت استان : ۵۹/۷۲۹ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۳۴۸/۳۰۰

استان خوزستان : نام مرکز : اهواز
مساحت استان : ۶۵/۸۹۶ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۳/۷۲۴/۷۹۹

استان زنجان : نام مرکز : زنجان
مساحت استان : ۲۱/۳۰۱ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۹۰۳/۴۹۲

استان سمنان : نام مرکز : سمنان
مساحت استان : ۹۱/۵۴۴ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۵۰۱/۴۴۷

استان سیستان و بلوچستان : نام مرکز : زاهدان
مساحت استان : ۱۹۰/۴۳۹ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۱/۷۱۲/۶۶۱

استان فارس : نام مرکز : شیراز
مساحت استان : ۱۲۹/۱۸۳ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۳/۷۷۷/۹۷۹

استان قزوین : نام مرکز : قزوین
مساحت استان : ۱۶/۲۶۲ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۹۶۵/۸۵۶

استان قم : نام مرکز : قم
مساحت استان : ۱۰/۹۳۰ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۸۵۳/۰۴۴

استان کردستان : نام مرکز : سنندج
مساحت استان : ۲۸/۹۳۰ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۱/۳۴۷/۷۰۰

استان کرمان : نام مرکز : کرمان
مساحت استان : ۱۶۹/۹۳۳ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۲/۰۱۰/۱۰۹

استان کرمانشاه : نام مرکز : کرمانشاه
مساحت استان : ۲۷/۷۴۴ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۱/۷۷۳/۷۷۶

استان کهگیلویه و بویراحمد : نام مرکز : یاسوج
مساحت استان : ۱۳/۶۹۸ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۵۴۷/۴۳۰

استان گلستان : نام مرکز : گرگان
مساحت استان : ۲۰/۴۵۹ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۱/۴۲۳/۶۰۴

استان گیلان : نام مرکز : رشت
مساحت استان : ۱۴/۱۵۲ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۲/۲۴۹/۵۷۷

استان لرستان : نام مرکز : خرم آباد
مساحت استان : ۲۸/۴۲۹ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۱/۵۷۸/۳۶۸

استان مازندران : نام مرکز : ساری
مساحت استان : ۲۴/۴۱۶ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۲/۶۰۴/۷۱۴

استان مرکزی : نام مرکز : اراک
مساحت استان : ۲۸/۹۹۲ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۱/۲۲۸/۵۸۶

استان هرمزگان : نام مرکز : بندر عباس
مساحت استان : ۶۶/۶۳۹ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۱/۰۶۵/۷۰۰

استان همدان : نام مرکز : همدان
مساحت استان : ۱۸/۷۹۶ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۱/۶۸۳/۵۷۸

استان یزد : نام مرکز : یزد
مساحت استان : ۱۲۸/۹۹۷ کیلومتر مربع ، جمعیت استان : ۸۰۴/۱۰۱

** توضیح : آمار بر مبنای سرشماری سال ۱۳۷۵ می باشد.*

۵۴° طول شرقی از نصف النهار گرینویچ

آذربایجان

ارمنستان

ترکیه

دریای خزر

عراق

کویت

عربستان سعودی

خلیج فارس

بحرین

قطر

امارات متحده عربی

عمان

تنگه هرمز

دشت کویر

استان آذربایجان شرقی

استان آذربایجان غربی

استان اردبیل

استان زنجان

استان گیلان

استان مازندران

استان گلستان

استان خراسان شمالی

استان قزوین

استان تهران

استان سمنان

استان کردستان

استان همدان

استان مرکزی

استان قم

استان کرمانشاه

استان ایلام

استان لرستان

استان اصفهان

استان یزد

استان خوزستان

استان چهارمحال و بختیاری

استان کهگیلویه و بویراحمد

استان فارس

استان بوشهر

استان کرمان

استان هرمزگان

تبریز

اردبیل

اورمیه

زنجان

رشت

ساری

گرگان

بجنورد

قزوین

تهران

سمنان

سنندج

همدان

اراک

قم

کرمانشاه

ایلام

خرم آباد

اصفهان

یزد

شهرکرد

اهواز

یاسوج

شیراز

بوشهر

کرمان

بندرعباس

منامه

دوحه

نقشه

تقسیمات سیاسی ایران

مرز کشورها — پایتخت

حدود استان — مرکز استان

حدود شهرستان — مرکز شهرستانها

مقیاس ۱۵۰ ۱۰۰ ۵۰ ۰ کیلومتر

مؤسسه جغرافیایی و کارتوگرافی سحاب
Sahab Geographic & Drafting Institute
تأسیس ۱۳۱۵ شمسی ۱۹۳۶ میلادی

خطوط مرزی در این نقشه سندیت ندارد.

نقشه راههای
ایران

راهنمای نقشه

آزاد راه	فرودگاه بین المللی
آزاد راه در دست احداث	فرودگاه داخلی
بزرگراه	بندر تجاری
راههای اصلی	پایتخت
راههای فرعی	مرکز استان
سایر راهها	مرکز شهرستان
راه آهن	مرکز بخش
مرز بین المللی	سایر نقاط
مرز دریایی	گمرک
رودخانه	

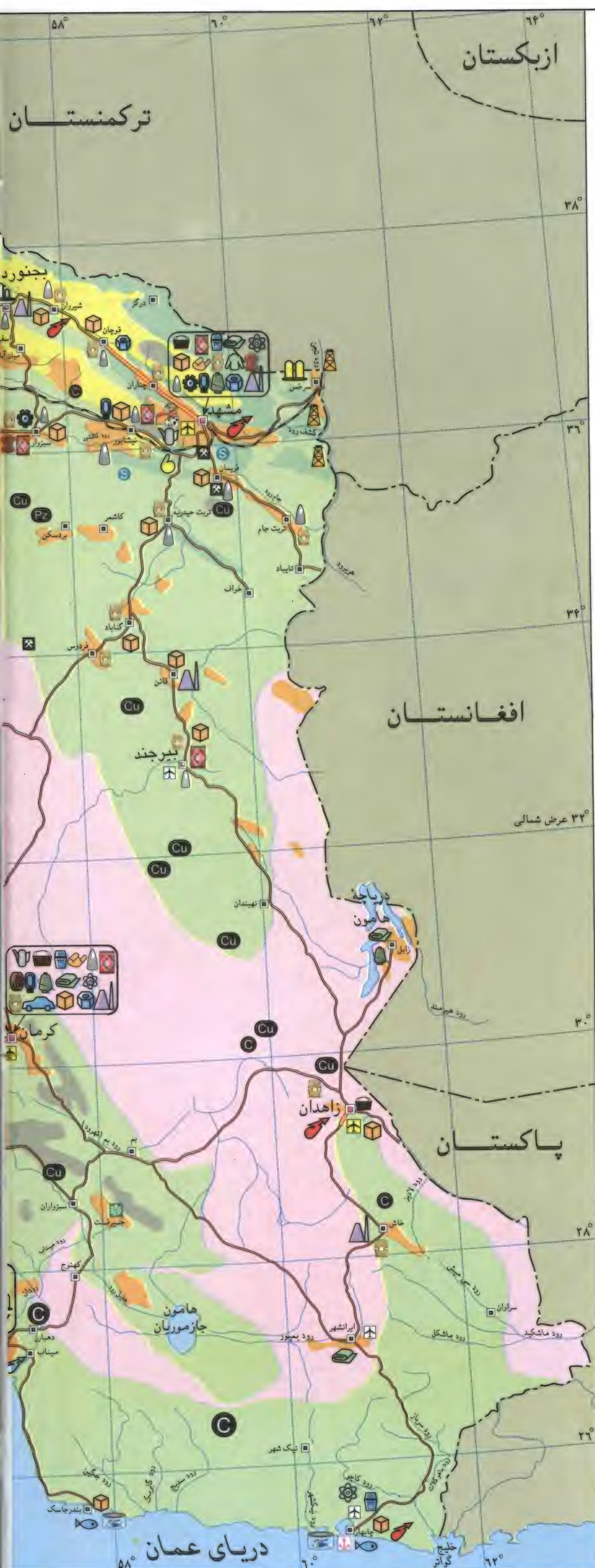
مقیاس ۰ ۵۰ ۱۰۰ ۱۵۰ ۲۰۰ ۲۵۰ کیلومتر

خطوط مرزی در این نقشه سندیت ندارد.

فاصله تهران با برخی ازشهرهای ایران

نام شهر	کیلومتر	نام شهر	کیلومتر
آبادان	۹۹۱	رامسر	۲۶۳
آستارا	۵۱۴	رشت	۳۲۵
اراک	۲۸۹	رودهن	۶۱
اردبیل	۵۹۱	زاهدان	۱۵۵۵
اورمیه	۸۹۴	زنجان	۳۱۹
اشتهارد	۱۰۹	ساری	۲۶۷
اصفهان	۴۳۵	سبزوار	۶۶۴
اهواز	۸۵۲	سرخس	۱۰۷۹
ایرانشهر	۱۵۷۸	سمنان	۲۳۴
ایلام	۷۰۸	سنندج	۵۲۵
بابلسر	۲۶۳	شاهرود	۴۱۰
باجگیران	۹۱۷	شهرکرد	۵۳۹
بازرگان	۸۷۹	شهریار	۵۵
بندرامام خمینی	۱۰۴۹	شیراز	۹۲۴
بندر انزلی	۳۶۵	فیروزکوه	۱۵۸
بندرترکمن	۳۸۳	قزوین	۱۴۸
بندرکنارک	۲۰۰۱	قم	۱۵۶
بندرعباس	۱۳۳۱	کرمان	۱۰۲۲
بوشهر	۱۲۲۸	کرمانشاه	۵۲۰
بیرجند	۱۲۳۰	گرگان	۳۹۷
تایباد	۱۰۵۸	لار	۱۲۷۷
تبریز	۵۹۷	ماکو	۸۵۳
تفرش	۲۶۳	مشهد	۸۹۲
جلفا	۷۳۴	میرجاوه	۱۶۵۱
چابهار	۱۹۴۴	نوشهر	۱۹۹
چالوس	۱۹۴	ورامین	۴۶
خرم آباد	۵۰۵	هشتگرد	۷۳
خرمشهر	۹۷۲	همدان	۳۴۱
خسروی	۷۱۳	یاسوج	۷۵۰
دماوند	۸۲	یزد	۶۷۱

دریـای خـزر
دشت کویـر
کویرعقدا
کویرسیرجان
خلیـج فـارس
تنگه هرمز
آذربایجان
ارمنستان
نخجوان
خان کندی
ترکیه
عراق
کویت
عربستان سعودی
بحرین
قطر
امارات متحده عربی
عمان
تهران
تبریز
اردبیل
اورمیه
زنجان
قزوین
رشت
ساری
گرگان
سمنان
قم
همدان
کرمانشاه
سنندج
اراک
ایلام
خرم آباد
اصفهان
شهرکرد
یزد
اهواز
یاسوج
شیراز
بندر بوشهر
بندرعباس
بغداد
بعقوبه
سلیمانیه
کرکوک
الکوت
الدیوانیه
العماره
الناصریه
السماوه
بصره
الکویت
الدمام
المنامه
الدوحه
الریاض
ابوظبی
۵۰°
۵۲°
۵۴°
۵۶°
۴۸°
۴۶°
۴۴°
۳۸°
۳۶°
۳۴°
۳۲°
۳۰°
۲۸°
۲۶°

راهنمای نقشه

پایتخت

مرکز استان

سایر شهرها

فرودگاه بین المللی / داخلی

آزاد راه و بزرگراه

راههای اصلی

راه آهن

مرز بین المللی

بندر تجاری

بندر نفتی

بندرماهیگیری

صنایع

ذوب آهن و فولاد

ذوب فلزات

ذوب آلومینیم

نورد فلزات

سیمان

صنایع فلزی

ماشین سازی

خودرو سازی

کشتی سازی

تراکتور و ماشین آلات راه سازی

صنایع الکتریکی

صنایع الکترونیک

لوازم خانگی

صنایع شیمیایی

لاستیک سازی

پالایشگاه نفت و گاز

صنایع پتروشیمی

ریسندگی

پارچه بافی

تولید پوشاک

چرم و دباغی

صنایع چوب و الوار

کاغذ و مقوا سازی

چینی سازی سفال و سرامیک

تولید مصالح ساختمانی

صنایع غذایی ـ آشامیدنی

کشت و صنعت

صنایع شیرپاستوریزه و لبنیات

صنایع شیلات

قند و شکر

صنایع دستی

قالی بافی

معادن

سنگ آهن

زغال سنگ

نفت

گاز

Cu مس

Pb سرب

Pz سرب و روی

Zn روی

Mn منگنز

N نیکل

C کروم

P پلاتین

G طلا

Bx بوکسیت

Hg جیوه

S گوگرد

Ph فسفات

پتاسیم

نمک

انرژی

نیروگاه حرارتی

نیروگاه آبی

پوشش زمین

جنگل

اراضی مستعد برای کشاورزی آبی

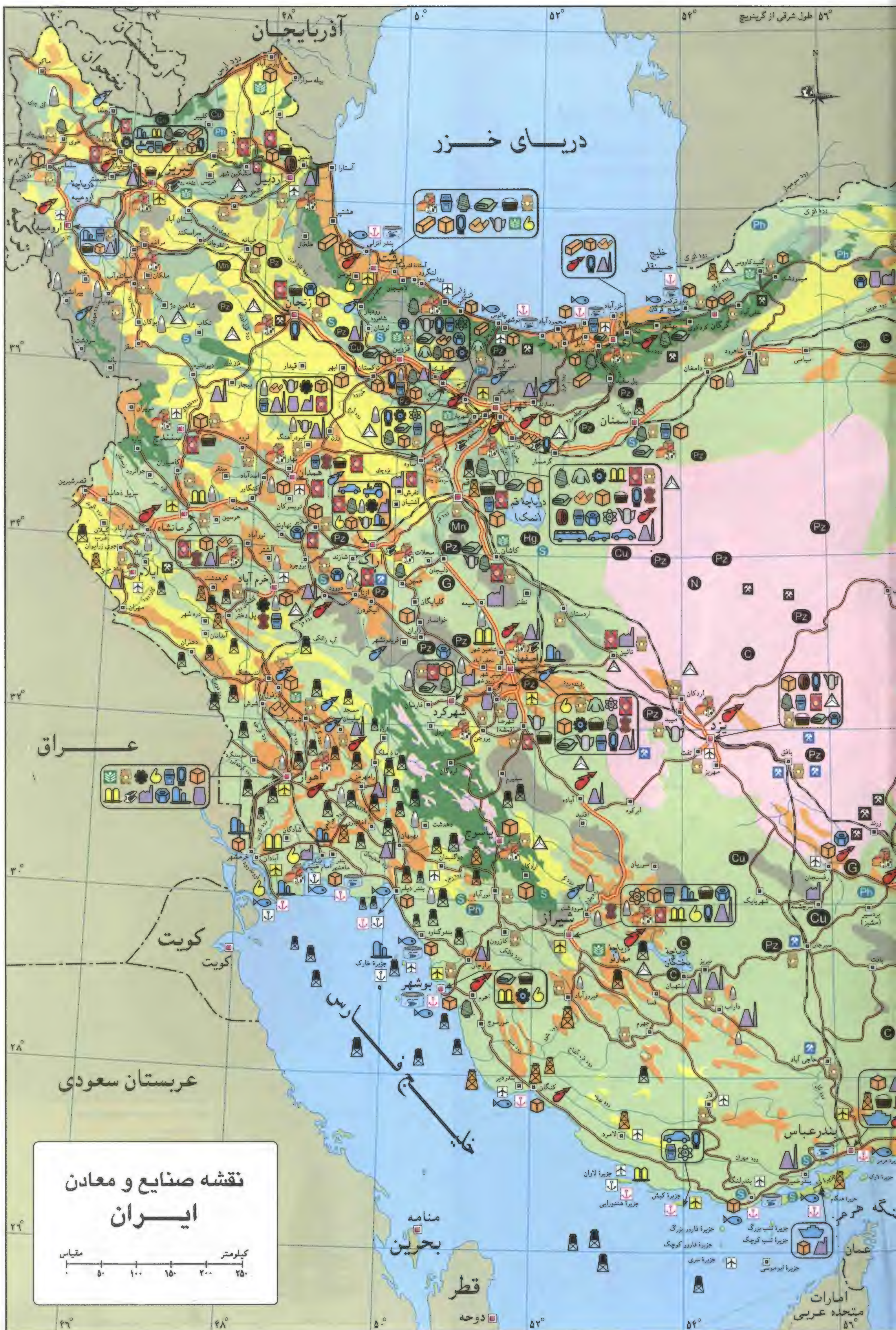
اراضی مستعد برای کشاورزی دیم

مرتع درجه ۱

مرتع درجه ۲

مرتع درجه ۳

فاقد پوشش گیاهی

نقشه صنایع و معادن
ایران
مقیاس
کیلومتر
۰ ۵۰ ۱۰۰ ۱۵۰ ۲۰۰ ۲۵۰
دریای خزر
آذربایجان
نخجوان
ارمنستان
عراق
کویت
عربستان سعودی
خلیج فارس
بحرین
منامه
قطر
دوحه
امارات متحده عربی
عمان
طول شرقی از گرینویچ
تبریز
اردبیل
ارومیه
دریاچه ارومیه
زنجان
رشت
سنندج
همدان
کرمانشاه
ایلام
خرم آباد
اراک
قم
دریاچه قم (نمک)
سمنان
تهران
اصفهان
شهرکرد
یزد
اهواز
یاسوج
شیراز
بوشهر
بندرعباس
گرگان
خلیج گرگان
خلیج حسینقلی

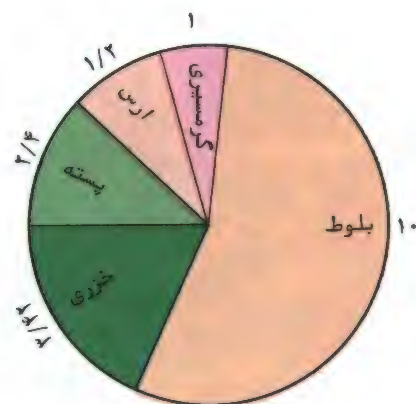
نقشه
پوشش گیاهی ایران

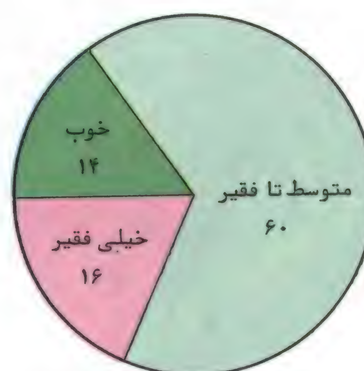
⊛ پایتخت — مرز ایران با کشورهای دیگر
▣ مرکز استان — مرز میان کشورهای دیگر

مقیاس — کیلومتر
۰ ۵۰ ۱۰۰ ۱۵۰ ۲۰۰ ۲۵۰

۶۰° ۶۲° ۶۴° طول شرقی

ترکمنستان
افغانستان
پاکستان
دشت لوت
مشهد
بیرجند
زاهدان
دریاچه سیستان
هامون صابری
کوهستان بشاگرد
دریای عمان
خلیج گواتر
۲۶° عرض شمالی

آذربایجان
ارمنستان
نخجوان
دریای خزر
ترکیه
دریاچه ارومیه
کوههای ارسباران (قره داغ)
جلگه مغان
کوه سبلان
۴۸۱۱
تبریز
اردبیل
رشت
کوه سهند
۳۷۱۰
زنجان
قزوین
رشته کوههای البرز
دماوند
۵۶۷۱
تهران
سمنان
ساری
گرگان
خلیج گرگان
خلیج حسینقلی
رود اترک
بجنورد
کوههای آلاداغ
سنندج
همدان
کوه الوند
قم
دریاچه قم
دشت کویر
کرمانشاه
اراک
خرم آباد
اشتران کوه
رشته کوههای زاگرس
اصفهان
زاینده رود
شهرکرد
کوه زردکوه
اهواز
جلگه وسیع خوزستان
یاسوج
کوه دنا
یزد
کرمان
شیراز
بوشهر
جزیرهٔ خارک
عراق
کویت
عربستان سعودی
خلیج فارس
بحرین
قطر
کوههای لارستان
سواحل تنگستان
بندرعباس
تنگهٔ هرمز
جزیرهٔ هرمز
جزیرهٔ لارک
جزیرهٔ هنگام
جزیرهٔ قشم
جزیرهٔ لاوان
جزیرهٔ هندورابی
جزیرهٔ کیش
جزیرهٔ تنب بزرگ
جزیرهٔ تنب کوچک
جزیرهٔ فارور بزرگ
جزیرهٔ فارور کوچک
جزیرهٔ سری
جزیرهٔ ابوموسی
عمان
امارات متحد عربی

راهنمای نقشه

- اراضی کشاورزی آبی
- اراضی کشاورزی دیم بهمراه دیمزارهای خزری
- جنگل راش و بلوط و پهن برگ (خزری)
- جنگل بلوط و ارس و گاه پسته و بادام، گز و کهور
- مراتع مرغوب و استپی گاه با درختهای پرآکنده
- مراتع متوسط در کوهستانها (نسبتا" سرد)
- مراتع کوهستانی، تپه ماهوری و مخروط افکنه‌ای (معتدل و گرم)
- پوشش گیاهی ویژه دشتهای شور و تپه های شنی و دشتهای سیلابی
- کویر (فاقد پوشش گیاهی ارزشمند)
- اراضی فاقد پوشش گیاهی ـ شنزار
- اراضی فاقد پوشش گیاهی ـ شوره زار

نقشه
کشاورزی و دامپروری ایران

مقیاس — کیلومتر
۰ ۵۰ ۱۰۰ ۱۵۰ ۲۰۰ ۲۵۰

راهنمای نقشه

- پایتخت
- مرکز استان
- سایر شهرها
- آزاد راه و بزرگراه
- راههای اصلی
- راه آهن
- مرز بین المللی
- بندر تجاری
- بندر نفتی
- بندر ماهیگیری

کشاورزی

زراعت

- گندم، جو و سایر غلات
- برنج
- حبوبات
- چغندرقند
- نیشکر
- پنبه
- توتون و تنباکو
- دانه های روغنی
- سیب زمینی
- گوجه فرنگی
- سایرمحصولات صیفی و جالیزی
- زعفران
- زیتون
- انگور
- چای
- موزوسایرمیوه‌های گرمسیری
- کشت و صنعت
- صنایع شیرپاستوریزه و لبنیات
- صنایع شیلات

باغداری

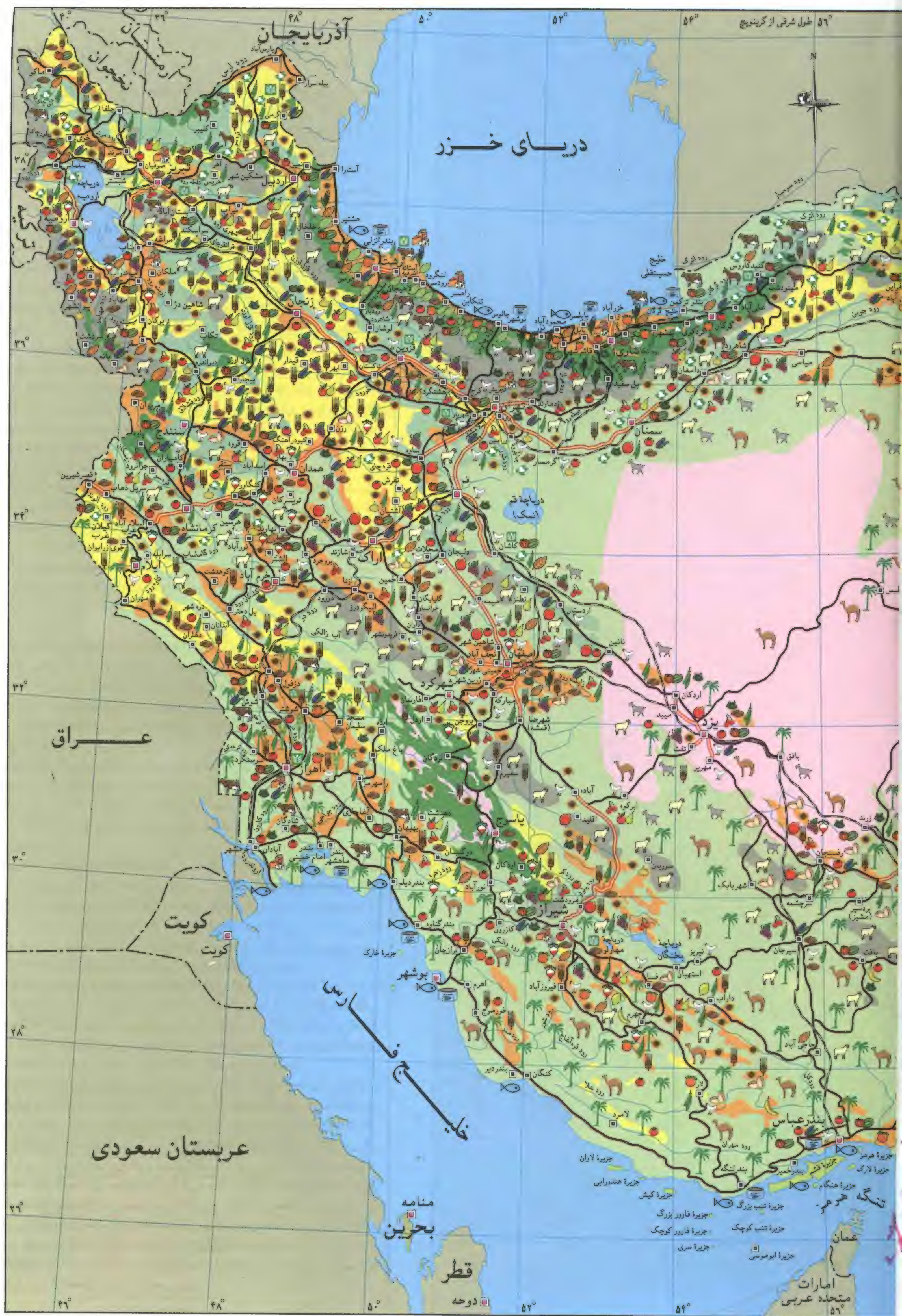
- سیب ،گلابی و به
- مرکبات
- کیوی
- میوه‌های هسته‌دار
- انجیر
- گردو و بادام
- پسته
- نخل خرما
- انار

دامداری

- گوسفند
- بز
- گاو وگاومیش
- پرورش طیور و مرغداری
- اسب و قاطر
- شتر

پوشش زمین

- جنگل
- اراضی مستعد برای کشاورزی آبی
- اراضی مستعد برای کشاورزی دیم
- مرتع درجه ۱
- مرتع درجه ۲
- مرتع درجه ۳
- فاقد پوشش گیاهی

آذربایجان
دریای خزر
طول شرقی از گرینویچ
عراق
کویت
خلیج فارس
عربستان سعودی
منامه
بحرین
قطر
دوحه
امارات متحده عربی
عمان
تنگه هرمز
تبریز
اردبیل
زنجان
قزوین
تهران
سمنان
همدان
سنندج
کرمانشاه
ایلام
خرم آباد
اراک
قم
اصفهان
شهرکرد
یزد
یاسوج
اهواز
بوشهر
شیراز
بندرعباس
گرگان
ساری
رشت
دریاچه ارومیه
دریاچه قم (نمک)

نقشه حوضه های آبریز رودهای ایــران

رودهای ایران

رودهای ایران را، براساس حوضه ی آبریزبه سه دسته تقسیم کرده اند. رودهایی که به حوضه آبریز دریای خزر می ریزند، رودهایی که به حوضه آبریز خلیج فارس و دریای عمان می ریزند، و رودهایی که به حوضه های آبریز داخلی می ریزند.

حوضه آبریز دریای خزر منطقه ای است که بیش از ۲۵۰ رود کوچک و بزرگ در آن جاری است. این رودها از کوههای آذربایجان، کردستان، البرز و خراسان سرچشمه می گیرند و به دریای خزرمی ریزند.

مهمترین رودهای آن از مغرب به مشرق ارس به طول ۱۰۷۰ کیلومتر، سفیدرود به طول ۷۶۵ کیلومتر، چالوس، هراز، گرگان و اترک به طول ۵۳۵ کیلومتر هستند. بر روی رودهای ارس و سفیدرود برای استفاده از نیروی برق سدهایی ساخته شده اند.

حوضه ی آبریز خلیج فارس و دریای عمان وسیعترین حوضه ی آبریز ایران است. این حوضه از غرب کردستان آغاز می شود و تا بلوچستان ادامه دارد. بلندیهای زاگرس در ناحیه غربی و جنوبی این حوضه آبریز، براثر رطوبت دریای مدیترانه پوشیده از برف هستند. این بلندیها سرچشمه ی رودهای پرآبی چون کرخه و کارون را به وجود می آورند.

مهمترین رودهای این حوضه گاماساب، کرخه، دز و کارون به طول ۸۲۹ کیلومتر، جراحی، شور، میناب و باهوکلات هستند. بر روی رودهای کرخه، دز، کارون، میناب و باهوکلات، سدهایی برای تولید برق بسته شده اند. رود کارون از خرمشهر تا اهواز قابل کشتیرانی است.

حوضه های آبریز داخلی به سه حوضه آبریز غربی، مرکزی و شرقی تقسیم شده اند. حوضه آبریز غربی، حوضۀ دریاچۀ ارومیه است که قسمتی از سرزمین آذربایجان و شمال کردستان را دربر می گیرد و حدود ۵۰۰۰۰ کیلومتر مربع مساحت دارد. این حوضه مرطوبترین حوضۀ آبریز داخلی ایران است. چندین رود در آن جریان دارند که مهمترین آنها زرینه رود، سیمینه رود، رود مهاباد، باراندازرود، نازلورود و تلخه رود هستند. بستر رودهایی که از مشرق به دریاچۀ ارومیه می ریزند نمکی و گوگردی است.

حوضۀ آبریز مرکزی میان کوههای بینالود و آلاداغ در خراسان، دامنۀ جنوبی البرز در شمال، پیشکوههای داخلی زاگرس در مغرب و جنوب و دامنه های غربی کوههای کرمان و طبس قرار دارد و مساحت آن بیش از ۴۵۵۰۰۰ کیلومتر مربع است. حوضه ی آبریز دریاچۀ قم، باتلاق گاوخونی، دریاچه های بختگان(نیریز)، مهارلو و پریشان(فامور) حوضه ی آبریز مرکزی را تشکیل می دهند.

حوضه ی آبریز دریاچه ی قم در جنوب تهران قرار دارد و مساحت آن حدود ۲۴۰۰ کیلومترمربع است. مهمترین رود دائمی که به دریاچه ی قم می ریزد رود کرج به طول ۲۲۰ کیلومتر است. سد امیرکبیر که بر روی این رود ساخته شده است، بخشی از آب آشامیدنی و برق تهران را تامین می کند.

حوضه ی آبریز باتلاق گاوخونی در حدود ۲۰۰۰۰ کیلومترمربع وسعت دارد. مهمترین رودی که به این باتلاق می ریزد زاینده رود به طول ۳۵۰ کیلومتر پرآبترین و بزرگترین رود فلات مرکزی ایران است. سرچشمه ی اصلی زاینده رود نزدیک یکی از سرچشمه های رود کارون است. تونلی که در کوهرنگ (درکوههای بختیاری)، میان سرچشمه های این دو رود، حفر شده است مقداری از آب کارون را به زاینده رود می ریزد.

حوضه ی آبریز دریاچه ی بختگان (نیریز) که میان دو رشته کوه موازی واقع شده است، مهمترین این رودها کر است. این رود از ناحیه کوهستانی شمال فارس سرچشمه می گیرد و پس از مشروب ساختن جلگه ی نیریز به دریاچه ی بختگان می ریزد. یکی از رودهایی که به کر می پیوندند، پلوار است که آثار شهر باستانی پاسارگاد در کنار آن باقی است.

حوضه ی آبریز شرقی در منطقه ی پستی میان کوههای شرقی ایران و کوههای افغانستان واقع شده است و دره ها، دشتها، گودالها و باتلاقهایی را در برمی گیرد. مهمترین رودهای این حوضه هریرود و ماشکل (ماشکید) هستند. هریرود در مرز ایران، افغانستان و ترکمنستان جریان دارد و به صحرای قره قوم در ترکمنستان می ریزد. ماشکل نیز از دامنه های کوه تفتان سرچشمه می گیرد و به باتلاق ماشکل (ماشکید)، در بلوچستان پاکستان می ریزد. حوضۀ آبریز دریاچه ی هامون در سیستان از رود هیرمند (هلمند) در افغانستان و چند رود فصلی در ایران آب می گیرد. حوضه ی آبریز جازموریان میان کوههای بزمان و جبال بارز و کوههای بشاگرد در جنوب بلوچستان قرار دارد. رود بمپور از مشرق و هلیل رود از شمال غرب به آن می ریزد.

نقشه حوضه های آبریز رودخانه های ایران
راهنما
مرز ایران با کشورهای دیگر
مرز میان کشورهای دیگر
رودخانه‌های اصلی دائمی
رودخانه‌های فرعی دائمی
رودخانه‌های اصلی فصلی
رودخانه‌های فرعی فصلی
مرز حوضه‌های آبریز
پایتخت
مرکز استان
سد
مقیاس
کیلومتر
مرزهای بین المللی در این نقشه سندیت ندارد.
طول شرقی از گرینویچ
دریای خزر
خلیج فارس
آذربایجان
ارمنستان
نخجوان
ترکیه
عراق
کویت
عربستان سعودی
بحرین
قطر
امارات متحده عربی
عمان
ترکمن صحرا
تنگه هرمز
حوضه دریاچه ارومیه
دریاچه ارومیه
حوضه دریای خزر
رشته کوههای البرز
حوضه مرکزی (دریاچه نمک)
حوضه کویر دامغان
حوضه گاوخونی
حوضه اصفهان و سیرجان
حوضه نیریز و شیراز
حوضه یزد و اردکان
حوضه خلیج فارس
رشته کوههای زاگرس
دشت مغان
دشت کویر
دشت هوه تو
دشت آزادگان
دشت گرگان
دشت بیاض
کویر دامغان
کویر میقان
کویر طبس
کویر خور
کویر اردستان
کویر عقدا
کویر سیرجان
کویر مرینان
کویر سبزوار
کویر ابرقو
کویر مروست
کویر کرمسار
کویر میدان گل
ریگ جن
دریاچه قم (نمک)
هورالعظیم (جزایر مجنون)
تهران
تبریز
اردبیل
ارومیه
زنجان
رشت
قزوین
سمنان
گرگان
بجنورد
سنندج
همدان
قم
اراک
کرمانشاه
ایلام
خرم آباد
اصفهان
شهرکرد
یزد
اهواز
یاسوج
شیراز
بوشهر
کرمان
بندرعباس

نقشه زمین شناسی ایـــران

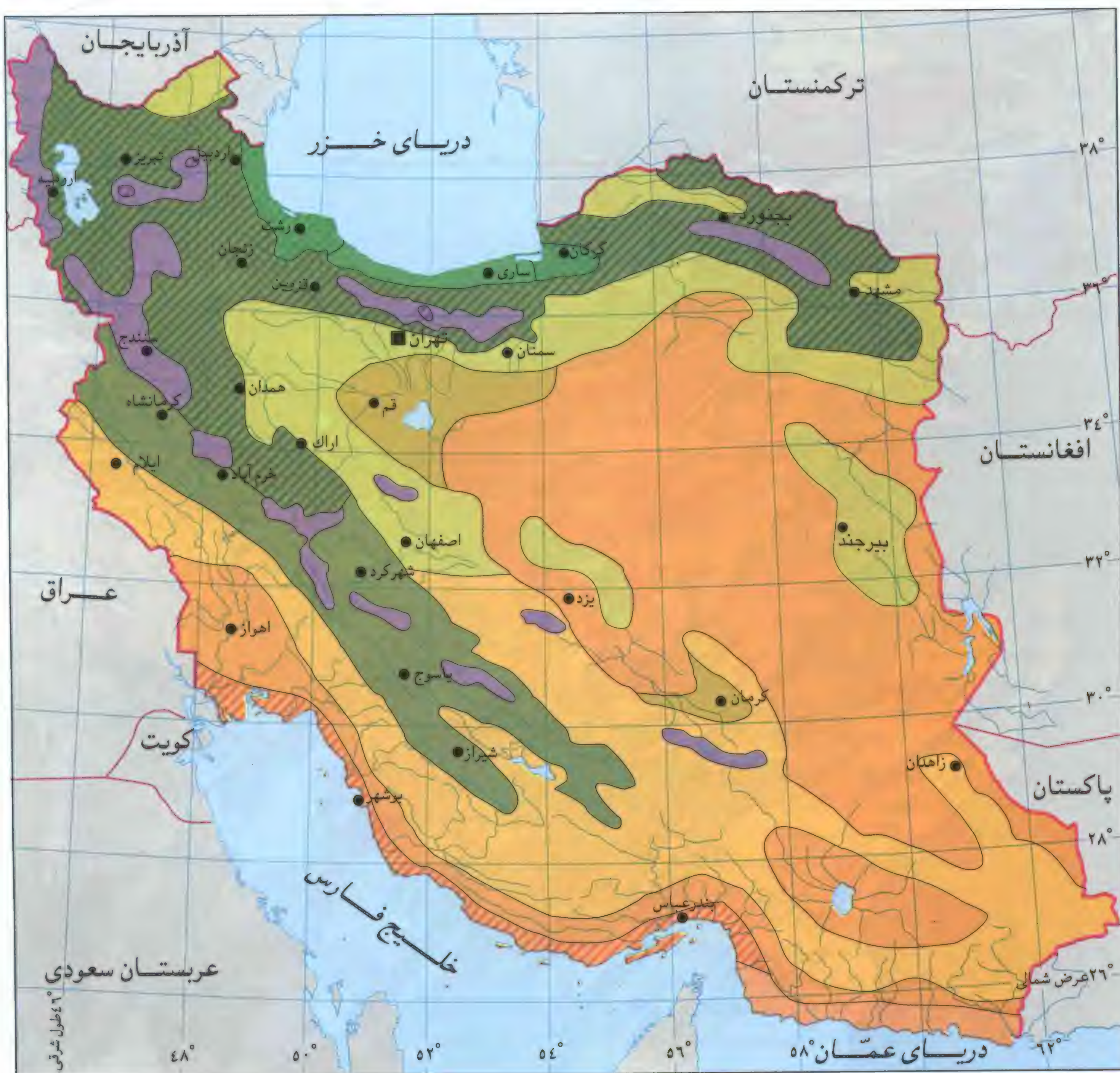
مقیاس تقریبی ۱:۵،۰۰۰،۰۰۰

دوران چهارم تراسهای چین خورده
دوران سوم
دوران دوم
دوران اول
سنگهای آذرین
سنگهای دگرگون شده
گنبدهای نمکی

خلاصه زمین‌شناسی و زمین‌شناسی ایران: از پیدایش کره زمین در منظومه شمسی قریب پنج میلیارد سال می‌گذرد و از ۵۷۰ میلیون سال قبل از سرد شدن پوسته زمین و در نتیجه پیدایش دریاها و خشکی‌ها نخستین حیات در روی کرهٔ زمین پدیدار شد و دانشمندان علوم طبیعی از این زمان به بعد را با توجه به تحول و تکامل موجودات زنده (فسیل) و تغییر و تبدیل چهره زمین به علت پیشروی و پسروی آب دریاها در خشکی‌ها و پیدایش آب و هواهای مختلف به سه دوران و هر دوران را به چند دوره به شرح زیر تقسیم کرده‌اند: ۱) پالئوزوئیک یا حیات قدیم بمدت ۳۴۵ میلیون سال. ۲) مزوزوئیک یا حیات میانی بمدت ۱۶۰ میلیون سال. ۳) سنوزوئیک یا حیات جدید بمدت ۶۵ میلیون سال، قبل از دوران پالئوزوئیک را که نشانی از حیات در روی زمین نبود پرکامبرین و آخر دوران سنوزوئیک را دوره کواترنری یا دوره چهارم زمین‌شناسی گویند که از خصوصیات مهم آن حرکت یخچالها از قطبین زمین بطرف عرضهای پائین و پیدایش انسان در روی زمین است که از عمر آن دومیلیون سال می‌گذرد و این دوره به دو عهد: پلئیستوسن و عصر حاضر که ده‌هزار سال از آن می‌گذرد تقسیم کرده‌اند. از دوران پرکامبرین تا حال چهار مرتبه رسوبات دریاها چین خورده و بالا آمده و به شکل کوههای مهم ظاهر گشته و بعد به علت فرسایش فرسوده شده و بصورت امروزی در دوران چهارم زمین‌شناسی در آمده‌اند و عبارتند از: هورونین - کالدونین - هرسنین و آلپاین که این یکی در ایران افتاق افتاد. ملایم چین‌خوردگی آلپاین یا کوههای آلپی که در دوران سنوزوئیک یعنی ۶۵ میلیون سال پیش پدیدار شدند که به کوههای جوان معروفند که مهمترین آن رشته‌کوههای: آلپ - کارپات و بالکان در جنوب اروپا و کوههای شبه جزیره آسیای صغیر در ترکیه و قفقاز در قفقازیه و هندوکش در افغانستان و هیمالیا در هندوستان و آلتائی - تیانشان - نانشان - کوئن‌لن در چین، استانوونی - یا بلونوونی در سیبری (فدراسیون روسیه) و راکی در امریکای شمالی و آند در آمریکای جنوبی و اطلس در آفریقای شمالی و دراکنسبرگ در آفریقای جنوبی بالاخره رشته‌کوههای بلند و عظیم و جسیم البرز و زاگرس در ایران.

از ویژگیهای کوههایی دوران سوم یا آلپی: بسیار بلند بودن - قلل نوک تیز و کله‌قندی داشتن، دامنه تند و پرشیب داشتن - عمیق بودن دره‌ها وجود آبشار فراوان به علت تند بودن بستر رودها، حالت فرسایش تخریبی رودها و حمل میلیون متر مکعب رسوبات به سمت دریاها و چاله‌ها و بالاخره از همه مهمتر وقوع زلزله و آتشفشان فراوان در این کوهها به علت وجود شکست و گسله زیاد. چون این کوهها نسبت به سه چین خوردگی قبلی خیلی جوان یعنی ۶۵ میلیون سال به (۵۰۰ میلیون سال) پس کوههای ایران از چین خوردگی‌های دوران سوم (سنوزوئیک) زمین‌شناسی است و تمام ویژگیهای مثبت و منفی کوههای کره زمین را در بردارد یعنی از نظر سد بندی مناسب ولی از نظر کشتیرانی و استخراج معادن و راه‌سازی نامناسب و پرهزینه. با توجه به مراتب بالا می‌توان پی برد که علل پیشرفت و ترقی در یک کشور عامل طبیعی چه نقش حساس دارد البته علم و تکنولوژی در دنیای امروز به کمک انسان می‌آید و اگر ساکنین یک سرزمین به زیور علم و تکنولوژی آراسته شود بر این مشکلات می‌توانند غلبه کنند. بطور خلاصه و کلی در مورد زمین‌شناسی ایران باید گفت که تا اواخر دوران دوم فلات ایران زیر آب دریا یعنی تیتیس بوده و در دو طرف شمال و جنوب این دریا دو خشکی اوراسیا و گندوانا قرار داشته و پس از میلیونها سال عوامل فرسایش خصوصاً آبهای روان کوههای هرسنین دو قاره اوراسیا و گندوانا را که در اقیانوس هند امروزی قرار داشت فرسوده کرده و رسوبات آنرا در کف دریای تیتیس انباشته نموده و سپس فشار داخل کره زمین و سپر سخت شمال یعنی سیبری و جنوب یعنی گندوانا موجب چین‌خوردگی رسوبات این دریا بصورت تا قدیس (کوهها) و ناودیس (دره‌ها-دشتها) شده و با پیدا شدن گسله‌ها و وقوع زلزله آتشفشانهای فراوان به سرعت موجب تغییر چهره این عارضه شده که هنوز ادامه دارد... پس سیستم کوهستان ایران یعنی البرز و زاگرس رشته‌کوه مرکزی که عموماً آتشفشانی هستند پدیدار شدند و نیز از نظر ساختمانی و ویژگیهای چین خوردگی شباهت بسیاری با امتدادهای شرقی - غربی هند و کش و هیمالیا در شرق و کوههای قفقاز و آسیای صغیر کارپات آلپ در غرب دارد. در فضای بین رشته‌کوه البرز و زاگرس دریاچه اورمیه در آذربایجان و مسیله در قم و گاوخونی در اصفهان و بختگان در فارس و جازموریان در بلوچستان و هامون در سیستان و حتی خلیج فارس و دریای مازندران از بقایای دریای تیتیس می‌باشند خصوصاً دو حوضه آبریز خشک و لم‌یزرع دشت لوت و دشت کویر بازمانده کف دریای تیتیس می‌باشند و حتی این دو حوضه تا ۳۰/۰۰۰ سال پیش به شکل دریاچه در میان فلات ایران خودنمائی می‌کرده است. چون تا این زمان فلات ایران از اقلیم مرطوب و خنک برخوردار بوده است و از این به بعد ایران رو به خشکی رفته که هنوز ادامه دارد. علی‌الحساب رویداد زلزله و احتمالا آتشفشان (دماوند- سهند- سبلان- الوند- کرکس- شیرکوه- بارز- هزار- بزمان- تفتان و غیره) و خشکی هوا و کمی بارندگی از ویژگیهای آخر دوران چهارم زمین‌شناسی در ایران می‌باشد که در سرنوشت ملت ما اثر مستقیم دارد و فقط با استفاده از علم و تکنیک می‌توان به این مشکلات یعنی رعایت اصول علمی و فنی در ساختمان سازی و صرفه‌جوئی در مصرف آب و جلوگیری از افزایش بی‌رویه جمعیت غلبه کرد. از دورانهای زمین‌شناسی ایران در نقاط مختلف رسوبات: پرکامبرین و پالئوزوئیک و مزوزوئیک بطور پراکنده و محدود بچشم می‌خورد، اما از دوران سنوزوئیک اراضی فراوان و گسترده دیده می‌شود و منابع زغال‌سنگ و گاز ایران بیشتر مربوط به دوران مزوزوئیک ولی حوضه‌های نفتی در دوران سنوزوئیک یعنی ۵۳ میلیون سال پیش پیدا شده‌اند. (توجه به نقشه مربوط)

جمهوری آذربایجان
نخجوان
ارمنستان
نستان
بحر خزر
اردبیل
تبریز
اورمیه
رشت
بجنورد
ساری
زنجان
قزوین
تهران
سمنان
سنندج
همدان
قم
اراک
کرمانشاه
ایلام
خرم‌آباد
اصفهان
یزد
عراق
اهواز
شیراز
کویت
بوشهر
خلیج فارس
عربستان سعودی
بندرعباس
بحرین
قطر
عمان
امارات
متحده عربی

نقشه تقسیمات اقلیمی ایران

راهنمای نقشه

نیمه صحرایی سرد
نیمه صحرایی گرم
صحرایی خشک

صحرایی خشک گرم
خشک ساحلی گرم
خشک ساحلی

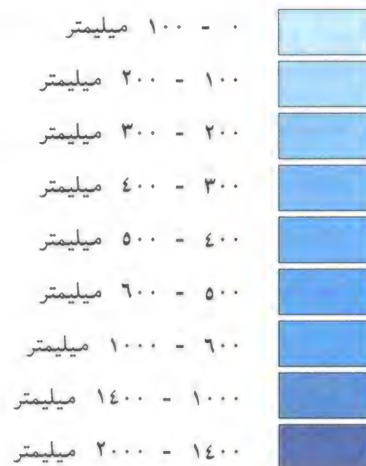
کوهستانی بسیار سرد
کوهستانی سرد
معتدل خزری بسیار مرطوب

معتدل خزری
مدیترانه ای با باران بهاره
مدیترانه ای

آذربایجان
ارمنستان
نخجوان
ترکمنستان
دریای خزر
دریاچهٔ ارومیه
ارومیه
تبریز
اردبیل
رشت
زنجان
قزوین
ساری
گرگان
بجنورد
مشهد
تهران
سمنان
سنندج
همدان
قم
کرمانشاه
اراک
ایلام
خرم آباد
افغانستان
بیرجند
اصفهان
شهرکرد
یزد
عراق
اهواز
یاسوج
کرمان
کویت
شیراز
زاهدان
پاکستان
بوشهر
خلیج فارس
بندرعباس
عربستان سعودی
دریای عمان
۳۸°
۳۶°
۳۴°
۳۲°
۳۰°
۲۸°
۲۶° عرض شمالی
۴۶° طول شرقی
۴۸°
۵۰°
۵۲°
۵۴°
۵۶°
۵۸°
۶۲°

میانگین بارش سالانه در ایران

میانگین بارش بر حسب میلیمتر

راهنمای نقشه

مرز جمهوری اسلامی ایران
مرز میان کشورهای دیگر
پایتخت
مرکز استان

مقیاس کیلومتر

آذربایجان
ارمنستان
نخجوان
ترکمنستان
دریـــای خـــزر
دریاچه ارومیه
تبریز
اردبیل
ارومیه
رشت
زنجان
قزوین
گرگان
ساری
بجنورد
مشهد
تهران
سمنان
سنندج
همدان
کرمانشاه
قم
اراک
ایلام
خرم آباد
افغانستـــان
بیرجند
اصفهان
شهرکرد
عـــراق
یزد
اهواز
یاسوج
کرمان
کویت
شیراز
زاهدان
پاکستان
بوشهر
خلیــج فــارس
بندرعباس
عربستـــان سعودی
دریـــای عمـّــان
۳۸°
۳۶°
۳۴°
۳۲°
۳۰°
۲۸°
۲۶°عرض شمالی
۴۶°طول شرقی
۴۸°
۵۰°
۵۲°
۵۴°
۵۶°
۵۸°
۶۲°

میانگین دمای سالانه در ایران

میانگین دما برحسب سانتیگراد

راهنمای نقشه

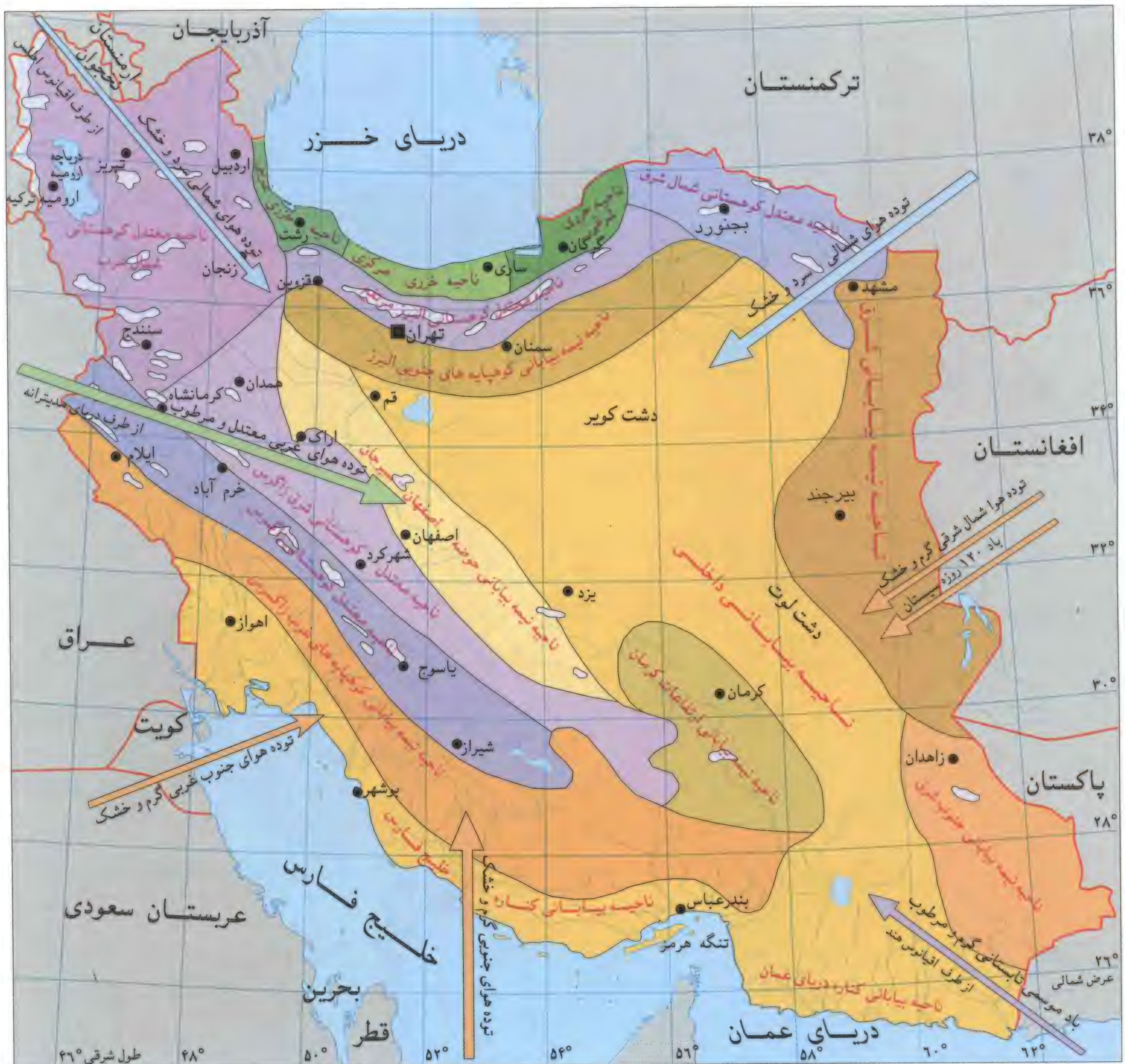
مرز جمهوری اسلامی ایران

مرز میان کشورهای دیگر

پایتخت

مرکز استان

نقشه آب و هوای ایران

آب و هوای بیابانی و نیمه بیابانی

- ناحیه بیابانی داخلی و کناره جنوب
- ناحیه نیمه بیابانی کوهپایه‌های جنوبی البرز
- ناحیه نیمه بیابانی شرق
- ناحیه نیمه بیابانی ارتفاعات کرمان
- ناحیه نیمه بیابانی کوهپایه های غرب زاگرس
- ناحیه نیمه بیابانی حوضه اصفهان - سیرجان
- ناحیه نیمه بیابانی جنوب شرق

آب و هوای خزری

- ناحیه خزری غربی
- ناحیه خزری مرکزی
- ناحیه خزری شرقی

آب و هوای کوهستانی

- ناحیه معتدل کوهستانی شمال شرق
- ناحیه معتدل کوهستانی البرز مرتفع
- ناحیه معتدل کوهستانی شمال غرب
- ناحیه معتدل کوهستانی زاگرس
- ناحیه معتدل کوهستانی شرق زاگرس
- آب و هوای سرد و کوهستانی

- جریان توده هوا
- مرز بین المللی
- پایتخت
- مرکز استان

مقیاس
کیلومتر
۴۰۰ ۳۰۰ ۲۰۰ ۱۰۰ ۵۰ ۰

نقشه تراکم جمعیّت ایران

آذربایجان
ازبکستان
ترکمنستان
دریای خزر
افغانستان
پاکستان
عراق
کویت
عربستان سعودی
خلیج فارس
قطر
بحرین
امارات متحده عربی
عمان
دریای عمان
تنگه هرمز

تبریز
اردبیل
ارومیه
زنجان
رشت
قزوین
ساری
گرگان
تهران
سمنان
همدان
سنندج
کرمانشاه
ایلام
خرم‌آباد
اراک
قم
اصفهان
شهرکرد
یاسوج
اهواز
بوشهر
شیراز
یزد
کرمان
بندرعباس
زاهدان
بیرجند
مشهد
بجنورد

آستارا
هشتپر
مراغه
میانه
خوی
ماکو
سلماس
مهاباد
سقز
بانه
مریوان
بیجار
قروه
کامیاران
ملایر
بروجرد
الیگودرز
دزفول
شوشتر
خرمشهر
آبادان
بهبهان
کازرون
برازجان
فیروزآباد
جهرم
فسا
داراب
لار
کنگان
بندرلنگه
میناب
کهنوج
جیرفت
بم
بافت
سیرجان
رفسنجان
زرند
شهربابک
آباده
اقلید
اردکان
میبد
مهریز
تفت
بافق
طبس
نائین
کاشان
نطنز
ساوه
تاکستان
ابهر
کرج
دماوند
گرمسار
دامغان
شاهرود
سبزوار
نیشابور
قوچان
شیروان
درگز
اسفراین
گنبد کاووس
علی‌آباد
میان آباد
تربت حیدریه
تربت جام
کاشمر
گناباد
فردوس
قائن
خواف
تایباد
سرخس
فریمان
نهبندان
زابل
خاش
ایرانشهر
سراوان
نیک‌شهر
چابهار
بندرجاسک

راهنمای نقشه

نقشه پراکندگی شهرهای ایران

شهرهای کوچک

- کمتر از ۲۵ هزار نفر
- بین ۲۵ تا ۵۰ هزار نفر
- بین ۵۰ تا ۱۰۰ هزار نفر

شهرهای بزرگ

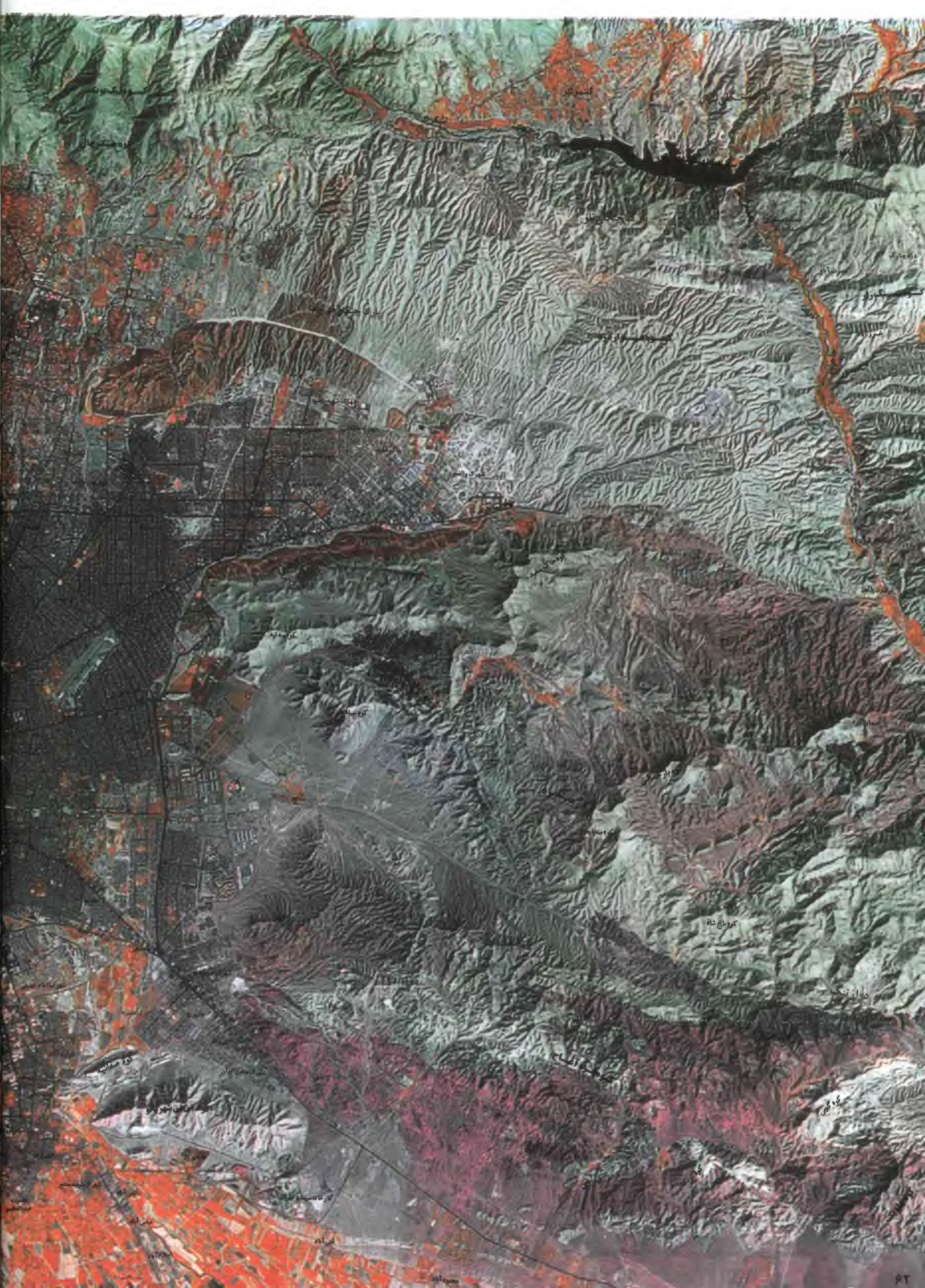
- بین ۱۰۰ تا ۲۰۰ هزار نفر
- بین ۲۰۰ تا ۳۰۰ هزار نفر
- بین ۳۰۰ تا ۵۰۰ هزار نفر
- بین ۵۰۰ تا ۱ میلیون نفر

شهرهای بسیار بزرگ

- بین ۱ تا ۲ میلیون نفر
- بین ۲ تا ۳ میلیون نفر
- بین ۳ تا ۵ میلیون نفر
- بیش از ۵ میلیون نفر

- مرز بین‌المللی
- مرکز استان
- مرکز شهرستان
- پایتخت

گلندوک
لشکرک
پارک جنگلی قوچک
شهرک دانشگاه
شهرک والفجر
کوه سه پایه
کوه باغ شاه
درازتنگ
کوه صفائیه
کارخانه سیمان تهران
عباس آباد
اسلام آباد
محمود آباد

تصویر ماهواره‌ای تهران

مقیاس تقریبی ۱:۱۰۰,۰۰۰

نقشه برجسته نمای تهران ـ شمال

مقیاس تقریبی ۱:۵۳۰،۰۰۰

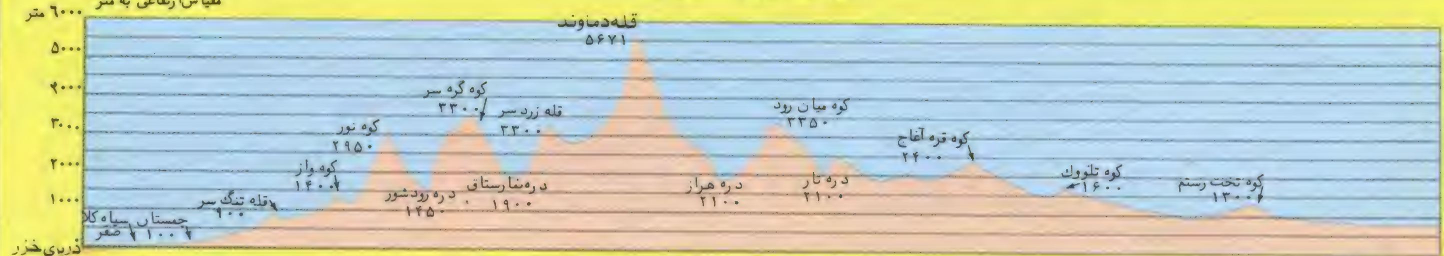
۰ ۵ ۱۰ ۱۵ کیلومتر

راهنمای نقشه

اتوبان
راه آسفالته
فواصل راهها بکیلومتر
راه شنی
راه خاکی
راه مالرو
راه آهن
مسجد و امامزاده
نقاط شهری
مرکز بخش
آبادیهای بین ۱۰۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر
آبادیهای کمتر از ۱۰۰۰ نفر
پیست اسکی
پارک جنگلی
نقاط ارتفاعی بمتر
سد
پناهگاه کوهنوردی

نمودار ارتفاعات و ژرفا به متر

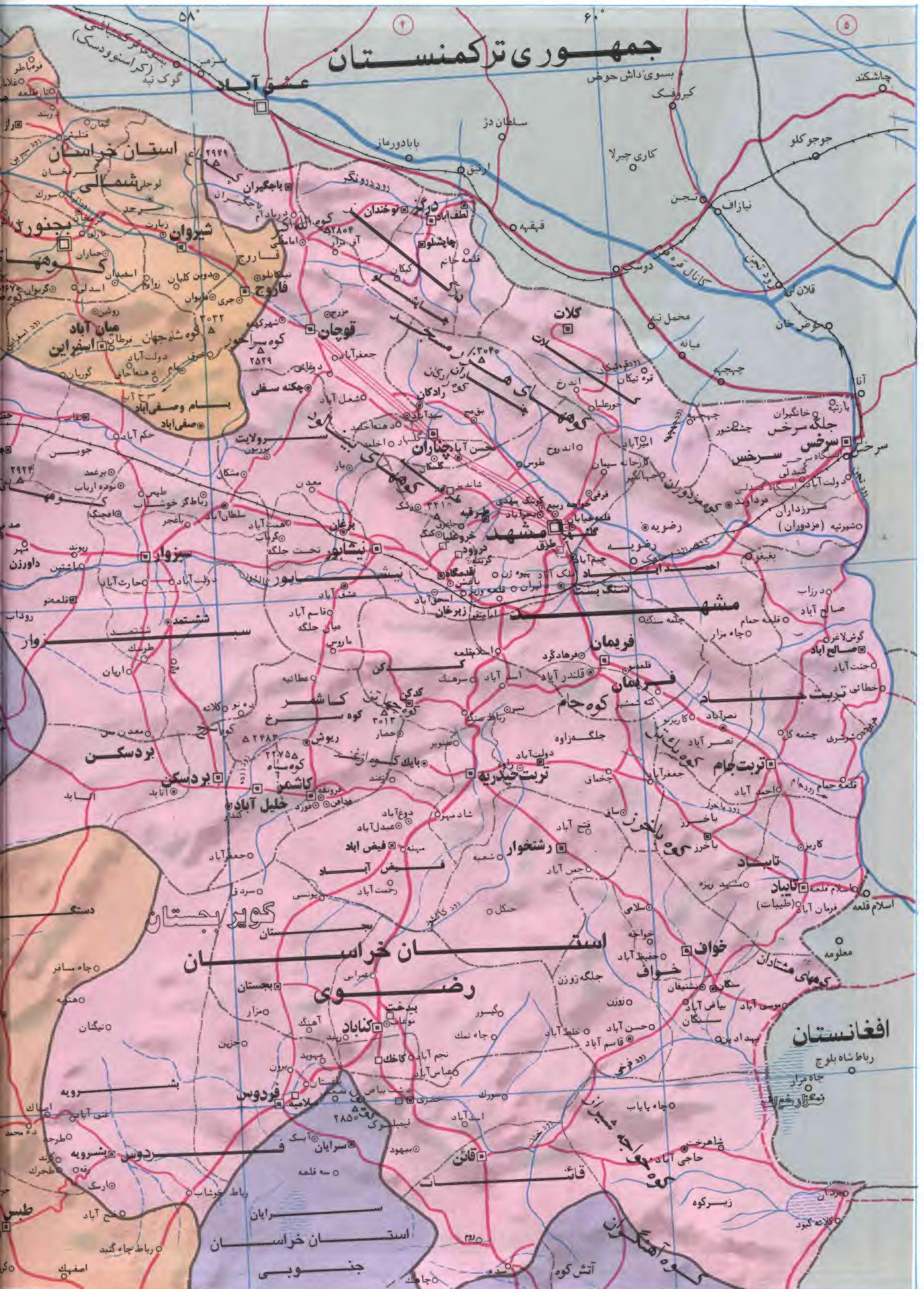
برش جنوبی ـ شمالی کوه البرز از کویر ایوانکی تا ساحل دریای خزر از طریق قله دماوند

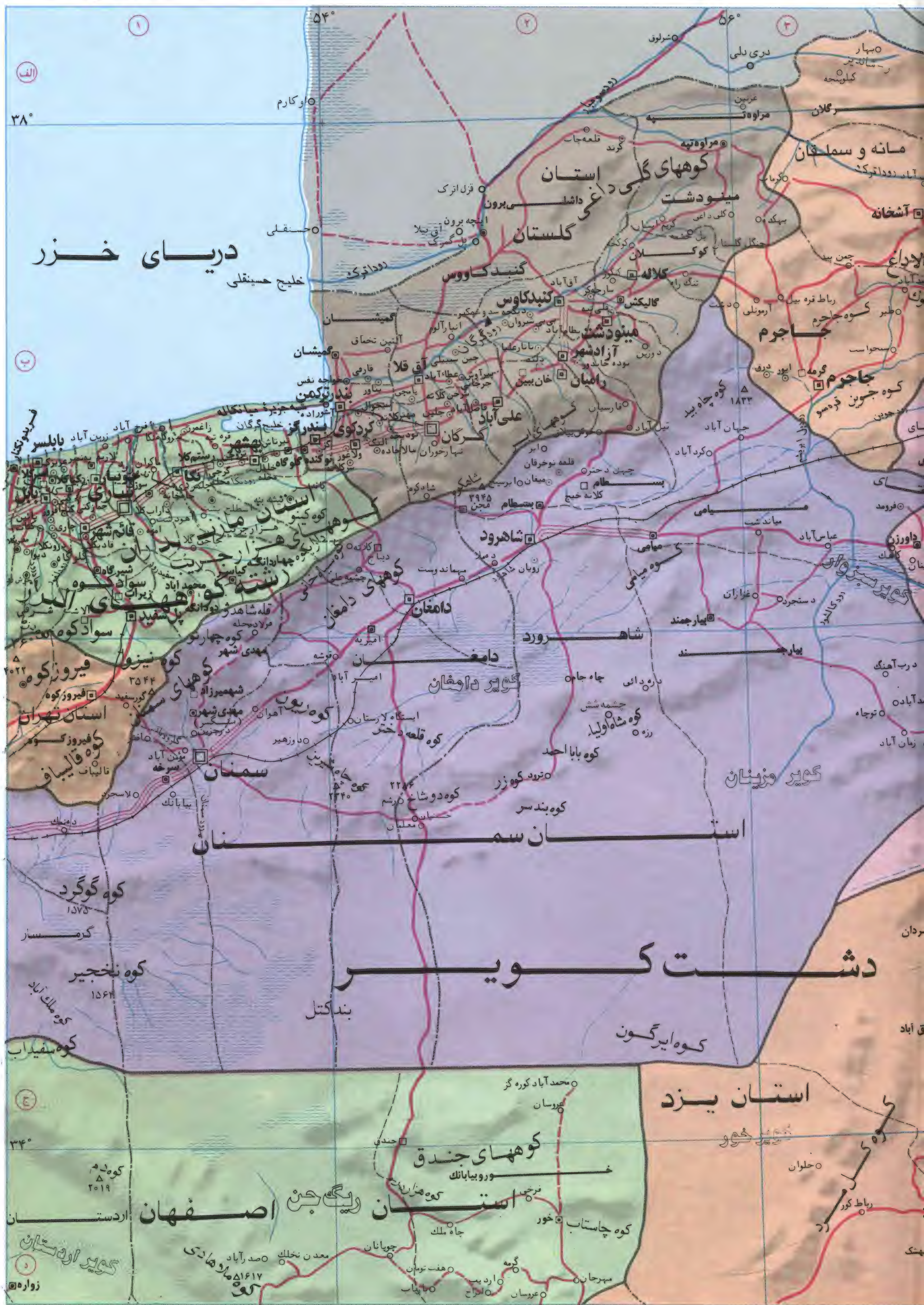

برش جنوبی ـ شمالی کوه البرز از جنوب شهرری تا ساحل دریای خزر از طریق شهر تهران و قله توچال

دریای خزر
رشته کوههای البرز
نوشهر
چالوس
محمودآباد
آمل
نور
کجور
کلاردشت
کلارآباد

جمهـــوری ترکمنستـــان
استان خراسان شمالی
استـــان خراســـان رضـــوی
استان خراسان جنوبی
افغانستان
مشهد
نیشابور
سبزوار
قوچان
تربت حیدریه
تربت جام
کاشمر
سرخس
فریمان
گناباد
فردوس
قائن
خواف
تایباد
بجنورد
شیروان
فاروج
عشق آباد
کلات
چناران
درگز
بردسکن
خلیل آباد
رشتخوار
اسفراین
طبس

دریای خزر
خلیج حسینقلی
حسنقلی
اوکارم
قزل اترک
استان گلستان
کوههای گلی داغی
مینودشت
گنبد کاووس
گنبدکاووس
کلاله
کوکلان
گالیکش
مراوه تپه
مراوه تپه
قلعه‌جاب
گمیشان
گمیشان
بندرترکمن
آق قلا
علی‌آباد
گرگان
کردکوی
بندرگز
آزادشهر
رامیان
خان ببین
بهشهر
نکا
ساری
بابل
بابلسر
قائم‌شهر
استان مازندران
کوههای هزارجریب
رشته کوههای البرز
سوادکوه
پل سفید
فیروزکوه
استان تهران
کوه قالیباف
فیروزکوه
بسطام
شاهرود
میامی
دامغان
کوههای دامغان
دامغان
شاهرود
کویر دامغان
مهدی شهر
شهمیرزاد
سمنان
سرخه
استان سمنان
کوه گوگرد
کوه نخجیر
بند کتل
کوه ایرگون
کوه سفیداب
دشت کویر
کویر مزینان
بیارجمند
بیارجمند
جاجرم
جاجرم
کوه جاجرم
آشخانه
مانه و سملقان
استان یزد
کوههای جندق
خوروبیابانک
استان اصفهان
ریگ جن
جندق
خور
اردستان
کویر اردستان
زواره
کوه چاستاب
حلوان
۳۸°
۳۴°
۵۴°
۵۶°

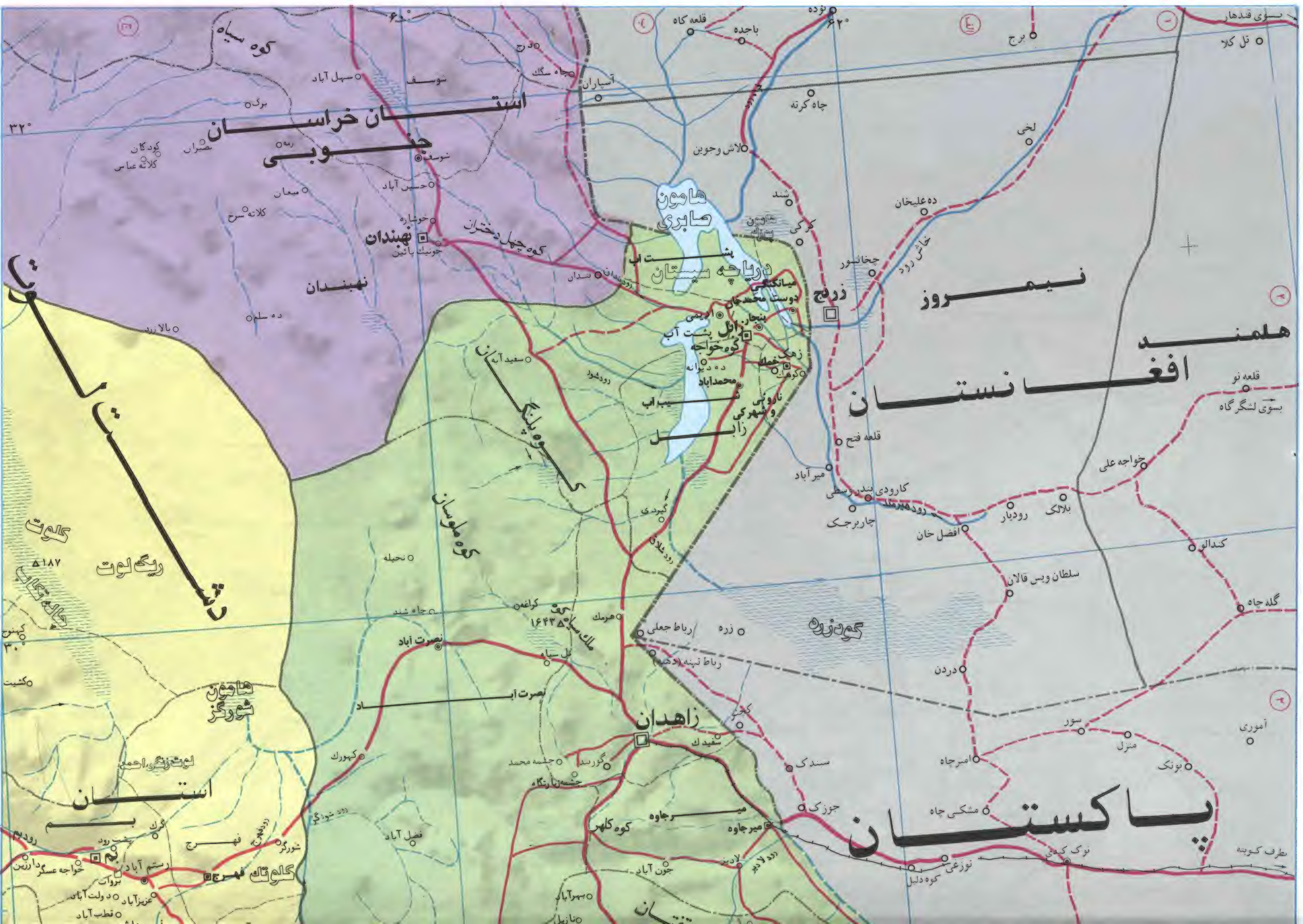

دریـــــای خـــزر
جمهوری
ترکمنباشی
(کراسنوودسک)
جزیره‌اوگورچینسک
چلکن
۳
۴
۵
۵۰°
۵۲°
بیاندوان
سالیان
شورسولو
نفت چاله
ساری تمیش
قزل آغاج
نریمان آباد
لنکران
آستارا
آستارا
لوند وین
لیسار
گرگان
طوالش (تالش)
(هشتپر)
پرهسر
رضوانشهر
تالش‌دولاب
ماسال
صومعه‌سرا
بندرانزلی
آستانه
کیاشهر
لاهیجان
لنگرود
رودسر
املش
سیاهکل
رحیم آباد
واجارگاه
چابکسر
رامسر
کتالم و سادات محله
تنکابن
خرم آباد
عباس آباد
نشتارود
کلاردشت
چالوس
نوشهر
محمود آباد
نور(علمده)
بابلسر
فریدونکنار
آمل
بابل
قائم شهر
شیرگاه
پل سفید
سوادکوه
کوهـای البـرز
کوههای مازندران
کوه تخت سلیمان
۴۸۵۰
مرزن آباد
حسن کیف
چمستان
بلده
قله دماوند ۵۶۷۱
دماوند
فیروزکوه
۴۰۲۲
۴۰۷۶
۳۵۴۴
استان تهـران
تهران
شهریار
کرج
هشتگرد
نظرآباد
اسلامشهر
ورامین
پاکدشت
رباط کریم
قدس (شهرقدس)
کوه قالیباف
فیروزکوه
پیشوا
جواد آباد
گرمسار
کویر گرمسار
کوه گوگرد
استان سمنان
سرخه
استان قـم
قم
جعفریه
کهک
دستجرد
ساوه
مامونیه
نوبران
استان مرکزی
کوههای نوبران
کوههای خرقان
زرند
آوج
بوئین زهرا
قزوین
استان قـزویـن
تاکستان
آبیک
الوند
محمدیه
شال
اسفرورین
دانسفهان
آبگرم
ابهر
خرمدره
هیدج
رودبار
منجیل
استان گیلان
رشت
فومن
ماسوله
شفت
لوشان
جیرنده
عمارلو
سیردان
طارم سفلی
کوه سیالان ۳۷۱۹

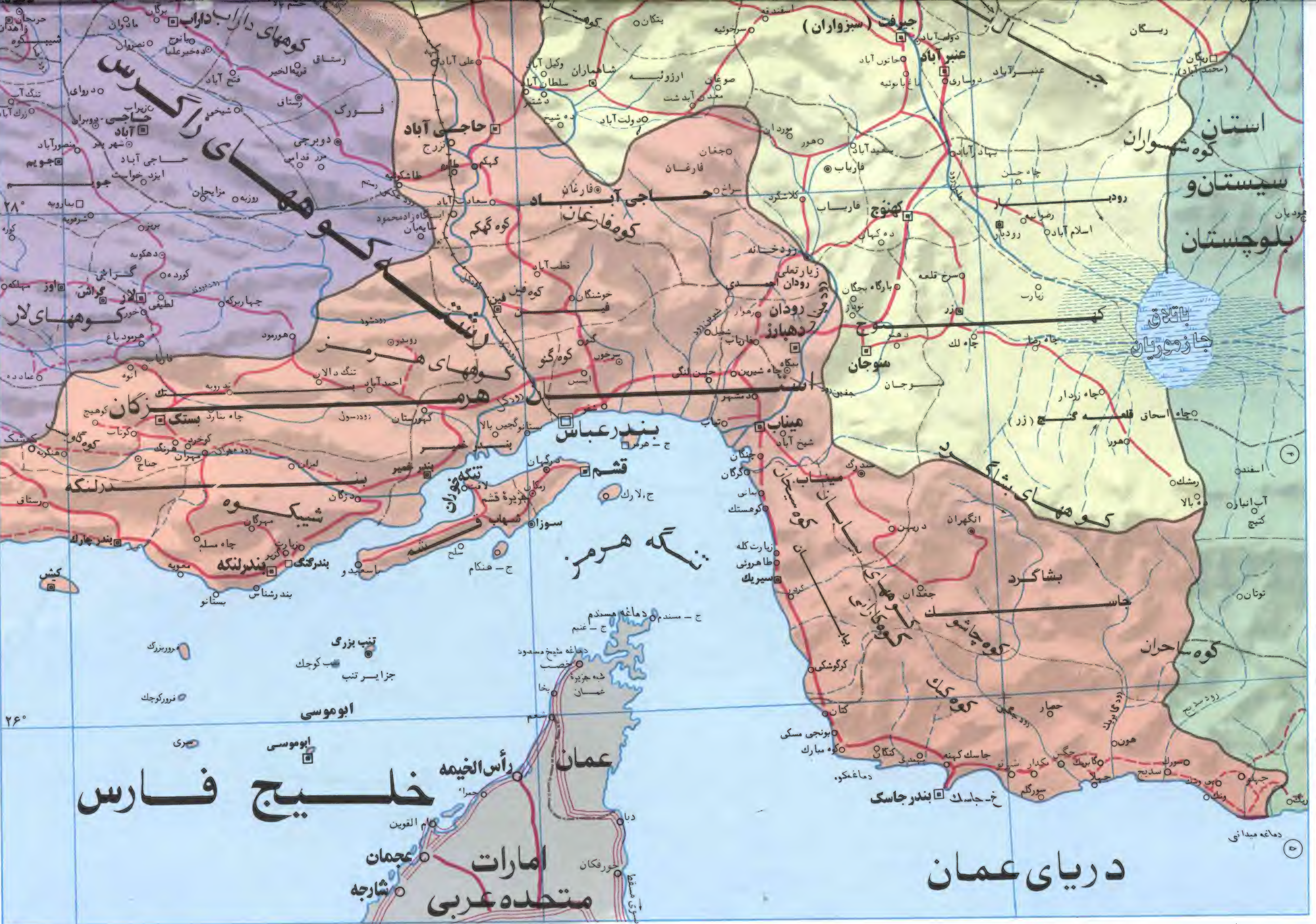

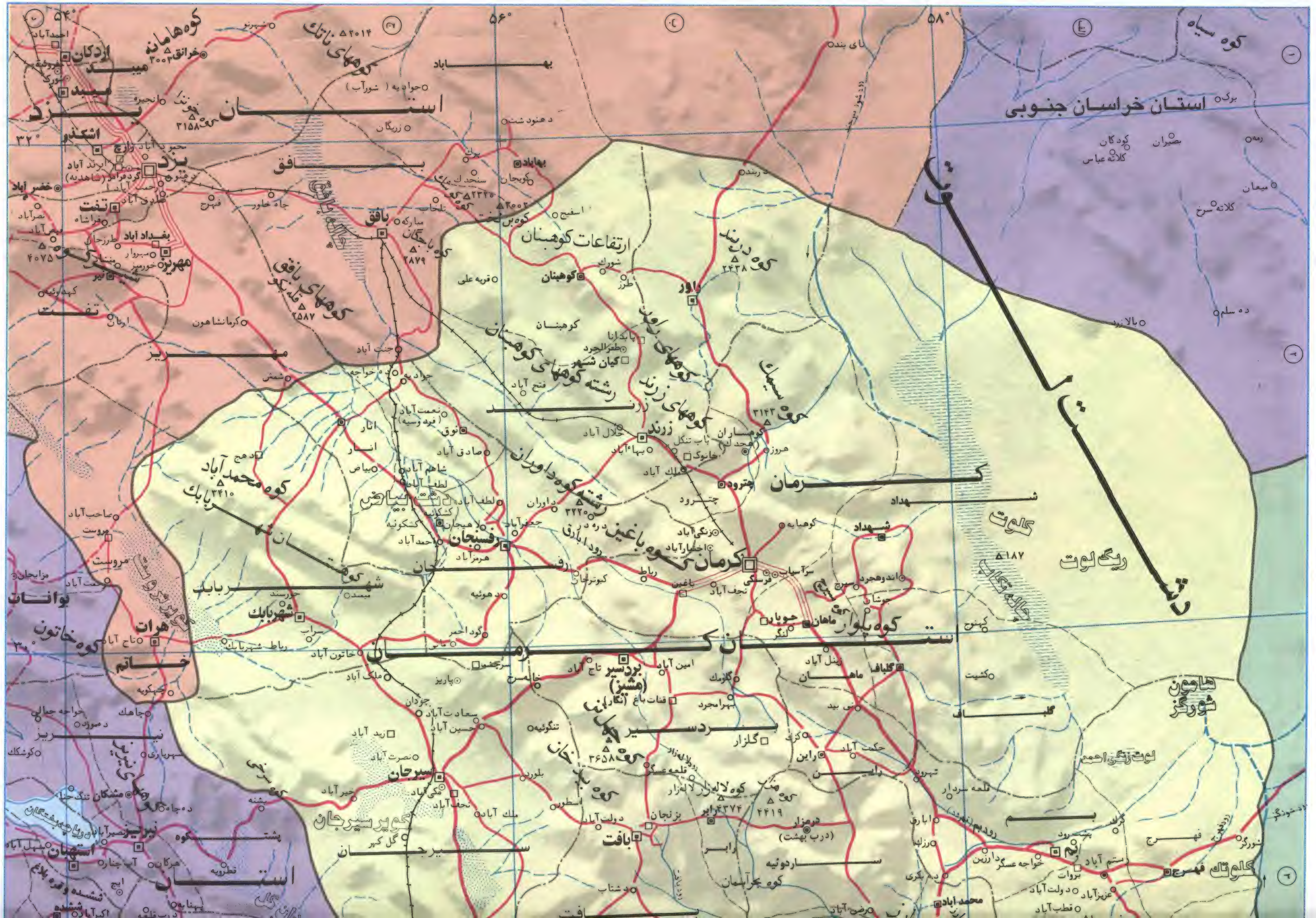
آذربایجان
قره باغ
جمهوری ارمنستان
نخجوان
جلفا
ترکیه
عراق
دریاچه اورمیه
استان آذربایجان شرقی
استان اردبیل
استان کردستان
کوههای ارسباران
کوه سبلان
کوه سهند
کوههای بزقوش
کوههای چهل چشمه
مغان
پارس آباد
بیله سوار
گرمی
مشکین شهر
اردبیل
نیر
خلخال
کوثر
کلیبر
اهر
ورزقان
هریس
تبریز
مرند
شبستر
سلماس
خوی
ماکو
چالدران
اورمیه
اشنویه
نقده
پیرانشهر
سردشت
مهاباد
بوکان
میاندوآب
شاهین دژ
تکاب
ملکان
مراغه
عجب شیر
بناب
آذرشهر
اسکو
بستان آباد
سراب
میانه
هشترود
چاراویماق
قره آغاج
ماه نشان
زنجان
زرین آباد
ایجرود
سلطانیه
قیدار
سقز
بانه
دیواندره
بیجار
مریوان
سروآباد
سنندج
قروه
کامیاران
پاوه
کبودرآهنگ
همدان
اربیل
سلیمانیه
کرکوک

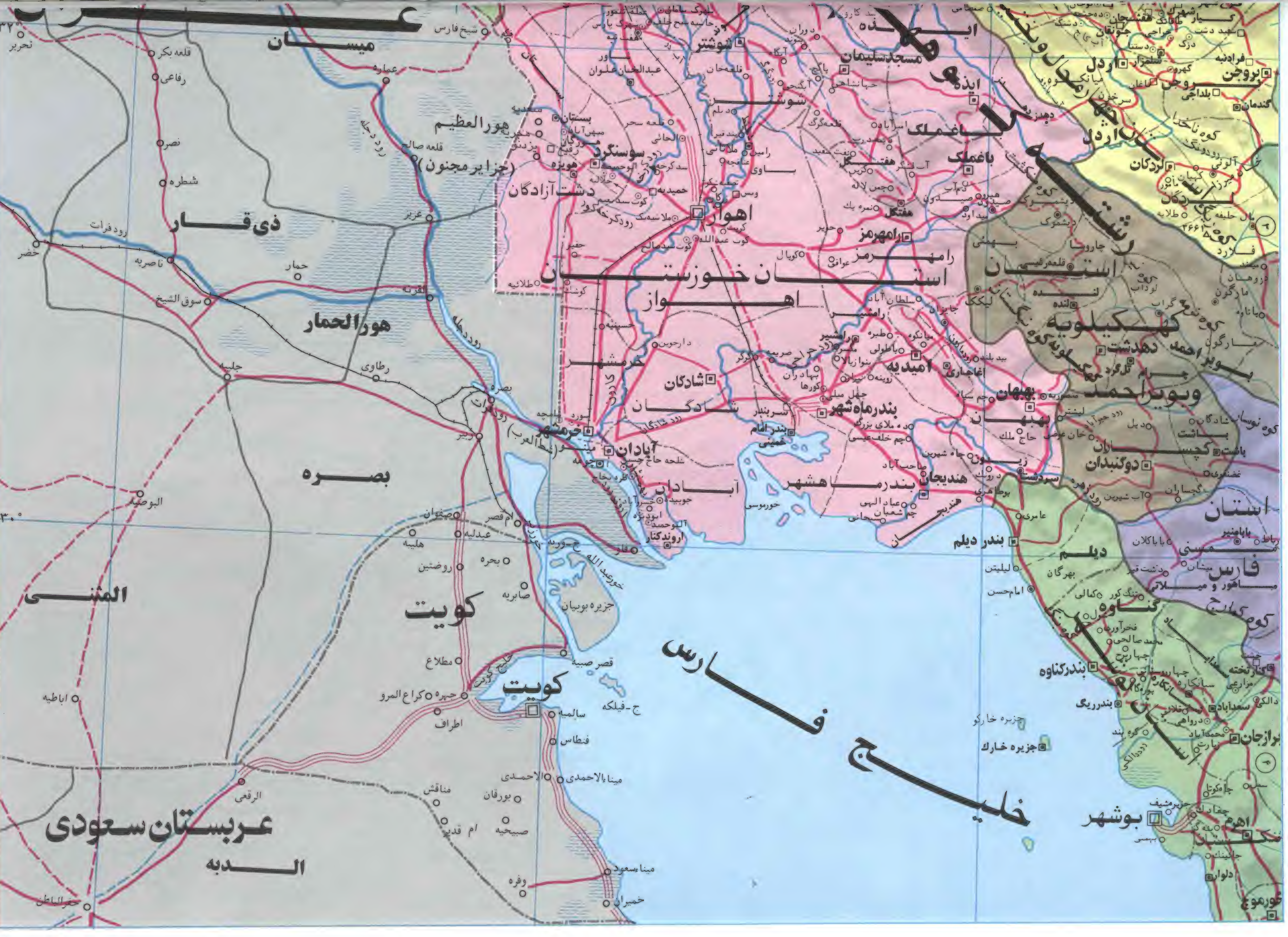

دریای عمان
سیستان و بلوچستان
استان هرمزگان
ایرانشهر
سراوان
چابهار
خاش
نیکشهر
راسک
سرباز
قصرقند
بمپور
کوه بیرگ
کوه بزمان
جازموریان
بشاگرد
خلیج گواتر
گواتر
گوادر

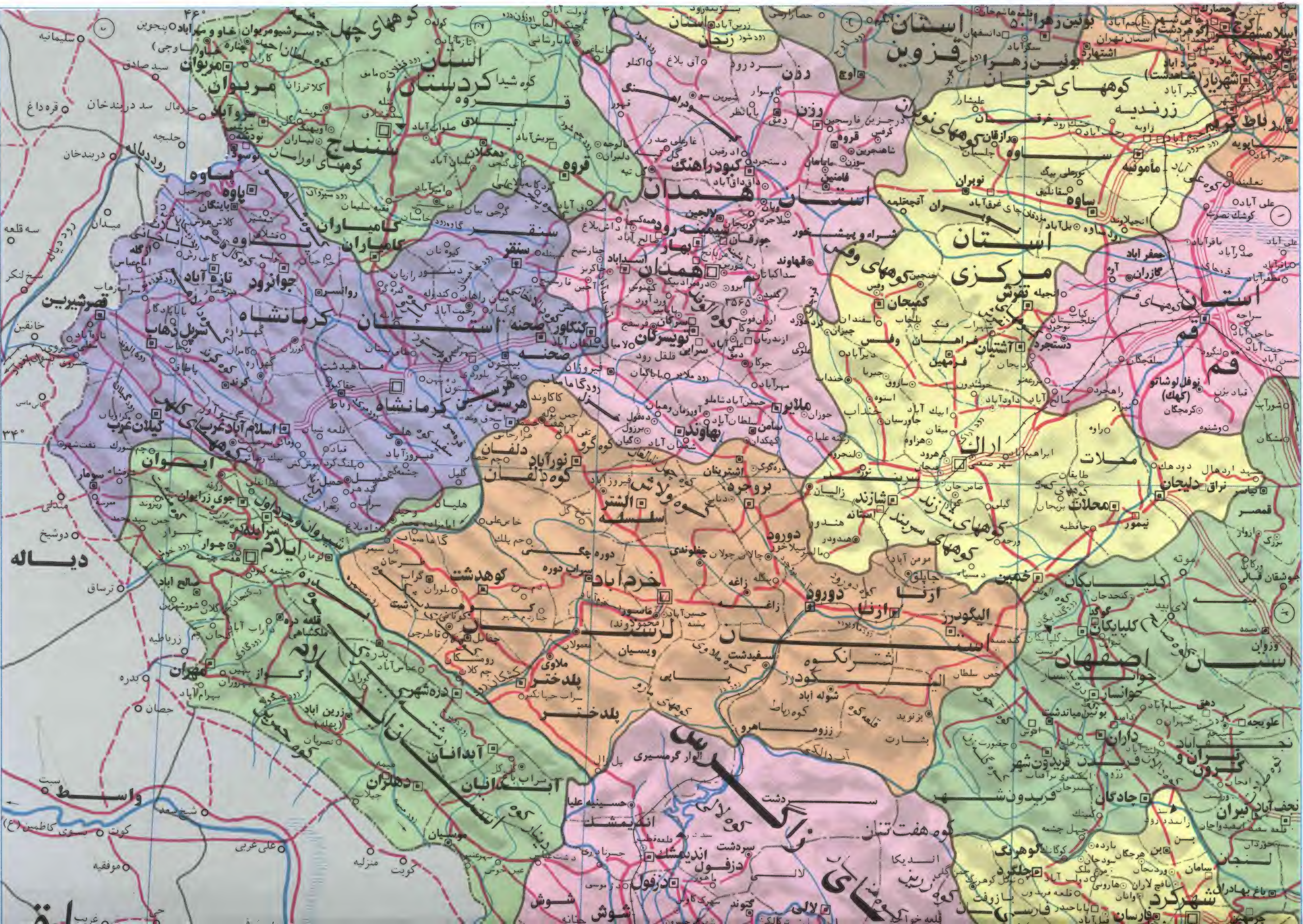

استان خراسان جنوبی
کوه سیاه
نهبندان
دشت لوت
ریگ لوت
هامون صابری
دریاچه سیستان
زرنج
زابل
نیمروز
هلمند
افغانستان
کوه پلنگ
کوه ملوسان
گود زره
زاهدان
نصرت آباد
میرجاوه
کوه کلهر
پاکستان
هامون شورگز
استان بم
کلوتک فهرج
فهرج
بم

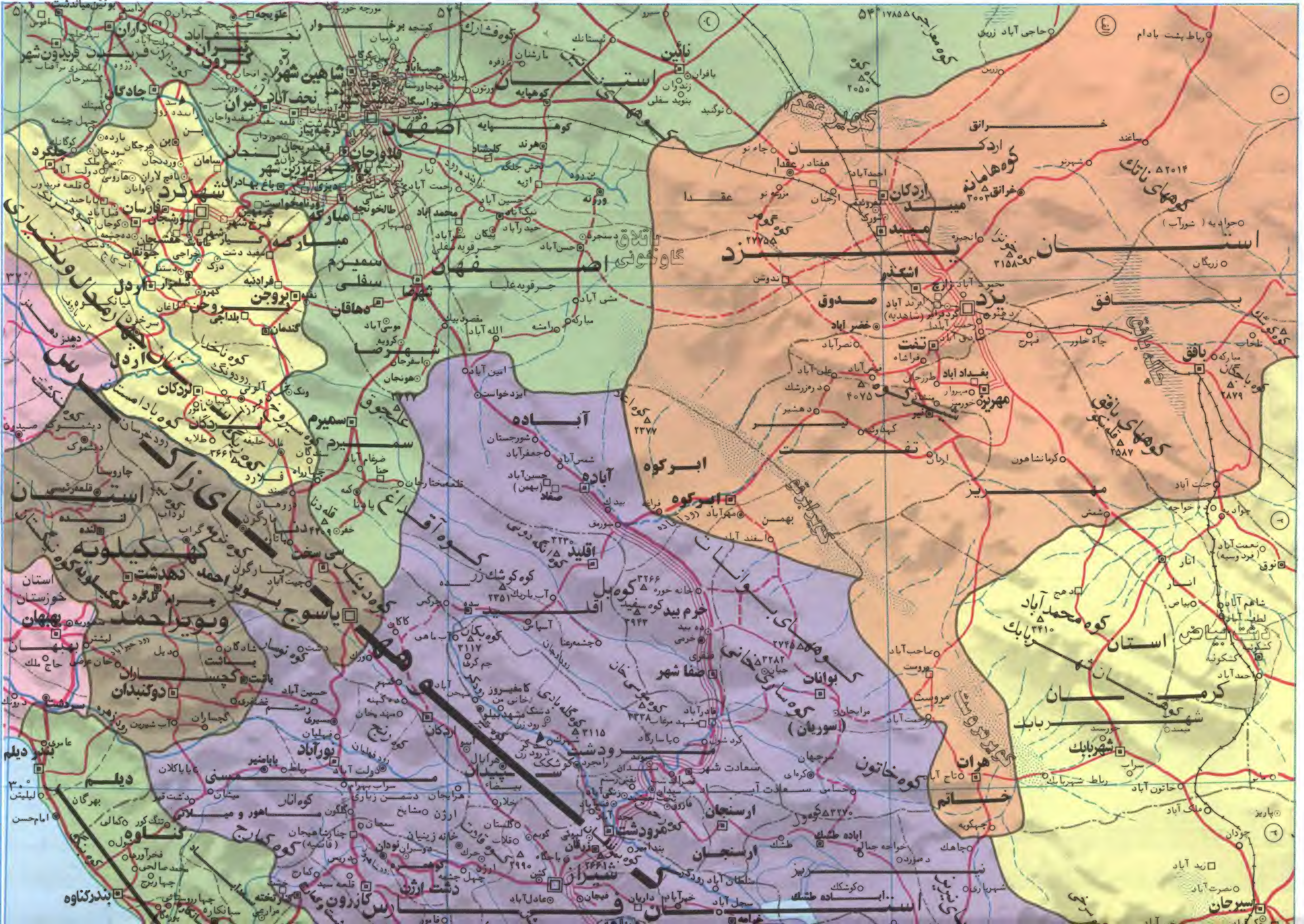

دریای عمان
خلیج فارس
تنگه هرمز
امارات متحده عربی
عمان
استان هرمزگان
استان سیستان و بلوچستان
بندرعباس
قشم
میناب
بندر جاسک
بندرلنگه
رأس‌الخیمه
عجمان
شارجه
ابوموسی
تنب بزرگ
کیش
کوه‌های زاگرس
کوه‌های بشاگرد
کوه‌های هرمز
کوه‌های لار
جیرفت (سبزوار)
کهنوج
منوجان
رودان
حاجی‌آباد
بستک
سیریک
لار
باتلاق جازموریان

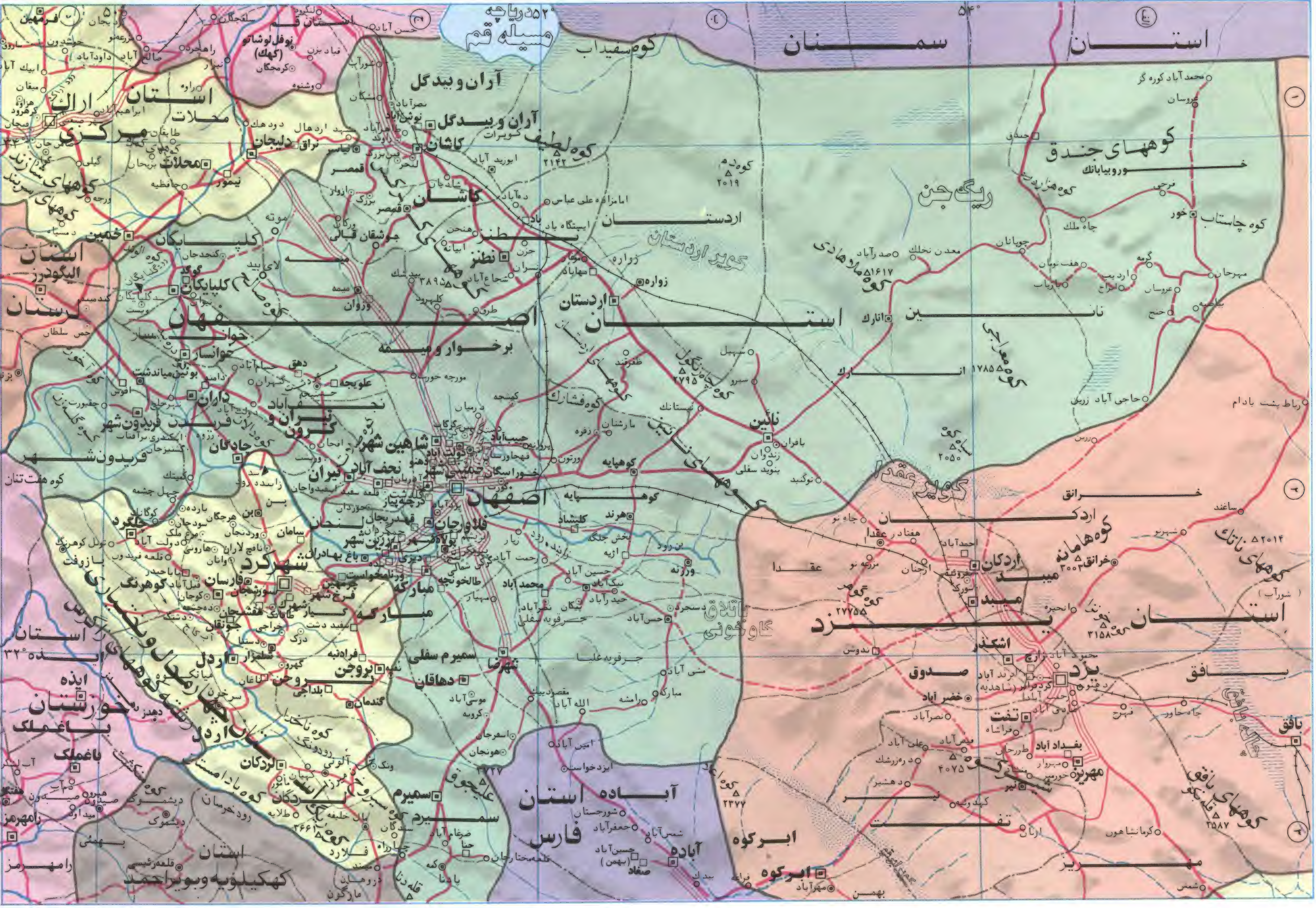

دشت لوت
استان خراسان جنوبی
کوه سیاه
استان یزد
استان کرمان
کرمان
رفسنجان
سیرجان
زرند
راور
بافق
بافت
کوهبنان
بردسیر
(مشیز)
شهربابک
انار
ماهان
جوپار
شهداد
گلباف
راین
بم
یزد
تفت
مهریز
اردکان
میبد
بهاباد
ریگ لوت
کلوت
کوه سیمک
کوه دربند
کوههای بافق
کوههای راور
کوههای زرند
کوههای ناتک
کوه جوپار
کوه مسجد آباد
کوه بابک
کویر سیرجان
کوه خاتون
ارتفاعات کوهبنان
رشته کوههای کوهبنان
رشته کوه داوران
کوه باغین
هامون شورگز
لوت زنگی احمد

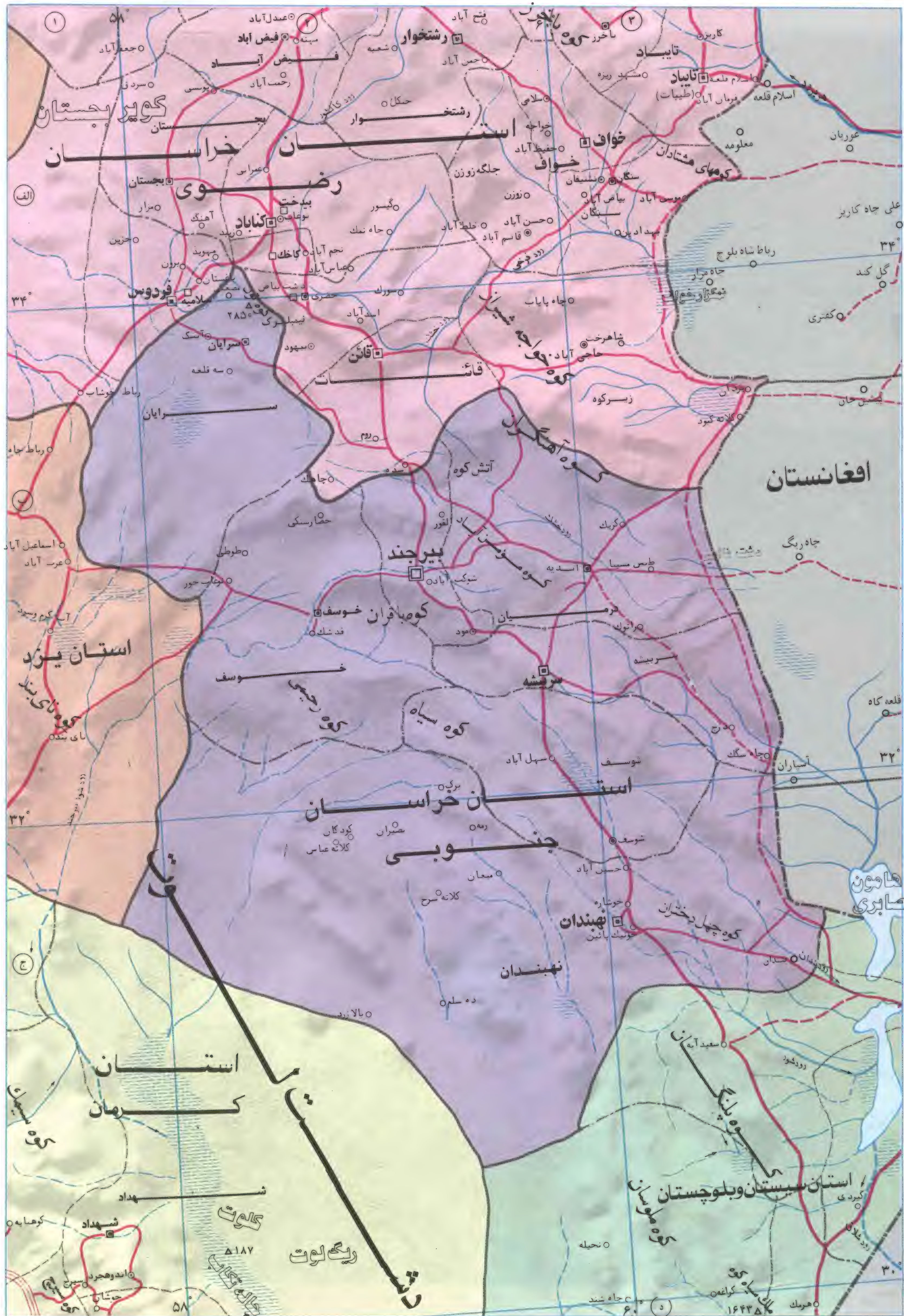

خلیج فارس
کویت
بصره
هور الحمار
هور العظیم
ذی قار
میسان
المثنی
عربستان سعودی
الدبه
استان خوزستان
اهواز
بوشهر
آبادان
خرمشهر
بندر امام خمینی
بندر دیلم
بندر گناوه
بندر ریگ
جزیره خارک
جزیره بوبیان
ج. فیلکه
شوشتر
مسجدسلیمان
ایذه
باغملک
هفتکل
رامهرمز
بهبهان
هندیجان
بندر ماهشهر
امیدیه
آغاجاری
شادگان
سوسنگرد
هویزه
بستان
دشت آزادگان
دوگنبدان
دهدشت
لنده
دیلم
برازجان
سعدآباد
اهرم
لردگان
بروجن
بلداجی
اردل
قصر صبیه
سالمیه
فنطاس
میناء الاحمدی
جهره
مطلاع
ناصریه
سوق الشیخ
القرنه
عزیر
جلیبه
رطاوی
الرقعی
حفر الباطن

استان قزوین
استان زنجان
استان کردستان
کوههای چهل چشمه
مریوان
سنندج
قروه
کامیاران
استان همدان
همدان
کبودراهنگ
رزن
اسدآباد
بهار
تویسرکان
ملایر
نهاوند
استان مرکزی
اراک
ساوه
کمیجان
فراهان
آشتیان
تفرش
شازند
خمین
محلات
دلیجان
استان قم
قم
استان کرمانشاه
کرمانشاه
پاوه
جوانرود
سنقر
کنگاور
صحنه
هرسین
قصرشیرین
سرپل ذهاب
اسلام آباد غرب
گیلان غرب
استان لرستان
خرم آباد
بروجرد
الیگودرز
ازنا
دورود
نورآباد
الشتر
کوهدشت
پلدختر
استان ایلام
ایلام
ایوان
مهران
دهلران
آبدانان
دره شهر
استان اصفهان
گلپایگان
خوانسار
داران
فریدون شهر
دزفول
اندیمشک
شوش
شهرکرد
دیاله
واسط

خلیج فارس
بوشهر
بندرلنگه
بندر کنگان
بندردیر
لامرد
لار
جهرم
فیروزآباد
کازرون
قطر
بحرین
جزیره خارک
تنب بزرگ
تنب کوچک
ابوموسی
کیش
فرور
سیری
لاوان

استان یزد
استان اصفهان
استان کرمان
استان فارس
استان کهگیلویه و بویراحمد
استان چهارمحال و بختیاری
یزد
اصفهان
شهرکرد
یاسوج
شیراز
ابرکوه
آباده
اقلید
اردکان
میبد
تفت
مهریز
بافق
اشکذر
نائین
شهربابک
سیرجان
هرات
خاتم
مرودشت
سپیدان
نورآباد
دوگنبدان
بهبهان
بندر گناوه
بندر دیلم
سمیرم
شهرضا
دهاقان
فلاورجان
نجف آباد
شاهین شهر
صفاشهر
بوانات
ارسنجان

استان سمنان
استان اصفهان
استان یزد
استان فارس
استان مرکزی
استان لرستان
استان خوزستان
استان چهارمحال و بختیاری
استان کهگیلویه وبویراحمد
دریاچه مسیله قم
کوههای جندق
ریگ جن
کویر اردستان
کویر عقدا
اصفهان
کاشان
یزد
اردکان
میبد
نائین
اردستان
شهرکرد
اراک
محلات
گلپایگان
خوانسار
نطنز
ابرکوه
آباده
سمیرم
بروجن
فریدون شهر
کوههای بافق

استان خراسان رضوی
استان خراسان جنوبی
استان یزد
استان کرمان
استان سیستان وبلوچستان
افغانستان
کویر بجستان
بجستان
فیض آباد
رشتخوار
تایباد
خواف
کوههای مشتادان
گناباد
بیدخت
کاخک
فردوس
سرایان
قائن
قائنات
کوه آهنگران
آتش کوه
بیرجند
کوه باقران
خوسف
درمیان
سربیشه
کوه سیاه
کوه رحیمی
نهبندان
کوه چهل دختران
هامون صابری
دشت لوت
ریگ لوت
کلوت
شهداد
اسدیه
طبس مسینا
حسین آباد
شوسف
نمکزار خواف
گل کند
کفتری
رباط شاه بلوچ
چاه ریگ
قلعه کاه
آسیاران
چاه سگک
زیرکوه
شاهرخت
حاجی آباد
کلاته کبود
اسلامیه
نیمبلوک
آیسک
سه قلعه
رباط خوشاب
رباط جاه
اسماعیل آباد
عرب آباد
نای بند
کوه نای بند
طوطی
نوغاب حور
مود
فدشک
حصارسنگی
الغور
کریک
شوکت آباد
سهل آباد
برک
نصران
کوه گان
کلاته عباس
معان
کلاته سرخ
ده سلم
بالا زرد
خوسفاره
سعید آباد
کوه پلنگ
کوه ملوسان
نحیله
کوهبنان
اندوهجرد
۱۸۷
۲۸۵۰
۱۶۴۳
۵۸°
۶۰°
۳۴°
۳۲°
۳۰°

ایــران و خاورمیانه
مقیاس تقریبی ۱:۱۰,۰۰۰,۰۰۰
شهرها برمبنای جمعیّت
بیش از ۵ میلیون نفر
بیش از ۱ میلیون نفر
بین ۵۰۰ هزارتا ۱ میلیون نفر
بین ۲۵۰ تا ۵۰۰ هزار نفر
بین ۱۰۰ تا ۲۵۰ هزار نفر
بین ۵۰ تا ۱۰۰ هزار نفر
بین ۲۰ تا ۵۰ هزار نفر
کمتر از ۲۰ هزار نفر
آثار باستانی
مرکز کشور
راه‌آهن
مرز بین‌المللی
مرز ایالت
شفق
باتلاق
ترکمنستان
ازبکستان
تاجیکستان
قرقیزستان
قزاقستان
افغانستان
پاکستان
هند
جمهوری اسلامی ایران
جمهوری خلق چین
امارات متحده عربی
قطر
عمان
دریای عمان
مشهد
اصفهان
یزد
کرمان
شیراز
زاهدان
بندرعباس
هرات
کابل
قندهار
کویته
پیشاور
راولپندی
لاهور
مولتان
سوکور
حیدرآباد
کراچی
تاشکند
سمرقند
بخارا
چارجو
دوشنبه
عشق آباد
کرمانشاه
دبی
ابوظبی
دوحه
مدار راس‌السرطان
۶۰°
۲۰°

دریای سیاه
گرجستان
تفلیس
باتومی
کوتائیسی
روستاوی
جمهوری فدراتیو روسیه
دربند
آذربایجان
ارمنستان
ایروان
نخجوان
استانبول
ازمیت
آداپازاری
بورسا
بالیک
اسکی شهر
آنکارا
سامسون
ترابوزان
ارزروم
سیواس
ازمیر
قونیه
قیصریه
ملاطیه
ترکیه
دنیزلی
آنتالیا
آدانا
مرسین
مرعش
غازیانتپه
دیاربکر
اورفا (ادسا)
الازیگ
اسکندرون
انطاکیه
حلب
لاذقیه
قبرس
نیکوزیا
لیماسول
سوریه
حماه
حمص
طرابلس
لبنان
بیروت
دمشق
فلسطین
حیفا
دریای مدیترانه
اسکندریه
دمیاط
محله الکبری
پورت سعید
طنطا
زقازیق
اسماعیلیه
سوئز
جیزه
قاهره
فیوم
بنی سویف
منیا
آسیوط
مصر
قنا
اقصر
اسوان
صحرای تیه
شبه‌جزیره سینا
اردن
زرقا
عمان
عراق
موصل
اربیل
کرکوک
سلیمانیه
بغداد
کربلا
کوت
حله
دیوانیه
نجف اشرف
ناصریه
عماره
بصره
کویت
ایران
تبریز
ارومیه
اردبیل
زنجان
همدان
کرمانشاه
سنندج
بروجرد
خرم آباد
دزفول
اهواز
آبادان
خرمشهر
بیابان نفود
(نفود الکبری)
جبل شمر
بریده
نجد
ریاض
هفوف
دمام
مدینه منوره
عربستان سعودی
مکه معظمه
جده
طائف
دریای سرخ
سودان
پورت سودان
عطبره
صحرای نوبه
ام‌درمان
خرطوم
خرطوم شمالی
کسلا
وادمدنی
اریتره
اسمره
اتیوپی
(حبشه)
یمن
صنعا
حدیده
تعز
عدن
۳۰
۴۰
...خاوری گرینویچ

نقشه طبیعی
ایران و کشورهای همسایه
راهنمای نقشه
شهرها برمبنای جمعیّت
بیش از ۱میلیون نفر
بین ۵۰۰ هزارتا ۱میلیون نفر
مرکز کشورها
رودخانه
تهران
مرکز کشور
نمودار ارتفاعات
۵۰۰۰ ۳۵۰۰ ۲۰۰۰ ۱۰۰۰ ۵۰۰ ۲۰۰ ۵۰ ۰
مقیاس ۱۰۰۰ ۵۰۰ ۰ کیلومتر
قزاقستان
جمهوری فدراتیو روسیه
رومانی
اوکراین
دریای آزوف
بلغارستان
یونان
دریای سیاه
کراسنودار
آستراخان
استانبول
بورسا
ازمیر
کوههای پونتیک
ترکیه
فلات آناتولی
قونیه
آدانا
غازیان تپه
مرسین
گرجستان
کوههای قفقاز
ارمنستان
آذربایجان
باکو
دریای خزر
تبریز
اورمیه
وان
موصل
حلب
سوریه
قبرس
نیکوزیا
دریای مدیترانه
لبنان
بیروت
دمشق
اردن
عراق
بغداد
قاهره
مصر
بیابان نفود
(نفود الکبری)
کویت
دریاچه آرال
فلات اوست یورت
ازبکستان
ترکمنستان
صحرای قره قوم
عشق آباد
مشهد
رشته کوههای البرز
قزوین
کرمانشاه
قم
اراک
جمهوری اسلامی ایران
اصفهان
کوههای زاگرس
اهواز
شیراز
زاهدان
دشت کویر
دشت لوت
کوههای بشاگرد
کوههای مکران
خلیج فارس
بحرین
قطر
امارات متحده عربی
دبی
دریای عمان
مسقط
جبل الاخضر
عمان
عربستان سعودی
ریاض
ربع الخالی
مدار راس السرطان
اقیانوس هند
تاجیکستان
قرقیزستان
آلماآتا
تاشکند
چین
فلات تبت
جامو و کشمیر
کوههای هندوکش
رشته سفید کوه
پیشاور
افغانستان
دشت مارگو
کوههای سلیمان
پاکستان
گوجرانوالا
فیصل آباد
لاهور
مولتان
آمریتسار
جیپور
جودپور
هند
حیدر آباد
کراچی
احمد آباد
کوتا
سورات
طول خاوری از گرینویچ
عرض شمالی
۴۵° ۵۰° ۵۵° ۶۰° ۶۵° ۷۰°

نقشه سیاسی
ایران و کشورهای همسایه

راهنمای نقشه

شهرها برمبنای جمعیّت

- بیش از ۱میلیون نفر
- بین ۵۰۰ هزارتا ۱میلیون نفر
- بین ۱۰۰ تا ۵۰۰ هزار نفر
- بین ۲۰ تا ۱۰۰ هزار نفر
- کمتر از ۲۰ هزار نفر
- فرودگاه بین المللی / داخلی

- راه اصلی
- مرز کشورها
- رودخانه
- بندر
- مرکز کشور: تهران

مقیاس ۱۰۰۰ ۵۰۰ کیلومتر

جمهوری اسلامی ایران
قزاقستان
ازبکستان
ترکمنستان
تاجیکستان
قرقیزستان
چین
فلات تبت
جامو و کشمیر
افغانستان
پاکستان
هند
عمان
امارات متحده عربی
قطر
بحرین
کویت
عربستان سعودی
عراق
سوریه
لبنان
اردن
فلسطین
مصر
قبرس
ترکیه
ارمنستان
آذربایجان
گرجستان
جمهوری فدراتیو روسیه
اوکراین
رومانی
بلغارستان
یونان

دریای خزر
دریای سیاه
دریای آزوف
دریای مدیترانه
دریاچه آرال
دریاچه بالخاش
دریاچه ایسیک کول
خلیج فارس
دریای عمان
اقیانوس هند
دشت کویر
دشت لوت
مدار راس السرطان

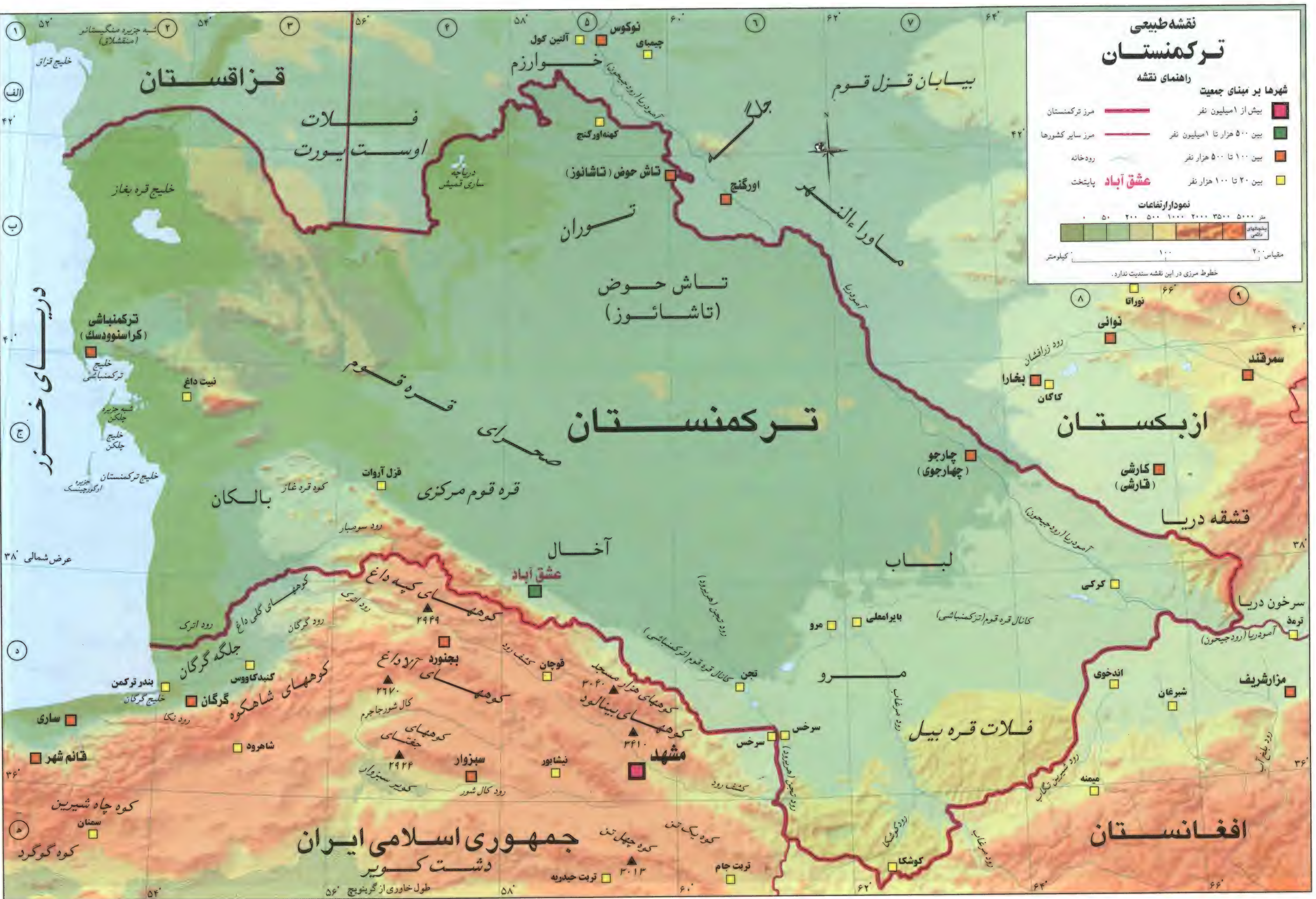
تهران، تبریز، اردبیل، رشت، زنجان، قزوین، ساری، گرگان، بجنورد، مشهد، سرخس، سمنان، قم، همدان، سنندج، کرمانشاه، ایلام، خرم آباد، اراک، اصفهان، شهرکرد، اهواز، بندر امام خمینی، یاسوج، یزد، شیراز، بوشهر، کرمان، بیرجند، زابل، زاهدان، بندرعباس، جزیره قشم، تنگه هرمز، چابهار، ارومیه

باکو، تفلیس، ایروان، نخجوان، آستراخان، ولادی قفقاز، نالچیک، استاوروپول، مایکوپ، کراسنودار، سیمفروپول، بخارست، صوفیه، ادرنه، استانبول، ازمیت، آداپازاری، زنگولداغ، سینوپ، سامسون، ترابوزان، آنکارا، بورسا، کوتاهیه، ازمیر، دنیزلی، اسپارتا، آنتالیا، قونیه، قیصریه، سیواس، ارزروم، الازیق، قهرمان مرعش، غازیان تپه، آدانا، مرسین، اسکندرون، دیاربکر، شانلی اورفا، باتمان، وان، نیکوزیا، بیروت، دمشق، حلب، رقه، قامشلی، دیرالزور، موصل، اربیل، کرکوک، بعقوبه، بغداد، رمادیه، کربلای معلی، حله، نجف اشرف، عماره، بصره، الناصریه، امان (عمان)، قدس، قاهره، الفیوم، سوئز، کانال سوئز، شبه جزیره سینا، طریف، ریاض، کویت، منامه، دوحه، ابوظبی، دوبی، مسقط

ترکمنباشی (کراسنوودسک)، عشق آباد، چارجو، اورگنج، بخارا، سمرقند، کارشی، تاشکند، دوشنبه، بیشکک، آلماآتا، مرغاب، فیض آباد، مزارشریف، میمنه، هرات، کابل، قندهار، کویته، پیشاور، اسلام آباد، سیالکوت، گوجرانوالا، فیصل آباد، لاهور، ساهیوال، مولتان، رحیم یارخان، سوکور، لارکانه، نواب شاه، میرپورخاص، حیدر آباد، کراچی، پتانکوت، آمریتسار، بهاتیندا، گنگانگار، بیکانر، جیپور، جودپور، آجمر، کوتا، احمد آباد، سورات

رود سیحون (سیردریا)، رود جیحون (آمودریا)، رود ارس، رود دجله، رود فرات، رود هیرمند، رود ایندوس (سند)، رود ولگا

طول خاوری از گرینویچ ۴۵° ۵۰° ۵۵° ۶۰° ۶۵° ۷۰° ۷۵°
عرض شمالی ۲۰° ۲۵° ۳۰° ۳۵° ۴۰°

نقشه طبیعی
ترکمنستان
راهنمای نقشه
شهرها بر مبنای جمعیت
بیش از ۱میلیون نفر
بین ۵۰۰ هزار تا ۱میلیون نفر
بین ۱۰۰ تا ۵۰۰ هزار نفر
بین ۲۰ تا ۱۰۰ هزار نفر
مرز ترکمنستان
مرز سایر کشورها
رودخانه
عشق آباد پایتخت
نمودار ارتفاعات
خطوط مرزی در این نقشه سندیت ندارد.
قزاقستان
ازبکستان
افغانستان
جمهوری اسلامی ایران
دریای خزر
ترکمنستان
خوارزم
بیابان قزل قوم
ماوراءالنهر
فلات اوست یورت
توران
تاش حوض (تاشائوز)
صحرای قره قوم
قره قوم مرکزی
بالکان
آخال
لباب
مرو
فلات قره بیل
قشقه دریا
سرخون دریا
دشت کویر
عشق آباد
تاش حوض (تاشائوز)
اورگنج
نوکوس
آلتین کول
چیمبای
کهنه اورگنج
ترکمنباشی (کراسنوودسک)
نبیت داغ
قزل آروات
چارجو (چهارجوی)
بخارا
کاگان
نوائی
نوراتا
سمرقند
کارشی (قارشی)
کرکی
ترمذ
مزارشریف
شبرغان
اندخوی
میمنه
کوشکا
بایرامعلی
مرو
تجن
سرخس
مشهد
نیشابور
قوچان
بجنورد
سبزوار
شاهرود
گنبدکاووس
گرگان
بندر ترکمن
ساری
قائم شهر
سمنان
تربت حیدریه
تربت جام
کوههای کپه داغ
کوههای آلاداغ
کوههای شاهکوه
کوههای بینالود
کوههای هزار مسجد
کوههای جغتای
کوههای گلی داغ
جلگه گرگان
کوه چهل تن
کوه بیک تن
کوه چاه شیرین
کوه گورگرد
خلیج قره بغاز
خلیج ترکمنباشی
خلیج ترکمنستان
خلیج چلکن
خلیج گرگان
خلیج قزاق
شبه جزیره منگیشلاق (منقشلاق)
شبه جزیره چلکن
دریاچه ساری قمیش
آمودریا (رود جیحون)
رود زرافشان
رود مرغاب
رود تجن (هریرود)
کانال قره قوم (ترکمنباشی)
رود اترک
رود گرگان
رود سومبار
رود کشف رود
رود کال شور
کال شور جاجرم
کویر سبزوار
رود نکا
رود کوشکا
رود شیرین تگاب
کوه قره غاز
۲۹۴۹
۲۶۷۰
۳۰۴۰
۳۴۱۰
۲۹۲۴
۳۰۱۳
عرض شمالی ۳۸°
طول خاوری از گرینویچ

نقشه سیاسی
ترکمنستان

راهنمای نقشه

شهرها بر مبنای جمعیت	
بیش از ۱ میلیون نفر	بزرگراه
بین ۵۰۰ هزار تا ۱ میلیون نفر	راه اصلی
بین ۱۰۰ تا ۵۰۰ هزار نفر	راه فرعی
بین ۲۰ تا ۱۰۰ هزار نفر	راه آهن
کمتر از ۲۰ هزار نفر	مرز ترکمنستان
فرودگاه بین المللی/داخلی	مرز سایر کشورها
بندر	رودخانه
مرکز استان	آثار تاریخی
	عشق آباد پایتخت

۲۰۰ مقیاس ۱۰۰ کیلومتر ۰

خطوط مرزی در این نقشه سندیت ندارد.

مساحت: ۴۸۸،۱۰۰ کیلومتر مربع
جمعیت: ۴،۹۴۶،۰۰۰ نفر
تراکم نسبی جمعیت: ۱۰/۱
نوع حکومت: جمهوری
جمعیت پایتخت: ۶۰۵،۰۰۰ نفر
درصد شهرنشینی: ۴۵٪
درصد مسلمان: ۸۹٪
نژاد: زرد (ترکمن ۷۷٪ - ازبک ۹٪) روس ۷٪-قزاق۷٪
زبان: ترکمنی (رسمی) - روسی - ازبکی
دین: اسلام ۸۹٪ - ارتدکس ۹٪
واحد پول: منات
تاریخ استقلال: ۱۹۹۱م. از شوروی سابق
تاریخ عضویت در سازمان ملل: ۱۳۷۱ش.(۱۹۹۲م.)

ترکمنستان
قزاقستان
ازبکستان
افغانستان
جمهوری اسلامی ایران
دریای خزر
فلات اوست یورت
بیابان قزل قوم
ماوراءالنهر
خوارزم
تاش حوض (تاشائوز)
صحرای قره قوم
قره قوم مرکزی
بالکان
آخال
لباب
مرو
فلات قره بیل
قشقه دریا
سرخون دریا
دشت کویر
کوههای کپه داغ
کوههای بینالود
کوههای شاهکوه
عشق آباد
ترکمنباشی (کراسنوودسک)
نبیت داغ
قزل آروات
چارجو (چهارجوی)
بایرامعلی
مرو
تجن
سرخس
کوشکا
کرکی
مشهد
نیشابور
سبزوار
قوچان
بجنورد
گرگان
بندر ترکمن
ساری
گنبدکاووس
بخارا
سمرقند
نوائی
کارشی (قارشی)
ترمذ
نوکوس
اورگنج
تاش حوض (تاشائوز)
کهنه اورگنج
عرض شمالی ۳۸°
طول خاوری از گرینویچ ۵۶°

نقشه طبیعی
افغانستان

شهرها بر مبنای جمعیت

- بیش از ۱ میلیون نفر
- بین ۵۰۰ هزار تا ۱ میلیون نفر
- بین ۱۰۰ تا ۵۰۰ هزار نفر
- بین ۲۰ تا ۱۰۰ هزار نفر
- کمتر از ۲۰ هزار نفر

- فرودگاه بین المللی / داخلی
- مرز افغانستان
- مرز سایر کشورها
- رودخانه

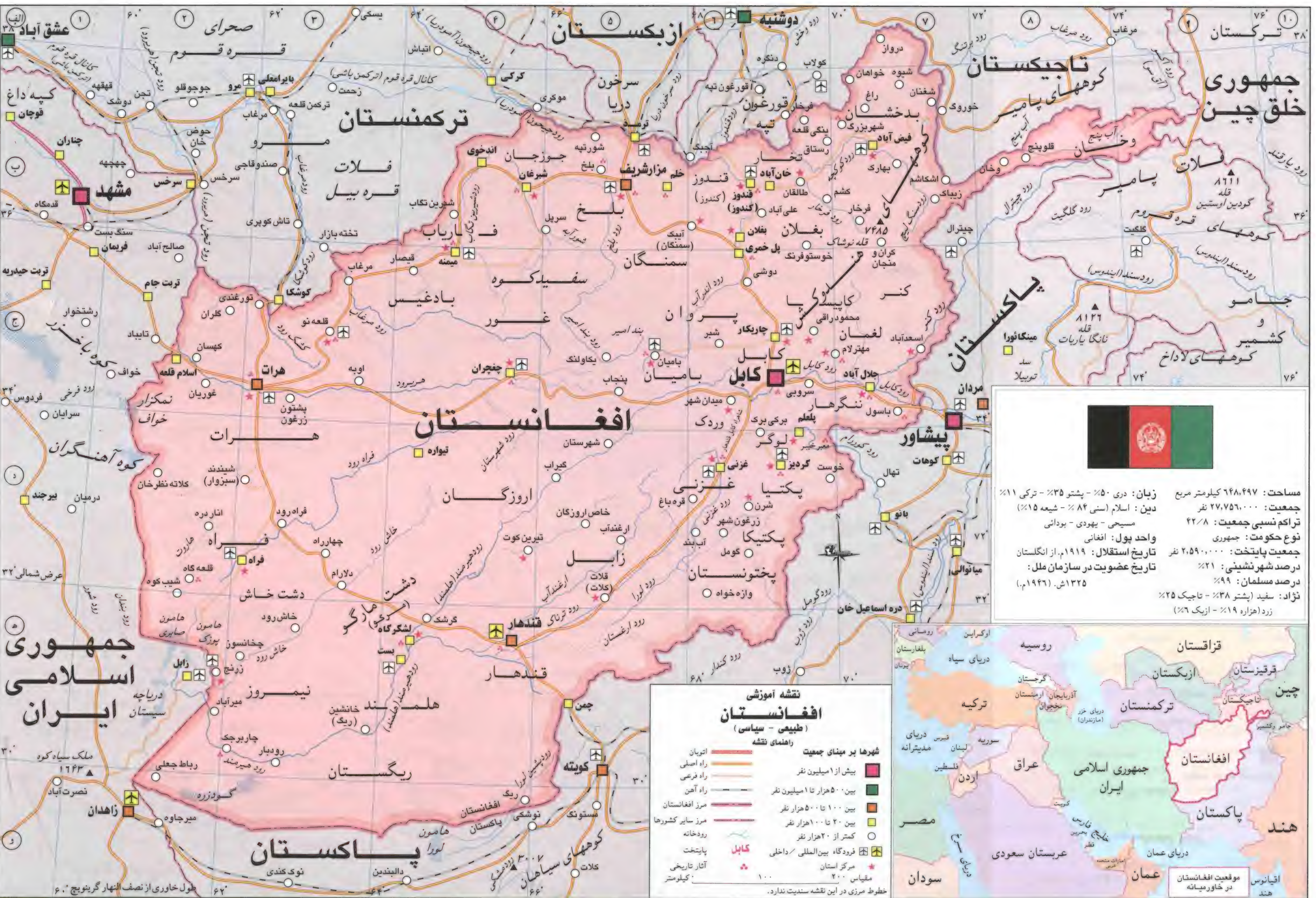
نمودار ارتفاعات

پایین تر از سطح دریا	۰	۵۰	۲۰۰	۵۰۰	۱۰۰۰	۲۰۰۰	۳۵۰۰	۵۰۰۰	یخچالهای دائمی

مقیاس ۰ — ۱۰۰ — ۲۰۰ کیلومتر

خطوط مرزی در این نقشه سندیت ندارد.

افغانستان
ترکمنستان
ازبکستان
تاجیکستان
جمهوری خلق چین
پاکستان
جمهوری اسلامی ایران
جامو و کشمیر
صحرای قره قوم
فلات قره بیل
کوههای پامیر
فلات پامیر
کوههای قراقروم
کوههای لاداخ
کوههای ترکستان
کوههای سلیمان
بلوچستان
دشت مارگو (مرگو)
دشت خاش
دشت ناور
ریگستان
بادغیس
غور
هرات
فراه
نیمروز
هلمند
قندهار
ارزگان
زابل
غزنی
پکتیکا
پکتیا
پختونستان
لوگر
وردک
بامیان
پروان
کاپیسا
لغمان
کنر
ننگرهار
سمنگان
بغلان
قندوز
تخار
بدخشان
بلخ
جوزجان
فاریاب
مرو
سرخون دریا
قورغون تپه
کابل
اسلام آباد
پیشاور
راولپندی
گجرانوالا
سرینگار
مشهد
زاهدان
طول خاوری از گرینویچ ۶۰°

نقشه آموزشی
افغانستان
(طبیعی - سیاسی)
راهنمای نقشه
شهرها بر مبنای جمعیت
بیش از ۱ میلیون نفر
بین ۵۰۰ هزار تا ۱ میلیون نفر
بین ۱۰۰ تا ۵۰۰ هزار نفر
بین ۲۰ تا ۱۰۰ هزار نفر
کمتر از ۲۰ هزار نفر
فرودگاه بین‌المللی / داخلی
مرکز استان
اتوبان
راه اصلی
راه فرعی
راه آهن
مرز افغانستان
مرز سایر کشورها
رودخانه
کابل
پایتخت
آثار تاریخی
مقیاس ۲۰۰ ۱۰۰ ۰ کیلومتر
خطوط مرزی در این نقشه سندیت ندارد.
مساحت: ۶۴۸،۴۹۷ کیلومتر مربع
جمعیت: ۲۷،۷۵۶،۰۰۰ نفر
تراکم نسبی جمعیت: ۴۲/۸
نوع حکومت: جمهوری
جمعیت پایتخت: ۲،۵۹۰،۰۰۰ نفر
درصد شهرنشینی: ۲۱٪
درصد مسلمان: ۹۹٪
نژاد: سفید (پشتو ۳۸٪ - تاجیک ۲۵٪
زرد (هزاره ۱۹٪ - ازبک ۶٪)
زبان: دری ۵۰٪ - پشتو ۳۵٪ - ترکی ۱۱٪
دین: اسلام (سنی ۸۴٪ - شیعه ۱۵٪)
مسیحی - یهودی - بودائی
واحد پول: افغانی
تاریخ استقلال: ۱۹۱۹م. از انگلستان
تاریخ عضویت در سازمان ملل:
۱۳۲۵ش. (۱۹۴۶م.)
موقعیت افغانستان در خاورمیانه
افغانستان
ازبکستان
تاجیکستان
ترکمنستان
جمهوری خلق چین
پاکستان
جمهوری اسلامی ایران
جامو و کشمیر
کابل
مشهد
پیشاور
دوشنبه
عشق آباد
هرات
قندهار
مزارشریف
جلال آباد
کویته
زاهدان
طول خاوری از نصف النهار گرینویچ ۶۰°

نقشه طبیعی
پاکستان

راهنمای نقشه

مرز پاکستان	شهرها بر مبنای جمعیت
مرز سایر کشورها	بیش از ۱میلیون نفر
رودخانه	بین ۵۰۰ هزار تا ۱میلیون نفر
پایتخت (اسلام آباد)	بین ۱۰۰ تا ۵۰۰ هزار نفر
	بین ۲۰ تا ۱۰۰ هزار نفر

نمودار ارتفاعات

۰ ۵۰ ۲۰۰ ۵۰۰ ۱۰۰۰ ۲۰۰۰ ۳۵۰۰ ۵۰۰۰

پائین تر از سطح دریا — یخچالهای دائمی

مقیاس ۲۰۰ ۱۰۰ کیلومتر

خطوط مرزی در این نقشه سندیت ندارد.

نقشه سیاسی

پاکستان

راهنمای نقشه

شهرها بر مبنای جمعیت

- بیش از ۱میلیون نفر
- بین ۵۰۰ هزار تا ۱میلیون نفر
- بین ۱۰۰ تا ۵۰۰ هزار نفر
- بین ۲۰ تا ۱۰۰ هزار نفر
- کمتر از ۲۰ هزار نفر
- فرودگاه بین المللی / داخلی
- مرکز استان
- بندر

- بزرگراه
- راه اصلی
- راه فرعی
- راه آهن
- مرز پاکستان
- مرز سایر کشورها
- رودخانه
- اسلام آباد پایتخت
- آثار تاریخی

مقیاس ۲۰۰ ۱۰۰ کیلومتر

خطوط مرزی در این نقشه سندیت ندارد.

مساحت: ۸۰۳،۹۴۳ کیلومتر مربع

جمعیت: ۱۴۵،۰۰۰،۰۰۰ نفر

تراکم نسبی جمعیت: ۱۸۰/۴

نوع حکومت: جمهوری اسلامی

جمعیت پایتخت: ۷۹۹،۰۰۰ نفر

درصد شهرنشینی: ۳۷٪

درصد مسلمان: ۹۸٪

نژاد: سفید (پنجابی - سندی - پشتون) بلوچ

زبان: اردو (رسمی)- انگلیسی - پنجابی - سندی پشتو

دین: اسلام (سنی ۷۷٪ - شیعه ۲۰ ٪)- بقیه مسیحی و هندو

واحد پول: روپیه پاکستان

تاریخ استقلال: ۱۹۴۷م. از انگلستان

تاریخ عضویت در سازمان ملل: ۱۳۲۶ش.(۱۹۴۷م.)

نقشه طبیعی
آذربایجان و ارمنستان
راهنمای نقشه
شهرها بر مبنای جمعیت
بیش از ۱میلیون نفر
بین ۵۰۰ هزار تا ۱میلیون نفر
بین ۱۰۰ تا ۵۰۰ هزار نفر
بین ۲۰ تا ۱۰۰هزار نفر
مرز آذربایجان وارمنستان
مرز سایر کشورها
رودخانه
پایتخت
باکو
نمودار ارتفاعات
مقیاس ۱:
کیلومتر
خطوط مرزی در این نقشه سندیت ندارد.
طول خاوری از گرینویچ
عرض شمالی
جمهوری فدراتیو روسیه
داغستان
گرجستان
تفلیس
روستاوی
بزرگ
کوههای قفقاز
رشته
دریای خزر
آذربایجان
ارمنستان
ترکیه
جمهوری اسلامی ایران
نخجوان
قره باغ کوهستانی
دشت کور- ارس
دشت مغان
قشلاق دشت
دشت چالدران
کوههای ارسباران (قره داغ)
باکو
سومقایت
شبه جزیره آبشوران
جزیره آرتم
جزیره جیلوی
جزیره بولا
گنجه
مینگه چویر
دریاچه مینگه چویر
شکی
سیه زان
شماخی
کوی چای
آغداش
یولاخ
بردع
آغجابدی
آغدام
خان کندی (استپاناکرت)
شوشی
فیضولی
علی بایراملی
قره سو
سالیان
لنکران
خلیج قزل آغاج
دربند
گومری (لنیناکان)
واناذزور
آرماویر (هوکتمبریان)
ایروان
دریاچه سوان
کوههای واردنیس
کوه آراگاتس
کوه آرارات
ایغدیر
ماکو
دوغوبایزید
نخجوان
کاپان
خوی
وان
دریاچه وان
دریاچه ارومیه
تبریز
اردبیل
سراب
اهر
مرند
کوه سبلان
رود ارس
رود کورا (کر)
کانال

نقشه آموزشی

آذربایجان و ارمنستان

(طبیعی - سیاسی)

راهنمای نقشه

شهرها بر مبنای جمعیت

- بیش از ۱ میلیون نفر
- بین ۵۰۰ هزار تا ۱ میلیون نفر
- بین ۱۰۰ تا ۵۰۰ هزار نفر
- بین ۲۰ تا ۱۰۰ هزار نفر
- کمتر از ۲۰ هزار نفر
- فرودگاه بین المللی / داخلی
- مرکز استان
- آثار تاریخی

- بزرگراه
- راه اصلی
- راه فرعی
- راه آهن
- مرز آذربایجان وارمنستان
- مرز سایر کشورها
- رودخانه
- بندر
- باکو پایتخت

مقیاس ۱۰۰ ۵۰ ۰ کیلومتر

خطوط مرزی در این نقشه سندیت ندارد.

آذربایجان

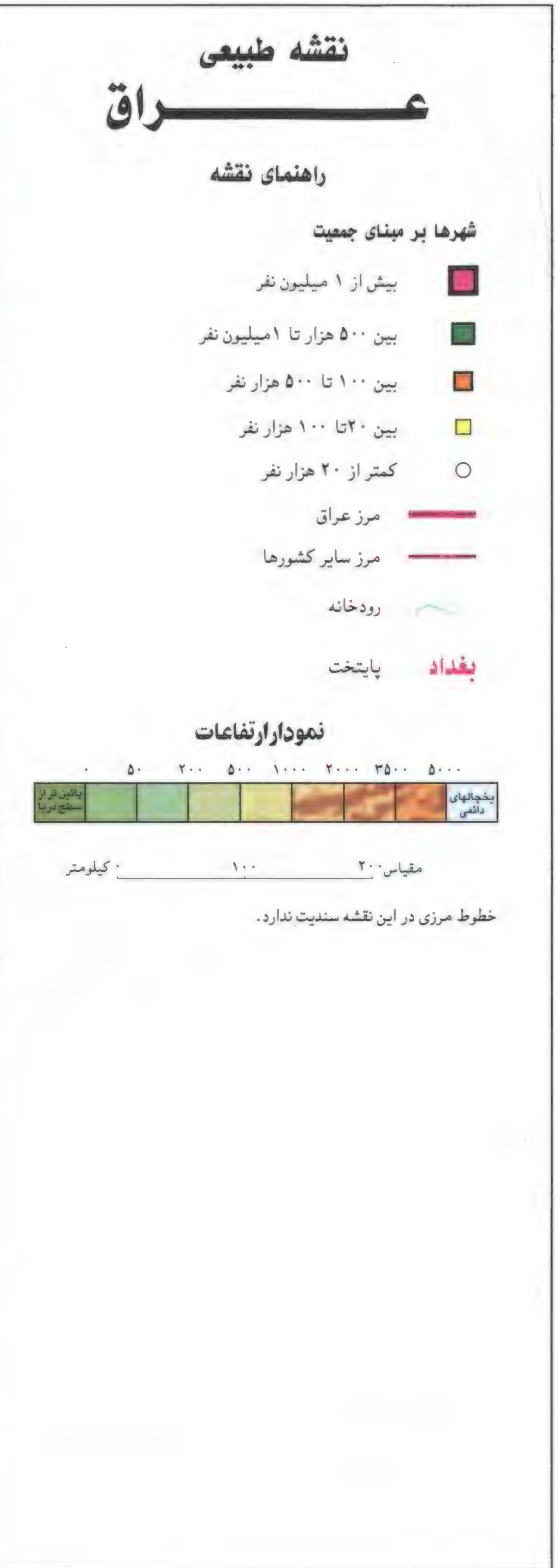
مساحت: ۸۶،۶۰۰ کیلومتر مربع
جمعیت: ۸،۱۸۰،۰۰۰ نفر
تراکم نسبی جمعیت: ۹۴/۵
نوع حکومت: جمهوری
جمعیت پایتخت: ۱،۹۳۶،۰۰۰ نفر
درصد شهرنشینی: ۵۷٪
درصد مسلمان: ۶۸٪
نژاد: سفید (آذری ۹۰٪) داغستانی - روسی
زبان: آذری ۸۹٪ - روسی ۳٪ - ارمنی ۲٪
دین: اسلام ۹۳٪- ارتودکس روسی ۵٪- بقیه ادیان ۲٪
واحد پول: منات
تاریخ استقلال: ۳۰ اوت ۱۹۹۱ م. از شوروی سابق
تاریخ عضویت در سازمان ملل: ۱۳۷۱ش.(۱۹۹۲م.)

ارمنستان

مساحت: ۲۹،۸۰۰ کیلومتر مربع
جمعیت: ۳،۳۳۷،۰۰۰ نفر
تراکم نسبی جمعیت: ۱۱۲
نوع حکومت: جمهوری
جمعیت پایتخت: ۱،۲۸۴،۰۰۰ نفر
درصد شهرنشینی: ۷۰٪
درصد مسلمان: ۱۰٪
نژاد: سفید (ارمنی ۹۳٪ - آذری ۳٪ - روس ۲٪ کرد ۱٪)
زبان: ارمنی (رسمی)
دین: مسیحی (ارتودکس ۹۴٪ - اسلام ۶٪)
واحد پول: درم
تاریخ استقلال: ۱۹۹۱م. از شوروی سابق
تاریخ عضویت در سازمان ملل: ۱۳۷۱ش.(۱۹۹۲م.)

جمهوری فدراتیو روسیه
گرجستان
آذربایجان
ارمنستان
نخجوان
ترکیه
جمهوری اسلامی ایران
دریای خزر
قره باغ کوهستانی
دشت کور - ارس
دشت مغان
قشلاق دشت
دشت چالدران
داغستان
کوههای قفقاز
کوههای ارسباران (قره داغ)
باکو
ایروان
تفلیس
تبریز
اردبیل

موقعیت آذربایجان و ارمنستان در خاورمیانه

نقشه طبیعی
عراق
راهنمای نقشه
شهرها بر مبنای جمعیت
بیش از ۱ میلیون نفر
بین ۵۰۰ هزار تا ۱ میلیون نفر
بین ۱۰۰ تا ۵۰۰ هزار نفر
بین ۲۰ تا ۱۰۰ هزار نفر
کمتر از ۲۰ هزار نفر
مرز عراق
مرز سایر کشورها
رودخانه
بغداد
پایتخت
نمودار ارتفاعات
۰ ۵۰ ۲۰۰ ۵۰۰ ۱۰۰۰ ۲۰۰۰ ۳۵۰۰ ۵۰۰۰
پایین‌تر از سطح دریا
یخچالهای دائمی
مقیاس ۰ ۱۰۰ ۲۰۰ کیلومتر
خطوط مرزی در این نقشه سندیت ندارد.
عراق
سوریه
ترکیه
جمهوری اسلامی ایران
اردن
عربستان سعودی
کویت
خلیج فارس
دریای خزر
صحرای سوریه
(بادیه الشام)
صحرای نفود
بیابان حجاره
الحدود الشمالیه
بغداد
موصل
کرکوک
اربیل
سلیمانیه
بصره
کربلای معلی
نجف اشرف
حله
کوفه
دیوانیه
سماوه
ناصریه
عماره
کاظمین
رمادی
بعقوبه
تکریت
کوت
تبریز
کرمانشاه
اهواز
قزوین
همدان
سنندج
ایلام
دزفول
آبادان
خرمشهر
جهره
کویت
حلب
دیرالزور
رقه
غازیان‌تپه

نقشه سیاسی
عـــراق

راهنمای نقشه

شهرها بر مبنای جمعیت					
بیش از ۱ میلیون نفر	بزرگراه		رودخانه		
بین ۵۰۰ هزار تا ۱ میلیون نفر	راه اصلی		فرودگاه بین المللی/داخلی		
بین ۱۰۰ تا ۵۰۰ هزار نفر	راه فرعی		بندر		
بین ۲۰ تا ۱۰۰ هزار نفر	راه آهن		مرکز استان		
کمتر از ۲۰ هزار نفر	مرز عراق		آثار تاریخی		
	مرز سایر کشورها		بغداد پایتخت		

مقیاس ۲۰۰ ۱۰۰ ۰ کیلومتر

خطوط مرزی در این نقشه سندیت ندارد.

مساحت: ۴۳۳،۵۶۶ کیلومتر مربع
جمعیت: ۲۴،۰۰۲،۰۰۰ نفر
تراکم نسبی جمعیت: ۵۵/۴
نوع حکومت: جمهوری
جمعیت پایتخت: ۴،۷۹۷،۰۰۰ نفر
درصد شهرنشینی: ۷۶٪
درصد مسلمان: ۹۷٪
نژاد: سامی (عرب ۷۵٪) - کرد ۲۰٪ - ترکمن ۵٪
زبان: عربی (رسمی) - کردی
دین: اسلام ۹۷٪ (شیعه ۶۵٪ - سنی ۳۲٪ - بقیه ۳٪) بقیه مسیحی
واحد پول: دینار عراق
تاریخ استقلال: ۱۹۳۲م. از انگلستان
تاریخ عضویت در سازمان ملل: ۱۳۲۴ش. (۱۹۴۵م.)

اقیانوس کبیر (آرام)
دریای برینگ
تنگه برینگ
آلاسکا
جزایر آلئوسین
دریای سیبری خاوری
دریای لاپتف
دریای اختسک
جزایر کوریل
خط زمان بین المللی
دریای ژاپن
مجمع الجزایر ژاپن
جزیره هوکایدو
جزیره شیکوکو
جزیره کیوشو
جمهوری
مغولستان
صحرای شامو (گبی)
جمهوری خلق
جلگه چین بزرگ
خلیج چیهلی
دریای زرد
دریای چین شرقی
مدار راس السرطان
جزایر ریوکیو
تایوان (فرمز)
حوضه قرمز
جزایر ماریانا
جزیره گوام (آمریکا)
میکرونزی
جزایر کارولین
دریای فیلیپین
مجمع الجزایر فیلیپین
جزیره میندانائو
خلیج تونکن
جزیره هاینان
لائوس
میانمار (برمه)
تایلند
کامبوج
خلیج سیام
دریای آندامان
دریای چین جنوبی
مالزی
سنگاپور
برونئی
دریای سلبز
دریای باندا
دریای آرافورا
دریای جاوه
جزایر سوندای بزرگ
جزایر سوندای کوچک
اندونزی
خط استوا
ملانزی
مجمع الجزایر بیسمارک
دریای سلیمان
پاپواگینه نو
دریای مرجان
استرالیا

مقیاس تقریبی ۱:۳۰,۰۰۰,۰۰۰

آسیا

قاره آسیا که در حدود ۴۴/۲۳۱/۰۰۰ کیلومتر مربع مساحت دارد، بزرگترین قاره روی زمین است طول سواحل آن در حدود ۷۰ هزار کیلومتر و ارتفاع متوسط آن از سطح دریا ۹۰۰ متر می‌باشد.

آسیا در حدود یک سوم سطح خشکیهای زمین را در بر گرفته است این قاره پهناور از مناطق یخبندان قطبی در شمال تا مناطق گرم و سوزان استوائی در جنوب امتداد دارد.

اوضاع طبیعی

آسیا سرزمین تضادهاست. بلندترین و گودترین نقاط سطح زمین در این قاره قرار گرفته‌اند. قله اورست (در مرز بین نپال و تبت) با ارتفاع ۸/۸۴۸ متر بلندترین نقطه، و سواحل دریای مرده (بحرالمیت) گودترین نقطه سطح زمین (۳۹۷ متر پائین‌تر از سطح دریا) در مرز فلسطین و اردن قرار دارد. آسیا جنگلهای پرباران و صحراهای سوزان دارد. آب و هوای آن گرمترین و سردترین مناطق روی زمین را شامل می‌شود. در بعضی از مناطق شهری آن، تراکم جمعیت به اوج رسیده و در صحراها و بیابانهای گسترده آن جمعیت بقدری کم است که می‌شود گفت «خالی از سکنه می‌باشد».

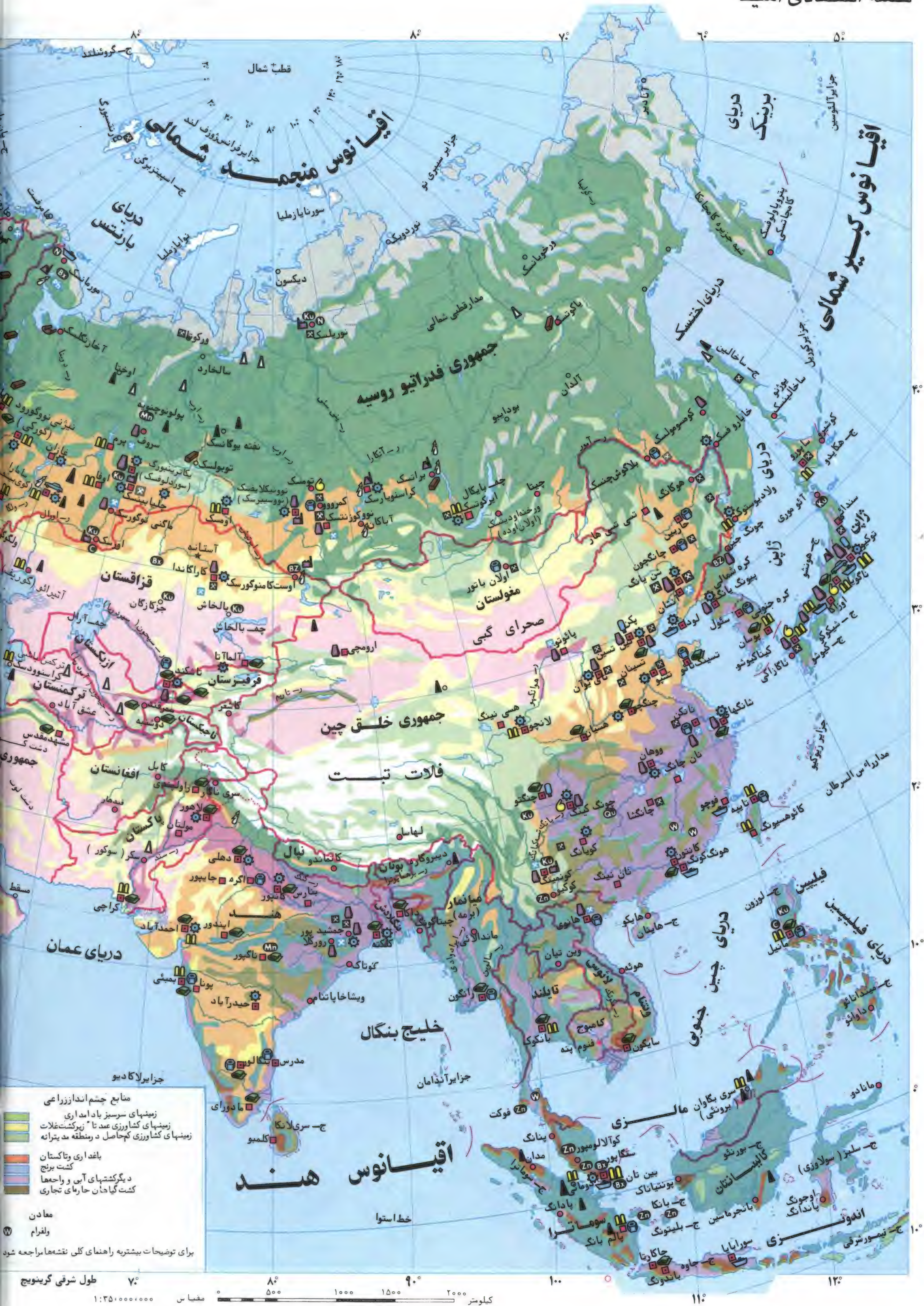
در جنوب باختری آسیا، کشورهای خاورمیانه با مناطق بسیار وسیع و گسترده کویری و یا کوهستانی قرار دارند، در مرکز این قاره رشته کوههای بلند و غیر قابل عبوری قرار گرفته است. در شمال خاوری این رشته کوهها «صحرای گبی» مسکن مغولها قرار دارد. در شمال این کوهستانها فلات گسترده سرزمین سیبری واقع است که تا اقیانوس منجمد شمالی امتداد می‌یابد. در مناطق نزدیک به اقیانوس منجمد شمالی بعلت یخبندان دائمی، در طول مدت زیادی از سال، گیاهان کمی می‌رویند.

در جنوب رشته کوههای مرکزی، آب و هوا کاملا متفاوت است بادهای معروف «مونسون» (موسمی) مرتباً می‌وزد و با خود بارانهای سنگینی را بهمراه می‌آورد. بعلت فراوانی آب و حاصلخیزی خاک، بهترین زمینهای کشاورزی در سواحل رودهای جنوب و خاور آسیا یافت می‌شود.

آسیا رشته‌کوههای بسیار طولانی دارد. طویلترین آنها رشته کوه هیمالیا است که با ۴۰۰۰ کیلومتر طول و بیش از صد قله بلند (۷۰۰۰ متری) تشکیل شده است. منطقه مرتفعی که تبت نام دارد با کوههای بلند خود به «بام دنیا» شهرت یافته است.

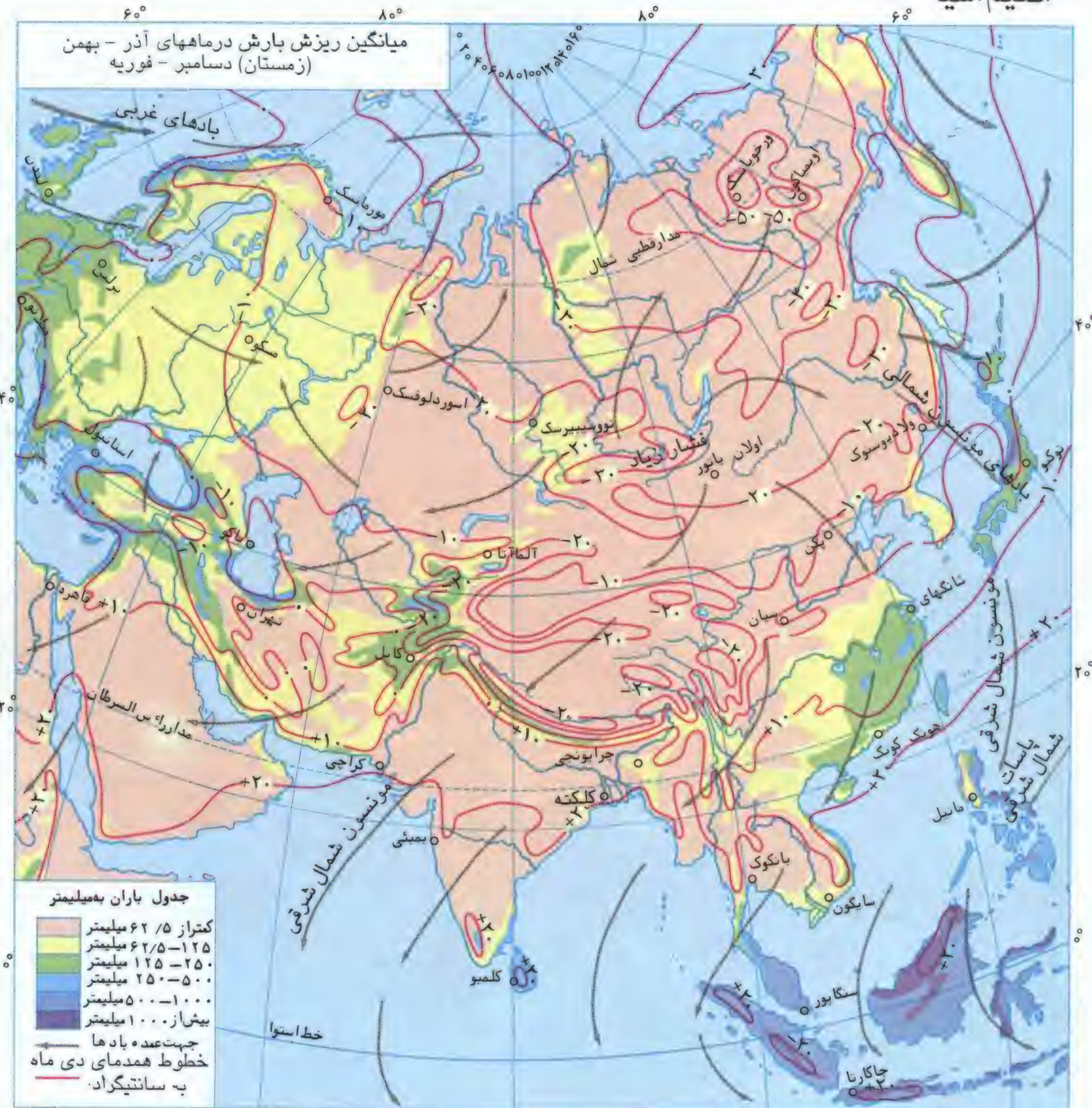
«فوجی‌یاما» با ۳/۷۸۰ متر ارتفاع بلندترین قلهٔ ژاپن می‌باشد این کوه آتشفشانی خاموش با قله‌ای پربرف، شکوه و جلوه خاصی دارد و برای ژاپنی‌ها مقدس است. و همین وضع را قله دماوند با ارتفاع ۵۶۷۱ متر در رشته البرز مرکزی در شمال شرقی تهران که برای مردم ایران موجب پیدایش داستان هفت خوان رستم شده است.

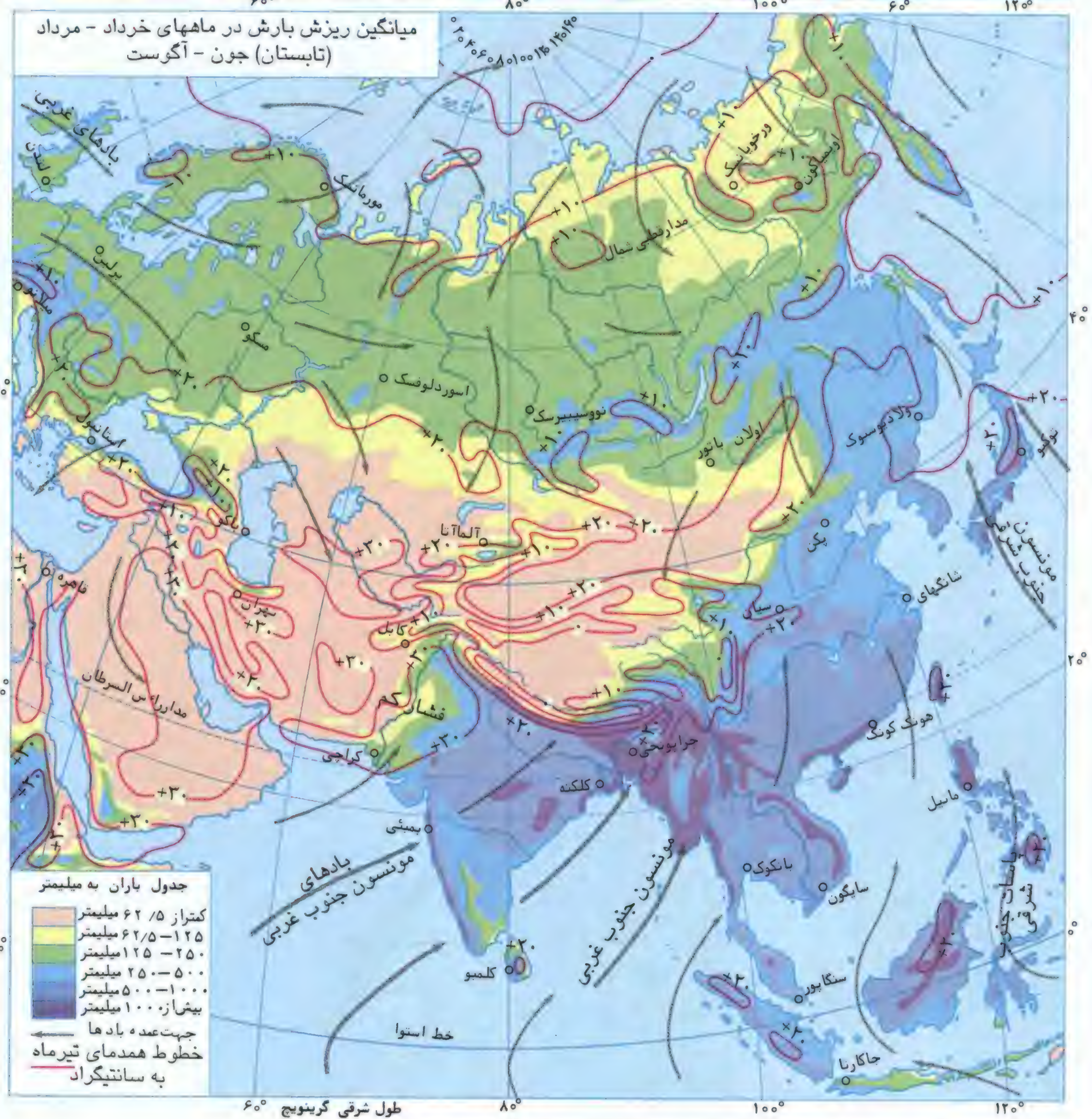

اقیانوس اطلس شمالی
ایسلند
تنگهٔ دانمارک
گروئنلند (دانمارک)
دریای گروئنلند
دریای نروژ
قطب شمال
اقیانوس منجمد شمالی
دریای بارنتس
دریای کارا
دریای سیبری
دریای سیبری شرقی
دریای بیوفورت
آلاسکا (آمریکا)
دریای برینگ
دریای اختسک
جمهوری فدراتیو روسیه
فلات سیبری
مرکزی
سیبری
نروژ
سوئد
فنلاند
دریای بالتیک
دریای شمال
انگلستان
ایرلند
فرانسه
لهستان
ورشو
رومانی
بخارست
بلغارستان
ترکیه
آنکارا
دریای سیاه
دریای مدیترانه
سوریه
عراق
بغداد
عربستان
مصر
قزاقستان
آستانه
ازبکستان
ترکمنستان
دریای خزر
جمهوری اسلامی ایران
تهران
افغانستان
کابل
مغولستان
صحرای گبی
جمهوری خلق چین
پکن (بیجینگ)
فلات تبت
کرهٔ شمالی
کرهٔ جنوبی
ژاپن
دریای ژاپن
دریای زرد
دریای چین شرقی

اقیانوس منجمد شمالی
قطب شمال
دریای بارنتس
دریای برینگ
اقیانوس کبیر شمالی
دریای اختسک
جمهوری فدراتیو روسیه
مدارقطبی شمالی
نوریلسک
دیکسون
مورمانسک
آرخانگلسک
سالخارد
ورکوتا
اوختا
پرم
توبولسک
نفته یوگانسک
تومسک
نووسیبیرسک
اومسک
کراسنویارسک
ایرکوتسک
چیتا
بلاگوشچنسک
خاباروفسک
کومسومولسک
ساخالین
یاکوتسک
آلدان
بودایبو
دریای ژاپن
ژاپن
توکیو
ناگویا
ج ـ هکایدو
ج ـ هونشو
ج ـ شیکوکو
ج ـ کیوشو
ولادیوستوک
کره شمالی
کره جنوبی
سئول
بوسان
ناگازاکی
قزاقستان
آستانه
کاراگاندا
اوست‌کامنوگورسک
بالخاش
جزکازگان
دریاچه بالخاش
آلماآتا
قرقیزستان
ازبکستان
تاشکند
ترکمنستان
عشق آباد
تاجیکستان
دوشنبه
کاشغر
مشهد مقدس
افغانستان
کابل
قندهار
پاکستان
لاهور
مولتان
کراچی
سکر (سوکور)
مسقط
دریای عمان
اولان باتور
مغولستان
صحرای گبی
اورومچی
جمهوری خلق چین
فلات تبت
لهاسا
لانچو
هسی نینگ
پکن
تین تسین
تسینان
تای یوآن
شانگهای
نانکن
ووهان
نان چانگ
چانگشا
چنگتو
کوئیانگ
فوچو
کانتون
هونگ کونگ
کونمینگ
نان نینگ
تایپه
کائوهسیونگ
نپال
کاتماندو
بوتان
دهلی
آگره
جایپور
کانپور
بنارس
هند
احمدآباد
ایندور
ناگپور
جمشید پور
کلکته
بمبئی
پونا
حیدرآباد
کوتاک
ویشاخاپاتنام
مدرس
بنگالور
مادورای
جزایرلاکادیو
ج ـ سری لانکا
کلمبو
خلیج بنگال
جزایرآندامان
میانمار (برمه)
رانگون
ماندالای
تایلند
بانکوک
لائوس
ویتنام
کامبوج
فنوم پنه
سایگون
هانوی
ج ـ هایانان
دریای چین جنوبی
فیلیپین
مانیل
ج ـ لوزون
دریای فیلیپین
مالزی
کوالالامپور
سنگاپور
پنانگ
کالیمانتان
ج ـ بورنئو
بروئنی
ج ـ سلبز (سولاوزی)
سوماترا
پادانگ
پالم بانگ
ج ـ بانکا
جاکارتا
باندونگ
ج ـ جاوه
سورابایا
اندونزی
ج ـ تیمورشرقی
خط استوا
اقیانوس هند
مدار رأس السرطان
منابع چشم‌انداز زراعی
زمینهای سرسبز بادامداری
زمینهای کشاورزی عمدتاً زیرکشت غلات
زمینهای کشاورزی کم‌حاصل در منطقه مدیترانه
باغداری وتاکستان
کشت برنج
دیگرکشتهای آبی و واحه‌ها
کشت گیاهان حاره‌ای تجاری
معادن
ولفرام
برای توضیحات بیشتر به راهنمای کلی نقشه‌ها مراجعه شود
طول شرقی گرینویچ
مقیاس ۱:۳۵،۰۰۰،۰۰۰
کیلومتر

اقلیم آسیا

میانگین ریزش بارش درماههای آذر - بهمن
(زمستان) دسامبر - فوریه
بادهای غربی
مورمانسک
مسکو
برلن
اسوردلوفسک
نووسیبیرسک
مدارقطبی شمال
ورخویانسک
اویمیاکن
اولان باتور
ولادی وستوک
استانبول
آلماآتا
پکن
تهران
کابل
سیان
شانگهای
قاهره
کراچی
جرابونجی
کلکته
بمبئی
هونگ کونگ
مانیل
بانکوک
سایگون
کلمبو
سنگاپور
جاکارتا
مدار رأس السرطان
خط استوا
فشار زیاد
مونسون شمال شرقی
جدول باران به‌میلیمتر
کمتراز ۶۲/۵ میلیمتر
۶۲/۵–۱۲۵ میلیمتر
۱۲۵ –۲۵۰ میلیمتر
۲۵۰–۵۰۰ میلیمتر
۵۰۰–۱۰۰۰ میلیمتر
بیش‌از ۱۰۰۰ میلیمتر
جهت‌عمده بادها
خطوط همدمای دی ماه
به سانتیگراد

میانگین ریزش بارش در ماههای خرداد - مرداد
(تابستان) جون - آگوست
بادهای غربی
مورمانسک
مسکو
برلن
اسوردلوفسک
نووسیبیرسک
مدارقطبی شمال
ورخویانسک
اویمیاکن
اولان باتور
ولادی وستوک
استانبول
آلماآتا
پکن
تهران
کابل
سیان
شانگهای
قاهره
فشار کم
کراچی
جرابونجی
کلکته
بمبئی
هونگ کونگ
مانیل
بانکوک
سایگون
کلمبو
سنگاپور
جاکارتا
مدار رأس السرطان
خط استوا
بادهای مونسون جنوب غربی
مونسون جنوب غربی
جدول باران به میلیمتر
کمتراز ۶۲/۵ میلیمتر
۶۲/۵–۱۲۵ میلیمتر
۱۲۵ –۲۵۰ میلیمتر
۲۵۰–۵۰۰ میلیمتر
۵۰۰–۱۰۰۰ میلیمتر
بیش‌از ۱۰۰۰ میلیمتر
جهت‌عمده بادها
خطوط همدمای تیرماه
به سانتیگراد
طول شرقی گرینویچ
کیلومتر ۳۰۰۰ ۲۰۰۰ ۱۰۰۰ ۰ مقیاس ۱:۹۰٬۰۰۰٬۰۰۰

اقیانوس اطلس شمالی
دریای نروژ
سوئد
انگلستان
لهستان
بلاروس
اوکراین
کیف
ولگوگراد
روستوف
آستراخان
دریای سیاه
استانبول
آنکارا
ترکیه
دریای مدیترانه
ج – قبرس
بیروت
سوریه
حلب
دمشق
اسکندریه
قاهره
تل آویو یافا
اردن
عراق
بغداد
ایروان
تفلیس
گرجستان
باکو
تبریز
تهران
جمهوری اسلامی ایران
آبادان
کویت
شیراز
خلیج فارس
عربستان سعودی
ریاض
جده
مکه معظمه
اسوان
رود نیل
سودان
پورت سودان
دریای سرخ
اریتره
اسمره
یمن
صنعا
عدن
خلیج عدن
جیبوتی
آدیس آبابا
اتیوپی (حبشه)
سومالی
ج – سقطره
منابع چشم‌انداز طبیعی
نواحی صخره‌ای و یخی
توندرا
جنگلهای نواحی معتدله
(درشمال روسیه ، قسمتی توندرای جنگلی)
مراتع طبیعی
استپ (درمنطقه مدیترانه) ماکی (بوته‌زارهای همیشه سبزساحلی ، جنگلهای‌پست‌و چراگاه گوسفند)
نواحی بیابانی ونیمه بیابانی
ساوان خشک
ساوان مرطوب
جنگلهای پست نواحی موسمی
جنگلهای مناطق پرباران حاره‌ای

نقشه جنوب آسیا
مردم شناسی

نقشه شمال آسیا
مردم شناسی

راهنمای نقشه

تراکم جمعیت
در کیلومتر مربع

کمتر از ۵ نفر	
۶ تا ۱۰ نفر	
۱۱ تا ۲۰ نفر	
۲۱ تا ۳۰ نفر	
۳۱ تا ۵۰ نفر	
۵۱ تا ۸۰ نفر	
۸۱ تا ۲۰۰ نفر	
بیشتر از ۲۰۰ نفر	

نقشه تراکم جمعیّت آسیا

اقیانوس منجمد شمالی
اقیانوس اطلس شمالی
جمهوری فدراتیو روسیه
مسکو
دریای اختسک
دریاچه بایکال
قزاقستان
مغولستان
اولان باتور
پکن
کره شمالی
کره جنوبی
ژاپن
دریای ژاپن
جمهوری خلق چین
تایوان
دریای سیاه
دریای خزر
دریاچه آرال
ترکیه
سوریه
عراق
اردن
بغداد
تهران
جمهوری اسلامی ایران
ازبکستان
ترکمنستان
قرقیزستان
تاجیکستان
آلماآتا
افغانستان
کابل
پاکستان
اسلام آباد
جامو و کشمیر
هند
دهلی نو
نپال
بوتان
بنگلادش
میانمار (برمه)
لائوس
ویتنام
تایلند
بانکوک
کامبوج
فیلیپین
مانیل
برونئی
مالزی
سنگاپور
اندونزی
جاکارتا
کالیمانتان
سری لانکا
ریاض
عربستان سعودی
عمان
یمن
دریای عمان
خلیج عدن
سومالی
اتیوپی
اریتره
سودان
مصر
قاهره
لیبی
دریای مدیترانه
دریای سرخ
اقیانوس هند
استرالیا

راهنمای نقشه

مناطق آب وهوائی آسیا

گرم ومرطوب استوائی	
گرم وخشک بیابانی	
معتدل و خشک	
سرد و خشک	
معتدل و مرطوب	
نیمه قطبی	
سرد قطبی	

نقشه آب و هوای آسیا

اقیانوس منجمد شمالی
اقیانوس اطلس شمالی
جمهوری فدراتیو روسیه
مسکو
دریای اختسک
قزاقستان
مغولستان
جمهوری خلق چین
ایران
هند
اقیانوس هند
استرالیا

راهنمای نقشه

زبانهای هند و اروپائی

- فارسی
- هندی ـ اردو
- بنگالی
- روسی
- سایر زبانهای هند و اروپائی

- عربی
- آلتائی (ترکی)
- مالایائی ـ اندونزیائی
- قفقازی
- دراویدی
- ژاپنی
- کره ای
- تای
- چینی
- چینی ـ تبتی
- مناطق دارای اقلیتهای زبانی مهم

نقشه
زبانهای مردم
آسیا

اقیانوس منجمد شمالی
اقیانوس اطلس شمالی
جمهوری فدراتیو روسیه
قزاقستان
مغولستان
جمهوری خلق چین
ترکیه
جمهوری اسلامی ایران
افغانستان
پاکستان
هند
عربستان سعودی
مصر
سودان
لیبی
نپال
بوتان
بنگلادش
میانمار (برمه)
تایلند
ویتنام
کامبوج
فیلیپین
مالزی
اندونزی
ژاپن
کره شمالی
کره جنوبی
تایوان
عمان
یمن
عراق
سوریه
اتیوپی
سومالی
اقیانوس هند
استرالیا

راهنمای نقشه

- مسلمان (شیعه)
- مسلمان (سنی)
- مسیحی
- بودائی
- بودائی ـ شینتو
- تائویی ـکنفسیوسی و بودائی
- هندوئی
- یهودی
- سیک
- مذاهب بومی

نقشه
ادیان ومذاهب مردم
آسیا

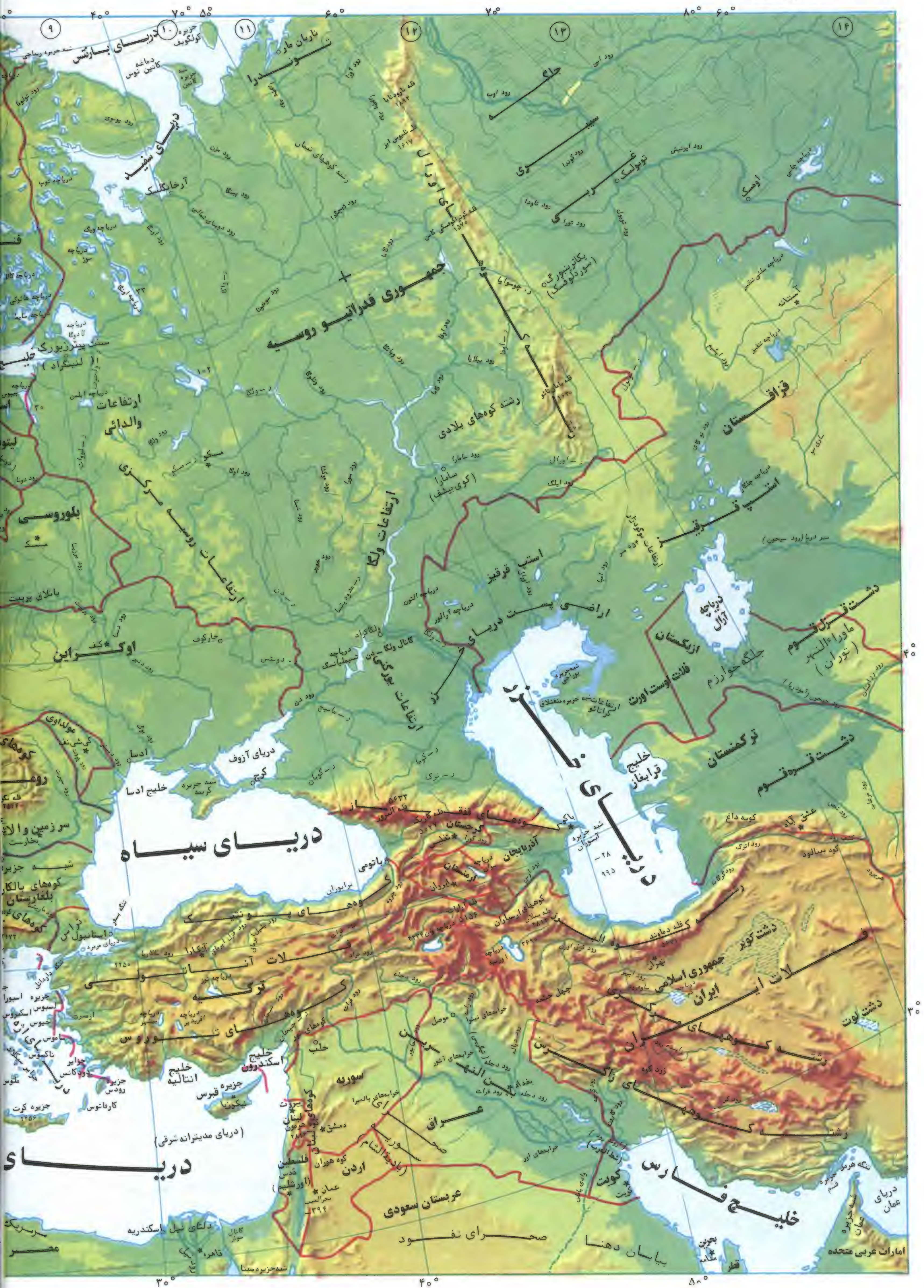

دریای سیبری شرقی
دریای لاپتف
دریای برینگ
دریای اختسک
شبه جزیره تایمیر
فلات سیبری مرکزی
شبه جزیره کامچاتکا
مغولستان
دشت گبی
مغولستان داخلی
منچوری
کره شمالی
کره جنوبی
دریای ژاپن
دریای زرد
دریای چین شرقی
جمهوری خلق چین
فلات تبت
تایوان
مدار رأس السرطان

اقیانوس اطلس شمالی
دریای نروژ
دریای گرونلند
نصف النهار گرینویچ (مبدا)
جزایر سوالبارد (نروژ)
دریای بارنتز
دریای کارا
جزایر لوفوتن
دریای سفید
دریای بجورا
دریای شمال
دریای بالتیک
خلیج بوتنی
شبه جزیره اسکاندیناوی
نروژ
سوئد
فنلاند
استونی
لتونی
لیتوانی
بلاروس
لهستان
آلمان
اوکراین
رومانی
دریای سیاه
کوههای اورال
قزاقستان
ازبکستان
ترکمنستان
تاجیکستان
قرقیزستان
ترکیه
عراق
جمهوری اسلامی ایران
افغانستان
پاکستان
عربستان سعودی
خلیج فارس
دریای سرخ (بحر احمر)
دریای مدیترانه

جمهوری فدراتیو روسیه
مغولستان
دشت گبی
مغولستان داخلی
جمهوری خلق چین
کوههای آلتائی
سیچوان
یوننان
کوانگسی
فوجیان
تایوان
کره شمالی
کره جنوبی
ژاپن
دریای ژاپن
دریای زرد
دریای چین شرقی
دریای فیلیپین
فیلیپین
دریای چین جنوبی
هنگ کنگ
جزیره هایانان
خلیج تونکن
جزایر پاراسل
میانمار
بنگلادش
بوتان
خلیج بنگال
لائوس
ویتنام
تایلند
کامبوج
خلیج سیام
دریای آندامان
مالزی
سنگاپور
سوماترا
برنئو
(کالیمانتان)
جاوه
دریای جاوه
اندونزی
دریای فلورس
دریای باندا
دریای ملوک
دریای سلبز
دریای سولو
دریای تیمور
مدار رأس السرطان
۹۰°
۱۰۰°
۱۱۰°
۱۲۰°
۱۳۰°
۱۴۰°

دریای خزر
قزاقستان
ازبکستان
ترکمنستان
تاجیکستان
قرقیزستان
افغانستان
پاکستان
هند
ایران
جمهوری اسلامی
عراق
سوریه
ترکیه
عربستان سعودی
شبه جزیره عربستان
یمن
عمان
امارات متحده عربی
کویت
قطر
خلیج فارس
دریای عمان
دریای سرخ (بحر احمر)
خلیج عدن
شبه جزیره سومالی
سومالی
اتیوپی (حبشه)
سری لانکا
مالدیو
دریای لاکادیو
اقیانوس هند
خط استوا
جزایر سی شل
مداگاسکار
تهران
کابل
کراچی
بمبئی
مدراس
مسقط
ریاض
بغداد
دهلی
لاهور
کلمبو
موگادیشو
۵۰°
۶۰°
۷۰°
۸۰°

دریای بارنتس
دریای سفید
آرخانگلسک
جمهوری فدراتیو روسیه
ارتفاعات والدائی
مسکو
ارتفاعات روسیه مرکزی
بلوروسی
مینسک
اوکراین
کیف
خارکوف
مولداوی
کیشی نف
ادسا
خلیج ادسا
دریای آزوف
دریای سیاه
ارتفاعات ولگا
ولگاگراد
کانال ولگا ـ دن
ارتفاعات یرگنی
سامارا
(کوی بیشف)
رشته کوه‌های بلادی
رشته کوه‌های اورال
جلگه سیبری غربی
توبولسک
اومسک
آستانه
قزاقستان
استپ قرقیز
اراضی پست دریای خزر
دریاچه آرال
ازبکستان
فلات اوست اورت
حلقه خوارزم
دشت قزل قوم
ماوراءالنهر
(توران)
ترکمنستان
دشت قره قوم
عشق آباد
خلیج قرابغاز
دریای خزر
کوه‌های قفقاز
قله البروز
گرجستان
تفلیس
باتومی
ارمنستان
ایروان
آذربایجان
باکو
رشته کوه‌های پونتیک
فلات آناتولی
ترکیه
آنکارا
استانبول
رشته کوه‌های توروس
رشته کوه‌های البرز
قله دماوند
تهران
جمهوری اسلامی ایران
فلات ایران
دشت کویر
دشت لوت
رشته کوه‌های زاگرس
خلیج اسکندرون
خلیج انتالیه
جزیره قبرس
نیکوزیا
جزیره رودس
جزیره کرت
(دریای مدیترانه شرقی)
دریای
سوریه
حلب
دمشق
لبنان
بیروت
فلسطین
اردن
عمان
عراق
بین النهرین
بغداد
کویت
خلیج فارس
عربستان سعودی
صحرای نفود
بیابان دهنا
بحرین
قطر
امارات عربی متحده
تنگه هرمز
دریای عمان
اسکندریه
دلتای نیل
قاهره
کانال سوئز
شبه‌جزیره سینا
مصر

مقیاس تقریبی ۱:۱۵،۰۰۰،۰۰۰

دریای بارنتس
جمهوری فدراتیو روسیه
فنلاند
خلیج هلسینکی
استونی
لتونی
لیتوانی
بلوروسی
اوکراین
مولداوی
رومانی
بلغارستان
ترکیه
دریای سیاه
دریای آزوف
دریای خزر
قزاقستان
ترکمنستان
گرجستان
آذربایجان
جمهوری اسلامی ایران
عراق
سوریه
قبرس
لبنان
دریای مدیترانه
مسکو
کیف
آنکارا
تفلیس
بغداد
دمشق
ادسا
استانبول
بخارست
صوفیه
اردن
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۷۵
۶۵
۶۰
۵۵
۵۰
۲۵
۳۰
۳۵
۴۰
۴۵

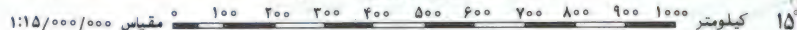
ایسلند
ریکیاویک
دریای نروژ
نروژ
سوئد
استکهلم
اقیانوس اطلس
دریای شمال
ایرلند
انگلستان
دانمارک
هلند
بلژیک
آلمان
فرانسه
پاریس
خلیج گاسکنی
(بیسکای)
اسپانیا
پرتغال
لیسبون
مادرید
بارسلونا
سوئیس
اتریش
ایتالیا
دریای تیرنین
دریای لیگوریا
دریای آدریاتیک
دریای یونان
مجارستان
کرواسی
بوسنی و هرزگوین
لهستان
چک
اسلواکی
مغرب
(مراکش)
الجزایر
تونس
مالت
مدیترانه

دریای بارنتس
دریای سفید
جمهوری فدراتیو روسیه
فنلاند
استونی
لتونی
لیتوانی
بلاروسی
لهستان
اوکراین
رومانی
مولداوی
بلغارستان
مقدونیه
یونان
ترکیه
دریای سیاه
گرجستان
قزاقستان
ازبکستان
ترکمنستان
جمهوری اسلامی ایران
عراق
سوریه
عربستان سعودی
مصر
دریای مدیترانه
خلیج فارس
قبرس
هلسینکی
سن پترزبورگ (لنینگراد)
آرخانگلسک
مورمانسک
مسکو
کیف
مینسک
ریگا
ولگوگراد
آستراخان
باکو
تفلیس
ایروان
تهران
اصفهان
بغداد
دمشق
بیروت
قاهره
اسکندریه
استانبول
آنکارا
بخارست
صوفیه
آتن
کویت
آبادان
کرمانشاه
همدان
تبریز
اراک
قم
یزد
شیراز
بوشهر
موصل
کرکوک
حلب
حمص
کانال سوئز
پورت سعید
سوئز
حلوان
عمان
حیفا
تل آویو
اودسا
سواستوپول
کراسنودار
روستوف
خارکوف
دنیپرو پتروفسک
ورونژ
کورسک
تولا
کالوگا
ساراتوف
سامارا
کازان
پرم
اورنبورگ
اورسک
چلیابینسک
اکاترینبورگ
نیژنی تاگیل
تیومن
کورگان
پتروپاولوفسک
آستانه
کوستانای
آرکالیک
آکتوبینسک
اورالسک
آترائو
آرال
اصفهان
دروازه
مسجد سلیمان
آغاجاری
گچساران
اهواز
بصره
راس تنوره
۲۵° ۳۰° ۳۵° ۴۰° ۴۵° ۵۰° ۵۵° ۶۰° ۶۵° ۷۰° ۷۵° ۸۰°

نواحی صخرهای و یخی درکوهستانهای مرتفع
بوته‌زارهای کوتاه ؛ زمینهای بایر یخرفتهای مرتفع و توند را
حد فاصل بین جنگل وتوند را
(بخشی شامل جنگلهای پست پهن برگ)
جنگلهای انبوه
علفزاروگیاهان خود رو
چراگاه و چمنزاربرای استفاده دامپروری
اراضی کشاورزی باخاك حاصلخیز
کشتزاربا قابلیت کشاورزی کم
زمینهای کشاورزی باکشت غالب ذرت
زمینهای کشاورزی بامحصول کم د رمناطق دارای تابستان خشك
باغات میوه ــ تاکستان
کشاورزی آبی
بوته‌زارهای همیشه سبز ساحلی استپها وچراگاه د رمناطق باتابستان خشك
اراضی بیابانی ونیمه بیابانی

اقیانوس اطلس شمالی
جزایر بریتانیا
دریای نروژ
دریای شمال
دریای مانش
مدار قطبی شمال
ایسلند
ایرلند
انگلستان
فرانسه
اسپانیا
ایتالیا
آلمان
سوئیس
اتریش
هلند
دانمارك
سوئد
نروژ
مغرب (مراکش)
الجزایر
تونس
لیبی

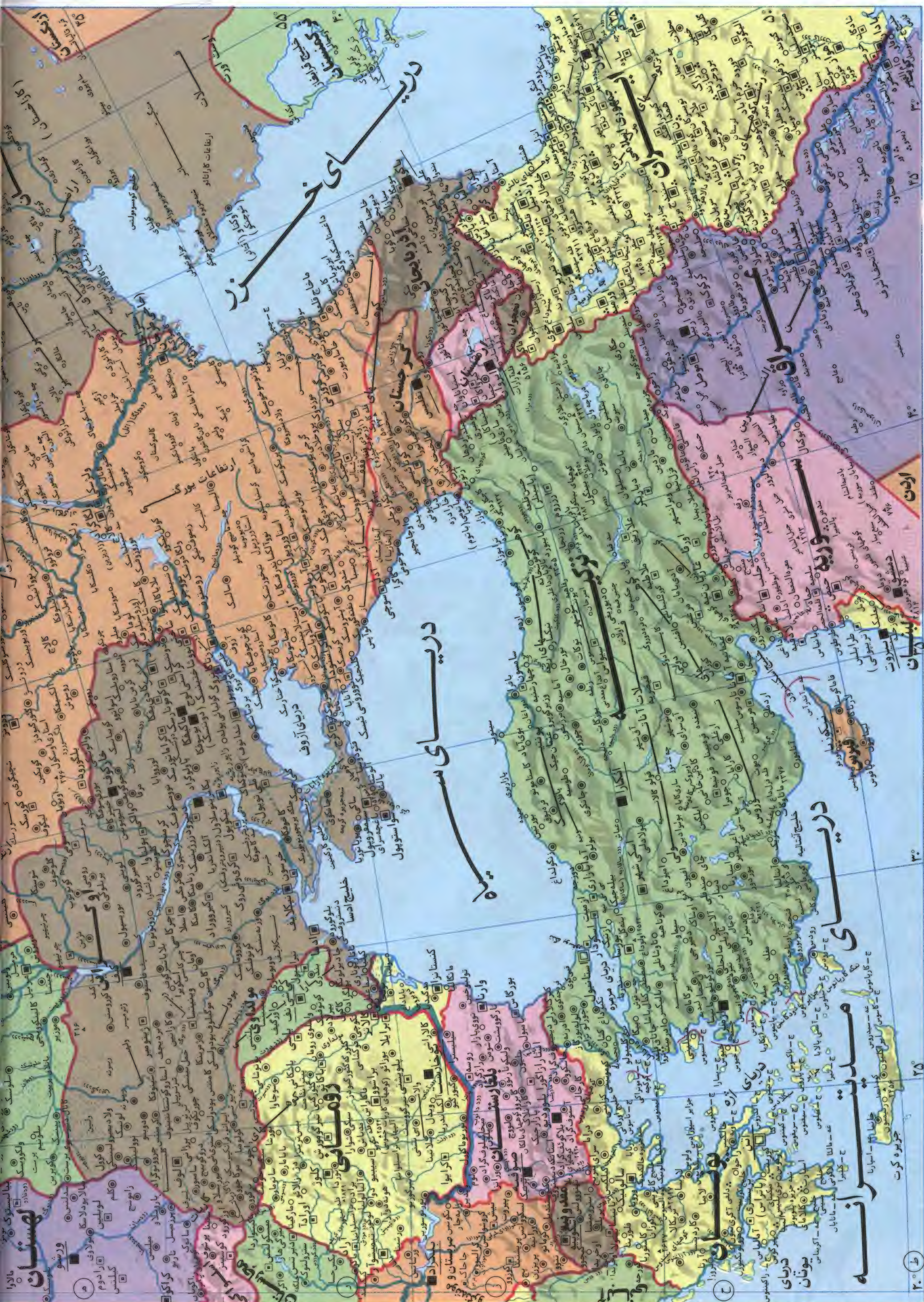
طول غربی گرینویچ — طول شرقی گرینویچ

مقیاس ۱:۱۵/۰۰۰/۰۰۰

نقشه اروپا
اقتصادی و مردم شناسی

نقشه اروپـــا
زندگی جانوری

دریای خزر
دریای سیاه
دریای مدیترانه
دریای اژه
دریای آزوف
ترکیه
ایران
عراق
سوریه
گرجستان
آذربایجان
ارمنستان
رومانی
بلغارستان
یونان
قبرس
اردن
مولداوی
اوکراین

دریای بارنتس
دریای سفید
جمهوری فدراتیو روسیه
فنلاند
سوئد
استونی
لیتونی
لتوآنی
بلوروسی
قزاقستان
دریای بالتیک
خلیج هلسینکی
خلیج بوتنی
مسکو
آرخانگلسک
مورمانسک
پرم
اوفا
ریگا
تالین
کولا
اورال
سیبری غربی
کوه های تیمان
جمهوری خودمختار کومی
پتروزاودسک
ولوگدا
یاروسلاول
کوستروما
ایوانوو
نیژنی نووگورود
کازان
سامارا
ساراتوف
کورگان
چلیابینسک
یکاترینبورگ
تومن
اورنبورگ
اورسک
توبول
ایشیم
ساراپول
کیروف
اومسک
ولگاگراد
پنزا
تولا
ریازان
اسمولنسک
مینسک
ویلنیوس
کاوناس
کالینینگراد
تور
کالوگا
لیپتسک
تامبوف
اوریول

لهستان
آلمان
فرانسه
اتریش
سوئیس
مجارستان
اسلوونی
کرواسی
بوسنی و هرزگوین
ایتالیا
اسپانیا
پرتغال
مغرب
(مراکش)
الجزایر
تونس
مالت
دریای مانش
خلیج گاسکنی
(بیسکای)
دریای لیگوریا
دریای آدریاتیک
دریای تیرنی
دریای مدیترانه
دریای یونان
جزایر بالئار
پاریس
مادرید
لیسبون
رباط
الجزیره

اقیانوس اطلس

دریای نروژ

دریای شمال

ایسلند

ایرلند

دانمارک

اسکاگراک

جزایر فاروئه (فارو) (دانمارک)

جزایر شتلند

جزایر اورکنی

ریکیاویک

طول غربی

طول شرقی

اقلیم اروپـا

میانگین ریزش بارش‌سالانه

بیش‌از ۲۰۰۰ میلیمتر
۱۰۰۰—۲۰۰۰ میلیمتر
۶۰۰—۱۰۰۰ میلیمتر
۶۰۰—۲۵۰ میلیمتر
کمتراز ۲۵۰ میلیمتر

پراگ ــ بارش‌درتمام فصول با حداکثردرتابستان
ریزه ــ بارش‌درتمام فصول حداکثردرپائیز و زمستان
تونس ــ بارش‌غالباً درپائیز و زمستان و تابستان خشک

اقیانوس اطلس شمالی
دریای شمال
دریای بالتیک
دریای سفید
دریای آدریاتیک
دریای سیاه
دریای خزر
دریای مدیترانه
خلیج فارس

ریکیاویک
ترومسو
اسلولائر
کاره سوآندوه
هاپاراندا
آرخانگلسک
تورسهاون
برگن
سن‌پترزبورگ (لنینگراد)
قازان
استکهلم
ادینبورگ
ریگا
مسکو
کوپنهاگ
دوبلین
منچستر
ج ــ والنتیا
لندن
هامبورگ
کورسک
برلین
ورشو
پلیموت
آخن
برست
کیف
پاریس
ماینز
پراگ
آستراخان
مونیخ
خوست
وین
بوداپست
کیشینف
سانتیاگو
لیون
بوردو
میلان
بیلبائو
بلگراد
ریزه
لیسبون
مادرید
بارسلون
رم
صوفیه
استانبول
تهران
طنجه
الجزیره
ازمیر
آتن
تونس
حلب
بغداد
مراکش
مالت
دمشق
آبادان

دوران یخبندان و گرمای شدید

میانگین دماوزیرصفربرحسب سانتی گراد
۱ ــ ۲ ماه
۳ ــ ۴ ماه
۵ ــ ۶ ماه
۷ ماه و بیشتر

میانگین دمابیش از ۲۰ سانتی گرد
۱ ــ ۲ ماه
۳ ــ ۴ ماه
۵ ــ ۶ ماه
۷ ماه وبیشتر

دریاهائی‌که‌هرسال مرتب یخبندان دارند
نواحی که درجه آن درهیچ ماهی کمتراز صفروبیشتراز ۲۰ درجه سانتی گراد نیست

نصف‌النهارگرینویچ
دوبروسنیک
تائورمینا

طول عربی ۱۰°
۰°
طول شرقی ۱۰°
۲۰°
۳۰°
۴۰°
۵۰°

کیلومتر ۱۰۰۰ ۸۰۰ ۶۰۰ ۴۰۰ ۲۰۰ ۰ مقیاس ۱:۳۰٫۰۰۰٫۰۰۰

تراکم جمعیت و روابط اقتصادی اروپا

① تراکم جمعیت اروپا

■	بیش از ۲۰۰ نفرد رکیلومترمربع
■	بین ۱۰۰ ـ ۲۰۰ نفر د رکیلومترمربع
■	بین ۵۰ ـ ۱۰۰ نفر د رکیلومترمربع
■	بین ۲۰ تا ۵۰ نفر د رکیلوز مترمربع
■	بین ۱۰ـ۲۰ نفرد رکیلومترمربع
■	بین ۱ ـ ۱۰ نفر د رکیلومترمربع
□	کمتراز یک نفر د رکیلومترمربع

تراکم جمعیت

- بیش از ۱٫۰۰۰٫۰۰۰ نفر
- کمتراز ۱٫۰۰۰٫۰۰۰ تا ۵۰۰٫۰۰۰
- ۵۰۰٫۰۰۰ کیلومتر

۱:۳۰٫۰۰۰٫۰۰۰

۵۰۰ ۱۰۰۰ کیلومتر

② تراکم جمعیت اروپای مرکزی

■	بیش از ۲۰۰ نفرد رکیلومترمربع
■	۱۰۰ـ۲۰۰ نفرد رکیلومترمربع
■	۵۰ـ۱۰۰ نفرد رکیلومترمربع
■	۲۰ـ۵۰ نفرد رکیلومترمربع
□	کمتراز ۲۰ نفرد رکیلومترمربع

تراکم جمعیت

- بیش از ۱٫۰۰۰٫۰۰۰ نفر
- ۵۰۰٫۰۰۰ تا ۱٫۰۰۰٫۰۰۰
- ۲۵۰٫۰۰۰ تا ۵۰۰٫۰۰۰
- ۱۰۰٫۰۰۰ تا ۲۵۰٫۰۰۰
- ۵۰٫۰۰۰ تا ۱۰۰٫۰۰۰

۱:۷۵۰۰۰۰۰

۰ ۵۰ ۱۰۰ ۱۵۰

آفریقا

اطلاعات عمومی، اوضاع طبیعی:

آفریقا قاره بزرگیست با علفزارها، جنگلها و بیابانهای وسیع مساحت آن ۳۰/۲۵۱/۰۰۰ کیلومتر مربع است و بیش از یک پنجم خشکی‌های جهان را در بر میگیرد طول آفریقا از شمال به جنوب بیش از ۸۰۰۰ کیلومتر و عرض آن از خاور به باختر بیش از ۷۴۰۰ کیلومتر می‌باشد. قاره آفریقا بزرگترین فلات جهان را در برمی‌گیرد. بزرگترین دریاچه آن «ویکتوریا» به مساحت ۸/۱۰۰ کیلومترمربع و ارتفاع آن از سطح دریا ۵۷۰ متر است. بلندترین قله آن «کلیمانجارو» در تانزانیا ۵/۸۰۲ متر ارتفاع دارد کوه کنیا در بخش خاوری فلات آفریقا قرار دارد، و گودترین نقطهٔ آن «قنطره» در مصر ۱۳۰/۸ متر از سطح دریا پائین‌تر است. دریاچه‌های تانگانیکا، دریاچه مالاوی و تعدادی دریاچهٔ طویل و کم‌عرض در دره عمیق خاوری آن قرار گرفته‌اند.

خط استوا تقریباً از مرکز آفریقا می‌گذرد. در این منطقه هوا بسیار گرم و مرطوب است و جنگلهای انبوه استوائی دارد در شمال و جنوب منطقه استوائی دشتهای علفزار «ساوان» قرار گرفته است. بعد از ساوان‌ها، بیابانهای خشک و سوزان قرار دارند. در شمال، صحرای بزرگ آفریقا و در جنوب صحرای «کالاهاری» و در سرزمینهای سواحل دریال مدیترانه در شمال آفریقا تابستانها طولانی و گرم و زمستانها هوای ملایم دارد. همچنین آب و هوای مشابه آن در سواحل جنوبی در دماغه امید نیک دیده می‌شود. در جنوب خاوری این قاره جزیره «مادگاسکار» یا چهارمین جزیره جهان از نظر وسعت قرار دارد، کوههای اطلس سواحل دریای مدیترانه را از صحرای بزرگ آفریقا جدا می‌سازند.

جنگلهای کنگو جنگلهای انبوه گرمسیری منطقه وسیعی از مرکز آفریقا را فرا گرفته است در این جنگلها حیوانات وحشی زیادی زندگی می‌کنند.

صحرا بیش از یک سوم خاک آفریقا را فرا گرفته است. صحرای بزرگ آفریقا در شمال این قاره بزرگترین کویر جهان است و مساحت آن تقریباً برابر ایالات متحده آمریکا می‌باشد. این صحرا از سواحل اقیانوس اطلس در باختر، تا رودنیل در خاور سراسر شمال قاره ادامه می‌یابد. هوای آن گرم، خشک، پر گرد و غبار می‌باشد و خاک آن برای کشاورزی مناسب نیست. در جنوب آفریقا صحرای «کالاهاری» بخش عمده‌ای از خاک «نامی بیا» و «بتسوانا» را در برگرفته است.

مقیاس تقریبی ۱:۲۶,۰۰۰,۰۰۰

مردم‌شناسی، جمعیت، زبان، نژاد و مذهب

زمانی آفریقا را به علت اینکه آگاهی کمی از آن داشتند قاره تاریک می‌نامیدند. فقط در قرن نوزدهم بود که درون قاره آفریقا کشف شد. پیش از آن مردم برای تجارت و بردن برده‌ها به آمریکا فقط به سواحل آفریقا رفت و آمد می‌کردند. این موضوع و همچنین مشکل مسافرت در داخل آن موجب شد که مردمان مختلف آفریقا، تا قرن حاضر بصورت جدا از بقیه جهان باقی بمانند. دو نژاد اصلی در آفریقا وجود دارد. حامی‌ها و سامی‌ها در شمال و سیاه‌پوستان «نگروها» در مرکز و جنوب.

حامی‌ها و سامی‌ها به این علت نامیده می‌شوند که خود را از اعقاب حام و سام (فرزندان نوح) می‌شناسند. هزاران سال است که آنها با اروپائیها یعنی همسایه‌های شمالی خود در ساحل مقابل دریای مدیترانه، مخلوط شده و به تجارت پرداخته‌اند.

آفریقا در سال ۲۰۰۰ میلادی در حدود ۸۰۵ میلیون نفر جمعیت داشته است. پرجمعیت‌ترین شهر آن قاهره پایتخت مصر در سال ۲۰۰۰ با حومه ۱۰/۵ میلیون نفر جمعیت داشته است. سیاه‌پوستان در مرکز و باختر و خاور آفریقا سکونت دارند و سفیدپوستان بیشتر در شمال و جنوب آن بسر می‌برند. سیاه‌پوستان به زبانهای بسیار متفاوت، تکلم می‌نمایند و دین آنها اسلام و مسیحیت و ادیان اولیه است. سفیدپوستان شمال آفریقا از اعراب می‌باشند که مسلمان‌اند و سفیدپوستان جنوب آفریقا از اعقاب مهاجرین اروپایی و بیشتر مسیحی هستند. زبان سفیدپوستان شمال آفریقا عربی است و در سال بطور متوسط ۲/۵٪ به جمعیت آفریقا افزوده می‌شود.

از قرن نوزدهم میلادی تا سال ۱۹۵۰ حکومت کشورهای آفریقائی در دست اروپائیها بود و فقط چهار کشور استقلال داشتند. امروزه تقریباً تمام کشورهای آفریقا مستقل می‌باشند و این کشورها برای پیشرفت با یکدیگر همکاری فراوانی دارند.

دریای خزر
دریای سیاه
دریای مدیترانه
دریای سرخ (بحراحمر)
ترکیه
ایران
سوریه
عراق
اردن
لبنان
عربستان سعودی
کویت
یمن
خلیج عدن
مصر
لیبی
تونس
الجزایر
مراکش
اسپانیا
موریتانی
مالی
نیجر
چاد
سودان
اتیوپی (حبشه)
سومالی
کنیا
اوگاندا
کنگو (زئیر)
افریقای مرکزی
کامرون
نیجریه
بورکینا فاسو
ساحل عاج
غنا
توگو
بنین
لیبریا
سیرالئون
گینه
سنگال
گامبیا
گینه بیسائو
صحرای بزرگ افریقا
خلیج گینه
سائوتومه و پرنسیپ

آفریقای مرکزی

کامرون

گینه استوائی

گابون

کنگو

حوضه کنگو

کنگو (زئیر)

اوگاندا

کنیا

تانزانیا

آنگولا

زامبیا

مالاوی

موزامبیک

زیمبابوه

نامیبیا

بوتسوانا

صحرای کالاهاری

لسوتو

آفریقای جنوبی

ماداگاسکار

جزایر کومور

اقیانوس اطلس جنوبی

اقیانوس هند

ج ـ آسونسیون

ج ـ سنت هلن

مدار راءس‌الجدی

منابع طبیعی

جنگلهای مناطق معتدله

جنگلهای مناطق پرباران حاره

علفزارساوان در مناطق مرطوب

چراگاه در نواحی مرتفع حاره‌ای وعلفزارهای خارج ازمنطقه حاره

ساوان وجنگلهای مناطق خشک

مناطق بیابانی ونیمه‌بیابانی

استپ های خشک ، بوته‌زارهای همیشه سبز (ماچیا) و جنگلهای درختچه‌ای

اراضی صخره‌ای و یخچالهای طبیعی در کوهستانهای مرتفع

مناطق کشاورزی

کشت گیاهان تجاری در منطقه حاره

کشتزارهای مناطق حاره برای نیازسکنه بومی منطقه

کشت‌آبی ، واحه‌ها

کشت‌غلات همراه باتاکستان و باغات میوه

کشت‌علوفه ، زمینهای سرسبز ـ چراگاه

کشاورزی اختصاصی

ادویه ـ وانیل ـ میخک ـ فلفل وغیره

منابع معدنی

کوبالت

آنتیموان

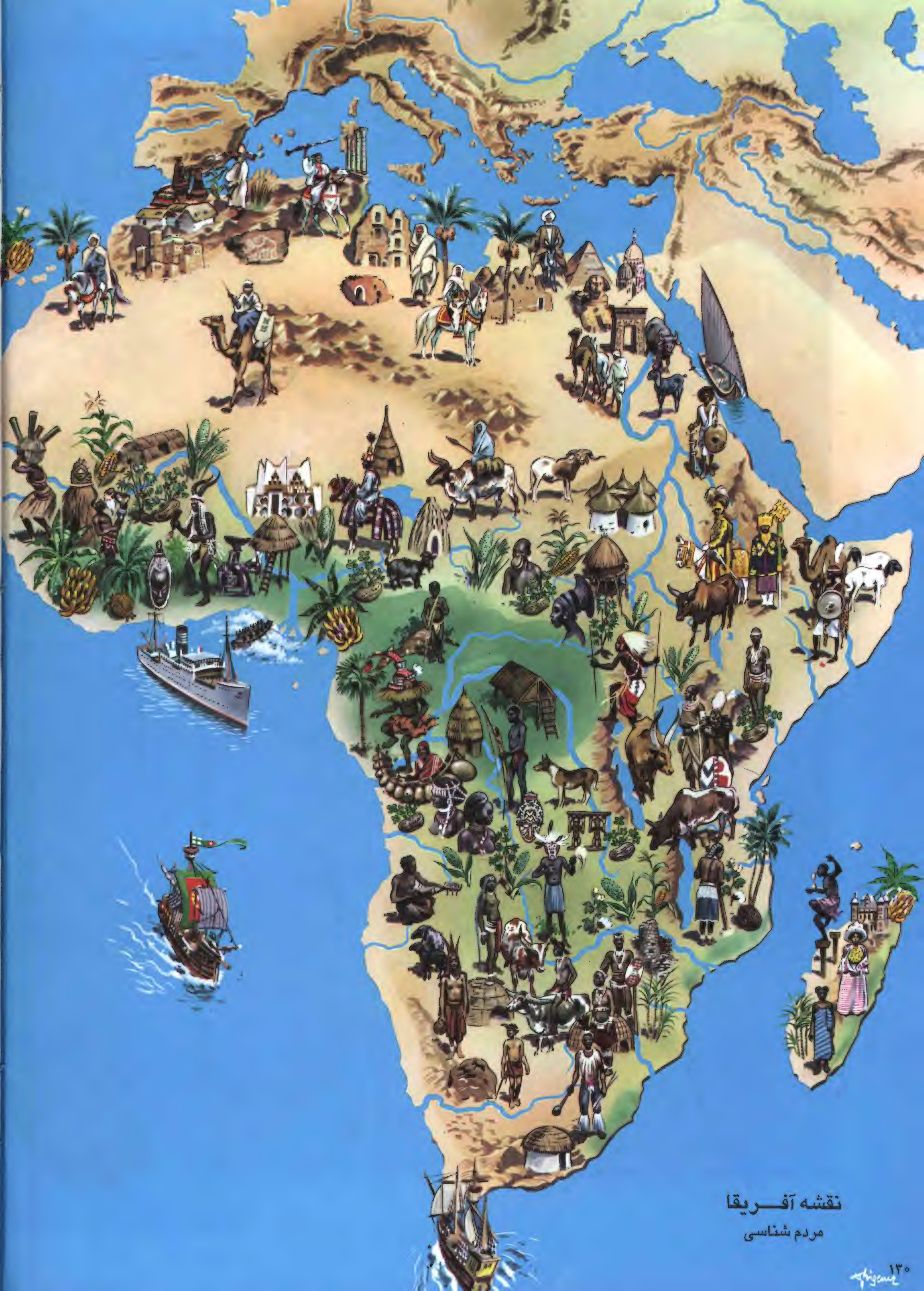
برای توضیحات بیشتربه‌راهنمای کلی نقشه‌ها مراجعه شود

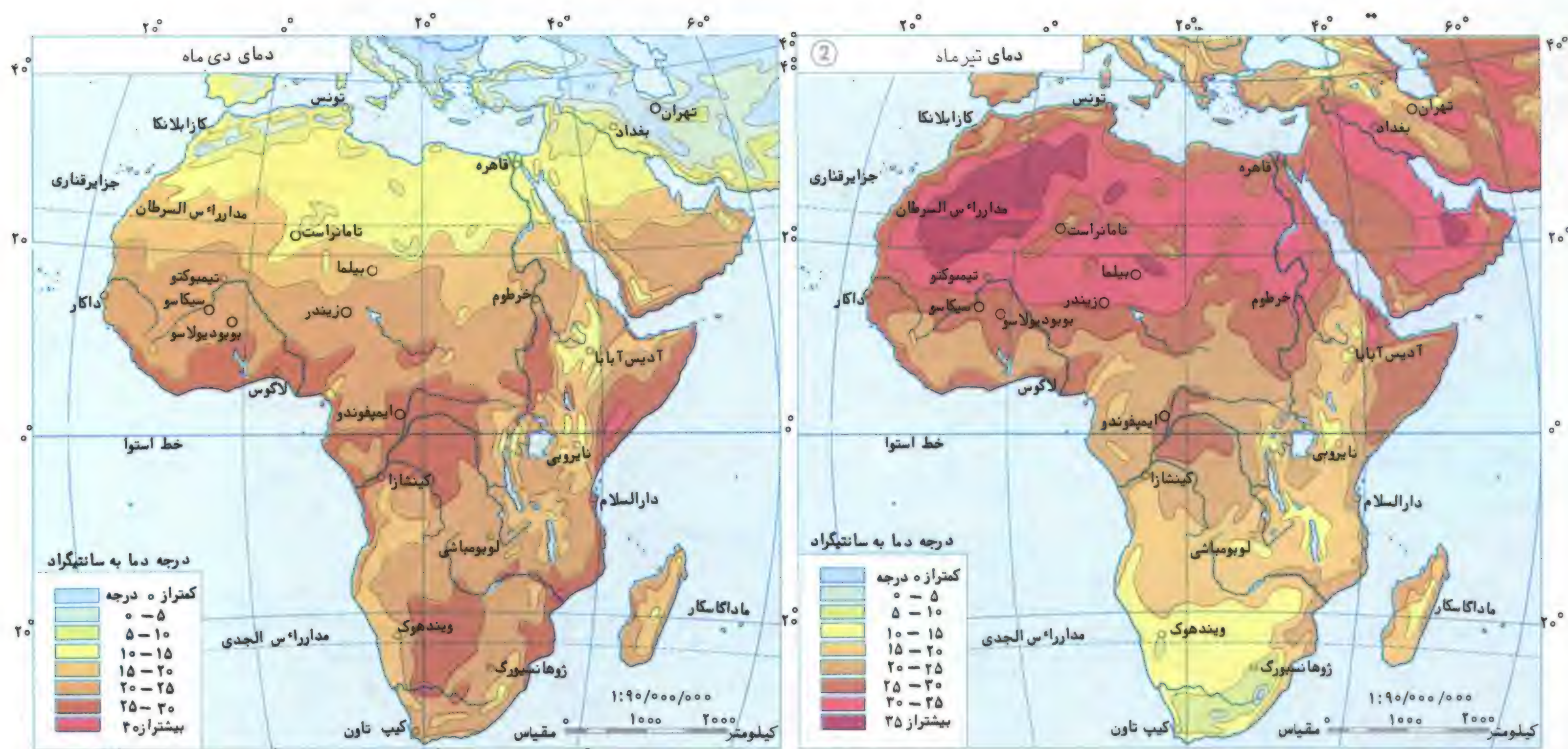
طول غربی نصف‌النهارگرینویچ

طول شرقی نصف‌النهارگرینویچ

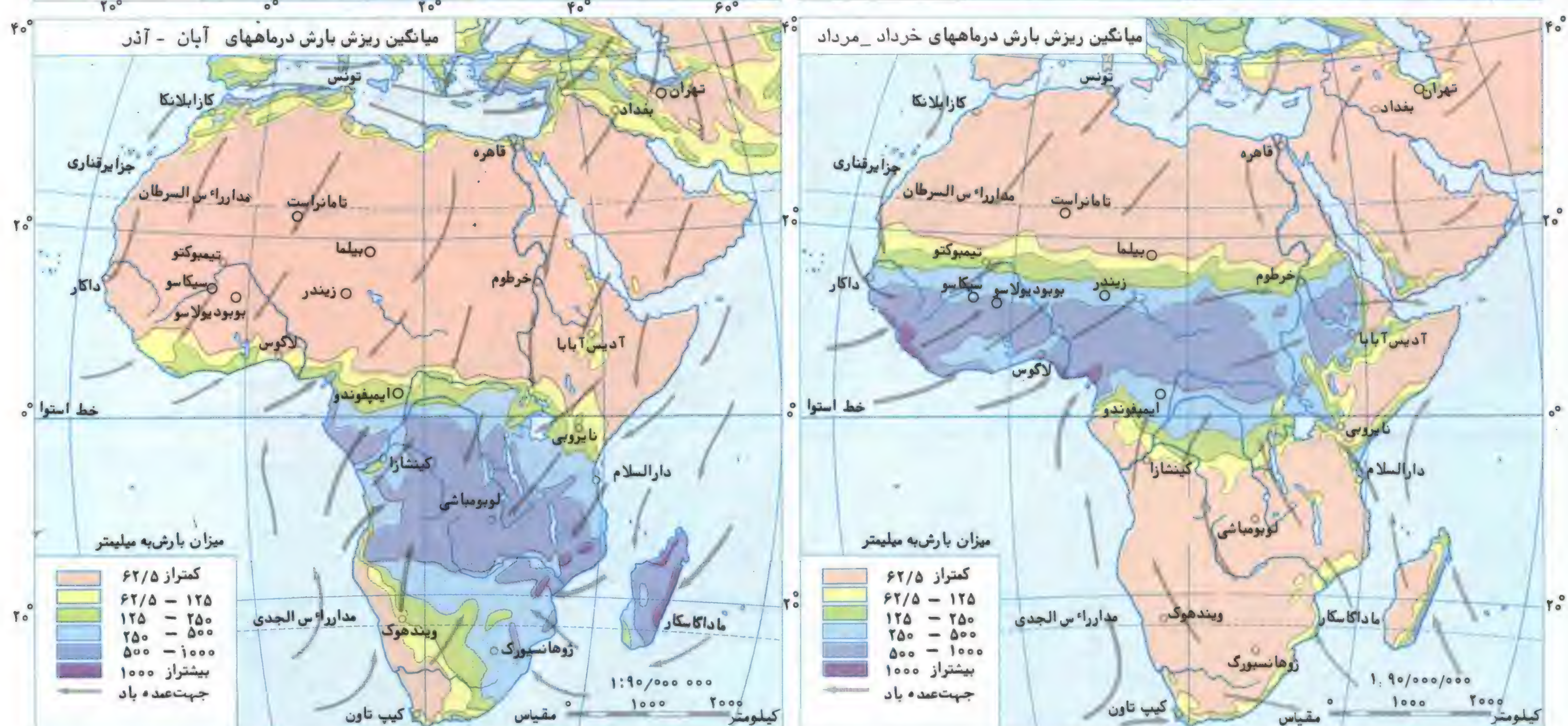
کیلومتر ۱۵۰۰ ۱۲۵۰ ۱۰۰۰ ۷۵۰ ۵۰۰ ۲۵۰ ۰ مقیاس ۱:۲۵/۰۰۰/۰۰۰

اقیانوس اطلس شمالی
دریای مدیترانه
دریای سیاه
دریای سرخ
انگلستان
ایرلند
فرانسه
اسپانیا
پرتغال
ایتالیا
هلند
دانمارک
نروژ
سوئد
لهستان
آلمان
اتریش
مجارستان
رومانی
بلغارستان
یونان
ترکیه
اوکراین
بلوروسی
جمهوری فدراتیو روسیه
قزاقستان
ترکمنستان
ازبکستان
جمهوری اسلامی ایران
عراق
سوریه
لبنان
اردن
عربستان سعودی
یمن
مصر
لیبی
الجزایر
مغرب
موریتانی
صحرای باختری
مالی
نیجر
چاد
سودان
اتیوپی (حبشه)
سنگال
گینه
بورکینافاسو
بنین
غنا
صحرای بزرگ افریقا
خلیج فارس
خلیج عدن
ج - کرت
ج - قبرس
ج - سیسیل
ج - ساردنی
ج - کورس
ج - مالت
ج - سقطره
استانبول
آنکارا
ازمیر
تبریز
تهران
اصفهان
شیراز
آبادان
بغداد
موصل
کرکوک
دمشق
بیروت
حلب
قاهره
اسکندریه
اسوان
خرطوم
جده
مکه معظمه
مدینه منوره
ریاض
کویت
صنعا
عدن
جیبوتی
رباط
کازابلانکا (دارالبیضاء)
مراکش
طنجه
وهران
الجزیره
تونس
طرابلس
بنغازی
طبرق
داکار
تیمبوکتو
نیامی
لیسبون
مادرید
بارسلون
والنسیا
بیلبائو
بوردو
پاریس
لیون
مارسی
جنوا
ناپل
پالرمو
مسینا
لندن
روتردام
هامبورگ
برلن
ورشو
وین
بوداپست
بلگراد
صوفیه
بخارست
مسکو
کیف
خارکوف
ولگاگراد
آستراخان
باکو
ایروان
تفلیس
سواستوپول
مینسک
ریگا
استکهلم
کپنهاگ
گوتنبورگ
دریای بالتیک
دریای شمال
دریای آدریاتیک
دریاچه آرال
فونشال
سانتاکروز
لاس پالماس
بشار
حاسی مسعود
حاسی رمل
غدامس
غات
زلتن
جالو
مرسی البریقه
سوئز
اسیوط
الفیوم
وادی حلفا
بندر سودان
عطبره
الابیض
الفاشر
نواکشوت
نوآدیبو (پورت اتین)
ویلا سیسنروس
العیون
ارتره
اسمره

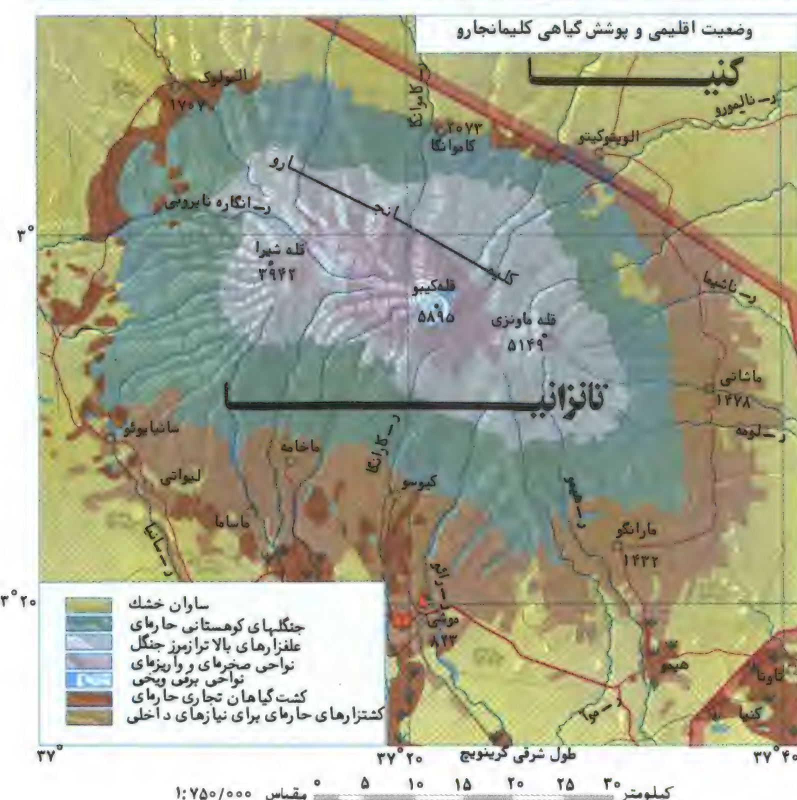

نقشه آفــریقا
مردم شناسی

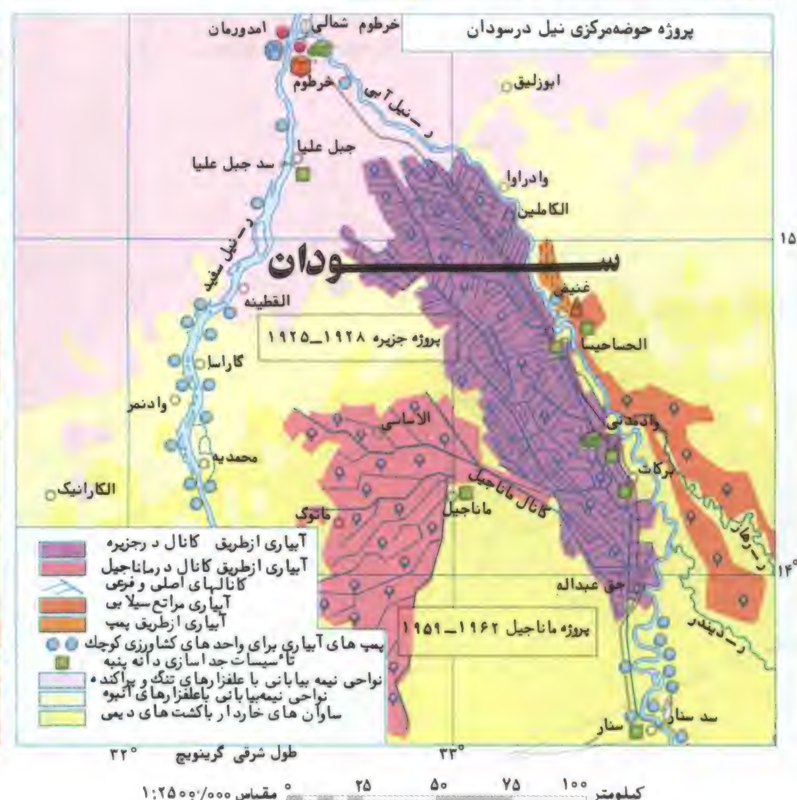
دمای دی ماه
تونس
کازابلانکا
تهران
بغداد
جزایر قناری
قاهره
مدار راٴس السرطان
تامانراست
بیلما
تیمبوکتو
سیکاسو
داکار
زیندر
خرطوم
بوبودیولاسو
آدیس آبابا
لاگوس
ایمیفوندو
خط استوا
نایروبی
کینشازا
دارالسلام
درجه دما به سانتیگراد
کمتراز ۰ درجه
۰ – ۵
۵ – ۱۰
۱۰ – ۱۵
۱۵ – ۲۰
۲۰ – ۲۵
۲۵ – ۳۰
بیشتراز ۳۰
لوبومباشی
ماداگاسکار
مدار راٴس الجدی
ویندهوک
ژوهانسبورگ
۱:۹۰/۰۰۰/۰۰۰
کیلومتر ۲۰۰۰ ۱۰۰۰ ۰ مقیاس
کیپ تاون
دمای تیر ماه
کمتراز ۰ درجه
۰ – ۵
۵ – ۱۰
۱۰ – ۱۵
۱۵ – ۲۰
۲۰ – ۲۵
۲۵ – ۳۰
۳۰ – ۳۵
بیشتراز ۳۵

میانگین ریزش بارش درماههای آبان - آذر
میانگین ریزش بارش درماههای خرداد _ مرداد
تونس
کازابلانکا
تهران
بغداد
جزایر قناری
قاهره
مدار راٴس السرطان
تامانراست
تیمبوکتو
بیلما
سیکاسو
داکار
زیندر
خرطوم
بوبودیولاسو
لاگوس
آدیس آبابا
ایمیفوندو
خط استوا
نایروبی
کینشازا
دارالسلام
لوبومباشی
میزان بارش به میلیمتر
کمتراز ۶۲/۵
۱۲۵ – ۶۲/۵
۲۵۰ – ۱۲۵
۵۰۰ – ۲۵۰
۱۰۰۰ – ۵۰۰
بیشتراز ۱۰۰۰
جهت عمده باد
مدار راٴس الجدی
ویندهوک
ماداگاسکار
ژوهانسبورگ
۱:۹۰/۰۰۰/۰۰۰
کیلومتر ۲۰۰۰ ۱۰۰۰ ۰ مقیاس
کیپ تاون

وضعیت اقلیمی و پوشش گیاهی کلیمانجارو
کنیا
تانزانیا
قله شیرا
۳۹۶۲
قله کیبو
۵۸۹۵
قله ماونزی
۵۱۴۹
ماشانی
۱۲۷۸
مارانگو
۱۴۳۲
ساوان خشک
جنگلهای کوهستانی حاره‌ای
علفزارهای بالا ترازمرز جنگل
نواحی صخره‌ای و واریزه‌ای
نواحی برفی و یخی
کشت گیاهان تجاری حاره‌ای
کشتزارهای حاره‌ای برای نیازهای داخلی
طول شرقی گرینویچ
کیلومتر ۳۰ ۲۵ ۲۰ ۱۵ ۱۰ ۵ ۰ مقیاس ۱:۷۵۰/۰۰۰

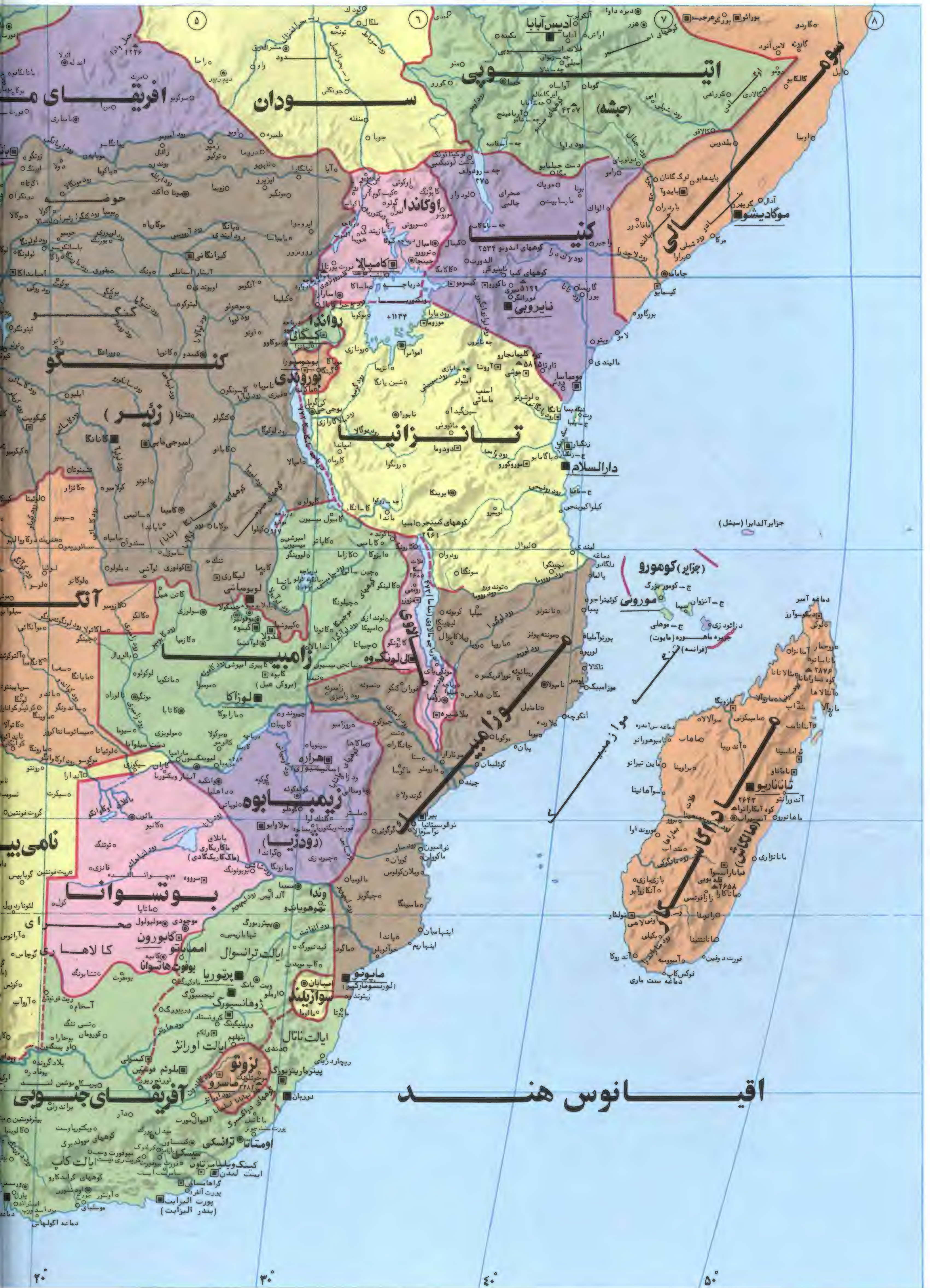

پروژه حوضه مرکزی نیل درسودان
خرطوم شمالی
امدورمان
خرطوم
ابوزلیق
جبل علیا
سد جبل علیا
وادراوا
الکاملین
سودان
غنیمی
القطینه
پروژه جزیره ۱۹۲۸_۱۹۲۵
الحصاحیصا
کاراسا
وادنمر
الاساسی
وادمدنی
محمدیه
برکات
الکارانیک
ماناجیل
کانال ماناجیل
جبل عبداله
پروژه ماناجیل ۱۹۶۲_۱۹۵۱
سد سنار
سنار
آبیاری ازطریق کانال درجزیره
آبیاری ازطریق کانال درماناجیل
کانالهای اصلی و فرعی
آبیاری مراتع سیلابی
آبیاری ازطریق پمپ
پمپ های آبیاری برای واحدهای کشاورزی کوچک
تاٴسیسات جداسازی دانه پنبه
نواحی نیمه بیابانی با علفزارهای تنک و پراکنده
نواحی نیمه بیابانی با علفزارهای انبوه
ساوان های خاردار با کشت های دیمی
طول شرقی گرینویچ
کیلومتر ۱۰۰ ۷۵ ۵۰ ۲۵ ۰ مقیاس ۱:۲۵۰۰/۰۰۰

دریای سیاه
ترکیه
آنکارا
قبرس
نیکوزیا
سوریه
دمشق
لبنان
بیروت
فلسطین
اردن
عمان
عراق
بغداد
ایران
تهران
اصفهان
کویت
خلیج فارس
بحرین
عربستان سعودی
ریاض
مکه معظمه
جده
ربع الخالی
یمن
صنعا
عدن
خلیج عدن
جیبوتی
دریای سرخ
(بحر احمر)
دریای مدیت
مصر
قاهره
اسکندریه
لیبی
صحرای
چاد
سودان
خرطوم
اریتره
آسمره
اتیوپی
(حبشه)
آدیس آبابا
سومالی
موگادیشو
کنیا
نایروبی
اوگاندا
کامپالا
رواندا
کیگالی
افریقای م
کنگو حوضه
کنگو
(زئیر)
بلغارستان
صوفیه
رومانی
آتن
ازمیر
گرجستان
ارمنستان
آذربایجان
باکو
دریای خزر
قزاقستان
ازبکستان
ترکمنستان

فرانسه
آندورا
اسپانیا
مادرید
لیسبون
پرتغال
بارسلون
ساراگوسا
والنسیا
کوردوبا
مالاگا
جبل الطارق
سبته
ملیله
طنجه
رباط
کازابلانکا
مغرب (مراکش)
مراکش
اغادیر
فاس
مکناس
وهران
الجزیره
قسنطینه
عنابه
تونس
تونس
صفاقس
تریپولی (طرابلس غرب)
دریای تیرنین
ایتالیا
رم
واتیکان
ناپل
پالرمو
مسینا
کاتانیا
مالت
والتا
ساردنی
کرس
جزایر مادیرا (پرتغال)
فونشال
جزایر قناری (کاناری)
(اسپانیا)
لاس پالماس
سانتا کروز
جزایر بالئار
العیون
صحرای باختری
الجزایر
کوههای اطلس
کوههای آهاگار
تامانراست
موریتانی
نواکشوت
نوادیبو
مالی
باماکو
تیمبوکتو
گائو
نیجر
نیامی
آگادز
زیندر
سنگال
داکار
گامبیا
بانجول
گینه بیسائو
بیسائو
گینه
کوناکری
سیرالئون
فریتاون
لیبریا
مونروویا
ساحل عاج
یاموسوکرو
آبیجان
بورکینا فاسو
واگادوگو
غنا
آکرا
کوماسی
توگو
لومه
بنین
پورتونوو
کوتونو
نیجریه
ابوجا
لاگوس
ایبادان
کانو
کادونا
بورت هارکورت
چاد
انجامنا
کامرون
یائونده
دوالا
گینه استوائی
مالابو
لیبرویل
گابون
لیبی
صحرای بزرگ افریقا
خلیج گینه
سائوتومه و پرنسیپ
جزیره پاگالو (گینه استوائی)
خط استوا
دریای تیره
۴۰°
۳۰°
۲۰°
۱۰°
۰°
۱۰°
۲۰°
۱
۲
۳
۴
۵
الف
ب
ج
د
ه
و

سودان
اتیوپی
(حبشه)
ادیس آبابا
سومالی
موگادیشو
اوگاندا
کامپالا
کنیا
نایروبی
رواندا
کیگالی
بوروندی
بوجومبورا
کنگو
(زئیر)
تانزانیا
دارالسلام
زامبیا
لوزاکا
مالاوی
لیلونگوه
موزامبیک
زیمبابوه
(رودزیا)
هراره
بوتسوانا
گابورون
سوازیلند
مابوتو
لزوتو
ماسرو
آفریقای جنوبی
پرتوریا
اقیانوس هند
(جزایر) کومورو
مورونی
ماداگاسکار
(مالاگاش)
تاناناریو
موزامبیک
جزایر آلدابرا (سیشل)
ایالت ترانسوال
ایالت ناتال
ایالت کاپ
ترانسکی
صحرای کالاهاری
نامیبیا
آنگولا
آفریقای مرکزی
۲۰°
۳۰°
۴۰°
۵۰°

مقیاس تقریبی ۱:۱۷,۰۰۰,۰۰۰

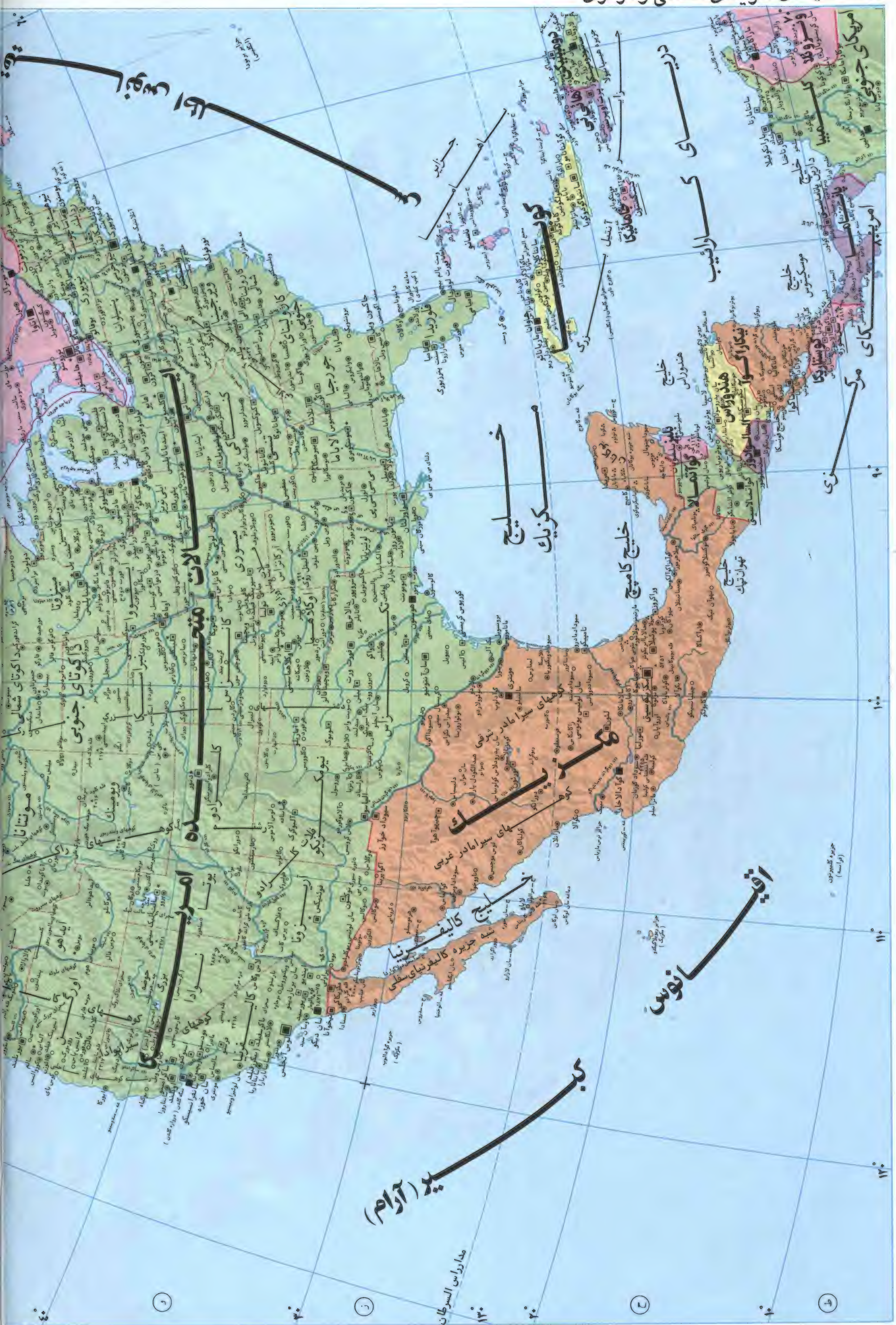

اقیانوس منجمد شمالی
قطب شمال
دریای بیوفورت
دریای بافن
گروئنلند
(دانمارک)
جزیره بافن
حوضه فوکس
خلیج هودسن
کانادا
شبه جزیره لابرادور
خلیج جیمز
جزایر ملکه الیزابت
جزیره ویکتوریا
رشته کوه‌های آلاسکا
ایالات متحده آمریکا
اقیانوس کبیر (آرام)
اقیانوس اطلس
حوضه بزرگ (گریت بیسن)
فلات کلرادو
کوه‌های آپالاش
خلیج مکزیک
مکزیک
یوکاتان
کوبا
جزایر باهاما
جزایر آنتیل بزرگ
دریای کارائیب
بلیز
گواتمالا
هندوراس
السالوادور
نیکاراگوا
کاستاریکا
پاناما
کلمبیا
نقشه طبیعی
آمریکای شمالی و مرکزی
مقیاس تقریبی ۱:۲۸,۰۰۰,۰۰۰

امریکا
شمالی و مرکزی
مردم شناسی

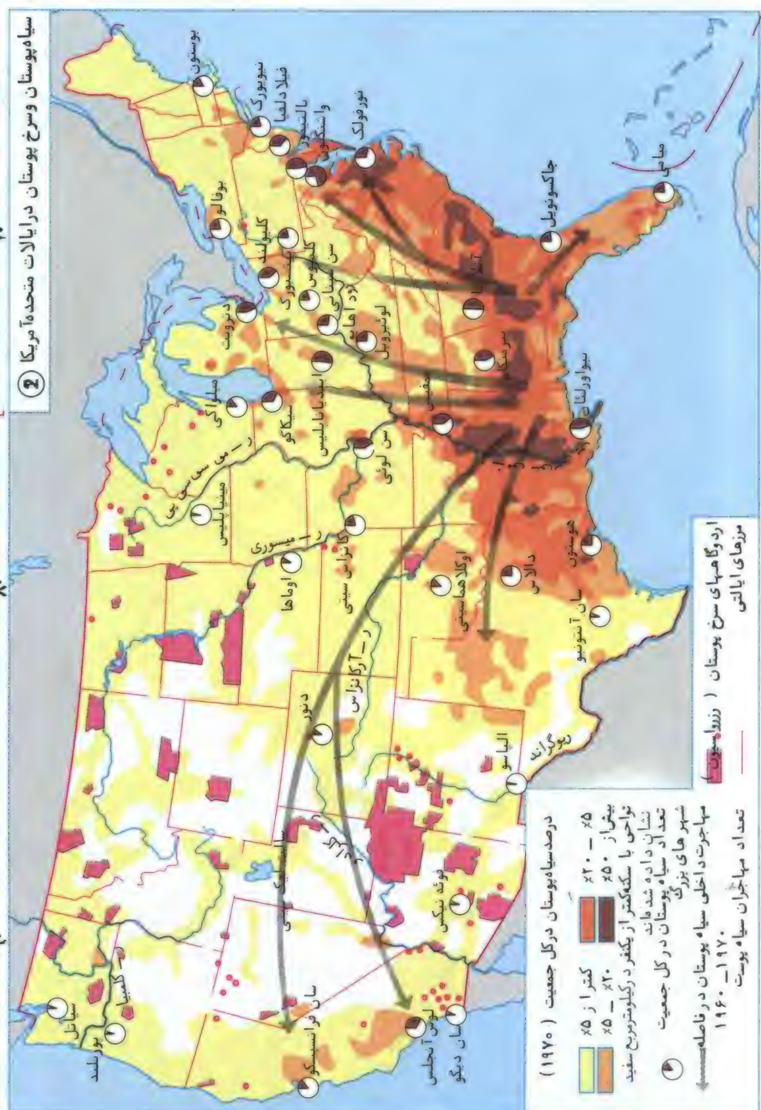
نقشه سیاسی آمریکای شمالی و مرکزی

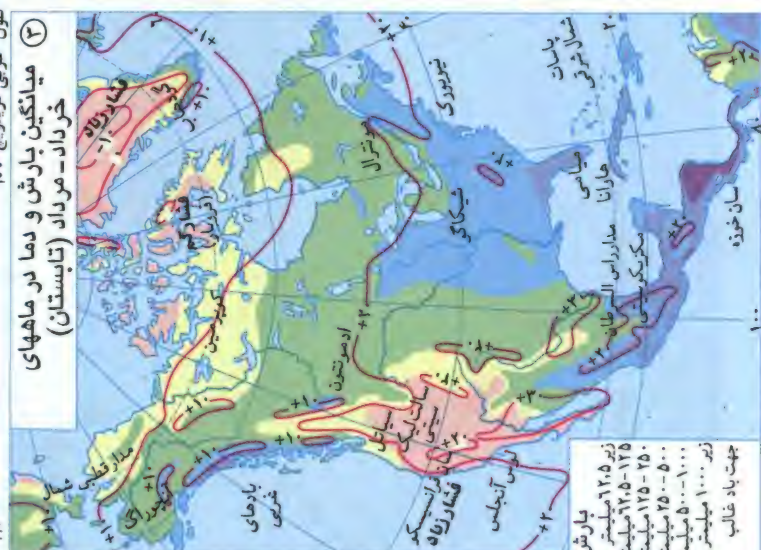

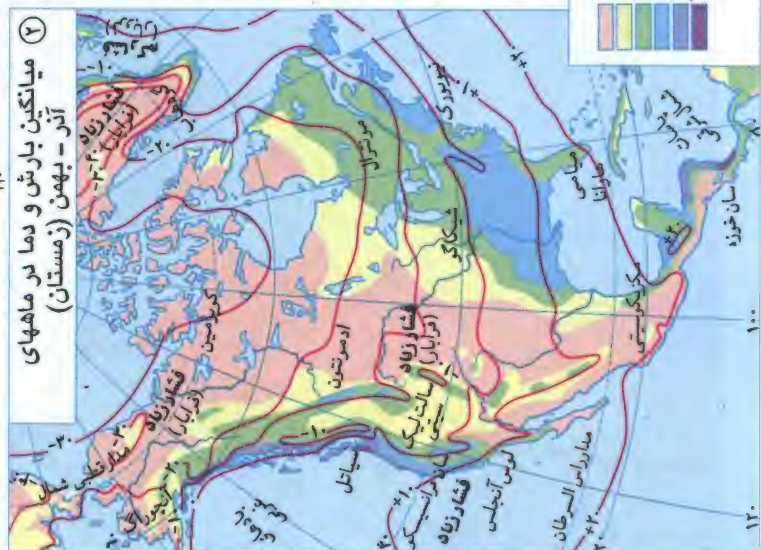

اقیانوس منجمد شمالی
گروئنلند
(دانمارک)
ایسلند
تنگه دانمارک
دریای گروئنلند
خلیج بافین
تنگه دیویس
دریای لابرادور
دریای فوکس
تنگه هودسن
خلیج هودسن
خلیج جیمز
دریای بیوفورت
دریای چوکچی
دریای سیبری شرقی
جمهوری فدراتیو روسیه
خلیج آنادیر
دریای برینگ
آلاسکا
خلیج آلاسکا
رشته کوههای آلاسکا
رشته کوههای بروکز
خلیج بریستول
شبه جزیره آلاسکا
خلیج مکنزی
خلیج آموندسن
جزایر ملکه الیزابت
جزایر ساری
سرزمین فرانکلین
جزیره ویکتوریا
جزیره بافین
سرزمین شمال غربی
مکنزی
کیواتین
یوکن
بریتیش کلمبیا
آلبرتا
ساسکاچوان
مانیتوبا
کانادا
انتاریو
کبک
لابرادور
نیوفوندلند
خلیج سنت لورنس
واشنگتن

نقشه اقتصادی آمریکای شمالی و مرکزی

اقیانوس منجمد شمالی

گروئنلند

ایسلند

ریکیاویک

مدار قطبی شمال

کانادا

ایالات متحده آمریکا

خلیج هودسون

لابرادور

نیوفوندلند

سرزمین شمال غربی

آلاسکا

آلبرتا

مانی توبا

اقیانوس اطلس شمالی

کبیر (آرام)

دریای برینگ

ج - سنت لورنس

ج - کودیاک

ج - ویکتوریا

ج - بافین

ج - دون

ج - سوتامپتون

ج - بنکز

ج - وانکوور

جزایر ملکه‌شارلوت

جزایر پاری

پرودهوئه‌بای

بارو

نوم

آنکوراژ

والدز

سوارد

فربنکس

ژونو

چرچیل

شفرویل

سنت جونز

هالیفاکس

سیدنی

باتورست

تورانتو

مونترآل

بوستون

نیویورک

فیلادلفیا

بوفالو

کلیولند

دترویت

شیکاگو

میلواکی

سنت پول

مینیاپلیس

اوماها

کانزاس سیتی

دنور

سالت لیک سیتی

بینگام کانیون

سان فرانسیسکو

ساکرامنتو

لاس وگاس

لوس آنجلس

سیاتل

پورتلند

وانکوور

کلگاری

ادمونتون

وینی پگ

سودبوری

تیمینس

نورانداس

هوگوتون

پوئبلو

چارلستون

نیوپورت نیوز

جزایر برمودا

اورانیوم سیتی

پاین پوینت

بلوزایف

یلونایف

پورت رادیوم

نورمن ولز

مایو

گرانداپری

پرنس جورج

کیتیمات

ویتهورس

کرستیانشاب

گودهاون

گودهاب

تولِه

هات مدیسن

فلین فلون

لین لیک

تومپسون

ج - رانگل

ر - یوکن

ر - مکنزی

چه - گریت بیر

چه - گریت اسلاو

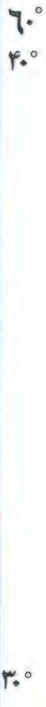
چه - وینی پگ

چه - سوپریور

چه - میشیگان

گریت نیوفوندلند بنک

نقشه ایالات متحده آمریکا سیاسی

۱۵۰° ۱۴۰° ۱۳۰° ۱۲۰° ۱۱۰°

کانادا
ساسکاچوان
آلبرتا
واشنگتن
اورگن
آیداهو
مونتانا
داکوتای شمالی
داکوتای جنوبی
وایومینگ
نوادا
یوتا
کلرادو
کالیفرنیا
آریزونا
نیومکزیکو
تگزاس
ایالات متحده امریکا
مکزیک
اقیانوس کبیر
(آرام)
مدار راس السرطان
خلیج کالیفرنیا
کوههای راکی
کوههای ساحلی
جزیره ونکوور
سانفرانسیسکو
لوس آنجلس
سان دیگو
ونکوور
سیاتل
پورتلند
کالگاری
دنور
فوئنیکس
سالت لیک سیتی
مجمع الجزایر هاوائی
هونولولو
موقعیت جغرافیایی هاوائی نسبت به امریکای شمالی

۱۲۰° ۱۱۰° ۱۰۰°

نقشه طبیعی آمریکای جنوبی

مقیاس تقریبی ۱:۳۰،۰۰۰،۰۰۰

اقیانوس اطلس شمالی

دریای کارائیب

اقیانوس کبیر (آرام)

اقیانوس اطلس جنوبی

ونزوئلا

کلمبیا

گویان

سورینام

گویان فرانسه

اکوادور

پرو

برزیل

بولیوی

پاراگوئه

اروگوئه

آرژانتین

شیلی

سرزمین سلواس آمازون

فلات ماتاگروسو

جلگه پامپا

صحرای آتاکاما

صحرای پاتاگونی

کوبا

هائیتی

دومینیکن

جامائیکا

پورتوریکو

جزایر باهاما

جزایر آنتیل کوچک

جزایر آنتیل بزرگ

خلیج هندوراس

خلیج موسکیتوس

پاناما

کاستاریکا

نیکاراگوا

هندوراس

جزایر گالاپاگوس (اکوادور)

جزیره کوکوس (کوستاریکا)

جزیره مالپلو (کلمبیا)

جزایر لوبوس

جزایر خوان فرناندز شیلی

جزیره سان آمبروزیو

جزیره سان فلیکس

جزایر فالکلند (انگلیس)

جزایرجئورجیای جنوبی (انگلیس)

جزایر ساندویچ

جزایر اورکنی جنوبی

تیرادل فوئگو

تنگه ماژلان

دماغه هورن

مدار رأس السرطان

مدار رأس الجدی

بوگوتا

کیتو

لیما

لاپاز

سانتیاگو

بوئنوس آیرس

مونته ویدئو

ریودولاپلاتا

آسونسیون

ریودوژانیرو

سالوادور

رسیف

بلم (پارا)

کاراکاس

نقشه آمریکا
جنوبی
مردم شناسی

اقیانوس اطلس جنوبی
اقیانوس
پاراگوئه
اروگوئه
آسونسیون
مونته ویدئو
بوئنوس آیرس
سانتیاگو
کوردوبا (قرطبه)
جلگه پامپا
خلیج ریودولاپلاتا
خلیج بلانکا
خلیج سن ماتیاس
ایالت پارانا
ایالت سانتا کاتارینا
ایالت ریوگراند جنوبی
میناس گرائیس
ماتو گروسو
جزایر مالویناس (فالکلند)
جزایر جورجیای جنوبی
جزیره سان آمبروزیو
جزیره سان فلیکس
جزایر خوان فرناندز
مدار راس الجدی
طول غربی گرینویچ

اقیانوس اطلس شمالی
دریای کارائیب
جزایر آنتیل کوچک
جزایر آنتیل بزرگ
خلیج هندوراس
خلیج موسکیتوس
امریکای مرکزی
کوبا
هائی‌تی
دومینیکن
جامائیکا
پورتوریکو
جزیره هیسپانیولا
مکزیک
بلیز
هندوراس
نیکاراگوآ
کوستاریکا
پاناما
ونزوئلا
کاراکاس
کلمبیا
بوگوتا
گویان
جورج تاون
سورینام
پاراماریبو
گویان فرانسه
اکوادور
کیتو
پرو
لیما
برزیل
برازیلیا
ایالت آمازون
ایالت پارا
ایالت روراییما
ایالت آمپا
ایالت ماراناهائو
ایالت سئارا
ایالت پیائوئی
ایالت باهیا
ایالت گویاس
ایالت ماتوگروسو
ایالت روندونیا
ایالت آکر
ترینیداد و توباگو
باربادوس
گرانادا
مارتینیک
گوادلوپ
خط استوا
جزایر گالاپاگوس
(آرام)

اقیانوس اطلس جنوبی
جزایر فالکلند (مالویناس)
تیرادل فوئگو (سرزمین آتش)
جزایر جوان فرناندز
جورجیای جنوبی
چشم انداز طبیعی
چشم انداز کشاورزی
منابع معدنی
میانگین بارش و دما در ماههای آذر - بهمن (زمستان)
میانگین بارش و دما در ماههای خرداد - مرداد (تابستان)
شهر سائوپائولو در سال ۱۹۵۵ میلادی با جمعیت ۲/۴ میلیون نفر
گسترش شهر صنعتی سائوپائولو سال ۱۹۵۵ تا ۱۹۷۵ میلادی با جمعیت ۶/۸ میلیون نفر
هم‌دماهای مرداد به سانتیگراد
هم‌دماهای دی به سانتیگراد

اقیانوس کبیر جنوبی
دریای کارائیب
برزیل
بولیوی
ونزوئلا
کلمبیا
اکوادور
گویان
سورینام
گویان فرانسه
پاراگوئه
پاناما
کاستاریکا
نیکاراگوآ
هندوراس
السالوادور
دومینیکن
ج ــ کوبا
ج ــ هیسپانیولا
ج ــ جامائیکا
ج ــ پورتوریکو
سنت کیتس ونویس
ج ــ گوآدلوپ
دومینیکا
ج ــ مارتینیک
سنت لوسیا
ج ــ باربادوس
باربادوس
سنت وین سنت و گرنادین
گرنادا
ج ــ ترینیداد
ترینیدادوتوباگو
ج ــ آروبا
ج ــ کوراسائو
جزایر گالاپاگوس
خط استوا
عرض شمالی
عرض جنوبی
طول غربی گرینویچ
مدار راٴس الجدی
کینگستون
سان خوآن
کاراکاس
بوگوتا
کیتو
گوآیاکیل
لیما
لاپاز
بلم
ماناٶس
فورتالزا
ناتال
رسیف
سالوادور
برازیلیا
آسونسیون
جورج تاون
پاراماریبو
کاین
ماکاپا
سانتارم
کوزکو
آریکا
آنتوفاگاستا
ریودوژانیرو
سائوپولو
سانتوس
کوریتیبا
فلوریانوپلیس
بلوهوریزونت
ویتوریا
مانائوس
پورتوولیو
ریوبرانکو
ایکیتوس
توماکو
اسمرالداس
تالارا
چیمبوته
تگوسیگالپا
سان سالوادور
ماناگوآ
سان خوزه
کولون
مریدا

مقیاس تقریبی ۱:۱۸،۰۰۰،۰۰۰

نقشه اقتصادی استــرالیا

اقیانوسیه

اطلاعات عمومی و مردم‌شناسی

اقیانوسیه نام مجموعه‌ای از جزایر است که در جنوب و مرکز اقیانوس آرام (کبیر) قرار دارند. مهمترین این جزایر، استرالیا می‌باشد که بزرگترین جزیره دنیا و در حقیقت قاره کوچکی است. بخش عمده استرالیا را دشتها و قسمت کوچکی از آنرا کوههای کم ارتفاع تشکیل می‌دهد و بخش مرکزی آن کویری می‌باشد.

استرالیا تا قرن هفدهم برای اروپائیان ناشناخته بود. در آن زمان فکر می‌کردند که فقط خشکی در آنجا وجود دارد لیکن از آن بدرستی آگاهی نداشته مردم آنزمان این قاره اسرارآمیز را «سرزمین ناشناخته» جنوب می‌نامیدند دریانوردان هلندی اولین کسانی بودند که این سرزمین را کشف کردند، لیکن پس از صد سال «کاپیتان جیمز کوک» بخش ساحل شرقی این قاره به درستی نقشه‌برداری کرد.

نیوزیلند دومین کشور بزرگ اقیانوسیه می‌باشد. علاوه بر جزایر شمال و جنوبی، این کشور جزیره «استوارت» جزیره «کاتهام» و تعداد زیادی جزایر کوچک را نیز در برمی‌گیرد.

این سرزمین با استرالیا تفاوت زیادی دارد کوههای زیادی دارد با یخچالها، آتشفشانها و چشمه‌های آب گرم فراوان. بارندگی آن زیاد و آب و هوای آن بطور کلی معتدل است.

نقشه استرالیا
اقتصادی و مردم شناسی

نقشه استرالیا
زندگی جانوری

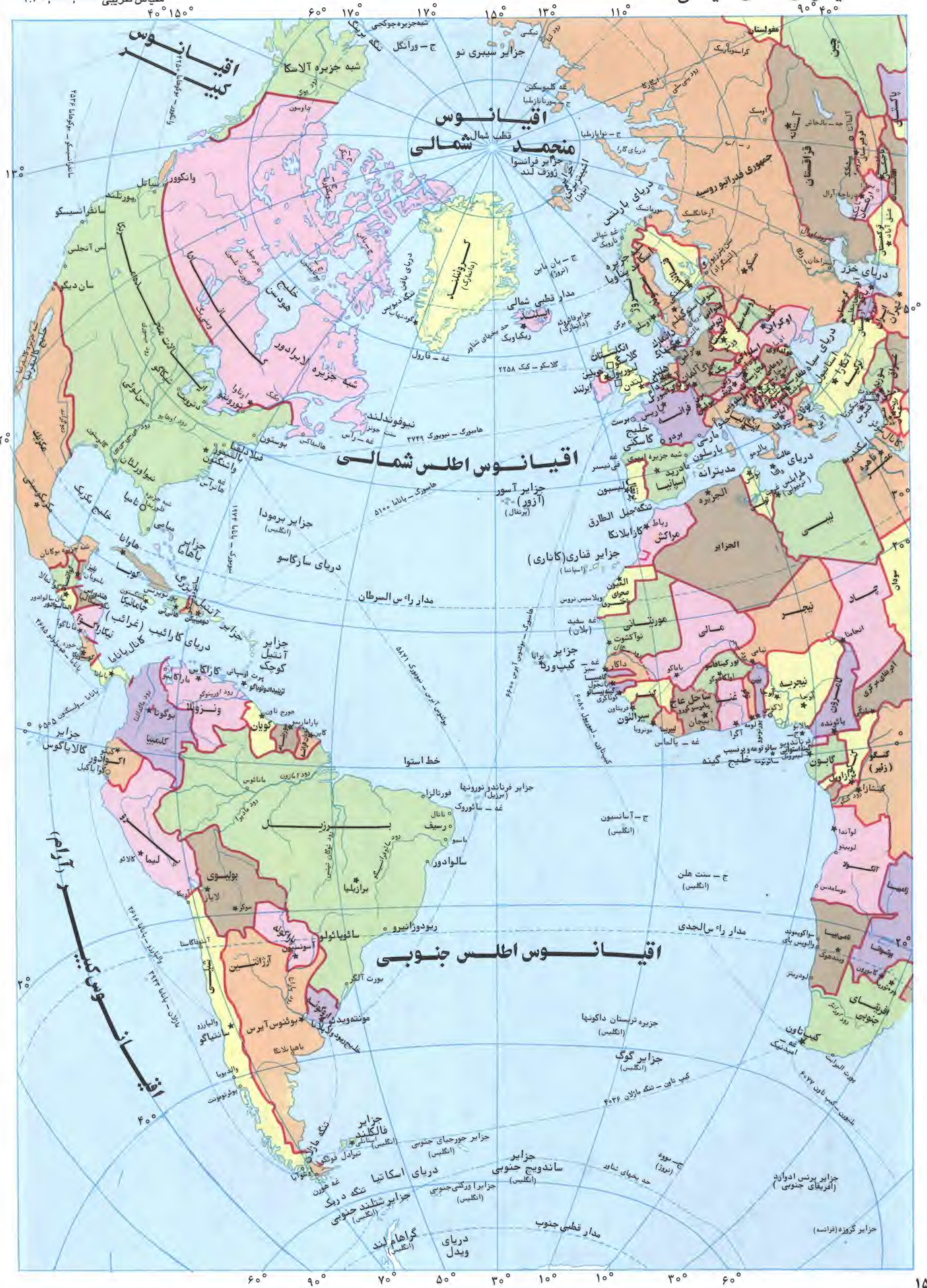
مقیاس تقریبی ۱:۸۰،۰۰۰،۰۰۰

مقیاس تقریبی ۱:۸۰,۰۰۰,۰۰۰

مقیاس تقریبی ۱:۶۰،۰۰۰،۰۰۰

نقشه قطب جنوب طبیعی و سیاسی

مقیاس تقریبی ۱:۴۵,۰۰۰,۰۰۰

اقیانوس هند
اقیانوس کبیر (آرام) جنوبی
اقیانوس اطلس جنوبی
قطب جنوب
دریای روس
دریای ودل
دریای آموندسن
حوضه اقیانوس هند جنوبی
حوضه اقیانوس آرام جنوبی
حد متوسط یخهای شناور (آیسبرگها) در اواخر تابستان
حد متوسط یخهای شناور (آیسبرگها) در اواخر زمستان
جزایر بالنی
جزایر چاتهام (نیوزیلند)
جزایر آنتی پود (نیوزیلند)
جزایر اوکلند (نیوزیلند)
ج. کامپ بل (نیوزیلند)
ج. مک کواری (استرالیا)
نیوزیلند
ولینگتون
کریست چرچ
دوندین
هوبارت
استرالیا
سیدنی

نقشه قطب شمال طبیعی و سیاسی

اقیانوس منجمد شمالی
قطب شمال
اقیانوس اطلس شمالی
آمریکای شمالی
اروپا
آفریقا
کوههای اورال
جزیره گروئنلند (دانمارک)
دریای گروئنلند
دریای بافن
دریای مدیترانه
جزایر آسور (پرتغال)
تنگ جبل الطارق
لیسبون
مادرید
پاریس
ونیز
بوستون
نیویورک
واشنگتن
مدار قطبی شمال
مدار ۸۰°
مدار ۷۰°
مدار ۶۰°
۲۰° طول غربی

نقشه راه ابریشم

(راهنما)

جاده ابریشم	
جاده ادویه	
جاده بخور	
مسیر راههای دریایی	
دیوار چین	

برای حمل ونقل کالا در قدیم سه جاده اصلی وجود داشته که عبارت بودند:
جاده ابریشم ، جاده ادویه ، جاده بخور

مسیر جاده ابریشم از شانگهای در ساحل شرقی دریای چین آغاز و به سمت مغرب ادامه داشت و از شهرهای هسیان ـ لانچو ـ آنسی ـ کاشغر ـ سمرقند ـ توس ـ ری تا قسطنطنیه و از دریای مدیترانه در مسیرهای دریائی به جنوا و ونیز ختم می شد.

مسیر جاده ادویه از جزایر و مناطق جنوب شرقی آسیا شروع و در مسیر هند از شهرهای کلکته ـ واراناسی ـ آگره ـ امریتسار ـ کابل ـ هرات ـ طوس به جاده ابریشم وصل می شد.

مسیر جاده بخور که ادویه و کندر و بخور را از جنوب عربستان و یمن از طریق مکه مکرمه و یثرب به شبه جزیره سینا به پترا مرکز دولت نبطی وصل می‌کرد و ادامه این راه به جاده ابریشم منتهی می شد.

آشنائی اروپائیان با پرورش کرم ابریشم و تولید آن در مناطق خود وکشف راههای جدید دریائی از اهمیت این راهها کاسته شده و تجارت ابریشم در آن دوران در دست بازرگانان ایرانی بوده است.

ارتفاعات و پستی و بلندیها

ایران در ۲۵ تا ۴۰ درجه عرض شمالی و در منطقه معتدله شمالی واقع است. بیش از ۹۰ درصد ایران در منطقه فلات واقع شده و $\frac{1}{2}$ سطح ایران را کوهها و ارتفاعات در برگرفته و در بیشتر موارد کوهها به مرزهای شمال شرقی و شمال غربی مشرف است.

کوههای شمالی و باختری ایران

در قسمتی از فلات ایران چند توده کوهستان بزرگ به ترتیب در شمال: رشته کوههای البرز، آذربایجان و خراسان و در باختر و جنوب باختری، رشته‌کوههای زاگرس و در مرکز: رشته‌کوههای کرکس و بالاخره کوههای خراسان جنوبی و بلوچستان در خاور قرار دارند رشته کوههای شمال باختری ایران در آذربایجان دنباله ارتفاعات قفقاز بشمار می‌آیند که از چند رشته کوههای متمایز از یکدیگر تشکیل شده است و به ترتیب شامل کوههای قره‌داغ و آتشفشانهای خاموش سبلان و سهند و کوههای بزغوش و میشوداغ می‌باشد.

رشته‌کوههای ایران دو قوس بزرگ می‌سازند (الف) قوس شمالی که از مرز ایران و ترکیه شروع شده و بطرف خاور در ساحل جنوبی دریای خزر پیش می‌رود و از خراسان گذشته به کوههای افغانستان می‌پیوندد رشته‌کوههای البرز که از کوههای طالش آغاز و به دو قسمت خاوری و باختری تقسیم می‌گردد و مهمترین قله‌های آن، آتش‌فشان خاموش دماوند به ارتفاع ۵/۶۷۵ متر و قله علم‌کوه در تخت سلیمان به ارتفاع ۴/۸۵۰ متر و قله توچال و چند قله دیگر می‌باشد از مهمترین قسمتهای رشته‌شمالی به حساب می‌آید.

کوههای خراسان شامل: کوههای آلاداغ و بینالود و کوه شاه‌جهان و هزار مسجد و چند کوه دیگر که تا مرز افغانستان ادامه دارد.

ب) قوس باختری و جنوب باختری که شامل کوههای زاگرس می‌باشد. این قوس از ارتفاعات مرزی ایران و ترکیه آغاز شده و یک رشته طولانی دیوار مانند، در باختر و جنوب ایران بوجود آورده است که بطرف جنوب خاوری تا رشته کوههای بشاگرد ادامه دارد. سلسله کوههای زاگرس به سه قسمت شمالی، مرکزی و جنوبی تقسیم می‌شود. کوههای زاگرس سرچشمه رودخانه‌های معروف: زاب، دیاله، کرخه، دز، کارون، قزل‌اوزن، زاینده‌رود و چند رودخانه دیگر می‌باشد. زاگرس مرکزی دارای قلل معروفی است که بیش از سه هزار متر ارتفاع دارند. قله‌های الوند به ارتفاع ۳/۵۷۲ متر و قله دنا به ارتفاع ۴۴۰۹ متر و زردکوه به ارتفاع ۴۲۲۱ متر در منطقه بختیاری که در بیشتر ایام سال از برف پوشیده می‌باشند از جمله قلل معروف زاگرس می‌باشند. ارتفاعات لارستان آخرین قسمت جنوب خاوری زاگرس بشمار می‌رود که در شمال بندرعباس با قلل موازی کوهستانهای مرکزی برخورد کرده و یک رشته ارتفاعات بزرگ دیگری را تشکیل می‌دهند. پس از این ارتفاعات کوههای بشاگرد و مکران به ارتفاع نسبتاً کم آغاز و با رشته‌کوههائی بطول ۵۰۰ کیلومتر تا مرز پاکستان ادامه داشته، دنباله آن به کوههای سلیمان در خاک پاکستان می‌پیوندد.

کوههای مرکزی ایران:

این کوهها به موازات کوههای زاگرس از شمال باختری بلوچستان تا آذربایجان ادامه دارد، مهمترین آنها، کوه بزمان، کوه شهسواران، ارتفاعات جبال بارز، آتش‌فشان خاموش «هزار» به ارتفاع ۴/۴۱۹ متر، کوههای لاله‌زار به ارتفاع ۴/۳۷۴ متر، ارتفاعات کوه‌بنان، شیرکوه به ارتفاع ۴/۰۷۵ متر در یزد، و کرکس در کاشان به ارتفاع ۳/۸۹۰ متر، و سیاه‌کوه در خاورتهران. همچنین ارتفاعات جنوبی قزوین و جنوب زنجان را بایستی نام برد. دامنه این کوهها در قسمت داخلی به دشتهای لوت و کویر منتهی می‌شود و در قسمت خارجی دره‌ها و چاله‌های زیادی مانند باطلاق گاوخونی، نمکزار ابرقو، و کویر سیرجان و ابراهیم‌آباد ختم می‌شوند.

ناحیه کوهستانی خاور ایران

ارتفاعات این منطقه شامل کوههای خراسان و سیستان و بلوچستان می‌باشد. کوههای خراسان به دنباله شاه‌کوه منتهی الیه البرز از باختر و به خاور و همچنین ارتفاعات کپه‌داغ از شمال خاوری امتداد پیدا کرده و شامل کوههای آلاداغ در جنوب خاوری بجنورد که بلندترین قله آن به ارتفاع ۳/۲۳۰ متر و کوههای بینالود که قله بلند آن ۳/۴۱۰ متر و بالاخره کوههای هزار مسجد تا دهانه ذوالفقار و مرز افغانستان ادامه دارد. در قسمت‌های جنوب خاوری خراسان، کوههای جام و سبزوار، ارتفاعات با خزر و کوه فردوس و مومن‌آباد و بالاخره ارتفاعات پلنگان که حوضه سیستان را از دشت لوت و کویرهای مرکزی جدا می‌سازد. ضمناً کوههای دیگری در حاشیه کویر در خراسان مرکزی وجود دارند که مهمترین آنها کوههای جفتای و کوه سرخ و کوه طبس، و چند کوه دیگر است در امتداد کوه پلنگان در منطقه بلوچستان کوههای سرحدی تا مرز پاکستان ادامه داشته و آتشفشان (نیمه فعال) تفتان که ارتفاع قله آن ۴/۰۵۰ متر می‌باشد. در همین منطقه قرار دارد.

سرزمینهای هموار

۱- جلگه‌ها:

پس از آشنائی مختصر به وضع کوهها و ارتفاعات لازم است به قسمتهای هموار و نیمه هموار ایران نیز اشاره شود سرزمین‌های هموار که به کوهستان متکی بوده و با شیب نسبتاً ملایمی به دریا منتهی می‌گردند «جلگه» نامیده می‌شوند. مهمترین این جلگه‌ها که در حاشیه فلات ایران قرار دارند، عبارتند از: جلگه‌های کناره دریای خزر (جلگه گیلان، جلگه مازندران، جلگه گرگان) و جلگه‌های جنوبی، شامل: خوزستان و سواحل خلیج فارس و دریای عمان.

۲- دشتها:

علاوه بر کوهها و جلگه‌ها در نقاط مختلف ایران، همزمان با چین خوردگی و بوجود آمدن کوهها، در داخل فلات ایران سرزمینهای هموار و یا نیمه هموار که حصاری از کوهها دور آنها قرار گرفته، دشتهائی بوجود آورده‌اند، میانگین ارتفاع، دشتهای داخلی ایران در حدود ۱۰۰۰ متر می‌باشد در اثر کمی باران، و تبخیر فراوان، دشتهای لم‌یزرع و بی‌حاصلی بصورت کویر و بیابان بوجود آمده‌اند. مهمترین آنها دشت لوت، دشت کویر می‌باشند. ضمناً در برخی از نقاط بعلت موقعیت طبیعی و آب نسبتاً فراوان دشتهای حاصلخیزی که از هر حیث قابل استفاده کشاورزی هستند، مانند دشت قزوین، ماهیدشت، مرودشت، آهودشت و دشتهای دیگر ایجاد شده. علاوه بر دشتهای فوق تعداد زیادی فرورفتگی، در نقاط پست بوجود آمده که «چاله» نامگذاری شده‌اند در این نقاط در اثر جمع شدن آب دامنه‌ها و دریاچه و باطلاقهائی بوجود آمده است که مهمترین آنها، دریاچه مهارلو، دریاچه بختگان، دریاچه قم (مسیله) و باطلاقهای گاوخونی و جازموریان می‌باشند.

منابع آب ایران

کشور ایران با توجه به ویژگیهای طبیعی و موقعیت جغرافیائی و قرار گرفتن آن در منطقه خشک و نیمه خشک، بطور طبیعی دچار کمبود منابع آب می‌باشد. از گذشته بسیار دور ایرانیان نخستین اقوامی بودند که به بهره‌برداری از آب قنات توجه داشتند.

در ایران رودخانه‌ای به مفهوم رودخانه‌های مناطق استوائی وجود ندارد و با توجه به سرچشمه رودخانه‌ها که از نواحی مرطوب و یا از کوههای بلند سرچشمه می‌گیرند، رودها دائمی نبوده و هنگام بارندگی و ذوب برف آب بیشتری دارند مهمترین سرچشمه رودهای دائمی ایران عبارتند از: کوههای البرز، کوههای آذربایجان و بالاخره کوههای زاگرس و ارتفاعات بختیاری هرقدر میزان بارندگی و ذخیره برف در سرچشمه رودها غنی باشد آب رودخانه‌ها بیشتر خواهد بود و به همین ترتیب مناطقی که بارندگی در آن کم و ذخیره برف وجود ندارد، رودخانه‌ها فصلی و سیلابی بوده و پس از قطع بارندگی، آب آنها خشک می‌شود میزان آب و اهمیت رودها از باختر به خاور رو به کاهش است.

بر اثر اوضاع طبیعی و وضع جغرافیائی موقعیت رودخانه‌ها در فلات ایران به ۳ دسته زیر تقسیم می‌گردد: حوضه آبریز باز خارجی، حوضه آبریز بسته درونی و حوضه‌های آبریز بسته بیرونی و مرزی.

۱- حوضه آبریز باز خارجی

الف - حوضه آبریز دریای خزر که رودخانه‌های مهم آن به ترتیب از باختر به خاور: ارس، سفید رود، هراز، رود بابل، تالار، تجن، نکا، گرگان و اترک می‌باشند.

ب - حوضه آبریز خلیج فارس و دریای عمان که مهمترین رودخانه‌های آن: کرخه، کارون، جراحی، زهره، دالکی، مند، مهران، رود شور، میناب، گابریک، دشتیاری و باهوکلات می‌باشند.

۲- حوضه‌های آبریز بسته درونی

شامل حوضه‌های فرعی زیر است:

الف - حوضهٔ آبریز دریاچه ارومیه که رودهای مهم آن: تلخه‌رود، نازلورود، باراندوزرود، مهاباد، سیمینه‌رود، زرینه‌رود، صفارود و چند رودخانه کوتاه دیگر است.

ب - حوضه آبریز بسته مرکزی شامل: حوضه‌های دشت کویر، گاوخونی، سیرجان، بختگان، دشت لوت و جازموریان می‌باشد.

رودخانه‌های مهم این حوضه، رودشور، کرج، جاجرود، حبله‌رود، قم‌رود، ساوه‌رود، (قره‌سو) ابهررود، در حوضه گاوخونی زاینده‌رود، در حوضه بختگان رودکر می‌باشند. در حوضه دشت لوت رودخانه قابل توجهی وجود ندارد. آب رودخانه‌های فصلی در اواخر بهار و اوایل تابستان به طور کلی خشک و بدون آب هستند.

دو رودخانه مهم حوضه بسته جازموریان هلیل‌رود و رود بمپور می‌باشند.

۳- حوضه بسته برونی یا مرزی

این حوضه‌ها شامل: حوضه دریاچه هامون، هامون ما شکل و مرز افغانستان و ترکمنستان یا دشت قره‌قوم می‌باشند و رودخانه‌های معروف آن هیرمند، رود ماشکل، رودجام، کشف رود، هریرود می‌باشند.

برای مهار کردن آبهای سطحی و حداکثر بهره‌برداری از آب رودخانه‌ها، در سالهای اخیر سدهای زیادی بر روی رودخانه‌های کشور بسته شده است.

پوشش گیاهی ایران

برحسب موقعیت طبیعی، جنس خاک و عوامل آب و هوا، پوشش گیاهی ایران گوناگون و متنوع بوده و با رعایت اختصار به شرح زیر طبقه‌بندی شده است:

۱- رستنی‌های بیابانی فلات ایران

رویش گیاه در بیابانهای خشک و کم آب ایران با شرایط دشواری روبروست. به علت نامساعد بودن خاک، اختلاف زیاد درجه حرارت شبانه‌روز، کمی باران و تبخیر فراوان فقط گیاهانی می‌توانند در بیابانها رشد و نمو کنند که در مقابل خشکی و گرما مقاوم بوده و با محیط نامساعد آن سازش داشته باشند. انواع گیاهانی که در این قسمت‌ها می‌رویند، برحسب نوع خاک و زمین‌های شنزار، نمکزار و ریگزار متفاوت‌اند. در مناطق شوره‌زار، بیشتر گیاهان نمک‌دوست از قبیل: گز، اشنان و چوبک می‌رویند. در مناطق شنزار و ریگزار، انواع گون، ورک، اسفند، خارشتر و همچنین درختچه‌های تاغ، اسکنبیل، خرزهره که همگی در مقابل خشکی مقاوم‌اند، بچشم می‌خورند. وسعت پوشش گیاهی بیابانی در سراسر کشور بیش از سایر قسمتها است.

۲- رستنی‌های دامنه‌ها و کوهپایه‌ها

در مناطق کوهپایه و دامنه ارتفاعات و کوهها و سرزمینهای کم‌شیب که تا حدی شرایط بهتری وجود دارد، با توجه به میزان باران و مساعد بودن خاک، گیاهان رشد بهتری داشته و فاصله گیاهان از یکدیگر کمتر بوده و در هنگام بهار پوشش گیاهی نسبتاً خوبی را تشکیل می‌دهند که با آغاز گرما و خشکی هوا، رشد گیاهان مزبور متوقف شده و عمر کوتاه آنها پایان می‌پذیرد.

۳- رستنی‌های مناطق کوهستانی

پوشش گیاهی مناطق کوهستانی نیز برحسب میزان بارندگی، نوع خاک و تغییرات آب و هوا متفاوت بوده و به استثنای سرزمینهای سنگلاخ که دارای شیب تند هستند اکثر نقاط دارای پوشش گیاهی خوبی می‌باشند. در نقاط مساعد بنام «استپ کوهی» و در نقاط دیگر که باران کمتری دارد گیاهان «خشک روی فلاتی» نامیده می‌شود.

رستنی‌های «استپ کوهی» قسمت اعظم مناطق مرتفع و کوهستانی ایران را شامل می‌شوند و در همین مناطق با توجه به نم و رطوبت کافی، چمنزارها و مراتع بسیاری بوجود آورده که دامداران را به ویژه در ماههای گرم سال به خود جلب می‌نماید. تراکم گیاهان و چراگاههای مرغوب در قسمتهای باختری کشور به مراتب بهتر از سرزمین‌های مرکزی و خاوری می‌باشد در مناطق کوهستانی که باران کمتری می‌بارد گونه‌های مختلف گیاهان «استپی» به گیاهان «خشک روی فلاتی» تبدیل می‌گردند.

متاسفانه در دهه‌های اخیر استفادهٔ بی‌رویه انسان و دام مساحت قابل توجهی را از پوشش گیاهی نابود ساخته است.

۴- رستنی‌های پهن‌برگ جنگلی شمال‌وباختر ایران

پوشش گیاهی رستنی‌ها و درختان پهن برگ جنگلی، شامل نقاط مرطوب ساحل جنوبی دریای خزر و کوههای باختر و جنوب باختری ایران می‌شود، در این مناطق که میزان بارندگی در سال بیش از ۵۰۰ میلیمتر می‌باشد برحسب مقدار باران و وجود شرایط مساعد جوی و استعداد خاک، جنگلهای انبوه، نیمه انبوه، جنگلهای تنک و بیشه‌های متفرق با درختچه‌های پراکنده به چشم می‌خورد. در جلگه‌های کنارهٔ دریای خزر و دامنه‌های شمالی البرز به علت باران فراوان، خاک مرغوب و آب و هوای مناسب، پوشش گیاهی پیوسته و ممتدی بنام «جنگلهای آزاد» بوجود آمده است. در این قسمت درختان زیادی از قبیل: آزاد ملیج، راش (مرس) افرا، مازو، اوجا، توسکا، دغدغان، ممرز، شمشاد و دهها گونه درختان جنگلی دیگر بچشم می‌خورد در پاره‌ای از نقاط این جنگلها از سه طبقه گیاه: درختان بلند، درختان کم‌ارتفاع و درختچه‌ها و علفهای گوناگون تشکیل می‌شوند هر قدر از کناره دریا به طرف ارتفاعات البرز، پیش رویم در شکل و منظره پوشش گیاهی و نوع گیاهان تغییرات فراوانی بوجود می‌آید. در مناطقی که ارتفاع آن بین ۵۰۰ تا ۱۵۰۰ متر می‌باشد جنگلهای انبوه درختان پهن برگ دیده می‌شود. اما با توجه به ارتفاع نقاط درختان جنگلی جای خود را به درختچه‌ها و بوته‌ها و خارها مانند سیاه‌تلو، تمشک، آلوچه، ولیک و گیاهان مشابه می‌دهند. از ارتفاع ۲۵۰۰ متر به بالا مراتع، چمنزارها و علفزارها بچشم می‌خورند. در پاره‌ای از نقاط مانند رودبار، مرزن‌آباد و دامنه‌های شمالی البرز، مجموعه‌ای از درختان سوزنی برگ مانند ارس، سرو کوهی و زربین دیده می‌شود.

در باختر ایران نیز در ارتفاعات کردستان، لرستان، بختیاری و همچنین قسمتهایی از کهکیلویه و بویراحمد، درختان جنگلی مانند بلوط، گردو، کیکم و بنه بصورت انبوه پراکنده و درختچه‌های تنک وجود دارد. تراکم این درختان برحسب شرایط محیط و میزان بارندگی و عوامل دیگر تفاوت زیادی دارد.

جمعیت، مردم‌شناسی، نژاد و مذهب

جمعیت:

جمعیت ایران که بنا به مدارک تاریخی پیش و بعد از اسلام تا حدود قرن ۷ هجری از جهت شماره نفوس اهمیت مخصوصی داشته، در اثر حملات اقوام مختلف ترک، مغول، ازبک، کاهشی روزافزون حاصل کرد، به میزانی که در سال ۱۳۰۰ هجری شمسی بین ۸ تا ۹ میلیون تخمین زده شده است. برابر مدارک موجود در سال ۱۳۱۳ نزدیک به ۱۵ میلیون و در سال ۱۳۳۵ و برابر سرشماری ۱۳۵۵ هش ۳۳/۰۰۰/۰۰۰ و سال ۱۳۷۵ قریب ۶۰ میلیون و برآورد سال ۱۳۸۰ بالغ بر ۶۵ میلیون شده است. و برابر آخرین سرشماری ۱۳۶۵ در حدود ۴۸ میلیون بوده است. جمعیت نسبی ایران در هر کیلومتر مربع ۳۹/۴ نفر می‌باشد.

ترکیب و سابقه نژادی سکنه ایران

با مراجعه به مدارک باستان‌شناسی و تاریخی، چنین بنظر می‌رسد که ایران‌زمین، از آغاز رهگذر و سکونتگاه نژادها و مللی مختلف با لهجه‌ها و گویش بسیار گوناگون و ویژگیهای جسمانی متفاوت که بهم آمیخته شده‌اند، بوده است.

آثار زندگی که بر اثر کاوشهای باستان‌شناسی در «تپه سیلک» کاشان، «چشمه علی» جنوب تهران، «تپه

حصار» دامغان، «تپه‌گیان» نهاوند و نقاط دیگر بدست آمده، گواه آنست که در حدود هزاره پنجم قبل از میلاد اقوامی غیر آریائی در ایران می‌زیسته‌اند و آثار قابل توجهی از آنها به یادگار مانده است. انتشار و گسترش آریائی‌ها در فلات ایران، در حدود نیمه هزاره دوم قبل از میلاد آغاز گردید. آریائی‌ها شاخه‌ای از اقوام سفیدپوست «هند و اروپائی» بوده‌اند که قسمتی به سرزمین هند و قسمتی به فلات ایران روی آورده‌اند. مهاجران آریائی از سه طایفه بزرگ «مادی»، «پارسی» و «پارتی» ترکیب شده‌اند. و طوایف کم‌اهمیت دیگری نیز بدانها افزوده شده است و برابر بررسیهای دانشمندان هیچیک از این اقوام و طوایف نژاد یکدست و خالصی نبوده‌اند.

هجوم اقوام مختلف یونانی، عرب و تاخت و تاز طوایف مختلف ترک و مغول، نژاد و فرهنگ، زبان، آداب و رسوم، سنن و عادات ایرانیان را دگرگون نموده است.

در باره ویژگیهای جسمانی ایرانیان بنظر «هنری فیلد» مردم شناس آمریکائی، نژاد ایرانی از زیباترین نژادهاست، و علیرغم اختلاط با نژادهای عرب، ترک و تاتار، خطوط اصلی سیمای نجیب خود را حفظ کرده است تناسب اندام و زیبائی چهرهٔ پاره‌ای از ایلات و عشایر، هیکل رشید مردان و اندام موزون زنان عشایر بختیاری، کرد، لرد، قشقائی و سایر طوایف، گواه و دلیل قاطعی بر صحت این ادعا است در زمینه ویژگیهای بدنی و جسمانی نواحی مختلف اختلاف زیادی به چشم می‌خورد. مثلا در مقابل افراد بلندبالا و تنومند نقاط کوهستانی زاگرس و نواحی مرتفع البرز، قامت نسبتاً کوتاه، چهره سفید گندمگون و رنگ چشم و موی روشن از ویژگیهای ساکنین مناطق ساحلی دریای خزر است. همچنین سکنه سواحل جنوبی که دارای پوستی تیره رنگ، مو و چشم کاملا سیاه و اندام نیرومند و قوی می‌باشند.

طوایف و ایلات و عشایری که در نقاط مختلف ایران سکونت دارند همگی، در زیر پرچم ایران و ۹۸ درصد پیرو دین مبین اسلام می‌باشند. مذهب شیعه اثنی عشری اکثریت دارد اقلیت کمی از ادیان مختلف زرتشتی، یهودی و فرق مختلف مسیحی در کشور ما زندگی می‌کنند. هریک از عشایر و ایلات و سکنه شهر و روستا با افتخار به اسلام و ایرانی بودن خود، دارای سنن و آداب و رسوم گوناگونی بوده و به مقتضای وضع زندگی دارای لباسی ویژه، معماری سنتی و عامیانه بخصوص و طرز زندگی متفاوت هستند.

زندگی جانوری

این سرزمین با رشته‌کوههای بلند، جلگه‌های پهناور، دشتهای حاصلخیز، بیابانهای بایر و لم‌یزرع و تالابهای بزرگ دارای شرایط محیط زیست متنوعی است.

براساس همین تنوع و گوناگونی آب و هوا، وضع جغرافیایی، ویژگیهای طبیعی، پوشش گیاهی، جانوران وحشی گوناگونی در نقاط مختلف ایران زندگی می‌کنند. بر مبنای مطالعاتی که بعمل آمده است در حدود ۸۰۰ نوع حیوان مهره‌دار و هزاران جانور بی‌مهره، در ایران دیده شده است. از میان مهره‌داران نزدیک به ۱۰۰ نوع پستاندار در حدود ۴۰۰ نوع پرنده، ۸۰ نوع خزنده و انواع زیادی از ماهی‌های آب شیرین و حیوانات آبزی و دریایی، تشخیص داده شده است.

محیط زیست حیوانات ایران بشرح زیر خلاصه می‌شود انواع جوندگان مانند موشهای صحرائی، موش کور، خرگوش‌ها، انواع جوجه تیغی و خارپشت تقریباً در تمام نقاط بویژه در بخشهای کویری و نیمه کویری یافت می‌شوند.

حیوانات سم شکافته: مانند گراز و خوک وحشی در بعضی از نقاط وجود دارد.

از نشخوار کنندگان: انواع آهو، غزال، گوزن، مرال، گوزن زرد و شوکا در نواحی مختلف جنگلی و کویری و همچنین انواع بزکوهی، گاوکوهی، میش و کل، در نقاط کوهستانی سراسر کشور وجود دارد. بز وحشی، «تهار» و «بز مارخور» در قسمتهای کوهستانی خاور ایران، از حیوانات یک سمی: در کویرهای مرکزی، گورخر (خر وحشی) دیده می‌شود. از درندگان: انواع پلنگ در نقاط کوهستانی، یوز پلنگ در حاشیه‌های کویر، گرگ، کفتار، شغال، روباه، سیاه‌گوش و بالاخره خرس خاکستری، خرس زاگرس، گربه کوهی، گربه نیزاری، گربه وحشی، از انواع مهم پستانداران گوشتخوار نقاط مختلف ایران هستند.

قدر گذشته نه چندان دور در ایران «شیر یال کوتاه» (میر) وجود داشته که نسل آن منقرض گردیده است. همچنین ببر در جنگل گلستان تا چند سال پیش دیده شده است. متاسفانه نسل این حیوان نیز از بین رفته است.

پرندگان ایران بسیار متنوعند، مهمترین آنها: کبک، کبک دری، تیهو، بلدرچین، سیاه‌سینه، باقرقره، میش مرغ، هوبره، دراج، قرقاول، خروس کولی، انواع کبوتر وحشی و پرندگان دیگر می‌باشند.

پرندگان گوشتخوار مانند: عقاب، دال، کرکس، انواع باز، قرقی، لاشخور، و از مرغان پای بلند، مانند حواصیل، لک‌لک و درنا و انواع مرغان ماهیخوار در نقاط مختلف ایران دیده می‌شود.

هنگام زمستان از مناطق شمالی روسیه و سیبری، میلیونها اردک، غاز، پره‌لا و انواع مرغابی و همچنین فلامینگو (مرغ آتش) به ایران مهاجرت و پس از گرم شدن هوا به محل اولیه خود بازگشت می‌نمایند. از تیره کلاغ، کلاغ سیاه، زاغی و انواع کلاغهای دیگر و سایر پرندگان مانند هدهد، پرستو، دارکوب، کاکلی، پرستوی شب، انواع سار، گنجشک، چرخ ریسک، دم‌جنبانک، سیره به مقدار زیاد همچنین پرندگان دیگر مانند مرغ حق، جغد، بوم، مرغ شباهنگ، در نقاط مختلف ایران دیده می‌شود.

خزندگان ایران در دشتها و بیابانها عبارتند از: انواع مارمولک، سوسمار، بزمجه، سنگ پشت و در نقاط کویری و کوهپایه‌ها گونه‌های مختلف مارهای سمی، افعی و غیره، در جنوب ایران و سواحل خلیج فارس انواع لاک پشت دریائی و در خاور بلوچستان کروکودیل (نوعی سوسمار) که متاسفانه نسل آن نیز در حال انقراض است دیده می‌شود.

از دوزیستان: انواع قورباغه، وزغ، غوک و خرچنگ قابل ذکر است.

حیوانات آبزی: در داخل کشور انواع ماهیهای آب شیرین و همچنین در رودخانه‌های حوضهٔ دریای مازندران، ماهی آزاد، انواع ماهی سفید، دراکولا، تاس ماهی (ماهی خاویار)، ماهی کفال، کپور، بلوگا و ماهیهای دیگر دیده می‌شود در خلیج فارس و دریای عمان انواع بسیار زیاد ماهی از قبیل زروک، شنگ، کوشک، تون، حماد، کفشک، وجود دارد. برخی از پستانداران دریائی در دریای مازندران، فک و در خلیج فارس و دریای عمان نهنگ، دلفین و همچنین آبزیان دیگر از قبیل هشت پا، انواع ستاره دریائی، صدفهای گوناگون، صدف مروارید و غیره، همچنین انواع میگو وجود دارد.

حفاظت محیط زیست

برای منع از صید بی‌رویه و جلوگیری از نابودی نسل حیوانات کمیاب، در سالهای اخیر کوشش پی‌گیری آغاز و ایجاد نگاهداری زیستگاههای نمونه برای جانوران کشور مورد توجه بسیار قرار گرفته است. بهمین منظور در محدوده‌ای به مساحت نزدیک به ۷/۲ میلیون هکتار در سطح کشور، ۵۰ محدوده زیستی مشتمل بر ۸ پارک وحش، ۳۸ منطقه حفاظت شده و ۴ محدوده ممنوعه بوجود آمده است.

۱- پارکهای وحش:

پارک وحش به منطقه‌ای از اراضی مستعد کشور اعم از مرتع، جنگل، کوهستان و یا آبهای واقع در کنار آنها گفته می‌شود در این پارکها به منظور حفظ دائمی زندگی جانوران و گیاهان و تکثیر آنها ضوابط و مقرراتی اجراء می‌گردد بطور کلی در این پارکها شکار، چرای دام و قطع و بریدن درختان و کندن بوته‌ها و گیاهان ممنوع می‌باشد.

بزرگترین پارک کشور پارک وحش گلستان در محدوده جنگل گلستان و در حد مرزی خراسان و گرگان و به عبارت دیگر بین منطقه کوهستانی و شرق گنبد کاوس و بجنور قرار دارد. مساحت این پارک بیش از ۹۰هزار هکتار که یک سوم مساحت آن پوشیده از جنگلهای انبوه پهن برگ خزری و در نقاط مرتفع درختان سوزنی‌برگ می‌باشد. در نقاط کم ارتفاع و خارج از محدوده جنگلها، درختان تنومند، جای خود را به گیاهان «استپیی» و خارها و بوته‌ها می‌دهد، حیوانات این پارک بزرگ طی شرایط ویژه‌ای محافظت می‌شوند و بر اثر سیل مرداد ۸۰

خسارت سنگینی به این پارک و حیوانات آن وارد آمد.

۲- مناطق حفاظت شده:

در این محدوده‌ها نیز مقررات مربوط به پارکهای وحش حکمفرماست و چرای دام در آنها بکلی ممنوع است از جمله مناطق حفاظت شده دریاچه ارومیه و جزایر آن را می‌توان نام برد. محدوده حفاظت شده کویر در باختر دشت کویر و محدوده حفاظت شده مرداب انزلی و بالاخره محدوده دشت ارژن، دریاچه پریشان و محدوده دریاچه بختگان و دریاچه هامون جزء مناطق حفاظت شده بحساب می‌آیند.

۳- محدوده‌های ممنوعه:

این مناطق مشتمل بر سرزمینهائی هستند که از نظر حفظ و تکثیر نسل جانوران، شکار برای مدت چند سال در آنها ممنوع اعلام می‌گردد و پس از پایان این مدت یا شکار در آنها برطبق مقرراتی آغاز و یا حفاظت آن برای مدت زمانی تمدید می‌گردد.

اوضاع اقتصادی

کشاورزی

کشور ایران که بسوی صنعتی شدن پیش می‌رود از نظر کشاورزی و منابع طبیعی نیز قابل توجه است. فرآورده‌های مهم کشاورزی آن به شرح زیر است:

کشت مکانیزه و سنتی گندم و جو، در سراسر ایران بطریقه دیم و آبی متداول و برابر آمار منتشره در سال ۱۳۷۵ میزان محصول گندم به ۶ میلیون تن بالغ گردیده است. کشت برنج در سواحل شمال، قسمتی از خوزستان، آذربایجان غربی، اطراف زاینده رود و مناطقی از فارس و نواحی دیگر متداول است و محصول سالیانه آن بالغ بر ۱ میلیون تن می‌باشد. کشت پنبه در مناطق دشت گرگان، شمال خراسان، مناطق مرکزی، آذربایجان، کرمانشاهان، خوزستان، کرمان و فارس شایان توجه است. کشت چغندر قند، توتون و تنباکو در اغلب نقاط کشور معمول است. کشت بقولات انواع میوه، انگور، انار، صیفی. کشت دانه‌های روغنی: آفتابگردان، سویا و دانه‌های روغنی دیگر، همچنین کشت زیتون در منطقه رودبار، کشت سیب‌زمینی، سبزیجات، گوجه‌فرنگی، همچنین انواع مرکبات، خشکبار، بادام، گردو و فندق در سراسر کشور و محصول عمده باغات پسته، در دامغان، رفسنجان و اطراف کرمان است. کشت نیشکر در خوزستان، چای در شمال، قابل ذکر است خرما و برخی از میوه‌های گرمسیری در قسمتهای جنوبی کشور بویژه خوزستان، فارس، کرمان و بلوچستان همچنین کشت زعفران، گیاهان طبی، گیاهان رنگی، روناس، حنا، نیل و گیاهان صمغی مانند: آنغوزه، کتیرا و بالاخره ریشه شیرین بیان و گیاهان طبی دیگر از محصولات عمده ایران می‌باشد.

دامپروری - صید ماهی

پرورش گوسفند و بز برای استفاده از شیر، گوشت و پشم در سراسر کشور اهمیت فراوانی دارد. پرورش گاو و گاومیش برای استفاده شیر، گوشت و تولید لبنیات در مناطق مختلف، همچنین پرورش اسب و حیوانات یک سمی، در دشت گرگان، کردستان، فارس و آذربایجان قابل توجه است. پرورش شتر در مناطق گرمسیری و کویری قابل ذکر است. تاسیسات جوجه‌کشی و مرغداری برای تولید گوشت و تخم‌مرغ در سراسر کشور اهمیت فراوان دارد.

صید انواع ماهی: سفید، کفال، کپور، اردک ماهی، تاس ماهی (ماهی خاویار) و ماهیهای دیگر در دریای خزر و همچنین در رودخانه‌های داخلی قابل توجه است.

به ماهیگیری در خلیج فارس و دریای عمان در سالهای اخیر توجه زیادی مبذول گردیده و صید انواع ماهی و میگو و سایر حیوانات دریائی، افزایش زیادی داشته است.

منابع معدنی

استخراج معدن در ایران از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. مطالعات و بررسی‌های انجام شده در مورد زمین‌شناسی و کشف معادن شایان توجه است. علاوه بر نفت، بهره‌برداری از منابع مهم زغال سنگ در نقاط مختلف کرمان، مازندران و استخراج سنگ آهن در بافق، زرند و نقاط دیگر و کشف منابع غنی و مهم مس در معادن سرچشمه رفسنجان و چند نقطه دیگر، همچنین بهره‌برداری از معادن روی، قلع، کرومیت، طلا، نقره، گوگرد، سرب، خاک نسوز، پنبه نسوز و بالاخره اورانیوم و سنگهای ساختمانی، بویژه سنگهای مرمر تزئینی مورد توجه است.

صنایع و کارخانه‌ها

توسعه صنعت در ایران مورد توجه است. صنعتی شدن کشور از جمله برنامه‌های اصلی کشور می‌باشد. ضمن نوسازی و بازسازی کارخانه‌های قدیمی ایجاد تاسیسات صنعتی جدید مورد توجه است. مهمترین تاسیسات صنعتی ایران عبارتند از: صنایع کشاورزی، غذائی، نساجی، لباس و پوشاک، تولید چرم، پوست و کفش، کاغذ و فرآورده‌های کاغذی، لاستیک اتومبیل و اشیاء لاستیکی، صنایع شیمیایی، داروسازی و بالاخره صنعت نفت، صنایع پتروشیمی، صنعت ذوب آهن و ذوب فلزات، کود شیمیائی، اشیاء و لوازم پلاستیکی، صنایع ماشین‌سازی، اتومبیل‌سازی، وسائط نقلیه، تراکتورسازی، لوازم الکتریکی و الکترونیکی، صنایع ساختمانی و در پایان تولید انرژی برق آبی، برق حرارتی و غیرو...

آسیا

قاره آسیا که در حدود ۴۴/۲۳۱/۰۰۰ کیلومتر مربع مساحت دارد، بزرگترین قاره روی زمین است طول سواحل آن در حدود ۷۰ هزار کیلومتر و ارتفاع متوسط آن از سطح دریا ۹۰۰ متر می‌باشد.

آسیا در حدود یک سوم سطح خشکیهای زمین را در بر گرفته است این قاره پهناور از مناطق یخبندان قطبی در شمال تا مناطق گرم و سوزان استوائی در جنوب امتداد دارد.

اوضاع طبیعی

آسیا سرزمین تضادهاست. بلندترین و گودترین نقاط سطح زمین در این قاره قرار گرفته‌اند. قله اورست (در مرز بین نپال و تبت) با ارتفاع ۸/۸۴۸ متر بلندترین نقطه، و سواحل دریای مرده (بحرالمیت) گودترین نقطه سطح زمین (۳۹۷ متر پائین‌تر از سطح دریا) در مرز فلسطین و اردن قرار دارد. آسیا جنگلهای پرباران و صحراهای سوزان دارد. آب و هوای آن گرمترین و سردترین مناطق روی زمین را شامل می‌شود. در بعضی از مناطق شهری آن، تراکم جمعیت به اوج رسیده و در صحراها و بیابانهای گسترده آن جمعیت بقدری کم است که می‌شود گفت «خالی از سکنه می‌باشد».

در جنوب باختری آسیا، کشورهای خاورمیانه با مناطق بسیار وسیع و گسترده کویری و یا کوهستانی قرار دارند، در مرکز این قاره رشته کوههای بلند و غیر قابل عبوری قرار گرفته است. در شمال خاوری این رشته کوهها «صحرای گبی» مسکن مغولها قرار دارد. در شمال این کوهستانها فلات گسترده سرزمین سیبری واقع است که تا اقیانوس منجمد شمالی امتداد می‌یابد. در مناطق نزدیک به اقیانوس منجمد شمالی بعلت یخبندان دائمی، در طول مدت زیادی از سال، گیاهان کمی می‌رویند.

در جنوب رشته کوههای مرکزی، آب و هوا کاملا متفاوت است بادهای معروف «مونسون» (موسمی) مرتباً می‌وزد و با خود بارانهای سنگینی را بهمراه می‌آورد. بعلت فراوانی آب و حاصلخیزی خاک، بهترین زمینهای کشاورزی در سواحل رودهای جنوب و خاور آسیا یافت می‌شود.

آسیا رشته‌کوههای بسیار طولانی دارد. طویلترین آنها رشته کوه هیمالیا است که با ۴۰۰۰ کیلومتر طول و بیش از صد قله بلند (۷۰۰۰ متری) تشکیل شده است. منطقه مرتفعی که تبت نام دارد با کوههای بلند خود به «بام دنیا» شهرت یافته است.

«فوجی‌یاما» با ۳/۷۸۰ متر ارتفاع بلندترین قلهٔ ژاپن می‌باشد این کوه آتشفشانی خاموش با قله‌ای پربرف، شکوه و جلوه خاصی دارد و برای ژاپنی‌ها مقدس است. و همین وضع را قله دماوند با ارتفاع ۵۶۷۱ متر در رشته البرز مرکزی در شمال شرقی تهران که برای مردم ایران موجب پیدایش داستان هفت خوان رستم شده است.

رودخانه‌ها و آبراهای آسیا

رودخانه‌های آسیا مهمترین نقش را در زندگی مردم ایفا می‌نمایند. دره‌های حاصلخیز، مناطق مناسبی برای رشد غلات بخصوص برنج می‌باشند. روستاها و شهرهای بزرگ، اغلب در کنار

رودخانه‌ها بوجود آمده‌اند که از آن برای حمل و نقل کالا و مسافر استفاده می‌شود. مهمترین رودهای آسیا عبارتند از دجله، فرات، کارون، آمور، گنگ، سند، برهماپوترا، مکونگ، ایراوادی، هوانگ هو، سی‌کیانگ و یانگ‌تسه کیانگ که می‌شود آنرا پر رفت و آمدترین رودخانه دنیا نامید.

ابی، ینی سئی، لنا از رودهای مهم سرزمین سیبری است و به اقیانوس منجمد شمالی می‌ریزند.

رود «مکونگ» علاوه بر آنکه کشتزارهای جنوب شرقی آسیا را آبیاری می‌نماید یک بزرگ راه تجاری پر رفت و آمد به حساب می‌آید.

«یانگ تسه‌کیانگ» بزرگترین و طویل‌ترین رود آسیا بطول ۵/۵۵۲ کیلومتر راه خود را از دره‌های عمیق تا دریا می‌پیماید. بسیاری از قایق‌های سنتی چینی در این رودخانه به رفت و آمد مشغولند. دجله و فرات که خاک بسیار حاصلخیز و علاوه بر قایقرانی موجب پیدایش نخستین تمدن بشری شده است.

صحرا قسمت اعظم جنوب باختری آسیا را فرا گرفته است. در این سرزمینهای خشک، بزرگترین منابع نفت دنیا یافت می‌شود.

هندوستان که بعلت بزرگی «شبه‌قاره» نامیده می‌شود علاوه بر مناطق پرباران و حاصلخیز دارای مناطق خشک و کم بارانی است.

بزرگترین دریاچه آسیا، بحر خزر یا دریای مازندران ۴۲۴ هزار کیلومتر مربع مساحت دارد.

جنگلهای گسترده سوزنی برگ سراسر شمال آسیا را پوشانده است. این جنگلها قسمت عمده‌ای از الوار مورد نیاز جهان را تامین می‌نماید. حیوانات داخل این جنگلها، شکار مناسبی برای سکنه آن می‌باشند.

علفزارها یا «استپ» در مناطق روسیه و مغولستان محل سکونت سوارکاران مشهور قزاق می‌باشد.

کشاورزان جنوب آسیا با امید به بارانهای موسمی تابستانی یا «مونسون» و ذوب برف کوهها، برای پر شدن رودخانه‌ها و در نتیجه آبیاری کشتزارهایشان زندگی می‌کنند. کشتزارهای مرطوب، برای رشد برنج (غذای عمدهٔ میلیونها آسیایی) مناسب می‌باشند.

مردم‌شناسی، جمعیت، زبان، نژاد و مذهب

جمعیت آسیا در سال ۱۳۷۹، ۳۶۸۸ میلیون نفر بوده است که پرجمعیت‌ترین قاره جهان می‌باشد. بااینکه سکنه آسیا بیش از نیمی از مردم دنیا می‌باشند با این حال هنوز هم مناطق وسیعی در این قاره خالی از سکنه است. بسیاری از مردم در کنار رودخانه‌ها و در حاشیه سواحل جنوب و شرق آسیا که زمینهای کشاورزی فراوان دارد به زندگی خود ادامه می‌دهند. یک سوم مردم جهان در دو کشور آسیائی زندگی می‌کنند: چین که پرجمعیت‌ترین کشور دنیاست و هندوستان که از این جهت مرتبه دوم را دارد.

پرجمعیت‌ترین شهر آسیا، توکیو پایتخت ژاپن است که در سال ۲۰۰۰ میلادی ۲۶/۴۴۴/۰۰۰ نفر بدون حومه ۷۹۶۸۰۰۰ نفر جمعیت داشته است.

مردم آسیا شامل ۳ نژاد زرد، سفید و سیاه می‌باشند. زردپوستان در آسیای خاوری، جنوب خاوری و آسیای مرکزی سکونت دارند و شامل: چینی‌ها، ژاپنی‌ها، مغولها ترکها و اقوام ماله (مالی) می‌باشند. سفیدپوستان شامل: دو گروه آریائی و سامی هستند آریائی‌ها در ایران، هندوستان، پاکستان، افغانستان، قفقاز و تاجیکستان سکونت دارند و سامی‌ها مردم کشورهای عربی می‌باشند.

سیاه‌پوستان در سیلان و مالاکا بسر می‌برند و تعداد آنها زیاد نیست. این مردم گوناگون لباسهای زیبای مختلفی می‌پوشند. هندوها که یکی از قدیمی‌ترین مذهب جهان را دارند، در رودخانه «گنگ» آب تنی می‌کنند. آنها عقیده دارند که این رودخانه مقدس است.

هنگ کنگ بندری است با خانه‌های شناور، هزاران نفر از مردم بعلت کمبود جا در خشکی در این خانه‌ها زندگی می‌کنند.

دین مردم آسیا:

اسلام که در حدود ۸۰۰ میلیون نفر و بیشتر در شبهٔ قاره هند و جزایر اندونزی و کمتر در آسیای غربی به سر می‌برند و نیز بیشترین آنها در شبه جزیره عربستان، مکه مکرمه و مدینه منوره می‌باشد. و دین «بودآ» و برهما که نیمی از مردم آسیا پیرو آن هستند و در بین زردپوستان رواج دارد. برهمائی‌ها بیشتر در شبه قاره هند سکونت دارند، و شهر مقدس بودائی‌ها در تبت در لهاسا است و برهمائی‌ها در بنارس دین مسیح که بین ارامنه و آسوریها و تعدادی از مردم خاور آسیا رواج دارد و دین یهود که پیروان آن بیشتر ساکن فلسطین اشغالی هستند و در آسیا در حدود ۳ میلیون نفر می‌باشند. بیت‌المقدس که در فلسطین قرارداد مقدرالقدس به دین یهود ـ مسیح و اسلام است که نخستین قبله مسلمین بوده است مردم آسیا در طرز زندگی، آداب و رسوم زبان و مذهب تفاوت‌های زیادی دارند.

زبان مردم آسیا بسیار مختلف است و دو گروه آن از همه مهمتر است اول زبانهای زردپوستان که شامل زبان مردم چین، ژاپن، کره و هندوچین است دوم زبانهای سفیدپوستان که شامل زبان فارسی، عربی، هندی، اردو و غیره می‌باشد.

افزایش جمعیت در آسیا در مناطق خاوری سالیانه در حدود ۱/۵٪ و در مناطق باختری و جنوبی بطور متوسط ۲/۵٪ تا ۳٪ در سال می‌باشد.

آسیا گهوارهٔ فرهنگ و تمدن بشر و در زمان‌های قدیم مرکز تمدن جهان بوده است، تمام ادیان و مذاهب بزرگ از آسیا آغاز شده‌اند. از جنوب باختری دین‌های یهود، مسیح و اسلام، از جنوب مذاهب هندی و بودائی و از خاور مذهب کنفوسیوس «تاهو» و «شینتو».

آسیائیها اولین کشاورزان و بازرگانان بوده‌اند. آنها همچنین نخستین شهرها را ساخته‌اند. اولین قوانین را وضع کرده‌اند و کاغذ و نوشتن را اختراع کرده‌اند. فرهنگ و هنر آسیا هنوز هم مورد ستایش مردمان جهان است.

محیط زیست، زندگی جانوری

در آسیا، انواع بیشماری از حیوانات وحشی زندگی می‌کنند. تقریباً همه گیاهان و حیوانات در این قاره یافت می‌شوند. تعداد زیادی از حیوانات و گیاهان آسیا در هیچ نقطهٔ دیگر در دنیا وجود ندارند و فقط ویژه این قاره می‌باشند.

اگر از شمال به جنوب آسیا سفر کنیم ابتدا در سرزمینهای «توندرا» و یخبندان شمالی، گوزنها را در حال چرای خزه‌ها و جلبکها (که ویژه این منطقه‌اند) می‌بینیم اینجا همچنین آشیانه پرنده‌های قطبی است که در زمستان سرد به جنوب مهاجرت می‌نمایند. خرس، روباه، و سایر حیوانات پرپشم را در جنگلهای بزرگ جنوبی‌تر می‌توان دید. خرس بزرگ «پاندا» از حیوانات ویژه قاره آسیا می‌باشد که در جنگلهای «بامبو» در باختر چین زنگی می‌کند. گله‌های اسب، بزکوهی، شتر و گوسفند در علفزارهای بی‌درخت جلگهٔ مرکزی آسیا به چرا مشغولند.

در آسیا انواع زیادی از ببرها از جمله بزرگترین اعضاء خانواده گربه‌ها «ببر سیبری» زندگی می‌کنند. این ببر در کوههای روسیه و مغولستان زندگی می‌کند و از سایر انواع ببرها «ببر بنگال» در جنگلهای گرمسیر جنوب آسیا دیده می‌شود.

اما در قسمتهای جنوبی این قاره بزرگترین انواع مختلف حیوانات وحشی یافت می‌شوند. در این منطقه انواع میمون، بوزینه، پلنگ، کرگدن و تعداد زیادی از پرندگان رنگارنگ گرمسیری زندگی می‌کنند. جنوب آسیا محل زندگی انواع مارها مانند مار کبری می‌باشد که هنگام ترس چنبر خودِ را بطرف دشمن باز می‌کند.

از حیواناتی که بشر برای استفاده از نیروی آنها به رام کردن و دست‌آموز کردن آنها پرداخته، فیل را می‌توان را نام برد. در برمه، هندوستان و سری‌لانکا، از فیل‌ها برای حمل و نقل اشیاء سنگین، مانند درختهای بزرگ استفاده می‌کنند. فیل آسیائی از نوع آفریقائی آن کوچکتر است و همچنین گوش آن، یک سوم گوش فیل آفریقائی است.

متاسفانه نسل بسیاری از حیوانات آسیا روبه نابودی می‌رود. از جمله حیوانات پوست خزی مانند سمور و قاقم را می‌توان نام برد. صدها سال است که این حیوانات را بخاطر پوست گرانبهای آنها بیرحمانه شکار می‌کنند. اکنون فقط کمی از آنها باقی مانده است. «اورانگ اوتان» که میمون بزرگی است در «برنئو» یافت می‌شود نام آن از کلمه «مرد پیر جنگل» به زبان مالائی گرفته شده است. محیط زیست طبیعی این حیوان یعنی جنگلهای انبوه، برای استفاده کشاورزی، احداث کارخانه‌ها و جاده‌ها همه روزه با بریدن درختها به سرعت نابود می‌شود. بهمین جهت نسل این حیوان نیز رو به نابودی است.

تا چندی پیش شیر آسیائی در مناطق جنوبی آسیا و ایران دیده شده که متاسفانه نسل این حیوان

منقرض گردیده است.

اوضاع اقتصادی

صنایع و معادن

صنایع آسیا رشد زیادی نکرده است لیکن صنایع سنگین در روسیه، جمهوری خلق چین، هندوستان و ژاپن بوجود آمده است. از میان کالاهای تولیدی، می‌توان انواع ماشین‌آلات، اتومبیل، تراکتور، کمباین، ماشین‌های راه‌سازی، موتورسیکلت، رادیو، دوربین و لوازم عکاسی، صنایع غذایی و صنایع کشاورزی را نام برد. ژاپن بزرگترین سازندهٔ کشتیهای عظیم نفتکش تا ظرفیت یک میلیون تن، کشتیهای مسافربری، همچنین انواع اتومبیل، ماشینهای حساب، دستگاههای کوچک ترانزیستوری به مقدار زیاد می‌باشد. ژاپن در سالهای اخیر به یک کشور بزرگ صنعتی تبدیل شده است، بقیه کشورهای آسیا هنوز به کشاورزی اتکاء دارند در این کشورها صنعت عمده، قالیباقی و صنایع دستی می‌باشد ولی بتدریج به کشورهای صنعتی تبدیل می‌گردند. قالی ایران از نظر کیفی و کمی مقام اول جهان را دارد.

آسیا معادن زیادی از قبیل طلا، نقره، الماس، یاقوت و زمرد دارد در جنوب خاوری و جنوب باختری آسیا منابع فراوان نفت وجود دارد که یکی از بزرگترین صادرات کشورهای خاورمیانه و اندونزی را تشکیل می‌دهد. همچنین جنوب خاوری آسیا تولید کننده دو سوم قلع جهان می‌باشد. معادن زغال سنگ نیز در آسیا فراوان است.

کشاورزی و دامپروری

در سرزمینهای کم آب آسیا، غلات مانند ذرت، لوبیای روغنی سویا و بادام زمینی بعمل می‌آید. هندوستان و روسیه بزرگترین تولید کننده گندم می‌باشند. قرنهاست که چای، پنبه و نیشکر در آسیا کشت می‌شود.

برنج غذای اصلی آسیائیهاست. برنج را قبل از کاشتن در شالیزار، در زمینهای پرآبی بنام «خزانه» به عمل می‌آورند. کشور «سری‌لانکا» یک سوم چای جهان را تولید می‌نماید. با اینکه نام این کشور از «سیلان» به «سری‌لانکا» تبدیل شده هنوز هم چای سیلان در جهان مشهور است

پیله‌های ابریشم در کارخانه ابریشم‌کشی چین به نخهای ابریشمی تبدیل می‌شود پارچه‌های ابریشمی ۴۰۰۰ سال در چین سابقه دارد.

از جنگلهای انبوه «برمه» الوار فراوان بخصوص از چوب «ساج» بدست می‌آید الوارهای کاج یکی از مهمترین محصولات جنگلهای شمال روسیه می‌باشد. قسمت عمده محصول کائوچوی جهان از جنگلهای جنوب خاوری آسیا به دست می‌آید.

درخت کائوچو در جنگلهای گسترده مالزی و اندونزی رشد می‌کند، کائوچوی مایع را از تیغ‌زدن به پوسته درخت به دست می‌آورند.

دامپروری، صید ماهی، شکار

در مناطق توندرا و سرزمینهای قطبی پرورش گوزن و صید حیوانات دریائی قطبی شایان توجه است. در جنگلهای «تایگا» شکار انواع حیوانات پوستی از قبیل خز، سمور، قاقم، سنجاب و در مناطق مرکزی و نقاط کوهستانی پرورش گاو و گوسفند، شتر (شتر یک کوهان و دو کوهان) از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در مناطق مرتفع مانند تبت پرورش یاک (گاو پشم‌دار) همچنین پرورش اسب در آسیای میانه بویژه اسبهای زیبای ترکمن و بالاخره پرورش گوسفند قره‌گل در ایران و افغانستان و همچنین شکار حیوانات در مناطق جنگلی هندوستان و آسیای جنوب خاوری قابل ملاحظه است. پرورش فیل در هندوچین، و قسمتی از هندوستان و استفاده از آنها برای کارهای کشاورزی و حمل الوار و کارهای سنگین نیز ویژه برخی از کشورهای جنوب آسیا می‌باشد.

اروپا

قاره اروپا یک پانزدهم خشکی‌های جهان در بر می‌گیرد. اروپا علیرغم وسعت کم تاثیر و نفوذی بیشتر از سایر قاره‌ها داشته است و بعد از رنسانس تا امروز نقش مهمی در پیشرفت و توسعه تمدن و تکنیک جهان ایفا نموده.

مساحت اروپا در حدود ۹/۹۰۲/۴۷۰ کیلومتر مربع است طویل‌ترین رودخانه آن رود «ولگا» در جمهوری فدراتیو روسیه است که ۳/۶۹۰ کیلومتر طول دارد. بزرگترین دریاچه آن «لادگا» در روسیه با ۱۸/۴۰۰ کیلومتر مربع مساحت و بلندترین نقطهٔ آن قلهٔ «البرز» در (شمال غربی قفقاز) ۵/۶۴۱ متر ارتفاع و گودترین نقطه آن در خاوراروپا در حدود ۲۷/۶ متر از سطح دریای آزاد پایین‌تر است (سواحل شمال غربی دریای خزر) تمام اروپا و نیمکره شمالی واقع است.

در اروپا کوههای پوشیده از برف دره‌های سرسبز و دشتهای پرآفتاب وجود دارد. دشت مرکزی، بزرگترین بخش اروپا را از فرانسه تا روسیه در برمی‌گیرد، که بسیاری از شهرهای مهم اروپا در آن قرار دارد. آب و هوای معتدل و زمینهای حاصلخیز این ناحیه آن را از نظر کشاورزی پراهمیت ساخته است. سرزمینهای مرتفع آن شامل: شمال غرب، اسکاندیناوی، شمال باختری روسیه، شمال باختری فرانسه و ایرلند و شمال غربی بریتانیا می‌باشند. قسمت اعظم این سرزمینهای سنگلاخ و برای کشاورزی مناسب نیستند.

سرزمینهای مرتفع مرکزی که از چک تا پرتغال امتداد دارد و ناحیه کوههای کم‌ارتفاع، فلاتها و جنگلهای پهناور می‌باشد. معادن مهم زغال سنگ اروپا در این منطقه قرار دارد. رشته‌کوههای آلپ در جنوب اروپا کشیده شده است و کوههای آلپ و پیرنه را شامل می‌شود. این منطقه قله‌های پوشیده از برف، دامنه‌های پوشیده از جنگل و دره‌های حاصلخیز فراوان دارد. همه ساله بویژه در فصل زمستان برای اسکی و ورزشهای زمستانی و در تابستان برای گردش و تفریح عده زیادی به کوههای آلپ سفر می‌کنند.

رودها و آبراهها

رودخانه‌ها و آبراهها (کانالها)ی اروپا علاوه بر زیبائی خیره کننده، اهمیت زیادی در آبیاری کشتزارها و حمل و نقل کالا و مسافر دارد.

طولانی‌ترین رودخانه اروپا، رود ولگا است، این رودخانه با پیمودن ۳۶۹۰ کیلومتر در خاک روسیه به دریای خزر (در آسیا) می‌ریزد.

سایر رودخانه‌های مهم اروپا عبارتند از: رن، راین و دانوب، دنیپر، پو، الب، لوار، سن و تایمز در اغلب این رودخانه‌ها، قایقها و کشتی‌ها برای حمل و نقل کالا و مسافرت به نقاط مختلف اروپا استفاده می‌گردد. رودخانه‌های اسکاندیناوی کوتاه و بعلت تندی جریان آب برای حمل و نقل و مسافرت مناسب نیستند، از نیروی آنها برای تولید برق استفاده می‌شود. آبراهای هلند، علاوه بر آبیاری زمینها و زهکشی اهمیت زیادی در حمل و نقل دارند. در داخل اروپا آبراههای زیادی وجود دارد.

بزرگترین آبراه اروپا به نام (کانال کیل) در آلمان قرار دارد که راه کوتاهی بین دریای بالتیک و دریای شمال برقرار می‌نماید.

سواحل لاجوردی رنگ مدیترانه با پلاژهای زیبا، استراحتگاه مناسبی برای تعطیلات مردم است. زمینهای حاصلخیز سواحل دریای مدیترانه و کناره رودخانه‌های جنوب اروپا، اهمیت فراوانی در کشت انگور و پرورش گیاهان مدیترانه دارد.

جزایر یونانی دریای اژه در جنوب خاوری اروپا، اهمیت زیادی در رشد و پرورش زیتون، انگور و تولید شراب، مویز و کشمش دارد.

مردم‌شناسی، جمعیت، زبان، نژاد و مذهب

مردم اروپا از ملیت‌های گوناگون تشکیل شده‌اند هر کدام از آنها لباس، آداب و رسوم و زبان ویژه خود دارند بیش از ۴۰ زبان مختلف با لهجه‌های گوناگون در اروپا وجود دارد.

جمعیت اروپا در سال ۲۰۰۰ میلادی ۷۲۹ میلیون نفر بوده و تراکم جمعیت آن بسیار زیاد و در هر کیلومتر مربع خاک آن ۷۳/۶ نفر است که نسبت به قاره‌های دیگر جمعیت بیشتری دارد. پر جمعیت‌ترین شهر آن «لندن» پایتخت انگلستان در سال ۱۳۶۵ با حومه ۱۰/۹۵۰/۰۰۰ نفر و بدون حومه ۷/۲۰۰/۰۰۰ نفر جمعیت داشته است.

بیشتر مردم اروپا در شهرها زندگی می‌کنند. شهرهای پرجمعیت عبارتند از: لندن، پاریس، بروکسل، هامبورگ، برلین، مسکو، رم و چند شهر دیگر.

در اروپا ۴۴ کشور مستقل وجود دارد که از نظر مساحت با یکدیگر تفاوت زیادی دارند. کوچکترین کشور جهان یعنی «واتیکان» تا وسیع‌ترین کشور جهان، فدراسیون روسیه در اروپا قرار دارد.

مردم اروپا تماماً سفید پوست و شامل سه گروه

بزرگ هستند اقوام لاتین که شامل فرانسویها، ایتالیائیها، اسپانیولیها مردم بالکان و یونان می‌باشند. ژرمن‌ها که مردم آلمان، انگلستان، هلند و اسکاندیناوی هستند و «اسلاو» که مردم روسیه، لهستان، رومانی و بلغارستان می‌باشند. فقط مردم مجارستان سابقه نژاد زرد دارند و بنظر می‌رسد مردم آن سالها قبل از آسیا به اروپا مهاجرت کرده باشند. مردم اروپا بیشتر مسیحی‌اند و پیرو سه فرقه بزرگ پروتستان، کاتولیک و ارتدکس می‌باشند.

زبان مردم اروپا بیشتر هند و اروپائی است زبانهای گروه لاتین شامل: فرانسه، ایتالیائی، اسپانیولی و یونانی و زبانهای گروه ژرمن شامل: آلمانی، سوئدی، نروژی، هلندی، دانمارکی، انگلیسی و زبانهای گروه «اسلاو» شامل: روسی، بلغاری، لهستانی و سایر زبانهای اروپای خاوری است. تنها زبان مردم فنلاند و مجارستان ریشه آسیائی دارد و نزدیک به زبان زردپوستان است. افزایش جمعیت اروپا بطور متوسط سالیانه ۱٪ تا ۱/۵٪ است.

اوضاع اقتصادی

اروپا پربارترین کشتزارهای دنیا را در بر دارد. یک سوم مردم اروپا در مزارع کار می‌کنند. کشاورزی و دامپروری در سراسر این قاره بچشم می‌خورد بعنوان نمونه دانمارک، هلند و بریتانیا از نظر تولید لبنیات، کره و پنیر شهرت جهانی دارند.

گندم، جو دوسر و جو از غلات مهم اروپا بشمار می‌آید. چغندر قند و سیب زمینی هم در بسیاری از مزارع کشت می‌شود. در سواحل دریای مدیترانه، روغن زیتون، مرکبات و سایر میوه‌ها به مقدار زیاد تولید می‌گردد. در جنوب اروپا تاکستانهای وسیع در دره‌ها و دامنه کوهها وجود دارد بویژه فرانسه از نظر تولید بهترین انواع شراب در دنیا مشهور است.

در شمال اروپا بعلت سردی هوا و سستی خاک مزارع کوچکی وجود دارد. در این منطقه جنگلهای وسیع موجود است که الوار زیاد و با ارزشی از آن بدست می‌آید.

طول سواحل اروپا بسیار زیاد است (بیش از ۸۰ هزار کیلومتر) است و بعلت موقعیت طبیعی، قسمت اعظم این سواحل برای ماهیگیری بسیار مناسب می‌باشد. بندرگاهها و اسکله‌های طبیعی که بوسیله سواحل ناهموار بوجود آمده، در رشد و توسعه ماهیگیری و کشتیرانی کشورهای اروپائی موثر بوده است.

صنایع و معادن عمده اروپا در کشورهای آلمان، فرانسه، بریتانیا، ایتالیا و شوروی قرار دارند. این کشورها از بزرگترین کشورهای صنعتی جهان به شمار می‌روند. مشهورترین مرکز صنعتی آن «روهر» در آلمان می‌باشد. سایر مراکز مهم صنعتی عبارتند از: میدلند در بریتانیا و «اورال» و «دوبناس» در اتحاد شوروی، بعلت وجود منابع معدنی فراوان، صنایع اروپا رشد زیادی کرده است سنگ آهن، روی، قلع، سرب، مس، زغال‌سنگ از معادن مهمی است که در اروپا یافت می‌شود. در سالهای اخیر منابع مهم و بزرگی از نفت و گاز طبیعی در دریای شمال کشف شده است. اروپا از نظر منابع معدنی بقدر غنی است که حتی معادن پلاتین، نقره و طلا در بعضی از قسمتهای آن یافت می‌شود.

منطقه «روهر» مهمترین مرکز صنعتی آلمان می‌باشد که بعلت وجود منابع فراوان زغال‌سنگ، کارخانه‌های زیادی در منطقه ساخته شده است.

کشاورزی و دامپروری

در اروپا، مزارع مختلط که در آن علاوه بر کشاورزی، به دامپروری می‌پردازند فراوان است. لیکن انواع آن در نواحی مختلف متفاوت است. در شمال کشت چاودار، جو دوسر و جو همراه با گاوداری مرسوم است. در مرکز اروپا کشت گندم و چغندر قند همراه با دامپروری و پرورش گاو و خوک و در بعضی نقاط پرورش گوسفند رواج دارد.

پرورش انگور در مناطق گرمسیر مدیترانه‌ای و در مرکز اروپا بویژه در فرانسه و آلمان رواج دارد. اروپا از نظر تولید شراب در جهان مشهور است.

در شمال اروپا «توندار» سرزمین‌های سرد و یخبندانی است که در آنجا درختها رشد نمی‌کنند. اینجا چراگاه و مسکن گله‌های گوزن است.

بخش عمده‌ای از شمال اروپا پوشیده از جنگل است. مقدار زیادی از الوار موردنیاز جهان از این جنگلها بدست می‌آید. الوار از جنگلهای انبوه اسکاندیناوی بوسیله جریان آب رودخانه به کارخانه‌های چوب‌بری حمل می‌شود.

محیط زیست، زندگی جانوری

زمانی اروپا کاملاً پوشیده از جنگل بود. امروزه بسیاری از جنگلها برای ساختن شهرها، راهها و کشتزارها، نابود شده‌اند. برخی از حیوانات مانند روباه قرمز و «راسو» به زندگی محیط جدید عادت کرده‌اند. اما دیگر جانوران از جمله گاو کوهان‌دار اروپایی و اسب وحشی در روستاها یافت نمی‌شوند.

در حالیکه برخی از حیوانات کمیاب شده‌اند یا نسل بسیاری از حیوانات رو به نابودی می‌رود، سمور دریائی در سراسر قاره یافت می‌شد، کمیاب شده است. گربه وحشی اسپانیائی و خز اسپانیائی که زمانی فراوان بود. امروزه فقط تعداد کمی از آن در جنوب اسپانیا دیده می‌شود.

حیوانات مهم اروپا عبارتند از: گوزنهای شمالی، شوکا، گاو وحشی، خرس، گربه وحشی، سیاه‌گوش، خرگوش، گرگ، بز کوهی، قوچ وحشی، انواع حیوانات پوستی، روباه قطبی.

انواع پرندگان مانند: غاز، اردک وحشی، قرقاول، کبک، کلاغ، حواصیل، کرکس، عقاب، شاهین، جغد، پرستوی دریائی در نقاط مختلف اروپا زندگی می‌کنند.

حیوانات دریائی: در آبهای اروپا در نواحی قطبی انواع فک، خوک دریائی، فیل دریائی و انواع نهنگ‌ها به چشم می‌خورد.

آفریقا

اطلاعات عمومی، اوضاع طبیعی:

آفریقا قاره بزرگیست با علفزارها، جنگلها و بیابانهای وسیع مساحت آن ۳۰/۲۵۱/۰۰۰ کیلومتر مربع است و بیش از یک پنجم خشکی‌های جهان را در بر میگیرد طول آفریقا از شمال به جنوب بیش‌از ۸۰۰۰ کیلومتر و عرض آن از خاور به باختر بیش از ۷۴۰۰ کیلومتر می‌باشد. قاره آفریقا بزرگترین فلات جهان را در برمی‌گیرد. بزرگترین دریاچه آن «ویکتوریا» به مساحت ۸/۱۰۰ کیلومترمربع و ارتفاع آن از سطح دریا ۵۷۰ متر است. بلندترین قله آن «کلیمانجارو» در تانزانیا ۵/۸۰۲ متر ارتفاع دارد کوه کنیا در بخش خاوری فلات آفریقا قرار دارد، و گودترین نقطهٔ آن «قنطره» در مصر ۱۳۰/۸ متر از سطح دریا پائین‌تر است. دریاچه‌های تانگانیکا، دریاچه مالاوی و تعدادی دریاچهٔ طویل و کم‌عرض در دره عمیق خاوری آن قرار گرفته‌اند.

خط استوا تقریباً از مرکز آفریقا می‌گذرد. در این منطقه هوا بسیار گرم و مرطوب است و جنگلهای انبوه استوائی دارد در شمال و جنوب منطقه استوائی دشتهای علفزار «ساوان» قرار گرفته است. بعد از ساوان‌ها، بیابانهای خشک و سوزان قرار دارند. در شمال، صحرای بزرگ آفریقا و در جنوب صحرای «کالاهاری» و در سرزمینهای سواحل دریال مدیترانه در شمال آفریقا تابستانها طولانی و گرم و زمستانها هوای ملایم دارد. همچنین آب و هوای مشابه آن در سواحل جنوبی در دماغه امید نیک دیده می‌شود. در جنوب خاوری این قاره جزیره «مادگاسکار» یا چهارمین جزیره جهان از نظر وسعت قرار دارد، کوههای اطلس سواحل دریای مدیترانه را از صحرای بزرگ آفریقا جدا می‌سازند.

جنگلهای کنگو جنگلهای انبوه گرمسیری منطقه وسیعی از مرکز آفریقا را فرا گرفته است در این جنگلها حیوانات وحشی زیادی زندگی می‌کنند.

صحرا بیش از یک سوم خاک آفریقا را فرا گرفته است. صحرای بزرگ آفریقا در شمال این قاره بزرگترین کویر جهان است و مساحت آن تقریباً برابر ایالات متحده آمریکا می‌باشد. این صحرا از سواحل اقیانوس اطلس در باختر، تا رودنیل در خاور سراسر شمال قاره ادامه می‌یابد. هوای آن گرم، خشک، پر گرد و غبار می‌باشد و خاک آن برای کشاورزی مناسب نیست. در جنوب آفریقا صحرای «کالاهاری» بخش عمده‌ای از خاک «نامی بیا» و «بتسوانا» را در برگرفته است.

رودخانه‌ها و آبراههای آفریقا

بسیاری از رودخانه‌های آفریقا دارای آبشارهای بزرگ می‌باشند. و بهمین علت سفر کردن با قایق در این رودخانه‌ها مشکل است. رشته‌کوههای سواحل خاوری آفریقا. موجب کوتاه شدن طول رودخانه‌ها در آن منطقه شده‌اند. به استثنای رود «زامبز» (با

طول ۲۵۷۶ کیلومتر) و رود «لیمپوپو» (با طول ۱۲۸۸ کیلومتر) که به اقیانوس هند می‌ریزند. بقیه رودخانه‌های این منطقه کوتاه‌اند. بزرگترین رودخانه آفریقا رود نیل است که با ۷۴۱۷ کیلومتر طویل‌ترین رودخانه دنیا نیز می‌باشد. رودخانه‌های مهم دیگر آفریقا رود «زئیر» (کنگو)، رود «نیجر» و رود «اورانژ» می‌باشد که به اقیانوس اطلس می‌ریزند.

آبراه «سوئز» در خاک مصر که دریای سرخ را به دریای مدیترانه متصل می‌نماید از اهمیت ویژه‌ای در تجارت و حمل و نقل برخوردار است سد آسوان (مصر) دریاچه وسیعی را در پشت خود ایجاد کرده و موجبات توسعه کشاورزی را در مصر فراهم نموده است. امروزه دیگر کشاورزان مصری برای آبیاری زمینهای خود منتظر طغیان رود نیل نمی‌مانند.

مردم‌شناسی، جمعیت، زبان، نژاد و مذهب

زمانی آفریقا را به علت اینکه آگاهی کمی از آن داشتند قاره تاریک می‌نامیدند. فقط در قرن نوزدهم بود که درون قاره آفریقا کشف شد. پیش از آن مردم برای تجارت و بردن برده‌ها به آمریکا فقط به سواحل آفریقا رفت و آمد می‌کردند. این موضوع و همچنین مشکل مسافرت در داخل آن موجب شد که مردمان مختلف آفریقا، تا قرن حاضر بصورت جدا از بقیه جهان باقی بمانند. دو نژاد اصلی در آفریقا وجود دارد. حامی‌ها و سامی‌ها در شمال و سیاه‌پوستان «نگروها» در مرکز و جنوب.

حامی‌ها و سامی‌ها به این علت نامیده می‌شوند که خود را از اعقاب حام و سام (فرزندان نوح) می‌شناسند. هزاران سال است که آنها با اروپائیها یعنی همسایه‌های شمالی خود در ساحل مقابل دریای مدیترانه، مخلوط شده و به تجارت پرداخته‌اند.

آفریقا در سال ۲۰۰۰ میلادی در حدود ۸۰۵ میلیون نفر جمعیت داشته است. پرجمعیت‌ترین شهر آن قاهره پایتخت مصر در سال ۲۰۰۰ با حومه ۱۰/۵ میلیون نفر جمعیت داشته است. سیاه‌پوستان در مرکز و باختر و خاور آفریقا سکونت دارند و سفیدپوستان بیشتر در شمال و جنوب آن بسر می‌برند. سیاه‌پوستان به زبانهای بسیار متفاوت، تکلم می‌نمایند و دین آنها اسلام و مسیحیت و ادیان اولیه است. سفیدپوستان شمال آفریقا از اعراب می‌باشند که مسلمان‌اند و سفیدپوستان جنوب آفریقا از اعقاب مهاجرین اروپایی و بیشتر مسیحی هستند. زبان سفیدپوستان شمال آفریقا عربی است و در سال بطور متوسط ۲/۵٪ به جمعیت آفریقا افزوده می‌شود.

از قرن نوزدهم میلادی تا سال ۱۹۵۰ حکومت کشورهای آفریقائی در دست اروپائیها بود و فقط چهار کشور استقلال داشتند. امروزه تقریباً تمام کشورهای آفریقا مستقل می‌باشند و این کشورها برای پیشرفت با یکدیگر همکاری فراوانی دارند.

اوضاع اقتصادی آفریقا

بخش بزرگی از آفریقا برای کشاورزی به مقیاس وسیع، مساعد نیست. لیکن امروزه روشهای کشاورزی مدرن به کمک استفاده بیشتر از زمینها برای کشاورزی آمده است. محصولات مهم کشاورزی شامل: پنبه، کنف، قهوه، کاکائو، نخل (برای روغن نخل و هسته جهت تولید وسائل آرایشی و صابون) و بادام زمینی می‌باشد. انگور در الجزائر و مراکش (مغرب) و آفریقای جنوبی پرورش داده می‌شود. در مناطق گرمسیری، موز و کائوچو به عمل می‌آید. ذرت در بسیاری از نواحی کشت می‌شود، اما کشت ارزن، برنج و گندم نیز پراهمیت می‌باشد. نخل خرما در صحرا در نقاطی که آب وجود دارد، پرورش داده می‌شود. گیاهان و درختان مدیترانه‌ای مانند زیتون، انجیر، لیمو و سایر مرکبات در جنوب باختری و همچنین در شمال آفریقا پرورش داده می‌شوند و دامپروری و صید ماهی یکی از منابع مهم ثروت آن بشمار می‌رود.

با اینکه منابع زیادی از نفت و گاز در صحرا و نیجریه وجود دارد، آفریقا از لحاظ منابع نفت و گاز و زغال سنگ غنی نیست لیکن معادن با ارزشی مانند طلا، مس، منگنز، فسفات، الماس و آهن دارد.

آفریقای جنوبی مهمترین مرکز صنعتی است. اما در کشورهای دیگر صنایع بتدریج رشد و پیشرفت می‌نمایند.

محیط زیست، زندگی جانوری

زمانی آفریقا مسکن حیوانات بیشماری بود. اما همانطوری که بتدریج از زمینها برای کشاورزی استفاده نمودند. بسیار از حیوانات از مسکن اصلی خود اخراج شدند. خوشبختانه عده‌ای از دولتهای آفریقائی به مسئله محیط زیست توجه نموده و قدمهای بزرگی برای حفاظت در پارکهای جنگلی برای حمایت از حیوانات برداشته‌اند. آفریقا مسکن بزرگترین حیوانات جهان است. فیل آفریقائی با سه متر قد و شش تن وزن از همتای هندی خود بزرگتر است. وزن عاج آن بیش از صد کیلوگرم است. یکی دیگر از حیوانات بزرگ این قاره، کرگدن است که آنهم نسبتی با همجنسان هندی خود دارد، حال آنکه نوع هندی آن فقط یک شاخ دارد.

تعداد زیادی از خانواده گربه‌ها در آفریقا زندگی می‌کنند، از جمله پادشاه حیوانات «شیر» در علفزارهای باز، جائیکه گورخر، زرافه، بز کوهی و سایر حیوانات در علفزارهای ساوان زندگی می‌کنند بسر می‌برد. دیگر گربه بزرگ آفریقائی پلنگ، چیتا (یوز پلنگ) با رنگ زرد و خالهای سیاه است که می‌تواند با سرعت ۶۰ کیلومتر در ساعت حرکت کند.

گوریل، شمپانزه و بسیاری از انواع میمونها در بالای درختان جنگلهای گرمسیری زندگی می‌کنند. همچنین اسب آبی، گاومیش، انواع بز کوهی، بز وحشی و حیوانات نشخوار کننده و از خانواده آهو، غزال، به مقدار زیاد دیده می‌شود.

جنگلهای گرمسیری، همچنین انواع پرندگان، پروانه‌ها و حشرات را در خود مسکن داده است. صحرا حیوانات اندکی دارد فقط حیوانات سرسخت (مقاوم با آب و هوای صحرا) مانند شتر، روباه، آهو، کفتار، کرکس، مارهای سمی در آن زندگی می‌کنند. کروکودیل رودخانه نیل و نهنگهای اقیانوس اطلس و بالنهای اقیانوس هند از جملهٔ حیوانات دریائی قابل توجه آفریقا می‌باشند.

آمریکا

تاریخچه و اطلاعات عمومی، اوضاع طبیعی

نام قاره آمریکا از نام مکتشف ایتالیائی، «آمریکووسپوس» گرفته شده است. زمانی فکر می‌کردند که او اولین کاشف این قاره بوده است.

همچنین آمریکا را زمانی دو قاره جداگانه یعنی «آمریکای شمالی» و «آمریکای جنوبی» می‌دانستند. باریکه آمریکای مرکزی این دو قاره را بهم متصل می‌نماید. قاره آمریکا از شمال تا جنوب اقیانوس اطلس کشیده شده است و بیش از ۱۴۵۰۰ کیلومتر طول دارد که طویل‌ترین قارهٔ شمالی جنوبی در دنیا می‌باشد.

در شمال باختری این قاره سرزمین آلاسکا (چهل و نهمین ایالت متحده آمریکا) قرار گرفته است. کوههای «راکی» روشوز از این سرزمین تا مکزیک ادامه می‌یابد. در خاور کوههای «راکی» دشت بسیار بزرگی قرار دارد. این دشت بوسیله رود «می‌سی‌سی‌پی» آبیاری می‌گردد و تا کوههای «آپالاش» در خاور ادامه دارد.

بین آمریکای شمالی و جنوبی، ناحیه ناهموار کوهستانی آمریکای مرکزی قرار گرفته است این ناحیه همچنین جزایر دریای «کارائیب» را در بر می‌گیرد. فقط یک سرزمین بسیار باریک آمریکای شمالی و جنوبی را بهم پیوند می‌دهد که نام آن «پاناما» می‌باشد و از عرض آن آبراهه‌ای به نام «کانال پاناما» ساخته‌اند که اقیانوس اطلس را به اقیانوس آرام (کبیر) مربوط می‌سازد.

آمریکای جنوبی هم تقریباً به وسعت آمریکای شمالی می‌باشد. رشته‌کوههای بزرگ «آند» در کرانه ساحل غربی آن از شمال به جنوب امتداد می‌یابد. در ناحیه باختری این رشته کوهها دشت بزرگ مرکزی قرار گرفته است. بخش بزرگی از این دشت را جنگلهای گرمسیری پوشانده‌اند که رودخانه‌های بزرگ از میان آن می‌گذرد.

آمریکای شمالی و مرکزی روی هم ۲۴/۳۸۷/۲۵۹ کیلومتر مربع و آمریکای جنوبی ۱۷/۷۸۵/۶۱۲ کیلومترمربع مساحت دارد که مجموعاً مساحت قاره آمریکا ۴۲/۱۷۲/۸۷۱ کیلومتر مربع می‌شود که بعد از آسیا بزرگترین قاره است. طول سواحل آمریکای شمالی و مرکزی ۷۵/۵۰۰ کیلومتر و آمریکای جنوبی ۲۸/۷۰۰ کیلومتر و مجموعاً در تمام آمریکا ۱۰۴/۲۰۰ کیلومتر ساحل وجود دارد. ارتفاع متوسط آمریکای شمالی و مرکزی ۶۰۰ متر از سطح دریا و

آمریکای جنوبی ۵۴۰ متر است. طویل‌ترین رود در آمریکای شمالی و مرکزی رود «می‌سی‌سی‌پی» بطول ۶/۷۲۰ کیلومتر و در آمریکای جنوبی «آمازون» بطول ۶/۲۸۰ کیلومتر می‌باشد. بزرگترین دریاچه آمریکای شمالی و مرکزی «سوپریور» به مساحت ۸۲/۷۰۰ کیلومتر مربع در آمریکای جنوبی «تی‌تی‌کا» به مساحت ۶/۹۰۰ کیلومتر مربع و بلندترین نقطه آمریکای شمالی و مرکزی قله «مک‌کینلی» در آلاسکا به ارتفاع ۶/۰۹۶ متر و در آمریکای جنوبی قله «آکونکاگوا» در آرژانتین به ارتفاع ۶/۸۵۰ متر می‌باشد. گودترین منطقه آمریکای شمالی و مرکزی «دره مرگ» در کالیفرنیا ۸۴/۶ متر پایین‌تر از سطح دریاست و در آمریکای جنوبی زمین‌های «سالیناس» می‌باشد که ۳۹/۳ متر از سطح دریا پایین‌تر است.

دریاچه‌های بزرگی در مرز بین کانادا و ایالات متحده قرار دارند. این دریاچه عبارتند از: «سوپریور»، «میشیگان»، «هورن»، «اریه»، اونتاریو» با یک کشتی می‌توان از اقیانوس اطلس با گذشتن از رودخانه «سنت‌لاورنس» و عبور از دریاچه‌ها، به قلب آمریکای شمالی رسید. آبشار باشکوه «نیاگارا» بر روی رودخانه «نیاگارا» بین دریاچه «اریه» و «اونتاریو» قرار دارد.

رشته‌کوههای بزرگ «آند» از شمال به جنوب به موازات کرانه غربی آمریکای جنوبی امتداد می‌یابد. این رشته ناگسسته بیش از ۸/۰۰۰ کیلومتر طول دارد. که طویلترین رشته کوههای جهان بشمار می‌آید تعداد زیادی آتشفشان در آن قرار گرفته و ناحیه‌ای بسیار حاصلخیز است.

سرخ‌پوستان آمریکایی جنوبی در دشتهای مرتفع مابین قله‌های پربرف، به کشاورزی مشغولند، سایر سرخ‌پوستان در دامنه خاوری کوههای «آند» جائیکه رودخانه‌ها گل و لای کوهها را با خود بهمراه می‌آورند، زندگی می‌نمایند. میلیون‌ها سال است که این گل و لای، دشتهای وسیعی را بوجود آورده‌اند. بزرگترین این دشتها بوسیله رودخانهٔ آمازون و شاخه‌های آن شکل داده شده است.

کوههای «راکی» برخی از باشکوهترین مناظر را در آمریکای شمالی بوجود آورده‌اند.

«گراندکانیون» دره طولانی و تنگی است که رود «کلرادو» از میان آن می‌گذرد که در برخی نقاط عرض آن به ۲۴ کیلومتر و عمق آن به یک کیلومتر می‌رسد. این رودخانه در حدود ۴۵۰ کیلومتر طول دارد.

در سواحل اقیانوس آرام (کبیر) منطقه جنگلی بزرگی از درختهای چوب سرخ وجود دارد. عمر این درختها گاهی به هزاران سال می‌رسد.

رشته‌کوههای «آپالاش» با طول ۲/۴۰۰ کیلومتر در خاور آمریکای شمالی قرار گرفته است.

جزایر دریای «کارائیب» با آب و هوای گرم و پلاژهای زیبا، استراحتگاه بسیار مناسبی برای جهانگردان سراسر جهان می‌باشد.

دشت وسیع و سرسبز «پامپاس» در آرژانتین قرار دارد. گله‌داری و دامپروری در این ناحیه رواج دارد.

مردم‌شناسی، جمعیت، زبان، نژاد و مذهب

وقتی «کریستف‌کلمب» در سال ۱۴۹۲ میلادی به جزایر هند باختری رسید، فکر می‌کرد که کره زمین را دور زده و به هندوستان (که جزایر ادویه یا «هند شرقی» نامیده می‌شود) رسیده است و بهمین علت او مردم آنجا را به زبان لاتین «ایندین» یعنی هندی نامید. که این نام هنوز هم بکار می‌رود، لیکن ما در زبان فارسی آنها را «سرخ‌پوست» می‌نامیم. سرخ‌پوستها در سراسر قاره زندگی می‌کردند. آنها اعقاب مردمی بودند که هزاران سال پیش از راه تنگه «برینگ» (بین آسیا و آمریکا) به آمریکا مهاجرت نموده بودند. بسیاری از قبیله‌های سرخ‌پوستان از آن زمان تا امروز نابود شده‌اند. با وجود این، اکثر سرخ‌پوستان غیر متمدن اولیه در جنگلهای آمریکای جنوبی زندگی می‌کنند.

شمالی‌ترین سرزمین‌های آمریکای شمالی موطن «اسکیموهای» پر قدرت و سخت کوش است. آنها هم از نسل آسیائیها می‌باشند. بسیاری از سیاه‌پوستها در ناحیه جنوبی آمریکای شمالی و در جزایر دریای کارائیب زندگی می‌نمایند. آنها از نسل بردگان سیاه‌پوستی می‌باشند که از آفریقا به آمریکا وارد شده‌اند.

جمعیت آمریکای شمالی و مرکزی روی هم رفته در سال ۲۰۰۰ میلادی و ۴۸۰۵۴۵۰۰۰ نفر و آمریکای جنوبی ۳۴۶۵۰۴۰۰۰ نفر بوده که مجموع جمعیت قاره آمریکا ۸۲۷ میلیون نفر می‌شود. پرجمعیت‌ترین شهر در آمریکای شمالی و مرکزی بندر نیویورک است که در سال ۲۰۰۰ میلادی با حومه ۱۶/۶ میلیون نفر و بدون حومه ۸ میلیون نفر جمعیت داشته و در آمریکای جنوبی شهر «بوئنوس‌آیرس» پایتخت آرژانتین در سال ۲۰۰۰ میلادی، با حومه ۱۲/۶ میلیون نفر و بدون حومه ۳ میلیون نفر جمعیت داشته است. این شهر باتوجه به حومه پرجمعیت‌ترین شهر آمریکای جنوبی است، زیرا شهر «سان‌پائولو» در برزیل با حومه در سال ۲۰۰۰ میلادی، ۱۷/۷ میلیون نفر و بدون حومه ۵/۲ میلیون نفر جمعیت داشته است. نژاد مردم آمریکا شامل افراد بومی و مهاجرین است در آمریکای شمالی مهاجرین اروپائی که بیشتر مهاجرین انگلستان، ایرلند، فرانسه و آلمان می‌باشند و مهاجرین سیاه‌پوست آفریقا و تعدادی مهاجر زردپوست سکونت دارند و مردم آلاسکا نیز از اقوام اسکیمو هستند. مردم آمریکای مرکزی که بیشتر مهاجرین اسپانیا و مردم آمریکای جنوبی نیز مهاجرین اسپانیا و پرتغال می‌باشند و سیاه‌پوستان نیز در آمریکای جنوبی سکونت دارند. باضافه در اثر امتزاج نژادها تعدادی کثیری از مردم آمریکای جنوبی دورگه هستند. ساکنین اصلی قاره آمریکا یعنی سرخ‌پوستان، جمعیت کمی دارند و در نقاط مختلف این قاره بخصوص در اطراف رود آمازون سکونت دارند. مردم آمریکای شمالی بجز مکزیک اکثرا مذهب پروتستان دارند و بقیه مردم قاره آمریکا پیرو مذهب کاتولیک می‌باشند، پیروان سایر ادیان نظیر اسلام و یهود نیز در آمریکا سکونت دارند.

مردم کانادا بزبانهای انگلیسی و فرانسه و مردم ایالات متحده بزبان انگلیسی تکلم می‌نمایند و بقیه مردم قاره آمریکا بجز برزیل که زبان آن پرتغالی است بزبان اسپانیولی صحبت می‌نمایند. رشد جمعیت در شمال آمریکا بطور متوسط در سال ۱٪ تا ۱/۵٪ و در مرکز و جنوب سالیانه به ۲/۵٪ می‌رسد.

اوضاع اقتصادی

کشاورزی، دامپروری، صنایع، معادن

با اینکه نواحی وسیع کوهستانی آمریکای شمالی واقعا برای کشاورزی مناسب نمی‌باشند، جنگلهای وسیع در آن روئیده و الوار و چوب با ارزشی را فراهم می‌آورد.

گرفتن ماهی آزاد و کنسرو آن، صنایع بزرگی را در کناره رودخانه‌ها، و دریاچه‌ها سرزمینهای کوهستانی شمال خاوری، بوجود آورده است.

چمنزارهای باز و گسترده کانادا و دشت بزرگ ایالات متحده، انبار نان (غله) جهان نامیده می‌شود. زیرا در آنجا به مقدار بسیار زیاد گندم تولید می‌شود. همچنین کانادا دارای مزارع گسترده همراه با تاسیسات بزرگ دامپروری می‌باشد. برزیل به قهوه، آرژانتین به گاوداری، جامائیکا به شکر و ایالات جنوبی آمریکا به توتون و پنبه، شهرت دارند. معادن نفت، زغال سنگ و آهن در سرتاسر قارهٔ آمریکا یافت می‌شود. همچنین طلا، نقره، مس، نیکل و بسیاری دیگر از فلزات از معادن استخراج می‌شود. ایالات متحده آمریکا بزرگترین تولید کننده روی و مس در جهان می‌باشد. بیشتر معادن، نقره در مکزیک و بیشتر معادن نیکل در کانادا وجود دارد. جامائیکا بزرگترین تولید کننده «بوکیست» (که برای تولید آلومینیوم بکار می‌رود) می‌باشد.

دامپروری در نقاط مختلف آمریکا از جمله کانادا، ایالات متحده، برزیل و آرژانتین از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. پرورش گله‌های عظیم گاو، گوسفند، بز و خوک و تربیت اسب در این کشورها و انواع شتر بی‌کوهان، لاما، آلپاکا در سرزمینهای مرتفع کوههای آند و پرورش طیور در اغلب نقاط این قاره مورد توجه است.

کشت ذرت، پنبه در سرزمینهای جنوبی ایالات متحده، برزیل و آرژانتین و کشت قهوه، موز، کاکائو، نیشکر، انواع مرکبات و آناناس در جزایر دریای کارائیب و کشورهای آمریکای مرکزی و جنوبی و بالاخره کشت کائوچو، چغندر قند، کتان و بهره‌برداری از جنگل در نقاط جنگلی سراسر این قاره قابل توجه است.

تولیدات صنعتی ایالات متحده آمریکا بیشتر در شهرهائی مانند دیترویت، نیویورک، میشیگان و شیکاگو و مناطق اطراف دریاچه‌های پنجگانه آمریکا قرار دارند. ذوب فلزات، صنایع سنگین، تهیه فولاد، ماشین‌های کشاورزی، راهسازی انواع دیگر

ماشین‌آلات، تولید اسلحه و سلاحهای سنگین، اتومبیل سازی، کشتی‌سازی، ساخت هواپیمای مسافربر و جنگی و بالاخره صنایع شیمیائی، صنایع عظیم نفت، صنایع غذایی و سیمان شایان توجه است.

در کانادا، صنایع سنگین، تهیه کاغذ و خمیر آن، صنایع چوب، ذوب فلزات و در مکزیک صنعت نفت، انواع معادن و ذوب فلزات و معادن مهم مس در شیلی قابل ذکر است.

در آمریکای جنوبی با وجود توسعه نسبی، صنایع پیشرفت چندانی نکرده است.

محیط زیست و زندگی جانوری قاره آمریکا

جانوران گوناگونی از گوزن و خرس قطبی در مناطق سرد گرفته، تا سوسمار و طوطی ویژه نواحی گرمسیری در آمریکای شمالی زندگی می‌کنند. در نواحی جنگلی آن، خرس، گوزن، جوجه‌تیغی، سگ آبی زندگی می‌کند و گوزن (موس) در جنگلهای سرد شمالی آمریکای شمالی بسر می‌برند. این حیوان تابستانها را در علفزارهای کنار دریاچه‌ها سپری می‌نماید.

حیوانات گوناگونی در علفزارها زندگی می‌نمایند در زیر چمنزارها، سوراخهای زیادی که برای کشاورزان تولید ناراحتی و اشکال می‌کند وجود دارد. مسئولیت این سوراخ کردنها با یک موجود شبیه سنجاب است که گاهی آنرا «سگ چمنزار» می‌نامند و این بخاطر صدای آن است که شبیه به عوعو سگ می‌باشد. مهمترین دشمنان این جانور عبارتند از: موش خرما، راسو، پاسیاه، گاومیش (بوفالو) می‌باشد زمانی گله‌های بزرگ و زیادی از گاوهای وحشی در دشتها زندگی می‌کردند. اما مهاجرین تعداد زیادی از آنها را شکار کردند و امروزه برای جلوگیری از نابودی نسل از آنها محافظت می‌شود دیگر موجود چمنزارها و بیابانها، مار «زنگوله‌دار» می‌باشد که موقع احساس خطر، صدائی شبیه صدای زنگوله تولید می‌کند.

در آمریکای جنوبی، مارهای بزرگ بوآ، پروانه‌های غول‌پیکر و قورباغه‌های سمی زندگی می‌کنند. اما عجیب‌ترین حیوانات آن «آرمادیلو» گورکنی غول پیکر می‌باشد پشت این جانور با لاکی استخوانی و سخت پوشیده شده است که شبیه زره جنگجویان می‌باشد غذایش از حشرات است و پنجه‌های قوی خود را برای خراب کردن لانه مورچه‌ها، بکار می‌برد و سپس زبان بلند و چسبدار خود را جلو برده و مورچه را شکار می‌کند درست مانند «مورچه خوار» غول پیکر که به همین روش زندگی می‌کند.

یکی دیگر از حیوانات عجیب، خرس تنبل است که واقعاً به کندی راه می‌رود. خرس تنبل مدت زیادی از وقت خود را به آویزان شدن از درختهای جنگل می‌گذراند. جنگلهای پرباران آمازون، مسکن مارهای گوناگون نیز هست. بزرگترین مارهای آمازون مار «بوآ» می‌باشد که طول آن از نه متر تجاوز می‌کند «بوآ» یک مار سمی نیست، بلکه بدور شکار خود را می‌پیچد و با فشار زیاد آنرا با بدن نیرومند خود خرد می‌کند و می‌بلعد. مار «آناکوندا» (که از خانواده «بوآ» می‌باشد) نیز در جنگل زندگی می‌کند. یکی دیگر از ساکنین جنگل، خوک خرطوم دراز «تاپیر» یک موجود عجیب به اندازه «اسب کوتاه» می‌باشد که خرطوم آن قدری کوتاهتر ولیکن پوستی پرمو دارد. در این جنگل پرندگان رنگارنگ و گوناگونی زندگی می‌کنند از جمله طوطی، طوقان (مرغ منقاردار) و مرغ مگس‌خوار که از میوه‌ها و شهد گلها تغذیه می‌نمایند. و در رودخانه‌ها ماهی‌های گوناگون از جمله ماهی «پیرارا» یک ماهی درنده است در رودخانه‌های جنگلهای آمازون زندگی می‌کند. دندانهای آن بقدری تیز است که مانند یک چاقو در بدن شکار فرو می‌رود.

اقیانوسیه

اطلاعات عمومی و مردم‌شناسی

اقیانوسیه نام مجموعه‌ای از جزایر است که در جنوب و مرکز اقیانوس آرام (کبیر) قرار دارند. مهمترین این جزایر، استرالیا می‌باشد که بزرگترین جزیره دنیا و در حقیقت قاره کوچکی است. بخش عمده استرالیا را دشتها و قسمت کوچکی از آنرا کوههای کم ارتفاع تشکیل می‌دهد و بخش مرکزی آن کویری می‌باشد.

استرالیا تا قرن هفدهم برای اروپائیان ناشناخته بود. در آن زمان فکر می‌کردند که فقط خشکی در آنجا وجود دارد لیکن از آن بدرستی آگاهی نداشته مردم آنزمان این قاره اسرارآمیز را «سرزمین ناشناخته» جنوب می‌نامیدند دریانوردان هلندی اولین کسانی بودند که این سرزمین را کشف کردند، لیکن پس از صد سال «کاپیتان جیمز کوک» بخش ساحل شرقی این قاره به درستی نقشه‌برداری کرد.

نیوزیلند دومین کشور بزرگ اقیانوسیه می‌باشد. علاوه بر جزایر شمال و جنوبی، این کشور جزیره «استوارت» جزیره «کاتهام» و تعداد زیادی جزایر کوچک را نیز در برمی‌گیرد.

این سرزمین با استرالیا تفاوت زیادی دارد کوههای زیادی دارد با یخچالها، آتشفشانها و چشمه‌های آب گرم فراوان. بارندگی آن زیاد و آب و هوای آن بطور کلی معتدل است. زمانی قسمت اعظم از سطح این کشور جنگل بوده، لیکن حالا بخش عمده‌ای از جنگل‌ها از بین رفته است. نابودی بسیاری از جنگلها را افراد بومی «ماوریس» موجب شده‌اند آنها مردمی با پوست تیره می‌باشند که قبل از آمدن سفیدپوستان به «نیوزیلند» در آنجا زندگی می‌کردند و عادات به سوزاندن جنگل‌ها داشتند.

مساحت اقیانوسیه روی هم ۸/۵۳۰/۳۶۳ کیلومتر مربع است و قسمت اعظم آن در نیمکره جنوبی واقع شده و تشکیل گروههای جزیره‌ای نظیر «ملانزی» «پولینزی» و «میکرونزی» را می‌دهد. طول سواحل اقیانوسیه در حدود ۲۰ هزار کیلومتر و ارتفاع متوسط آن ۳۴۰ متر و بلندترین نقطه آن قله «ویلهلم» در «گینه نو» به ارتفاع ۴/۶۲۰ متر و گودترین منطقه آن، دریاچه «آیر» در استرالیا است که ۱۱/۷ متر از سطح دریای آزاد پایین‌تر است طویل‌ترین رودخانه آن رود «مورای» در استرالیا بطول ۲/۵۸۸ کیلومتر و بزرگترین دریاچه آن «آیر» بمساحت ۱۰ هزار کیلومتر مربع است.

جمعیت اقیانوسیه در سال ۲۰۰۰ میلادی ۳۱/۲۲۰۰۰ میلیون نفر بوده و پرجمعیت‌ترین شهر آن بندر «سیدنی» در استرالیا با حومه ۳/۷ میلیون نفر و بدون حومه ۱/۵۶ میلیون نفر جمعیت داشته است. نژاد مردم آن سفیدپوست مهاجر اروپا، سیاهان «پولینزی» و «پاپوآ» و سایر مردم بومی است. دین مردم آن مسیحی و بیشتر بومیان مذهب اولیه دارند. زبان مردم آن انگلیسی و زبانهای بومی و رشد جمعیت این قاره سالیانه بطور متوسط از ۱٪ تا ۲/۵٪ می‌رسد.

جزایر خاکی و مرجانی

جزایر کوچکی در سراسر اقیانوس آرام (کبیر) پراکنده شده‌اند. برخی از این جزایر بوسیله آتشفشانها بوجود آمده‌اند. تعداد زیادی کوههای آتشفشانی گرداگرد اقیانوس قرار دارند. که به آنها «حلقه آتش» می‌گویند. بسیاری از جزایر که به این شکل بوجود آمده‌اند، کوهستانی می‌باشند.

سایر جزایر مسطح می‌باشند که از مرجان، باقیمانده اسکلت این موجود دریائی، بوجود آمده‌اند. این جزایر را «جزایر مرجانی» می‌نامند. که فقط در آبهای گرم دریاهای جنوبی دیده می‌شوند. در ساحل شمال باختری استرالیا، بزرگترین توده مرجانی در جهان می‌باشد.

«گینه نو» جزیره‌ای کوهستانی است که در شمال استرالیا قرار دارد. بخش عمده‌ای از آن جنگلهای گرمسیری پوشیده شده است. آب و هوای آن بسیار گرم و پرباران است.

«درخت اوکالیپتوس» در بخش‌های مختلف استرالیا می‌روید. این درخت بنام «درخت صمغ» نیز نامیده می‌شود.

کویر بخش بزرگی از استرالیا را در بر گرفته است. بین صحاری بزرگ ویکتوریا و خلیج بزرگ استرالیا کویر بزرگی بنام بام‌دشت «نولاربور» قرار گرفته که در آن گیاهی بچشم نمی‌خورد. موج بازی یکی از ورزشهای مردم استرالیا می‌باشد. سواحل ماسه‌ای عریض و هوای گرم و مطبوع استرالیا را برای ورزشهای گوناگون ایده‌آل نموده است.

آب فشانها و چشمه‌های آب گرم در میان صخره‌ها بخشی از «نیوزیلند» بطور طبیعی آب را با فشار زیاد بالا می‌زند.

زندگی جانوری

جزائر اقیانوسیه را از نظر حیات وحش بایستی سرزمین عجائب دانست. اکثر پستانداران و پرندگان ویژه این سرزمین بوده و در نقاط دیگر جهان دیده نمی‌شوند. معروفترین حیوانات این سرزمین

کانگورو زرد و خاکستری، همچنین خرسهای کوچک «کوآلا» که از شیره درخت اوکالیپتوس تغذیه می‌نمایند، مرغان عظیم‌الجثه، طوطیان زیبا، مرغ بهشتی، مرغ عشق، مرغ کیوی، انواع سوسمار، خرگوشهای استرالیا، لاک‌پشت‌های دریائی عظیم‌الجثه و خفاش‌های درشت، مارهای خطرناک، کروکودیل، سگ تاسمانی، خوک وحشی پاپوآ و حیوان عجیبی بنام پلاتیپوس که منقاری شبیه به منقار اردک و دستهائی شبیه پستانداران آبی و دمی دراز و طولانی و اندام آن از موهای زبر می‌باشد.

اوضاع اقتصادی

کشاورزی، دامپروری

بزرگترین تاسیسات دامپروری جهان بویژه پرورش گوسفند «مرینوس» و همچنین پرورش گاو و تهیه لبنیات در دو کشور استرالیا و زلاندنو وجود دارد از صادرات مهم دو کشور استرالیا و زلاندنو گوشت، پشم مرینوس، لبنیات و حیوانات زنده گوشتی می‌باشد. صید انواع ماهی، لاک‌پشت دریائی، صید صدف و شکار نهنگ و بالان یکی دیگر از منابع مهم این جزائر می‌باشد.

کشت غلات بویژه گندم، تهیه چوب و الوار، کائوچوک طبیعی، نارگیل، پنبه، قهوه، کاکائو، انواع میوه، موز، انگور و شراب، نیشکر از جمله فرآورده‌های جزایر اقیانوسیه می‌باشد.

استخراج زغال سنگ، نفت، طلا، نقره، سرب، روی، مس، نیکل و بالاخره سنگ آهن از جمله منابع مهم معدنی این قسمت از جهان می‌باشد.

صنایع اقیانوسیه

بیشتر مناطق صنعتی اقیانوسیه در دو کشور استرالیا و زلاندنو متمرکز است صنایع مهم استرالیا عبارتند از: صنایع غذایی، شیمیائی، صنایع سنگین، ذوب فلزات، پارچه‌بافی، صنایع مکانیکی، شیشه‌سازی، صنایع کشاورزی و چوب.

کشتیرانی و فعالیت در بنادر مهم استرالیا: سیدنی و ملبورن و چند بندر دیگر قابل توجه است.

صنایع مهم زلاندنو: در درجه اول صنایع غذایی و سپس خمیر کاغذ، صنایع چوب، پارچه‌بافی، صنایع شیمیائی، تاسیسات برق آبی و حرارتی قابل ذکرند. بنادر مهم آن ولینگتون و اوکلند می‌باشند.

ویژگیهای جغرافیائی استانها و شهرستانهای ایران

نام استان شهرستان/	مساحت به کیلومتر مربع	جمعیت	تراکم	نام مرکز	جمعیت مرکز	فاصله تا تهران به کیلومتر	ارتفاع از سطح دریا به متر	طول شرقی گرینویچ	عرض شمالی
استان آذربایجان شرقی	**۴۴,۷۹۰**	**۳,۳۳۴,۵۳۹**	**۷۴/۴**	**تبریز**					
آذرشهر	۱,۱۸۲	۹۸,۶۰۷	۸۳/۴	آذرشهر	۳۱,۶۵۱	۶۵۱	۱,۳۹۰	۴۵°۵۸´	۳۷°۴۵´
اسکو	۱,۴۷۰	۶۱,۵۵۱	۴۱/۹	اسکو	۱۴,۳۸۳	۶۲۷	۱,۵۲۰	۴۶°۰۷´	۳۷°۵۵´
اهر	۲,۸۴۰	۱۴۶,۶۶۳	۵۱/۶	اهر	۷۸,۰۷۶	۷۱۴	۱,۳۵۷	۴۷°۰۲´	۳۸°۲۸´
بستان آباد	۲,۸۵۰	۱۰۸,۴۰۲	۳۸	بستان آباد	۱۳,۴۷۸	۵۳۸	۱,۷۵۰	۴۶°۵۰´	۳۷°۵۰´
بناب	۸۶۴	۱۱۲,۹۸۵	۱۳۰/۷	بناب	۶۳,۲۴۰	۶۲۵	۱,۲۹۰	۴۶°۰۳´	۳۷°۲۰´
تبریز*	۱,۷۸۱	۱,۳۳۱,۵۶۶	۷۴۷/۶	تبریز	۱,۱۹۱,۰۴۳	۵۹۷	۱,۳۶۲	۴۶°۱۷´	۳۸°۰۵´
جلفا	۱,۰۴۶	۵۴,۵۸۳	۵۲/۲	جلفا	۵,۶۲۷	۷۳۲	۷۱۰	۴۵°۳۸´	۳۸°۵۶´
چهاراویماق	۲,۸۲۶	۴۴,۸۲۲	۱۵/۸	قره آغاج	۴,۵۲۱	۶۱۰	۱,۸۸۰	۴۶°۵۸´	۳۷°۱۳´
سراب	۳,۴۴۷	۱۴۸,۸۳۱	۴۳/۲	سراب	۳۶,۷۱۹	۵۸۸	۱,۷۵۱	۴۷°۳۲´	۳۷°۵۷´
شبستر	۲,۶۹۴	۱۲۲,۸۳۷	۴۵/۶	شبستر	۹,۸۸۷	۶۶۷	۱,۴۶۰	۴۵°۴۲´	۳۸°۱۱´
عجب شیر	۲,۰۴۸	۵۹,۱۱۰	۲۸/۸	عجب شیر	۲۳,۱۲۳	۶۴۸	۱,۳۰۰	۴۵°۵۳´	۳۷°۲۸´
کلیبر	۳,۴۵۴	۹۲,۲۶۰	۲۶/۷	کلیبر	۷,۹۳۹	۷۷۳	۱,۲۴۰	۴۷°۰۲´	۳۸°۵۲´
مراغه	۱,۸۱۸	۲۱۸,۰۴۵	۱۲۰	مراغه	۱۳۲,۳۱۸	۶۱۸	۱,۴۱۹	۴۶°۱۴´	۳۷°۲۳´
مرند	۲,۸۲۶	۲۲۴,۳۴۴	۷۹/۴	مرند	۱۰۷,۰۸۷	۶۶۸	۱,۳۳۴	۴۵°۴۶´	۳۸°۲۶´
ملکان	۸۴۱	۹۴,۵۶۷	۱۱۲/۴	ملکان	۲۰,۱۲۴	۶۵۱	۱,۳۰۰	۳۷°۰۸´	۴۶°۰۶´
میانه	۵,۵۹۰	۲۰۷,۷۵۸	۳۷/۱	میانه	۷۸,۱۰۴	۴۲۸	۱,۰۹۴	۴۷°۴۲´	۳۷°۲۵´
ورزقان (ارسباران)	۲,۳۹۱	۵۱,۱۹۸	۲۱/۴	ورزقان	۲,۷۹۱	۶۹۵	۱,۶۷۰	۴۶°۳۹´	۳۸°۳۰´
هریس	۲,۲۱۰	۷۶,۸۱۴	۳۴/۷	هریس	۹,۸۲۲	۷۱۳	۱,۹۰۰	۴۷°۰۷´	۳۸°۱۵´
هشترود	۲,۶۱۲	۷۹,۵۹۶	۳۰/۴	هشترود	۱۷,۷۵۷	۵۴۹	۱,۶۵۰	۴۷°۰۳´	۳۷°۲۸´
استان آذربایجان غربی	**۳۶,۵۰۹**	**۲,۴۹۶,۹۳۲**	**۶۸/۴**	**اورمیه**					
اشنویه	۱,۱۶۶	۵۱,۸۱۲	۴۴/۴	اشنویه	۲۵,۵۹۳	۸۲۱	۱,۴۷۰	۴۵°۰۵´	۳۷°۰۲´
اورمیه*	۵,۲۱۶	۷۲۵,۰۰۸	۱۳۸/۹	اورمیه	۴۴۶,۶۷۲	۸۹۴	۱,۳۳۲	۴۵°۰۴´	۳۷°۳۲´
بوکان	۲,۴۶۹	۱۷۵,۵۴۱	۷۱	بوکان	۱۲۰,۰۲۰	۶۵۶	۱,۳۵۰	۴۶°۱۲´	۳۶°۳۱´
پیرانشهر	۲,۰۱۵	۸۶,۷۲۱	۴۳	پیرانشهر	۳۳,۸۰۵	۹۲۴	۱,۴۵۵	۴۵°۰۸´	۳۶°۴۲´
تکاب	۲,۳۸۱	۸۴,۹۰۱	۳۵/۶	تکاب	۴۲,۵۶۹	۵۴۰	۱,۷۹۰	۴۷°۰۶´	۳۶°۲۴´
چالدران	۲,۰۰۰	۴۳,۰۰۰	۲۱/۵	سیه چشمه	۱۳,۰۱۲	۸۶۴	۱,۹۴۱	۴۴°۲۲´	۳۹°۰۳´
خوی	۵,۲۸۴	۳۲۳,۱۹۴	۶۱/۱	خوی	۱۴۸,۹۴۴	۷۶۱	۱,۱۳۹	۴۴°۵۸´	۳۸°۳۳´

نام استان شهرستان/	مساحت به کیلومتر مربع	جمعیت	تراکم	نام مرکز	جمعیت مرکز	فاصله تا تهران به کیلومتر	ارتفاع از سطح دریا به متر	طول شرقی گرینویچ	عرض شمالی
سردشت	۱,۳۶۱	۹۳,۱۶۸	۶۸/۴	سردشت	۳۰,۹۰۴	۸۴۰	۱,۵۰۰	۴۵°۲۸′	۳۶°۰۹′
سلماس	۲,۴۳۰	۱۵۶,۵۵۸	۶۴/۴	سلماس	۶۵,۴۱۶	۸۰۴	۱,۳۵۰	۴۴°۴۶′	۳۸°۱۱′
شاهین دژ	۲,۸۰۴	۹۰,۸۸۰	۳۲/۴	شاهین دژ	۲۹,۰۲۰	۶۱۹	۱,۳۷۰	۴۶°۳۴′	۳۶°۴۰′
ماکو	۴,۳۱۰	۱۵۹,۵۵۱	۳۷	ماکو	۳۳,۴۰۶	۸۵۳	۱,۲۳۴	۴۴°۳۱′	۳۹°۱۸′
مهاباد	۲,۶۲۹	۱۷۱,۶۲۴	۶۵/۳	مهاباد	۱۰۷,۷۹۹	۷۲۰	۱,۳۵۰	۱۵°۴۳′	۳۶°۴۶′
میاندوآب	۱,۴۲۱	۲۲۳,۵۵۸	۱۵۷/۳	میاندوآب	۹۰,۱۴۱	۶۷۷	۱,۳۱۴	۴۶°۰۶′	۳۶°۵۸′
نقده	۱,۰۲۳	۱۱۱,۴۱۶	۱۰۸/۹	نقده	۶۴,۸۰۷	۷۸۸	۱,۲۵۰	۴۵°۲۳′	۳۶°۵۷′
استان اردبیل	**۱۸,۵۷۱**	**۱,۱۹۶,۷۰۴**	**۶۴/۴**	**اردبیل**					
اردبیل*	۲,۳۱۴	۴۶۹,۲۷۵	۲۰۲/۸	اردبیل	۳۴۰,۳۸۶	۵۹۱	۱,۲۵۰	۴۸°۱۷′	۳۸°۱۵′
بیله سوار	۱,۹۴۵	۵۹,۵۸۴	۳۰/۶	بیله سوار	۱۳,۲۵۳	۷۸۹	۹۰	۴۸°۲۲′	۳۹°۲۳′
پارس آباد	۲,۱۳۸	۱۳۸,۸۸۷	۶۴/۹	پارس آباد	۶۰,۴۸۵	۸۳۹	۴۰	۴۷°۵۵′	۳۹°۳۹′
خلخال	۲,۷۲۲	۱۲۳,۹۱۰	۴۵/۵	خلخال	۵۳,۶۱۲	۵۶۸	۱,۷۸۰	۴۸°۳۱′	۳۷°۳۷′
کوثر	۱,۲۵۶	۳۶,۷۱۱	۲۹/۲	گیوی	۶,۸۰۵	۵۹۴	۱,۲۴۰	۴۸°۲۵′	۳۷°۲۱′
گرمی	۱,۷۲۴	۱۰۴,۰۶۴	۶۰/۳	گرمی	۲۸,۱۶۶	۷۳۳	۱,۰۷۰	۴۸°۰۵′	۳۹°۰۱′
مشگین شهر	۳,۶۱۵	۱۶۴,۰۰۷	۴۵/۳	مشگین شهر	۴۹,۷۸۷	۶۹۷	۱,۴۹۰	۴۷°۴۱′	۳۸°۲۳′
نمین	۱,۱۰۰	۶۳,۹۸۲	۵۸/۲	نمین	۷,۸۵۲	۵۶۶	۱,۴۵۰	۴۸°۲۹′	۳۸°۲۵′
نیر	۱,۷۵۷	۳۶,۲۸۴	۲۰/۶	نیر	۵,۰۹۱	۶۳۰	۱,۶۰۰	۴۷°۵۹′	۳۸°۰۲′
استان اصفهان	**۱۰۸,۵۱۳**	**۴,۰۱۱,۵۱۲**	**۳۷**	**اصفهان**					
آران وبیدگل	۲,۹۳۹	۷۹,۴۵۹	۲۷	آران وبیدگل	۶۱,۷۲۵	۲۷۸	۹۱۱	۵۱°۲۹′	۳۴°۰۴′
اردستان	۱۰,۷۱۳	۴۵,۱۵۰	۴/۲	اردستان	۱۳,۸۹۳	۴۱۲	۱,۲۴۱	۵۲°۲۲′	۳۳°۲۲′
اصفهان*	۱۶,۱۰۴	۱,۶۱۰,۰۱۵	۹۹/۹	اصفهان	۱,۴۱۶,۳۹۱	۴۳۵	۱,۵۹۰	۵۱°۳۹′	۳۲°۳۸′
برخواروميمه	۷,۳۷۳	۲۲۱,۰۱۷	۲۹/۹	شاهین شهر	۸۴,۸۲۷	۴۰۴	۱,۶۰۰	۳۲°۵۰′	۵۱°۳۲′
تیران وکرون	۱,۸۹۴	۶۷,۲۵۴	۳۵/۵	تیران	۱۳,۵۱۱	۴۸۳	۱,۶۴۰	۵۱°۰۶′	۳۲°۴۲′
چادگان	۱,۱۹۰	۴۰,۲۷۴	۳۳/۸	چادگان	۷,۲۰۷	۴۸۸	۲,۱۳۰	۵۰°۳۸′	۳۲°۴۶′
خمینی شهر	۱۷۶	۲۴۳,۴۸۶	۱۳۸۳/۴	خمینی شهر	۱۶۵,۸۸۸	۴۴۰	۱,۵۹۴	۵۱°۳۲′	۳۲°۴۱′
خوانسار	۷۰۰	۳۶,۶۷۶	۵۲/۳	خوانسار	۲۱,۹۶۶	۴۰۲	۲,۲۵۰	۵۰°۲۰′	۳۳°۱۳′
سمیرم	۵,۲۲۴	۶۴,۹۱۸	۱۲/۴	سمیرم	۲۴,۵۰۴	۵۹۵	۲,۵۰۰	۵۱°۳۴′	۳۱°۲۴′
سمیرم سفلی	۱,۴۲۶	۳۹,۲۵۷	۲۷/۵	دهاقان	۱۷,۱۷۰	۵۳۵	۲,۰۵۰	۵۱°۳۹′	۳۱°۵۶′
شهرضا	۲,۷۹۶	۱۲۵,۰۱۴	۴۴/۷	شهرضا	۸۹,۷۷۹	۵۱۵	۱,۸۲۵	۵۱°۵۲′	۳۲°۰۱′
فریدن	۲,۰۰۴	۹۴,۹۷۹	۴۷/۴	داران	۱۷,۰۳۳	۴۴۲	۲,۳۵۰	۵۰°۲۵′	۳۲°۵۸′
فریدون شهر	۲,۱۵۴	۴۴,۱۱۷	۲۰/۴	فریدون شهر	۱۳,۵۹۲	۴۸۰	۲,۵۳۰	۵۰°۰۷′	۳۲°۵۷′
فلاورجان	۳۱۹	۲۰۹,۷۹۷	۶۵۷/۶	فلاورجان	۳۶,۵۲۰	۴۵۴	۱,۶۴۰	۵۱°۳۱′	۳۲°۳۳′
کاشان	۷,۹۵۵	۳۳۵,۷۸۵	۴۲/۲	کاشان	۲۰۱,۳۷۲	۲۶۹	۹۴۸	۵۱°۲۷′	۳۳°۵۹′
گلپایگان	۱,۶۰۶	۷۹,۳۷۰	۴۹/۴	گلپایگان	۴۰,۶۳۴	۳۷۳	۱,۸۵۰	۵۰°۱۸′	۳۳°۲۷′
لنجان	۱,۰۹۳	۲۰۷,۲۷۰	۱۸۹/۶	زرین شهر	۵۰,۸۳۷	۴۷۷	۱,۷۰۰	۵۱°۲۳′	۳۲°۲۳′
مبارکه	۹۶۴	۱۲۱,۵۴۵	۱۲۴/۲	مبارکه	۴۶,۴۲۸	۴۹۵	۱,۶۶۵	۵۱°۳۰′	۳۲°۲۱′
نائین	۳۵,۷۵۳	۵۳,۹۷۵	۱/۵	نائین	۲۰,۸۲۶	۵۰۳	۱,۶۰۰	۵۳°۰۵′	۳۲°۵۱′
نجف آباد	۲,۷۳۸	۲۵۰,۲۰۹	۹۱/۳	نجف آباد	۱۷۸,۴۹۸	۴۶۴	۱,۶۵۰	۵۱°۲۲′	۳۲°۳۸′
نطنز	۳,۳۹۲	۴۱,۹۴۵	۱۲/۳	نطنز	۱۰,۷۸۲	۳۴۶	۱,۶۵۰	۵۱°۵۴′	۳۳°۳۱′
استان ایلام	**۱۹,۵۵۱**	**۴۸۷,۸۸۶**	**۲۵**	**ایلام**					
آبدانان	۲,۶۱۶	۴۷,۶۵۲	۱۸/۲	آبدانان	۲۱,۳۹۶	۷۸۶	۷۴۰	۴۷°۲۸′	۳۲°۵۶′
ایلام*	۱,۸۴۷	۱۶۵,۶۵۵	۸۹/۶	ایلام	۱۲۶,۳۴۶	۷۰۸	۱,۴۱۰	۴۶°۲۶′	۳۳°۳۸′
ایوان	۸۴۷	۴۵,۷۴۶	۵۴	ایوان (جوی زرایوان)	۲۳,۴۸۲	۶۵۸	۱,۱۴۰	۴۶°۱۷′	۳۳°۴۹′
دره شهر	۱,۳۰۷	۵۳,۵۰۱	۴۰/۹	دره شهر	۱۴,۶۶۸	۷۵۵	۶۴۰	۴۷°۲۳′	۳۳°۰۸′
دهلران	۶,۶۷۴	۵۲,۲۹۹	۷/۸	دهلران	۲۳,۴۹۲	۹۳۳	۲۵۰	۴۷°۱۶′	۳۲°۴۱′

نام استان شهرستان/	مساحت به کیلومتر مربع	جمعیت	تراکم	نام مرکز	جمعیت مرکز	فاصله تا تهران به کیلومتر	ارتفاع از سطح دریا به متر	طول شرقی گرینویچ	عرض شمالی
شیروان وچرداول	۲,۲۳۱	۷۶,۰۵۲	۳۴	سرابله	۶,۵۰۵	۷۰۴	۷۹۰	۴۶°۵۰´	۳۳°۳۴´
مهران	۴,۰۲۹	۴۶,۹۸۱	۱۱/۶	مهران	۱۱,۴۴۸	۸۰۵	۱۵۵	۴۶°۱۰´	۳۳°۰۷´
استان بوشهر	**۲۳,۷۶۶**	**۷۳۲,۴۴۶**	**۳۰/۸**	**بندر بوشهر**					
بوشهر*	۹۳۶	۱۸۷,۹۱۴	۲۰۰/۷	بندر بوشهر	۱۴۳,۶۴۱	۱,۲۳۰	۵	۵۰°۵۱´	۲۸°۵۹´
تنگستان	۲,۲۱۵	۵۹,۰۶۶	۲۶/۶	اهرم	۱۰,۸۸۳	۱,۲۰۴	۷۸	۵۱°۱۷´	۲۸°۵۳´
جم(ولایت)	۱,۳۴۹	۲۶,۱۸۹	۱۸/۷	جم	۲,۹۹۶	۱,۳۶۹	۶۴۵	۵۲°۱۹´	۲۸°۵۰´
دشتستان	۶,۱۵۰	۱۹۹,۱۵۰	۳۲/۴	برازجان	۸۰,۱۶۱	۱,۱۶۰	۶۰	۵۱°۱۳´	۲۹°۱۶´
دشتی	۵,۳۴۶	۶۹,۳۵۰	۱۲/۹	خورموج	۲۵,۲۰۳	۱,۲۳۱	۵۵	۵۱°۲۲´	۲۸°۴۰´
دیر	۲,۷۲۷	۴۱,۹۸۶	۱۵/۴	بندر دیر	۱۶,۰۰۸	۱,۳۵۶	۱۰	۵۱°۵۶´	۲۷°۵۰´
دیلم	۱,۹۴۶	۲۵,۰۷۶	۱۲/۸	بندر دیلم	۱۶,۴۱۱	۱,۱۶۲	۱۰	۵۰°۰۹´	۳۰°۰۳´
کنگان	۱,۲۰۶	۵۱,۳۸۴	۴۲/۶	بندر کنگان	۱۷,۹۶۳	۱,۳۶۰	۱۰	۵۲°۰۴´	۲۷°۵۰´
گناوه	۱,۸۹۱	۷۲,۳۳۱	۳۸/۲	بندر گناوه	۵۰,۲۵۲	۱,۲۲۹	۵	۵۰°۳۱´	۲۹°۳۴´
استان تهران	**۱۹,۲۳۳**	**۱۰,۸۳۰,۲۲۷**	**۵۶۳/۱**	**تهران**					
اسلام شهر	۱۹۹	۴۰۲,۱۰۲	۲۰۲۰/۶	اسلام شهر	۲۶۵,۴۵۰	۱۵	۱,۰۶۳	۵۱°۱۴´	۳۵°۳۳´
پاکدشت	۶۲۵	۱۶۰,۵۰۷	۲۵۶/۸	پاکدشت	۴۹,۲۲۰	۳۷	۱,۰۲۰	۵۱°۴۰´	۳۵°۲۸´
تهران*	۸۶۵	۶,۷۹۴,۳۴۸	۷۸۵۴/۷	تهران	۶,۷۳۰,۳۱۸	۰	۱,۱۹۱	۵۱°۲۴´	۳۵°۴۱´
دماوند	۱,۵۳۰	۹۹,۴۳۸	۶۴/۹	دماوند	۲۲,۳۳۷	۸۲	۱,۸۶۰	۵۲°۰۴´	۳۵°۴۳´
رباط کریم	۲۵۵	۳۶۶,۰۶۱	۱۴۳۵/۵	رباط کریم	۳۶,۴۸۸	۴۵	۱,۰۳۳	۵۱°۰۵´	۳۵°۲۸´
ساوجبلاغ	۱,۶۶۹	۱۲۷,۰۰۴	۷۶	هشتگرد	۳۳,۵۶۸	۷۳	۱,۲۵۰	۵۰°۴۰´	۳۵°۵۷´
شمیرانات	۱,۸۵۳	۳۰,۳۹۸	۱۶/۴	تجریش	۱۷,۳۴۹	۱۲	۱,۶۰۰	۵۱°۲۵´	۳۵°۴۸´
شهرری	۲,۴۹۷	۶۰۶,۷۸۴	۲۴۳	ری	۳۵۶,۰۷۹	۱۰	۱,۰۶۰	۵۱°۲۶´	۳۵°۳۵´
شهریار	۱,۳۵۳	۵۳۳,۶۷۸	۳۹۴/۴	شهریار	۴۰,۰۵۸	۵۵	۱,۱۶۵	۵۱°۰۳´	۳۵°۴۰´
فیروز کوه	۲,۵۶۷	۳۴,۲۰۶	۱۳/۳	فیروزکوه	۱۷,۳۱۰	۱۵۸	۱,۹۸۰	۵۲°۴۶´	۳۵°۴۵´
کرج	۳,۵۵۶	۱,۱۶۱,۱۷۲	۳۲۶/۵	کرج	۹۴۰,۹۶۸	۴۶	۱,۳۲۱	۵۱°۰۰´	۳۵°۴۸´
نظرآباد	۶۰۱	۹۷,۰۶۷	۱۶۱/۵	نظرآباد	۶۹,۳۴۲	۸۱	۱,۲۰۲	۵۰°۳۶´	۳۵ °۵۶´
ورامین	۱,۶۶۳	۴۱۷,۴۶۲	۲۵۱	ورامین	۱۰۷,۲۳۳	۴۶	۹۱۵	۵۱°۳۹´	۳۵°۲۰´
استان چهارمحال و بختیاری	**۱۴,۸۲۰**	**۷۶۹,۲۶۵**	**۵۱/۹**	**شهرکرد**					
اردل	۲,۶۴۴	۶۴,۵۱۴	۲۴/۴	اردل	۷,۱۷۷	۶۲۸	۱,۸۳۰	۵۰°۳۹´	۳۱°۵۹´
بروجن	۱,۷۱۹	۱۰۴,۴۸۵	۶۰/۷	بروجن	۴۲,۸۶۲	۵۷۵	۲,۲۲۵	۵۱°۱۸´	۳۱°۵۸´
شهرکرد*	۳,۲۰۳	۳۴۳,۵۱۴	۱۰۷/۲	شهرکرد	۱۰۰,۴۷۷	۵۳۹	۲,۰۶۶	۵۰°۵۱´	۳۲°۲۰´
فارسان	۶۱۴	۸۲,۳۰۳	۱۳۴	فارسان	۲۰,۰۹۷	۵۷۲	۲,۰۴۰	۵۰°۳۳´	۳۲°۱۶´
کوهرنگ	۳,۱۶۸	۳۰,۰۰۰	۹/۴	چلگرد	۱,۷۳۷	۶۳۲	۲,۳۵۰	۵۰°۰۷´	۳۲°۲۸´
لردگان	۳,۴۷۲	۱۴۴,۴۴۹	۴۱/۶	لردگان	۱۶,۹۴۰	۶۶۳	۱,۵۸۱	۵۰°۵۰´	۳۱°۳۱´
استان خراسان جنوبی	**۵۹,۷۲۹**	**۳۴۵,۰۱۷**	**۵/۸**	**بیرجند**					
بیرجند*	۲۵,۸۳۰	۲۷۹,۱۵۳	۱۰/۸	بیرجند	۱۲۷,۶۰۸	۱,۲۳۰	۱,۴۵۶	۵۹°۱۳´	۳۲°۵۳´
سربیشه	۸,۱۹۹	۲۵,۸۵۴	۳/۱	سربیشه	۴,۱۱۹	۱,۳۰۳	۱,۸۲۰	۵۹°۴۷´	۳۲°۳۴´
نهبندان	۲۵,۷۰۰	۴۰,۰۱۰	۱/۵	نهبندان	۹,۶۸۳	۱,۵۱۱	۱,۱۸۵	۶۰°۰۲´	۳۱°۳۲´
استان خراسان رضوی	**۱۴۵,۵۶۲**	**۴,۹۰۹,۴۲۳**	**۳۳/۷**	**مشهد**					
بردسکن	۶,۴۷۶	۶۴,۰۶۵	۹/۸	بردسکن	۱۷,۳۶۵	۷۷۱	۹۸۵	۵۷°۵۸´	۳۵°۱۵´
تایباد	۵,۰۸۴	۱۲۷,۶۷۹	۲۵/۱	تایباد	۳۹,۳۰۲	۱,۰۵۸	۸۵۵	۶۰°۴۵´	۳۴°۴۵´
تربت جام	۸,۳۶۲	۲۱۰,۳۴۹	۲۵/۱	تربت جام	۶۸,۴۸۳	۹۹۶	۹۵۰	۶۰°۳۹´	۳۵°۱۴´
تربت حیدریه	۹,۳۷۸	۲۸۷,۲۵۶	۳۰/۶	تربت حیدریه	۹۴,۶۴۷	۹۵۴	۱,۳۳۳	۵۹°۱۳´	۳۵°۱۷´
چناران	۴,۰۵۰	۱۰۷,۲۷۰	۲۶/۴	چناران	۳۲,۰۶۴	۹۲۵	۱,۱۷۰	۳۶°۳۸´	۵۹°۰۷´
خلیل آباد	۱,۶۳۰	۴۴,۴۷۵	۲۷/۳	خلیل آباد	۷,۹۳۵	۷۹۷	۹۷۵	۵۸°۱۷´	۳۵°۱۵´
خواف	۸,۷۸۷	۹۲,۱۵۸	۱۰/۴	خواف	۱۶,۷۹۸	۱,۰۵۷	۹۷۰	۶۰°۰۸´	۳۴°۳۴´
درگز	۳,۹۲۴	۷۸,۶۱۴	۲۰	درگز	۳۱,۱۶۲	۹۶۱	۳۶۰	۵۹°۰۹´	۳۷°۲۸´
رشتخوار	۴,۳۶۰	۵۲,۹۷۵	۱۲/۱	رشتخوار	۴,۶۲۳	۱,۰۰۱	۱,۱۴۰	۵۹°۳۷´	۳۴°۵۸´

نام استان/ شهرستان	مساحت به کیلومتر مربع	جمعیت	تراکم	نام مرکز	جمعیت مرکز	فاصله تا تهران به کیلومتر	ارتفاع از سطح دریا به متر	طول شرقی گرینویچ	عرض شمالی
سبزوار	۱۹,۶۵۱	۴۱۹,۵۴۳	۲۱/۳	سبزوار	۱۷۰,۷۳۸	۶۶۴	۹۴۴	۵۷°۴۱′	۳۶°۱۲′
سرخس	۵,۰۸۰	۷۳,۶۰۴	۱۴/۴	سرخس	۲۸,۵۴۷	۱,۰۷۹	۳۷۵	۶۱°۱۰′	۳۶°۳۲′
فردوس	۱۰,۰۰۴	۵۸,۲۰۳	۵/۸	فردوس	۲۱,۷۸۴	۱,۱۶۰	۱,۲۳۵	۵۸°۱۰′	۳۴°۰۱′
فریمان	۴,۲۴۹	۷۷,۵۵۵	۱۸/۲	فریمان	۲۶,۹۶۶	۹۰۷	۱,۳۹۰	۵۹°۵۱′	۳۵°۴۲′
قائنات	۱۵,۰۵۰	۱۲۶,۹۵۱	۸/۴	قائن	۲۵,۱۷۰	۱,۱۲۲	۱,۴۴۵	۵۹°۱۱′	۳۳°۴۴′
قوچان	۳,۸۱۰	۱۵۳,۴۶۳	۴۰/۳	قوچان	۸۵,۷۵۰	۸۳۶	۱,۲۱۷	۵۸°۳۰′	۳۷°۰۷′
کاشمر	۲,۷۹۰	۱۴۰,۹۲۳	۵۰/۵	کاشمر	۶۹,۱۷۷	۸۱۴	۱,۰۳۵	۵۸°۲۸′	۳۵°۱۴′
کلات	۳,۲۷۶	۳۳,۹۵۹	۱۰/۳	کلات	۶,۶۱۹	۱,۰۳۷	۷۸۰	۵۹°۴۶′	۳۶°۵۹′
گناباد	۹,۷۱۵	۱۰۳,۶۲۵	۱۰/۶	گناباد	۳۰,۱۴۹	۱,۰۸۸	۱,۱۰۵	۵۸°۴۲′	۳۴°۲۱′
مشهد مقدس*	۱۰,۴۵۰	۲,۲۴۳,۸۵۲	۲۱۴/۷	مشهد	۱,۹۸۷,۴۰۵	۸۹۲	۹۸۵	۵۹°۳۷′	۳۶°۱۶′
نیشابور	۹,۴۳۶	۴۱۲,۹۰۴	۴۳/۷	نیشابور	۱۵۸,۸۴۷	۷۷۷	۱,۱۵۰	۵۸°۴۸′	۳۶°۱۲′
استان خراسان شمالی	**۲۶,۲۲۵**	**۷۴۰,۷۴۴**	**۲۸/۲**	**بجنورد**					
اسفراین	۵,۳۴۵	۱۱۸,۳۳۴	۲۲/۱	اسفراین (میان‌آباد)	۴۱,۰۶۲	۷۷۴	۱,۲۲۰	۵۷°۳۱′	۳۷°۰۷′
بجنورد*	۶,۴۱۴	۲۷۷,۶۸۲	۴۳/۳	بجنورد	۱۳۴,۸۳۵	۷۱۸	۱,۰۲۰	۵۷°۲۰′	۳۷°۲۸′
جاجرم	۶,۵۲۸	۶۴,۹۳۵	۹/۹	جاجرم	۱۹,۷۰۹	۵۹۴	۹۲۰	۵۶°۲۳′	۳۶°۵۷′
شیروان	۲,۲۷۹	۱۴۲,۴۳۱	۶۲/۴	شیروان	۷۰,۰۲۸	۷۷۸	۱,۰۶۰	۵۷°۵۵′	۳۷°۲۴′
فاروج	۱,۶۱۵	۵۶,۳۱۳	۳۸/۸	فاروج	۱۰,۰۴۴	۸۰۶			
مانه وسملقان	۴,۰۴۴	۸۱,۰۴۹	۲۰	آشخانه	۱۲,۹۰۰	۶۷۴	۷۴۰	۵۶°۵۵′	۳۷°۳۴′
استان خوزستان	**۶۵,۸۹۶**	**۳,۷۲۴,۶۹۹**	**۵۶/۵**	**اهواز**					
آبادان	۲,۷۹۶	۲۵۲,۰۴۷	۹۰/۱	آبادان	۲۰۶,۰۷۳	۹۹۱	۳	۴۸°۱۷′	۳۰°۲۰′
امیدیه	۱,۸۹۳	۸۰,۵۳۳	۴۲/۵	امیدیه	۵۳,۸۳۴	۹۹۷	۳۰	۴۹°۴۳′	۳۰°۴۵′
اندیمشک	۳,۲۰۶	۱۵۰,۶۲۶	۴۷	اندیمشک	۱۰۶,۹۲۳	۷۰۰	۱۵۵	۴۸°۲۳′	۳۲°۲۸′
اهواز*	۱۰,۵۵۶	۱,۱۱۰,۵۳۱	۱۰۵/۲	اهواز	۸۰۴,۹۸۰	۸۵۲	۲۰	۴۸°۴۱′	۳۱°۱۹′
ایذه	۴,۱۰۹	۱۷۲,۰۲۷	۴۱/۸	ایذه	۸۱,۲۸۸	۹۱۳	۸۶۴	۴۹°۵۲′	۳۱°۵۰′
باغ ملک	۲,۰۷۱	۹۷,۲۹۶	۴۷	باغ ملک	۱۶,۰۸۱	۹۶۱	۷۱۹	۴۹°۵۳′	۳۱°۳۱′
بندرماهشهر	۱,۹۰۸	۱۹۷,۷۷۶	۱۰۳/۶	بندرماهشهر	۸۸,۳۹۴	۱,۰۰۵	۳	۴۹°۱۰′	۳۰°۳۳′
بهبهان	۳,۸۱۵	۱۶۴,۰۷۴	۴۳	بهبهان	۸۸,۲۱۳	۱,۰۸۲	۳۴۵	۵۰°۱۶′	۳۰°۳۵′
خرمشهر	۱,۸۵۳	۱۲۹,۳۴۶	۶۹/۸	خرمشهر	۱۰۵,۶۳۶	۹۷۲	۵	۴۸°۱۱′	۳۰°۲۶′
دزفول	۴,۹۵۷	۳۳۹,۷۵۰	۶۸/۵	دزفول	۲۰۲,۶۳۹	۷۱۰	۱۴۳	۴۸°۲۴′	۳۲°۲۳′
دشت آزادگان	۵,۸۴۴	۱۲۵,۸۲۵	۲۱/۵	سوسنگرد	۳۹,۲۲۵	۹۲۲	۳۰	۴۸°۱۰′	۳۱°۳۳′
رامهرمز	۴,۰۰۰	۱۵۷,۱۴۱	۳۹/۲	رامهرمز	۳۷,۲۲۱	۹۷۹	۱۹۲	۴۹°۳۷′	۳۱°۱۷′
شادگان	۲,۶۹۸	۱۲۱,۰۰۰	۴۴/۸	شادگان	۴۱,۸۳۶	۹۱۵	۱۲	۴۸°۴۰′	۳۰°۳۹′
شوش	۲,۹۲۷	۱۷۳,۲۳۲	۵۹/۱	شوش	۵۲,۰۵۷	۷۵۸	۷۱	۴۸°۱۴′	۳۲°۱۱′
شوشتر	۳,۵۳۸	۲۰۵,۷۸۷	۵۸	شوشتر	۷۷,۹۰۰	۷۷۱	۵۰	۴۸°۵۰′	۳۲°۰۳′
لالی	۱,۴۰۰	۳۲,۱۴۹	۲۳	لالی	۱۵,۱۶۸	۷۹۷	۳۷۵	۴۸°۴۳′	۳۲°۷′
مسجد سلیمان	۴,۵۴۵	۱۸۲,۶۳۹	۴۰/۲	مسجدسلیمان	۱۱۶,۸۸۳	۸۴۳	۳۶۲	۴۹°۱۷′	۳۱°۵۹′
هندیجان	۳,۷۸۰	۳۲,۹۲۰	۸/۷	هندیجان	۲۲,۹۲۵	۱,۰۷۵	۳	۴۹°۴۲′	۳۰°۱۴′
استان زنجان	**۲۱,۳۰۱**	**۹۰۳,۴۹۲**	**۴۲/۴**	**زنجان**					
ابهر	۲,۳۵۱	۱۴۸,۴۲۲	۶۳/۱	ابهر	۵۵,۲۶۶	۲۲۹	۱,۵۴۰	۴۹°۱۳′	۳۶°۰۹′
ایجرود	۱,۵۷۹	۴۰,۶۲۲	۲۵/۷	زرین آباد	۱,۷۸۶	۳۵۵	۱,۷۴۰	۴۸°۱۷′	۳۶°۲۵′
خدابنده	۴,۷۰۹	۱۶۳,۰۶۸	۳۴/۶	قیدار	۱۸,۷۰۹	۳۲۹	۲,۰۵۰	۴۸°۳۵′	۳۶°۰۷′
خرمدره	۱,۰۴۶	۵۱,۶۸۱	۴۹/۴	خرمدره	۳۹,۶۵۴	۲۳۶	۱,۵۷۰	۴۹°۱۱′	۳۶°۱۲′
زنجان*	۶,۸۴۸	۴۰۴,۶۱۱	۵۹	زنجان	۲۸۶,۲۹۵	۳۱۹	۱,۶۶۳	۴۸°۲۹′	۳۶°۴۰′
طارم	۱,۹۲۳	۴۳,۴۶۰	۲۲/۲	آب بر	۴,۳۳۸	۳۲۰	۶۲۰	۴۸°۵۸′	۳۶°۵۵′
ماه نشان	۲,۸۴۵	۵۱,۶۲۸	۱۸/۱	ماه نشان	۴,۰۱۰	۴۲۳	۱,۳۰۰	۴۷°۴۰′	۳۶°۴۵′
استان سمنان	**۹۱,۵۴۴**	**۵۰۱,۴۴۷**	**۵/۵**	**سمنان**					
دامغان	۱۱,۴۲۹	۷۸,۷۵۸	۶/۸	دامغان	۴۹,۲۰۴	۳۴۵	۱,۱۸۰	۵۴°۲۰′	۳۶°۰۹′

نام استان/ شهرستان	مساحت به کیلومتر مربع	جمعیت	تراکم	نام مرکز	جمعیت مرکز	فاصله تا تهران به کیلومتر	ارتفاع از سطح دریا به متر	طول شرقی گرینویچ	عرض شمالی
سمنان*	۱۹,۷۱۶	۱۴۲,۳۳۰	۷/۲	سمنان	۹۱,۰۴۵	۲۳۴	۱,۱۳۸	۵۳°۲۳´	۳۵°۳۳´
شاهرود	۵۱,۴۱۹	۲۱۲,۵۱۲	۴/۱	شاهرود	۱۰۴,۷۶۵	۴۱۰	۱,۳۶۶	۵۴°۵۸´	۳۶°۲۴´
گرمسار	۸,۹۸۰	۶۷,۸۴۷	۷/۵	گرمسار	۲۹,۷۰۶	۱۱۶	۸۴۶	۵۲°۱۸´	۳۵°۱۳´
استان سیستان و بلوچستان	**۱۹۰,۴۳۹**	**۱,۷۱۲,۶۶۱**	**۹**	**زاهدان**					
ایرانشهر	۲۹,۶۸۴	۱۹۱,۸۶۱	۶/۵	ایرانشهر	۷۶,۹۵۹	۱,۵۷۸	۵۶۶	۶۰°۴۲´	۲۷°۱۲´
چابهار	۱۵,۶۰۷	۱۶۴,۳۹۴	۱۰/۵	چابهار	۳۴,۶۱۸	۱,۹۴۴	۷	۶۰°۳۸´	۲۵°۱۸´
خاش	۲۴,۸۰۰	۱۲۲,۴۳۹	۴/۹	خاش	۳۸,۹۲۴	۱,۷۳۳	۱,۴۲۰	۶۱°۱۴´	۲۸°۱۳´
زابل	۱۵,۰۹۸	۳۳۴,۵۶۱	۲۲/۱	زابل	۱۰۰,۸۸۷	۱,۷۵۷	۴۸۷	۶۱°۲۹´	۳۱°۰۱´
زاهدان*	۴۱,۴۰۱	۴۸۷,۰۳۱	۱۱/۷	زاهدان	۴۱۹,۵۱۸	۱,۵۵۵	۱,۳۸۵	۶۰°۵۲´	۲۹°۳۰´
سراوان	۲۷,۲۰۸	۱۷۲,۱۴۹	۶/۳	سراوان	۴۱,۱۷۷	۱,۸۸۹	۱,۱۳۰	۶۲°۲۰´	۲۷°۲۲´
سرباز	۱۲,۴۲۱	۱۰۰,۸۶۰	۸/۱	راسک	۹,۶۸۴	۱,۷۶۵	۴۰۰	۶۱°۲۴´	۲۶°۱۴´
نیک شهر	۲۴,۲۲۰	۱۳۹,۳۶۶	۵/۸	نیک شهر	۹,۳۴۹	۱,۸۰۲	۴۵۰	۶۰°۱۳´	۲۶°۱۳´
استان فارس	**۱۲۵,۷۴۸**	**۳,۶۹۷,۴۹۴**	**۲۹/۴**	**شیراز**					
آباده	۹,۱۰۶	۸۶,۹۹۰	۹/۵	آباده	۴۸,۸۸۲	۶۳۹	۲,۰۰۵	۵۲°۳۹´	۳۱°۱۰´
ارسنجان	۱,۲۱۵	۳۷,۰۱۱	۳۰/۵	ارسنجان	۱۴,۷۴۴	۸۳۵	۱,۶۳۸	۵۳°۱۸´	۲۹°۵۵´
استهبان	۱,۹۶۸	۶۲,۹۳۱	۳۱/۹	استهبان	۳۱,۱۹۲	۱,۱۰۸	۱,۷۴۷	۵۴°۰۴´	۲۹°۰۹´
اقلید	۷,۲۰۸	۸۰,۹۴۷	۱۱/۲	اقلید	۳۵,۹۸۳	۶۸۲	۲,۲۵۰	۵۲°۴۲´	۳۰°۵۴´
بوانات	۴,۴۷۴	۴۶,۶۶۹	۱۰/۴	بوانات (سوریان)	۹,۰۱۹	۷۸۲	۲,۱۸۰	۵۳°۳۹´	۳۰°۲۷´
جهرم	۵,۴۳۶	۱۹۷,۱۲۸	۳۶/۲	جهرم	۹۴,۱۸۵	۱,۱۱۲	۱,۰۲۷	۵۳°۳۴´	۲۸°۳۰´
خرم بید	۲,۴۲۷	۴۴,۲۲۱	۱۸/۲	صفاشهر	۱۷,۵۷۶	۷۳۱	۲,۳۰۰	۵۳°۱۲´	۳۰°۳۷´
داراب	۷,۰۹۹	۱۵۱,۵۰۰	۲۱/۳	داراب	۴۸,۱۳۰	۱,۱۹۴	۱,۱۵۰	۵۴°۳۲´	۲۸°۴۵´
زرین دشت	۴,۶۲۱	۵۶,۰۵۹	۱۲/۱	حاجی آباد	۱۶,۹۶۲	۱,۲۴۴	۱,۰۳۰	۵۴°۲۵´	۲۸°۲۱´
سپیدان	۳,۴۳۵	۸۷,۲۴۶	۲۵/۳	اردکان	۱۱,۲۳۰	۱,۰۱۹	۲,۲۲۵	۵۱°۵۹´	۳۰°۱۶´
شیراز*	۱۰,۶۸۸	۱,۴۲۳,۸۰۵	۱۳۳/۲	شیراز	۱,۰۵۳,۰۲۵	۹۲۴	۱,۵۱۷	۵۲°۳۳´	۲۹°۳۷´
فراشبند	۴,۸۷۴	۳۴,۲۱۳	۷	فراشبند	۱۶,۱۰۶	۱,۰۹۹	۷۹۷	۵۲°۵´	۲۸°۵۲´
فسا	۴,۳۰۲	۱۸۳,۸۱۸	۴۲/۷	فسا	۸۱,۷۰۶	۱,۰۸۳	۱,۳۵۱	۵۳°۳۹´	۲۸°۵۷´
فیروزآباد	۳,۵۵۹	۱۰۲,۲۷۱	۲۸/۷	فیروزآباد	۵۰,۰۵۱	۱,۰۲۸	۱,۲۹۶	۵۲°۳۴´	۲۸°۵۱´
قیر و کارزین	۳,۲۶۷	۵۴,۵۳۶	۱۶/۷	قیر و کارزین	۱۲,۸۳۱	۱,۱۰۰	۴۳۵	۵۲°۵۳´	۲۷°۳۳´
کازرون	۴,۰۶۲	۲۵۴,۹۹۲	۶۲/۷	کازرون	۸۱,۷۱۳	۱,۰۷۹	۸۴۰	۵۱°۴۰´	۲۹°۳۷´
لارستان	۲۰,۶۳۹	۲۲۵,۹۸۲	۱۰/۹	لار	۵۱,۶۹۰	۱,۲۷۷	۸۷۰	۵۴°۲۰´	۲۷°۴۱´
لامرد	۳,۸۳۹	۶۴,۶۸۹	۱۶/۸	لامرد	۱۵,۳۹۰	۱,۳۹۶	۴۵۰	۵۳°۱۰´	۲۷°۲۰´
مرودشت	۷,۱۲۵	۲۸۹,۵۱۵	۴۰/۶	مرودشت	۱۰۳,۵۷۹	۸۷۴	۱,۵۴۲	۵۲°۴۸´	۲۹°۵۲´
ممسنی	۶,۹۷۳	۱۶۱,۲۴۳	۲۳/۱	نورآباد	۴۲,۲۴۳	۱,۰۷۷	۹۶۰	۵۱°۳۱´	۳۰°۰۷´
مهر	۲,۳۲۷	۴۷,۳۲۹	۲۰	مهر	۳,۹۰۴	۱,۴۴۰	۴۳۵	۵۲°۵۳´	۲۷°۳۳´
نیریز	۱۰,۵۳۹	۹۱,۶۴۵	۸/۶	نیریز	۳۷,۳۷۷	۱,۱۴۱	۱,۶۰۹	۵۴°۲۰´	۲۹°۱۲´
استان قزوین	**۱۶,۲۶۲**	**۹۶۵,۸۵۶**	**۵۹/۴**	**قزوین**					
آبیک	۳,۲۳۳	۸۴,۲۳۰	۲۶	آبیک	۳۲,۸۴۳	۹۳	۱,۲۵۰	۵۰°۳۱´	۳۶°۰۲´
بوئین زهرا	۵,۷۹۷	۱۵۰,۳۹۳	۲۵/۹	بوئین زهرا	۹,۹۸۰	۱۳۹	۱,۲۱۰	۵۰°۰۴´	۳۵°۴۶´
تاکستان	۳,۶۴۷	۱۵۸,۹۲۴	۴۳/۵	تاکستان	۵۴,۱۹۲	۱۸۱	۱,۲۷۰	۴۹°۴۲´	۳۶°۰۶´
قزوین*	۳,۵۸۵	۵۷۲,۳۰۹	۱۵۹/۶	قزوین	۲۹۱,۱۱۷	۱۴۸	۱,۳۰۴	۵۰°۰۰´	۳۶°۱۶´
قم	**۱۰,۹۳۰**	**۸۵۳,۰۴۴**	**۷۸**	**قم**					
قم*	۱۰,۹۳۰	۸۵۳,۰۴۴	۷۸	قم	۷۷۷,۶۷۷	۱۵۶	۹۲۸	۵۰°۵۳´	۳۴°۳۸´
استان کردستان	**۲۸,۹۳۰**	**۱,۳۴۷,۷۰۰**	**۴۶/۶**	**سنندج**					
بانه	۹۷۵	۱۰۵,۶۰۶	۱۰۸/۳	بانه	۵۵,۴۳۳	۷۸۰	۱,۵۵۰	۴۵°۵۴´	۳۵°۵۹´
بیجار	۶,۰۸۴	۱۱۴,۲۳۵	۱۸/۷	بیجار	۴۴,۲۴۰	۴۵۵	۱,۹۴۰	۴۷°۳۶´	۳۵°۵۲´
دیواندره	۴,۱۶۹	۸۵,۳۶۷	۲۰/۴	دیواندره	۱۹,۰۸۹	۵۱۶	۱,۸۵۰	۴۷°۰۱´	۳۵°۵۴´
سروآباد	۱,۰۵۳	۶۱,۲۹۴	۵۸/۲	سروآباد	۳,۲۸۸	۶۲۷	۱,۲۳۰	۴۶°۲۲´	۳۵°۱۹´

نام استان شهرستان/	مساحت به کیلومتر مربع	جمعیت	تراکم	نام مرکز	جمعیت مرکز	فاصله تا تهران به کیلومتر	ارتفاع از سطح دریا به متر	طول شرقی گرینویچ	عرض شمالی
سقز	۴,۹۹۱	۱۹۴,۹۹۸	۳۹	سقز	۱۱۵,۳۹۴	۷۱۸	۱,۴۷۶	۴۶°۱۶′	۳۶°۱۴′
سنندج*	۲,۹۹۳	۳۶۲,۵۶۵	۱۲۱/۱	سنندج	۲۷۷,۸۰۸	۵۲۵	۱,۶۲۸	۴۷°۰۰′	۳۵°۱۸′
قروه	۴,۲۶۸	۱۹۹,۸۳۴	۴۶/۸	قروه	۶۱,۶۵۹	۴۲۵	۱,۹۴۰	۴۷°۴۸′	۳۵°۱۰′
کامیاران	۲,۰۴۱	۱۰۱,۲۳۷	۴۹/۶	کامیاران	۴۱,۹۴۵	۵۸۳	۱,۴۴۵	۳۴°۴۷′	۴۶°۵۶′
مریوان	۲,۳۵۶	۱۲۲,۵۶۴	۵۲	مریوان	۶۰,۴۵۹	۶۵۲	۱,۳۷۳	۴۶°۱۲′	۳۵°۳۱′
استان کرمان	**۱۶۹,۴۰۳**	**۲,۰۱۰,۱۰۹**	**۱۱/۹**	**کرمان**					
بافت	۱۲,۶۱۹	۱۲۲,۹۶۷	۹/۷	بافت	۲۷,۹۲۰	۱,۱۲۶	۲,۲۵۰	۵۶°۳۷′	۲۹°۱۴′
بردسیر	۶,۰۶۹	۶۵,۷۴۵	۱۰/۸	بردسیر	۲۶,۰۴۰	۱,۰۳۰	۲,۰۴۰	۵۶°۳۴′	۲۹°۵۶′
بم	۱۹,۴۸۰	۱۹۸,۴۳۵	۱۰/۱	بم	۷۰,۰۷۹	۱,۲۲۱	۱,۰۶۲	۵۸°۲۱′	۲۹°۰۶′
جیرفت	۸,۶۰۲	۱۵۳,۲۱۴	۱۷/۸	جیرفت	۵۹,۲۰۱	۱,۲۸۷	۶۶۸	۵۷°۴۴′	۲۸°۴۰′
راور	۷,۷۶۵	۳۷,۳۸۰	۴/۸	راور	۲۴,۹۰۳	۹۵۳	۱,۱۷۵	۵۶°۴۸′	۳۱°۱۵′
رفسنجان	۹,۷۸۱	۲۴۴,۸۲۰	۲۵	رفسنجان	۹۸,۲۵۷	۹۱۴	۱,۵۶۹	۵۶°۰۰′	۳۰°۲۴′
زرند	۱۱,۵۲۱	۱۳۵,۲۰۲	۱۱/۷	زرند	۴۱,۳۴۴	۹۹۸	۱,۶۵۵	۵۶°۳۴′	۳۰°۴۸′
سیرجان	۱۸,۴۰۸	۱۹۸,۶۲۷	۱۰/۷	سیرجان	۱۳۵,۰۲۴	۱,۰۲۱	۱,۷۴۳	۵۵°۴۲′	۲۹°۲۷′
شهربابک	۹,۷۶۱	۶۱,۶۵۲	۶/۳	شهربابک	۳۱,۶۰۴	۹۱۶	۱,۸۰۵	۵۵°۰۸′	۳۰°۰۷′
عتبرآباد	۴,۶۴۰	۴۹,۰۰۸	۱۰/۵	عنبرآباد	۱۵,۵۸۹	۱,۳۱۴	۰	۵۷°۵۳′	۲۸°۲۷′
کرمان*	۳۵,۷۰۱	۵۶۰,۲۹۹	۱۵/۷	کرمان	۴۰۴,۹۹۱	۱,۰۲۲	۱,۷۴۸	۵۷°۰۵′	۳۰°۱۷′
کهنوج	۲۰,۵۰۹	۱۵۶,۶۸۲	۷/۶	کهنوج	۲۲,۵۵۸	۱,۳۷۳	۵۱۰	۵۷°۴۲′	۲۷°۵۸′
منوجان	۴,۵۴۷	۲۶,۰۷۸	۵/۷	منوجان	۲,۴۱۳	۱,۴۴۲	۳۴۲	۵۷°۳۰′	۲۷°۲۴′
استان کرمانشاه	**۲۴,۷۴۴**	**۱,۷۷۳,۷۶۶**	**۷۱/۷**	**کرمانشاه**					
اسلام آباد غرب	۴,۶۷۱	۱۹۳,۹۰۳	۴۱/۵	اسلام آباد غرب	۸۱,۶۱۴	۵۸۲	۱,۲۱۹	۴۶°۳۲′	۳۴°۰۷′
پاوه	۱,۲۶۰	۶۱,۹۱۸	۴۹/۱	پاوه	۱۷,۵۶۵	۵۹۲	۱,۷۰۰	۴۶°۲۲′	۳۵°۰۳′
ثلاث باباجانی	۱,۶۷۰	۲۸,۷۶۸	۱۷/۲	تازه آباد	۵,۰۸۴	۶۵۶	۱,۳۴۴	۴۶°۴۴′	۳۴°۲۲′
جوانرود	۱,۳۹۹	۸۳,۵۶۰	۵۹/۷	جوانرود	۳۳,۳۱۷	۶۱۶	۱,۵۰۰	۴۶°۲۸′	۳۴°۴۸′
سرپل ذهاب	۱,۲۵۱	۷۶,۸۳۱	۶۱/۴	سرپل ذهاب	۲۷,۴۱۸	۶۹۳	۵۵۰	۴۵°۵۱′	۳۴°۲۸′
سنقر	۲,۲۶۲	۱۱۲,۰۱۴	۴۹/۵	سنقر	۴۰,۸۴۸	۴۹۹	۱,۷۰۰	۴۷°۳۶′	۳۴°۴۷′
صحنه	۱,۷۷۴	۸۲,۰۴۳	۴۶/۲	صحنه	۳۱,۰۴۸	۴۶۵	۱,۳۵۲	۴۷°۳۹′	۳۴°۲۹′
قصرشیرین	۱,۹۳۵	۲۰,۰۰۶	۱۰/۳	قصرشیرین	۱۲,۷۲۶	۷۲۳	۳۰۰	۴۵°۳۵′	۳۴°۳۱′
کرمانشاه*	۴,۹۳۱	۸۶۱,۷۶۷	۱۷۴/۷	کرمانشاه	۶۹۲,۹۸۶	۵۲۰	۱,۳۲۲	۴۷°۰۵′	۳۴°۱۹′
کنگاور	۸۴۵	۸۹,۱۸۱	۱۰۵/۵	کنگاور	۵۰,۲۶۹	۴۲۵	۱,۵۰۰	۴۷°۵۷′	۳۴°۳۰′
گیلانغرب	۲,۱۷۰	۶۷,۷۵۶	۳۱/۲	گیلانغرب	۱۶,۸۱۳	۶۷۰	۸۱۰	۴۵°۵۸′	۳۴°۰۹′
هرسین	۵۷۶	۹۶,۰۱۹	۱۶۶/۶	هرسین	۵۵,۰۷۹	۵۲۰	۱,۵۷۰	۴۷°۳۵′	۳۴°۱۶′
استان کهگیلویه و بویراحمد	**۱۳,۶۹۸**	**۵۴۷,۴۳۰**	**۴۰**	**یاسوچ**					
بویراحمد*	۲,۴۸۵	۱۶۱,۷۱۳	۶۵	یاسوچ	۶۹,۱۳۳	۷۵۰	۱,۷۹۰	۵۱°۳۴′	۳۰°۳۹′
دنا	۱,۴۰۴	۵۳,۶۲۴	۳۸/۲	سی سخت	۶,۳۵۶	۷۱۸	۲,۲۵۰	۵۱°۲۷′	۳۰°۵۲′
کهگیلویه	۶,۱۸۸	۲۰۶,۶۰۲	۳۳/۳	دهدشت	۳۷,۳۰۱	۱,۱۴۴	۸۰۰	۵۰°۳۲′	۳۰°۴۸′
گچساران	۳,۶۲۱	۱۲۵,۴۹۱	۳۴/۶	دوگنبدان	۷۰,۴۲۲	۱,۱۵۳	۷۵۰	۵۰°۴۶′	۳۰°۲۲′
استان گلستان	**۲۰,۴۵۹**	**۱,۴۲۳,۶۰۴**	**۶۹/۶**	**گرگان**					
آزادشهر	۸۶۸	۸۴,۹۵۶	۹۷/۸	آزادشهر	۳۳,۰۸۲	۴۷۷	۱۳۰	۵۵°۱۰′	۳۷°۰۵′
آق قلعه	۱,۲۳۳	۹۸,۶۶۴	۸۰	آق قلعه	۲۲,۲۰۰	۴۱۶	-۷	۵۴°۲۷′	۳۷°۰۱′
بندرترکمن	۱,۹۷۲	۱۱۱,۳۹۲	۵۶/۴	بندرترکمن	۳۸,۷۸۲	۳۸۳	-۲۰	۵۴°۰۳′	۳۶°۵۳′
بندرگز	۳۱۹	۴۵,۷۵۰	۱۳۴/۴	بندرگز	۱۵,۷۲۷	۳۵۷	-۱۵	۵۳°۵۷′	۳۶°۴۶′
رامیان	۷۸۳	۷۵,۹۴۹	۹۷	رامیان	۱۱,۰۰۱	۴۷۷	۲۳۰	۵۵°۰۸′	۳۷°۰۱′
علی آباد	۱,۱۶۳	۱۱۷,۲۸۷	۱۰۰/۸	علی آباد	۴۱,۳۹۷	۴۴۱	۱۵۰	۵۴°۵۲′	۳۶°۵۴′
کردکوی	۸۱۶	۶۸,۵۵۵	۸۴	کردکوی	۲۶,۴۹۲	۳۷۳	-۲	۵۴°۰۶′	۳۶°۴۷′
کلاله	۴,۹۲۰	۱۲۷,۵۴۵	۲۶	کلاله	۲۳,۵۸۶	۵۲۴	۱۵۰	۵۵°۲۹′	۳۷°۲۲′
گرگان*	۱,۶۱۵	۳۲۳,۱۰۶	۲۰۰	گرگان	۱۸۸,۷۱۰	۳۹۷	۱۵۵	۵۴°۲۶′	۳۶°۵۰′

۴

نام استان شهرستان/	مساحت به کیلومتر مربع	جمعیت	تراکم	نام مرکز	جمعیت مرکز	فاصله تا تهران به کیلومتر	ارتفاع از سطح دریا به متر	طول شرقی گرینویچ	عرض شمالی
گنبدکاووس	۵,۲۰۵	۲۵۲,۲۹۴	۴۸/۴	گنبدکاووس	۱۱۱,۲۵۳	۴۹۵	۴۰	۵۵°۱۰′	۳۷°۱۵′
مینودشت	۱,۵۶۵	۱۱۸,۱۰۶	۷۵/۵	مینودشت	۲۱,۰۱۱	۵۰۰	۱۸۰	۵۵°۲۳′	۳۷°۱۴′
استان گیلان	**۱۴,۱۵۲**	**۲,۲۴۹,۵۷۷**	**۱۵۹**	**رشت**					
آستارا	۳۳۴	۶۳,۲۵۴	۱۸۹/۳	آستارا	۳۰,۶۶۶	۵۱۴	-۱۳	۴۸°۵۱′	۳۸°۲۶′
آستانه اشرفیه	۳۶۴	۱۱۵,۰۲۲	۳۱۶	آستانه اشرفیه	۳۳,۴۵۷	۳۵۷	-۲	۴۹°۵۵′	۳۷°۱۶′
املش	۳۸۳	۵۴,۳۵۸	۱۴۲	املش	۱۴,۲۶۰	۳۴۲	۳۵	۵۰°۱۱′	۳۷°۰۶′
بندرانزلی	۳۷۵	۱۲۰,۴۷۱	۳۲۱/۲	بندرانزلی	۹۸,۵۴۴	۳۶۵	-۲۲	۴۹°۲۸′	۳۷°۲۸′
رشت*	۱,۴۸۹	۷۱۵,۰۹۶	۴۸۰/۲	رشت	۴۱۷,۷۴۸	۳۲۵	-۷	۴۹°۳۶′	۳۷°۱۶′
رضوانشهر	۶۸۴	۶۱,۵۹۴	۹۰	رضوانشهر	۸,۸۷۵	۳۹۶	۵	۴۹°۰۷′	۳۷°۳۳′
رودبار	۲,۷۵۱	۱۱۳,۰۸۳	۴۱/۱	رودبار	۱۱,۹۰۳	۲۵۸	۳۰۰	۴۹°۲۵′	۳۶°۵۰′
رودسر	۱,۳۲۰	۱۵۲,۰۴۴	۱۱۵/۲	رودسر	۳۴,۲۰۸	۳۲۱	-۱۲	۵۰°۱۸′	۳۷°۰۸′
سیاهکل	۱,۰۴۸	۵۱,۶۷۵	۴۹/۳	سیاهکل	۱۳,۵۶۲	۳۶۳	۴۲	۴۹°۵۲′	۳۷°۰۹′
شفت	۵۷۱	۷۰,۲۹۲	۱۲۳/۱	شفت	۵,۰۳۷	۳۳۴	۳۸	۴۹°۲۳′	۳۷°۱۰′
صومعه سرا	۶۱۸	۱۳۶,۷۱۰	۲۲۱/۲	صومعه سرا	۲۹,۳۹۸	۳۵۰	-۶	۴۹°۱۸′	۳۷°۱۷′
طوالش	۲,۱۲۶	۱۵۴,۳۶۷	۷۲/۶	طوالش (هشتپر)	۳۳,۶۴۰	۴۴۰	۹۹	۴۸°۵۵′	۳۷°۴۸′
فومن	۹۵۰	۱۰۳,۱۹۲	۱۰۸/۶	فومن	۳۱,۳۴۱	۳۵۰	-۳	۴۹°۱۹′	۳۷°۱۳′
لاهیجان	۴۸۹	۱۵۲,۹۸۷	۳۱۲/۸	لاهیجان	۵۳,۱۲۲	۳۴۸	-۲	۵۰°۰۰′	۳۷°۱۲′
لنگرود	۱۸۸	۱۳۶,۵۷۵	۷۲۶/۴	لنگرود	۵۶,۶۲۰	۳۳۴	-۴	۵۰°۱۰′	۳۷°۱۱′
ماسال	۴۶۲	۴۸,۸۵۷	۱۰۵/۷	ماسال	۱۵,۷۰۲	۳۷۷	۶۰	۴۹°۰۸′	۳۷°۲۱′
استان لرستان	**۲۸,۴۲۹**	**۱,۵۷۸,۳۶۸**	**۵۵/۵**	**خرم آباد**					
ازنا	۱,۲۱۲	۷۲,۵۸۳	۵۹/۸	ازنا	۳۵,۴۰۱	۴۰۷	۱,۸۷۰	۴۹°۲۷′	۳۳°۲۷′
الیگودرز	۵,۶۸۵	۱۳۳,۹۳۸	۲۳/۵	الیگودرز	۶۹,۴۴۷	۳۸۷	۱,۹۸۱	۴۹°۴۲′	۳۳°۲۴′
بروجرد	۱,۶۲۸	۳۱۶,۰۱۴	۱۹۴/۱	بروجرد	۲۱۷,۸۰۴	۴۹۳	۱,۵۵۳	۴۸°۴۵′	۳۳°۵۴′
پل دختر	۳,۶۱۸	۶۳,۲۹۹	۱۷/۵	پل دختر	۱۶,۶۷۵	۶۱۵	۶۵۰	۴۷°۴۲′	۳۳°۰۹′
خرم آباد*	۶,۲۳۳	۴۶۲,۱۳۳	۷۴/۱	خرم آباد	۲۷۲,۸۱۵	۵۰۵	۱,۱۷۱	۴۸°۲۱′	۳۳°۳۰′
دلفان	۲,۷۸۳	۱۲۸,۰۷۸	۴۶	نورآباد	۴۹,۱۷۳	۵۸۸	۱,۸۰۰	۴۷°۵۸′	۳۴°۰۴′
دورود	۱,۰۱۵	۱۴۲,۷۷۳	۱۴۰/۶	دورود	۸۸,۱۵۲	۴۵۸	۱,۵۰۰	۴۹°۰۴′	۳۳°۲۸′
سلسله	۱,۷۸۸	۷۰,۵۸۶	۳۹/۴	الشتر	۲۳,۰۲۲	۵۵۸	۱,۶۰۰	۴۸°۱۵′	۳۳°۵۱′
کوهدشت	۴,۴۶۷	۱۸۸,۹۶۴	۴۲/۳	کوهدشت	۷۲,۱۰۵	۶۰۳	۱,۱۹۵	۴۷°۳۶′	۳۳°۳۲′
استان مازندران	**۲۴,۴۱۶**	**۲,۶۰۴,۷۱۴**	**۱۰۶/۷**	**ساری**					
آمل	۳,۲۱۰	۳۰۳,۰۹۰	۹۴/۴	آمل	۱۵۹,۰۹۲	۱۹۲	۲۹	۵۲°۲۱′	۳۶°۲۸′
بابل	۱,۴۳۱	۴۲۱,۰۶۸	۲۹۴/۲	بابل	۱۵۸,۳۴۶	۲۲۵	-۲	۵۲°۴۱′	۳۶°۳۳′
بابلسر	۳۴۵	۱۵۵,۲۶۵	۴۵۰	بابلسر	۳۸,۶۴۴	۲۴۴	-۲۲	۵۲°۳۹′	۳۶°۴۲′
بهشهر	۲,۱۷۵	۱۷۶,۷۳۱	۸۱/۲	بهشهر	۷۲,۰۶۷	۳۱۸	۳	۵۳°۳۳′	۳۶°۴۲′
تنکابن	۱,۹۵۷	۱۷۴,۰۳۰	۸۸/۹	تنکابن	۳۳,۶۵۰	۲۵۳	-۲۰	۵۰°۵۲′	۳۶°۴۹′
جویبار	۳۳۰	۶۴,۴۴۵	۱۹۵/۳	جویبار	۲۳,۹۰۹	۲۶۸	-۷	۵۲°۵۴′	۳۶°۳۸′
چالوس	۱,۶۸۱	۱۰۹,۹۰۱	۶۵/۳	چالوس	۴۱,۳۴۵	۱۹۴	۳۰	۵۱°۲۵′	۳۶°۳۹′
رامسر	۷۲۹	۶۴,۴۴۰	۸۸/۳	رامسر	۲۸,۹۵۴	۲۷۷	-۲۱	۵۰°۴۰′	۳۶°۵۴′
ساری*	۳,۶۷۴	۴۲۵,۶۷۰	۱۱۵/۸	ساری	۱۹۵,۸۸۲	۲۶۷	۱۸	۵۳°۰۴′	۳۶°۳۴′
سوادکوه	۲,۰۷۸	۶۹,۲۲۲	۳۳/۳	پل سفید	۷,۶۴۸	۲۱۱	۵۹۰	۵۳°۰۳′	۳۶°۰۷′
قائم شهر	۷۴۹	۲۶۲,۷۹۴	۳۵۰/۸	قائم شهر	۱۴۳,۲۸۶	۲۴۵	۵۱	۵۲°۵۲′	۳۶°۲۸′
محمودآباد	۲۷۴	۷۸,۵۷۱	۲۸۶/۷	محمودآباد	۲۰,۰۵۴	۲۱۲	-۲۲	۵۲°۱۶′	۳۶°۳۸′
نکا	۱,۳۹۱	۹۸,۸۲۷	۷۱	نکا	۳۵,۲۰۸	۲۹۲	۵۰	۵۳°۱۷′	۳۶°۳۹′
نور	۲,۶۷۵	۹۴,۷۶۸	۳۵/۴	نور	۱۶,۶۸۸	۲۵۱	-۲۱	۵۲°۰۲′	۳۶°۳۴′
نوشهر	۱,۷۱۷	۱۰۵,۸۹۲	۶۱/۶	نوشهر	۳۵,۱۳۳	۱۹۹	-۱۵	۵۱°۳۱′	۳۶°۳۹′
استان مرکزی	**۲۸,۹۹۲**	**۱,۲۲۸,۵۸۶**	**۴۲/۴**	**اراک**					
آشتیان	۱,۱۹۲	۲۱,۳۳۴	۱۷/۸	آشتیان	۸,۴۰۷	۲۶۹	۲,۱۲۰	۵۰°۰۰′	۳۴°۳۲′

نام استان/ شهرستان/	مساحت به کیلومتر مربع	جمعیت	تراکم	نام مرکز	جمعیت مرکز	فاصله تا تهران به کیلومتر	ارتفاع از سطح دریا به متر	طول شرقی گرینویچ	عرض شمالی
اراک*	۵,۵۱۱	۵۴۷,۲۱۴	۹۹/۳	اراک	۳۸۰,۷۵۵	۲۸۹	۱,۷۵۴	۴۹°۴۲´	۳۴°۰۵´
تفرش	۳,۱۲۳	۵۲,۲۲۷	۱۶/۷	تفرش	۱۲,۵۵۵	۲۶۳	۱,۹۷۸	۵۰°۰۱´	۳۴°۴۱´
خمین	۲,۰۲۵	۱۱۸,۴۲۴	۵۸/۴	خمین	۵۶,۳۳۵	۳۳۳	۱,۸۵۰	۵۰°۰۴´	۳۳°۳۸´
دلیجان	۱,۵۸۱	۴۰,۷۶۱	۲۵/۷	دلیجان	۲۴,۸۶۱	۲۶۰	۱,۵۲۰	۵۰°۴۰´	۳۳°۵۹´
زرتدیه	۴,۱۴۱	۴۱,۸۸۶	۱۰/۱	مامونیه	۱۳,۷۳۵	۱۱۲	۱,۲۴۰	۵۰°۳۲´	۳۵°۱۷´
ساوه	۴,۶۵۲	۱۸۱,۵۶۳	۳۹	ساوه	۱۱۱,۲۴۵	۱۴۴	۱,۰۰۰	۵۰°۲۱´	۳۵°۰۱´
شازند	۳,۰۵۰	۱۳۱,۲۸۸	۴۳	شازند	۱۷,۵۰۹	۳۲۳	۱,۹۰۱	۴۹°۲۵´	۲۳°۵۵´
کمیجان	۱,۵۸۴	۴۹,۱۱۰	۳۱	کمیجان	۷,۱۵۰	۳۶۳	۱,۷۶۰	۴۹°۲۰´	۳۴°۴۳´
محلات	۲,۱۳۳	۴۴,۷۷۹	۲۰/۹	محلات	۳۰,۰۲۲	۲۸۵	۱,۷۴۷	۵۰°۲۷´	۳۳°۵۵´
استان هرمزگان	**۶۶,۶۳۹**	**۱,۰۶۵,۷۰۰**	۱۶	**بندر عباس**					
ابوموسی	۹۱	۳,۴۱۵	۳۷/۵	ابوموسی	۲,۲۲۷	۱,۶۲۹	۴۶	۵۵°۰۲´	۲۵°۵۳´
بستک	۵,۶۴۷	۵۳,۲۲۱	۹/۴	بستک	۵,۷۴۶	۱,۳۹۶	۴۰۰	۵۴°۲۲´	۲۷°۱۲´
بندر لنگه	۹,۳۹۱	۱۰۷,۲۵۴	۱۱/۴	بندرلنگه	۲۱,۰۷۳	۱,۵۶۲	۱۵	۵۴°۵۴´	۲۶°۳۳´
بندرعباس*	۱۳,۲۶۳	۴۱۹,۹۳۸	۳۱/۶	بندرعباس	۲۷۳,۵۷۸	۱,۳۳۱	۱۰	۵۶°۱۸´	۲۷°۱۱´
جاسک	۱۶,۱۳۶	۵۶,۲۱۴	۳/۴	بندر جاسک	۹,۰۶۷	۱,۶۳۳	۵	۵۷°۴۶´	۲۵°۳۸´
حاجی آباد	۱۰,۹۴۷	۶۱,۳۸۵	۵/۶	حاجی آباد	۱۶,۶۸۹	۱,۲۹۹	۵۰۰	۵۵°۵۴´	۲۸°۱۸´
رودان	۳,۳۲۶	۸۶,۷۰۴	۲۶	دهبارز	۱۹,۴۷۰	۱,۴۱۴	۱۷۵	۵۷°۱۲´	۲۷°۲۵´
قشم	۱,۵۴۲	۷۲,۹۸۱	۴۷/۳	قشم	۱۳,۵۵۶	۱,۳۵۵	۳۱	۵۶°۱۶´	۲۶°۵۷´
میناب	۶,۲۹۶	۲۰۴,۵۸۸	۳۲/۴	میناب	۴۴,۰۱۷	۱,۴۱۵	۳۰	۵۷°۰۴´	۲۷°۰۹´
استان همدان	**۱۸,۷۹۶**	**۱,۶۸۳,۵۷۸**	۸۹/۶	**همدان**					
اسدآباد	۱,۱۴۳	۱۱۰,۰۷۷	۹۶/۳	اسدآباد	۴۸,۳۸۶	۳۸۹	۱,۵۸۵	۴۸°۰۷´	۳۴°۴۷´
بهار	۱,۲۱۸	۱۳۰,۸۶۹	۱۰۷/۴	بهار	۲۵,۸۶۵	۳۵۲	۱,۷۳۰	۴۸°۲۶´	۳۴°۵۴´
تویسرکان	۱,۴۶۳	۱۱۸,۹۴۹	۸۱/۳	تویسرکان	۳۷,۸۸۶	۴۰۳	۱,۷۸۰	۴۸°۲۷´	۳۴°۳۴´
رزن	۲,۲۵۴	۱۲۳,۷۹۰	۴۵	رزن	۸,۳۲۵	۲۸۵	۱,۸۴۰	۴۹°۰۲´	۳۵°۲۳´
کبودرآهنگ	۴,۰۲۴	۱۵۲,۸۱۳	۳۷/۹	کبودرآهنگ	۱۸,۳۲۷	۳۴۲	۱,۶۷۵	۴۸°۴۳´	۳۵°۱۲´
ملایر	۳,۲۰۷	۲۹۷,۰۶۲	۹۲/۶	ملایر	۱۴۴,۳۷۳	۴۳۵	۱,۷۴۰	۴۸°۴۹´	۳۴°۱۷´
نهاوند	۱,۴۶۱	۱۸۶,۵۵۲	۱۲۷/۷	نهاوند	۶۵,۱۶۴	۴۹۶	۱,۶۴۰	۴۸°۲۲´	۳۴°۱۲´
همدان*	۴,۰۲۶	۵۶۳,۴۶۶	۱۳۹/۹	همدان	۴۰۱,۲۸۱	۳۴۱	۱,۷۵۴	۴۸°۳۱´	۳۴°۴۸´
استان یزد	**۱۲۸,۹۹۷**	**۸۰۴,۱۰۱**	۶/۲	**یزد**					
ابرکوه	۵,۰۵۴	۴۰,۶۱۷	۸	ابرکوه	۱۹,۱۶۴	۷۲۴	۱,۵۱۰	۵۳°۱۷´	۳۱°۰۸´
اردکان	۲۱,۹۹۷	۶۱,۸۰۷	۲/۸	اردکان	۴۴,۳۹۸	۶۱۵	۱,۰۲۵	۵۴°۰۱´	۳۲°۱۹´
بافق	۱۷,۰۵۸	۴۱,۸۳۵	۲/۴	بافق	۲۵,۰۶۸	۷۷۶	۹۹۵	۵۵°۲۴´	۳۱°۳۶´
تفت	۵,۹۶۶	۵۶,۶۰۳	۹/۴	تفت	۱۵,۱۱۵	۶۹۱	۱,۵۷۰	۵۴°۱۲´	۳۱°۴۴´
خاتم	۹,۱۰۷	۲۷,۴۹۴	۳	هرات	۸,۶۸۷	۹۱۳	۱,۸۴۰	۵۴°۲۵´	۳۰°۰۲´
صدوق	۶,۱۷۱	۲۸,۴۴۴	۴/۶	اشکذر	۱۱,۴۱۳	۶۵۱	۱,۱۷۰	۵۴°۱۲´	۳۲°۰۰´
طبس	۵۵,۴۶۰	۵۹,۶۳۲	۱/۱	طبس	۲۵,۷۲۲	۱,۰۶۳	۶۹۱	۵۶°۵۵´	۳۳°۳۶´
مهریز	۷,۲۵۶	۴۶,۷۰۸	۶/۴	مهریز	۲۵,۲۳۹	۷۰۱	۱,۴۸۰	۵۴°۲۸´	۳۱°۳۵´
میبد	۳۰۰	۵۹,۱۴۱	۱۹۷/۱	میبد	۳۸,۰۶۱	۶۳۳	۱,۰۹۰	۵۴°۰۰´	۳۲°۱۳´
یزد*	۶۲۸	۳۸۱,۸۲۰	۶۰۸	یزد	۳۲۶,۷۷۶	۶۷۱	۱,۲۳۰	۵۴°۲۲´	۳۱°۵۴´

*** توضیحات :**

۱-آمار بر مبنای سرشماری سال ۱۳۷۵ می باشد.

۲- مرکز استان با علامت (*) مشخص شده است.

۳- تراکم = تراکم نسبی جمعیت در هر کیلومتر مربع.

۴- مساحت به کیلومتر مربع است.

۵- روند افزایش جمعیت در ایران در سال تقریبا ۵ ر ۱ درصد میباشد.

نام کشور	موقعیت	مساحت کشور به کیلومتر مربع	جمعیت کشور	جمعیت نسبی	پایتخت	جمعیت پایتخت
آذربایجان	۱	۸۶,۶۰۰	۸,۱۸۰,۰۰۰	۹۴/۵	باکو	۱,۸۱۶,۰۰۰
آرژانتین	۴	۲,۷۶۶,۸۹۰	۳۹,۱۴۴,۷۵۳	۱۴/۲	بوئنوس آیرس	۱۳,۰۴۷,۰۰۰
آفریقای جنوبی	۵	۱,۲۱۹, ۹۱۲	۴۵,۱۷۲,۰۰۰	۳۷	پرتوریا کیپ تاون	۱,۲۰۹,۰۰۰ ۲,۹۹۳,۰۰۰
آفریقای مرکزی	۵	۶۲۲,۹۸۴	۳,۷۴۲,۴۸۲	۶	بانگی	۶۹۸,۰۰۰
آلبانی	۲	۲۸,۷۴۸	۳,۵۴۴,۸۰۸	۱۲۳/۳	تیرانا	۳۶۷,۰۰۰
آلمان	۲	۳۵۶,۹۹۲	۸۳,۱۰۰,۰۰۰	۲۳۲/۸	برلین	۳,۴۰۰,۰۰۰
آنتی گوا و باربودا	۳	۴۴۳	۷۶,۴۰۰	۱۷۲/۵	سنت جونز	۳۰,۰۰۰
آندورا	۲	۴۵۳	۶۹,۸۶۵	۱۵۴	آندورالاولا	۲۵,۰۰۰
آنگولا	۵	۱,۲۴۶,۷۰۰	۱۰,۹۷۸,۵۵۲	۸/۸	لوآندا	۲,۶۷۷,۰۰۰
اتریش	۲	۸۳,۸۷۰	۸,۱۷۴,۷۶۲	۹۷/۵	وین	۲,۱۷۹,۰۰۰
اتیوپی	۵	۱,۲۲۱,۹۰۰	۶۷,۸۵۱,۲۸۱	۵۵/۵	آدیس آبابا	۲,۷۲۳,۰۰۰
اردن	۱	۹۲,۳۰۰	۵,۶۱۱,۲۰۲	۶۰/۸	عمان	۱,۲۳۷,۰۰۰
ارمنستان	۱	۲۹,۸۰۰	۳,۳۳۷,۰۰۰	۱۱۱/۹	ایروان	۱,۲۸۴,۰۰۰
اروگوئه	۴	۱۷۶,۲۲۰	۳,۳۹۹,۲۳۷	۱۹/۳	مونته ویدئو	۱,۳۷۸,۰۰۰
اریتره	۵	۱۲۱,۳۲۰	۴,۴۴۷,۳۰۷	۳۶/۷	آسمره	۵۵۶,۰۰۰
ازبکستان	۱	۴۴۷,۴۰۰	۲۶,۴۱۰,۴۱۶	۵۹	تاشکند	۲,۱۵۵,۰۰۰
اسپانیا	۲	۵۰۴,۷۸۲	۴۱,۰۰۰,۰۰۰	۸۱/۲	مادرید	۵,۱۰۳,۰۰۰
استرالیا	۶	۷,۶۸۶,۸۵۰	۱۹,۹۱۳,۱۴۴	۲/۶	کانبرا	۳۷۳,۱۴۹
استونی	۲	۴۵,۲۲۶	۱,۴۲۴,۰۰۰	۳۱/۵	تالین	۴۰۸,۳۲۹
اسلوواکی	۲	۴۸,۸۴۵	۵,۴۲۳,۵۶۷	۱۱۱	براتیسلاوا	۴۶۰,۰۰۰
اسلوونی	۲	۲۰,۲۷۳	۲,۰۱۱,۴۷۳	۹۹/۳	لیوبلیانا	۳۳۰,۰۰۰
افغانستان	۱	۶۴۷,۵۰۰	۲۸,۵۱۳,۶۷۷	۴۴	کابل	۲,۹۵۶,۰۰۰
اکوادور	۴	۲۸۳,۵۶۰	۱۳,۲۱۲,۷۴۲	۴۶/۶	کیتو	۱,۷۵۴,۰۰۰
الجزایر	۵	۲,۳۸۱,۷۴۰	۳۲,۱۲۹,۳۲۴	۱۳/۴	الجزیره	۳,۰۶۰,۰۰۰
السالوادور	۳	۲۱,۰۴۰	۶,۵۸۷,۵۴۱	۳۱۳	سان سالوادور	۱,۴۲۴,۰۰۰
امارات متحده عربی	۱	۸۳,۶۰۰	۳,۵۵۰,۰۰۰	۴۲/۵	ابوظبی	۹۲۷,۰۰۰
اندونزی	۱	۱,۹۱۹,۴۴۰	۲۳۸,۴۵۲,۹۵۲	۱۲۵	جاکارتا	۱۲,۲۹۶,۰۰۰
انگلستان	۲	۲۴۴,۷۹۴	۶۰,۲۷۰,۷۰۸	۲۴۶/۲	لندن	۷,۶۴۰,۰۰۰
اوکراین	۲	۶۰۳,۷۰۰	۴۸,۷۶۱,۰۰۰	۸۰/۷	کیف	۲,۶۷۰,۰۰۰
اوگاندا	۵	۲۴۱,۰۳۸	۲۶,۴۰۴,۵۴۳	۱۰۹/۵	کامپالا	۱,۲۴۶,۰۰۰
ایالات متحده آمریکا	۳	۹,۳۶۳,۱۰۰	۲۹۳,۰۲۷,۵۷۱	۳۱/۳	واشنگتن	۴,۰۹۸,۰۰۰
ایتالیا	۲	۳۰۱,۲۲۵	۵۸,۰۵۷,۴۷۷	۱۹۲/۷	رم	۲,۶۶۵,۰۰۰
ایران	۱	۱,۶۴۸,۱۹۵	۶۷,۵۰۳,۲۰۵	۴۰/۹	تهران	۷,۲۲۵,۰۰۰
ایرلند	۲	۷۰,۲۸۳	۳,۹۶۹,۵۵۸	۵۶/۴	دوبلین	۱,۰۱۵,۰۰۰
ایسلند	۲	۱۰۳,۰۰۰	۲۹۳,۹۶۶	۲/۸	ریکیاویک	۱۸۴,۰۰۰
باربادوس	۳	۴۳۱	۲۷۸,۲۸۹	۶۴۵/۶	بریج تاون	۱۴۰,۰۰۰
باهاما	۳	۱۳,۹۳۵	۳۰۹,۰۰۰	۲۲/۲	ناسائو	۲۲۲,۰۰۰
بحرین	۱	۶۶۸	۶۷۷,۸۸۶	۱۰۱۴	منامه	۱۵۴,۰۰۰
برزیل	۴	۸,۵۱۱,۹۶۵	۱۸۴,۱۰۱,۱۰۹	۲۱/۶	برازیلیا	۳,۰۹۹,۰۰۰
برونئی	۱	۵,۷۶۵	۳۶۵,۲۵۱	۶۳/۳	سری بگاوان	۸۵,۰۰۰
بلژیک	۲	۳۰,۵۱۳	۱۰,۳۴۸,۲۷۶	۳۳۹/۱	بروکسل	۱,۲۲۲,۰۰۰
بلغارستان	۲	۱۱۰,۹۱۲	۷,۸۹۰,۰۰۰	۷۱	صوفیه	۱,۱۹۲,۰۰۰
بلیز	۳	۲۲,۹۶۳	۲۷۲,۹۴۵	۱۱/۹	بلموپان	۹,۰۰۰
بنگلادش	۱	۱۴۷,۵۷۰	۱۴۱,۳۴۰,۴۷۶	۹۵۷/۷	داکا	۱۳,۱۸۰,۰۰۰
بنین	۵	۱۱۲,۶۲۲	۷,۲۵۰,۰۳۳	۶۴/۴	پورتونوو	۲۳۸,۰۰۰
بوتان	۱	۴۷,۰۰۰	۲,۱۸۵,۵۶۹	۴۶/۵	تیمپو	۴۵,۰۰۰
بوتسوانا	۵	۵۸۱,۷۳۰	۱,۶۷۹,۰۰۰	۲/۹	گابورون	۱۹۹,۰۰۰
بورکینافاسو	۵	۲۷۴,۲۰۰	۱۳,۵۷۴,۸۲۰	۴۹/۵	آواگادوگو	۱,۱۳۰,۰۰۰
بوروندی	۵	۲۷,۸۳۴	۶,۳۷۳,۰۰۰	۲۲۹	بوجومبورا	۳۷۸,۰۰۰
بوسنی و هرزگوین	۲	۵۱,۱۲۹	۴,۰۰۷,۶۰۸	۷۸/۴	سارایوو	۵۷۹,۰۰۰
بولیوی	۴	۱,۰۹۸,۵۸۱	۸,۴۰۱,۰۰۰	۷/۶	لاپاز سوکر	۱,۴۸۰,۰۰۰ ۱۴۴,۹۹۴

نام کشور	موقعیت	مساحت کشور به کیلومتر مربع	جمعیت کشور	جمعیت نسبی	پایتخت	جمعیت پایتخت
پاپو آ گینه نو	۶	۴۶۱,۶۹۱	۵,۴۲۶,۰۰۰	۱۱/۸	پورت مورسبی	۲۷۵,۰۰۰
پاراگوئه	۴	۴۰۶,۷۵۲	۶,۱۹۱,۳۶۸	۱۵/۲	آسونسیون	۱,۶۳۹,۰۰۰
پاکستان	۱	۸۰۳,۹۴۳	۱۴۵,۰۰۰,۰۰۰	۱۸۰/۴	اسلام آباد	۷۹۹,۰۰۰
پالائو	۶	۴۸۸	۲۰,۰۱۶	۴۱	کورور	۱۴,۰۰۰
پاناما	۳	۷۷,۰۸۳	۳,۰۰۰,۴۶۳	۳۸/۹	پاناماسیتی	۹۶۷,۰۰۰
پرتغال	۲	۹۲,۱۳۵	۱۰,۵۲۴,۱۴۵	۱۱۴/۲	لیسبون	۳,۸۲۶,۰۰۰
پرو	۴	۱,۲۸۶,۰۰۰	۲۷,۵۴۴,۳۰۵	۲۱/۴	لیما	۷,۸۹۹,۰۰۰
تاجیکستان	۱	۱۴۳,۱۰۰	۷,۰۱۱,۵۵۶	۴۸/۹	دوشنبه	۵۹۵,۰۰۰
تانزانیا	۵	۹۴۵,۰۸۷	۳۶,۵۸۸,۲۲۵	۳۸/۷	دارالسلام	۲,۳۴۷,۰۰۰
تایلند	۱	۵۱۴,۰۰۰	۶۴,۸۶۵,۵۲۳	۱۲۶/۱	بانکوک	۷,۱۳۳,۰۰۰
تایوان	۱	۳۶,۰۰۰	۲۲,۷۴۹,۸۳۸	۶۳۱/۹	تایپه	۲,۵۵۰,۰۰۰
ترکمنستان	۱	۴۸۸,۱۰۰	۳,۹۴۶,۰۰۰	۱۰/۱	عشق آباد	۶۰۵,۰۰۰
ترکیه	۱	۷۸۰,۵۷۹	۶۹,۳۵۹,۰۰۰	۸۸/۸	آنکارا	۴,۶۱۱,۰۰۰
ترینیداد و توباگو	۴	۵,۱۳۰	۱,۳۰۴,۰۰۰	۲۵۴/۲	پورت اواسپاین	۵۵,۰۰۰
توگو	۵	۵۶,۷۸۵	۵,۵۵۶,۸۱۲	۹۷/۸	لومه	۷۹۹,۰۰۰
تونس	۵	۱۶۳,۶۱۰	۹,۹۷۴,۷۲۲	۶۰/۹	تونس	۱,۹۹۶,۰۰۰
تونگا	۶	۶۹۹	۱۱۰,۲۳۷	۱۵۷/۷	نوکوآلوفا	۳۷,۰۰۰
توو‌الو	۶	۲۶	۱۱,۴۶۳	۴۴۰	فونافوتی	۶۱۱,۰۰۰
تیمور شرقی	۱	۱۴,۸۷۴	۱,۰۱۹,۲۵۲	۶۸/۵	دیلی	۶۵,۰۰۰
جامائیکا	۳	۱۰,۹۹۱	۲,۷۱۳,۱۳۰	۲۴۶/۸	کینگستون	۶۵۵,۰۰۰
جیبوتی	۵	۲۳,۲۰۰	۴۷۳,۰۰۰	۲۰/۳	جیبوتی	۵۰۲,۰۰۰
چاد	۵	۱,۲۸۴,۰۰۰	۹,۵۳۸,۵۴۴	۷/۴	انجامنا	۱,۱۰۰,۰۰۰
چک	۲	۷۸,۹۰۰	۱۰,۲۶۵,۰۰۰	۱۳۰/۱	پراگ	۱,۲۲۶,۰۰۰
چین	۱	۹,۵۶۴,۷۰۱	۱,۲۹۸,۸۴۷,۶۲۴	۱۳۵/۷	پکن	۱۰,۸۴۸,۰۰۰
دانمارک	۲	۴۳,۰۶۹	۵,۴۱۳,۳۹۲	۱۲۵/۷	کپنهاگ	۱,۳۸۸,۰۰۰
دومینکا	۳	۷۵۱	۷۱,۰۰۰	۹۴/۵	روسو	۲۷,۰۰۰
دومینیکن	۳	۴۷,۸۳۴	۸,۸۳۳,۶۳۴	۱۸۴/۶	سانتودومینگو	۳,۵۹۹,۰۰۰
رواندا	۵	۲۶,۳۳۸	۷,۹۵۴,۰۱۳	۳۰۱/۹	کیگالی	۶۵۶,۰۰۰
روسیه (فدراتیو)	۲	۱۷,۰۷۵,۲۰۰	۱۴۶,۰۰۰,۰۰۰	۸/۶	مسکو	۱۰,۴۶۹,۰۰۰
روسیه سفید (بلاروس)	۲	۲۰۷,۶۰۰	۱۰,۳۵۰,۰۰۰	۴۹/۹	مینسک	۱,۷۰۵,۰۰۰
رومانی	۲	۲۳۷,۵۰۰	۲۲,۳۶۵,۰۰۰	۹۴/۲	بخارست	۲,۱۰۰,۰۰۰
زامبیا	۵	۷۵۲,۶۱۴	۱۰,۴۶۲,۴۳۶	۱۳/۹	لوزاکا	۱,۶۴۰,۰۰۰
زلاندنو	۶	۲۶۸,۶۷۵	۳,۹۹۳,۸۱۷	۱۴/۸	ولینگتون	۳۴۳,۰۰۰
زیمبابوه	۵	۳۹۰,۵۸۰	۱۲,۶۷۱,۸۶۰	۳۲/۴	هراره	۱,۷۵۲,۰۰۰
ژاپن	۱	۳۷۷,۶۴۴	۱۲۷,۳۳۳,۰۰۲	۳۳۷/۱	توکیو	۳۴,۹۹۷,۰۰۰
سائوتومه وپرنسیپ	۵	۱,۰۳۶	۱۸۱,۵۶۵	۱۷۵/۲	سائوتومه	۵۴,۰۰۰
ساحل عاج	۵	۳۳۲,۴۶۳	۱۷,۳۲۷,۷۲۴	۵۲/۱	یاموسوکورو	۴۱۶,۰۰۰
ساموآی غربی	۶	۲,۸۴۲	۱۸۰,۰۰۰	۶۳/۳	آپیا	۴۰,۰۰۰
سان مارینو	۲	۶۱	۲۸,۵۰۳	۴۶۷/۲	سان مارینو	۵,۰۰۰
سری لانکا	۱	۶۵,۶۱۰	۱۹,۴۰۹,۰۰۰	۲۹۵/۸	کلمبو	۶۹۰,۰۰۰
سلیمان (جزایر)	۶	۲۹,۷۸۵	۵۲۳,۶۱۷	۱۷/۵	هونیارا	۶۸,۰۰۰
سنت کیتس ونویس	۳	۲۶۲	۴۶,۰۰۰	۱۷۵/۵	باستر	۱۳,۰۳۳
سنت لوسیا	۳	۶۱۶	۱۶۴,۲۱۳	۲۶۶/۵	کاستریس	۱۴,۰۰۰
سنت وین سنت وگرنادین	۳	۳۸۸	۱۱۷,۱۹۳	۳۰۲	کینگستاون	۲۹,۰۰۰
سنگاپور	۱	۶۴۷	۴,۳۵۳,۸۹۳	۶۷۲۹/۳	سنگاپور	۴,۲۵۳,۰۰۰
سنگال	۵	۱۹۶,۱۹۲	۱۰,۸۵۲,۱۴۷	۵۵/۳	داکار	۲,۱۶۷,۰۰۰
سوازیلند	۵	۱۷,۳۶۳	۱,۱۶۹,۲۴۱	۶۷/۳	امبابان	۷۳,۰۰۰
سوئد	۲	۴۴۹,۹۶۴	۸,۹۸۶,۴۰۰	۱۹/۹	استکهلم	۱,۶۹۷,۰۰۰
سوئیس	۲	۴۱,۲۸۸	۷,۴۵۰,۸۶۷	۱۸۰/۴	برن	۹۴۲,۰۰۰
سودان	۵	۲,۵۰۵,۸۱۳	۳۹,۱۴۸,۱۶۲	۱۵/۶	خرطوم	۴,۲۸۶,۰۰۰
سورینام	۴	۱۶۳,۲۶۵	۴۳۶,۹۳۵	۲/۷	پاراماریبو	۲۸۹,۰۰۰

نام کشور	موقعیت	مساحت کشور به کیلومتر مربع	جمعیت کشور	جمعیت نسبی	پایتخت	جمعیت پایتخت
سوریه	۱	۱۸۵,۱۸۰	۱۸,۰۱۶,۸۷۴	۹۷/۳	دمشق	۲,۳۳۵,۰۰۰
سومالی	۵	۶۳۷,۶۵۷	۸,۳۰۴,۶۰۱	۱۳	موگادیشو	۱,۲۱۹,۰۰۰
سی شل	۵	۴۵۵	۸۳,۴۰۰	۱۸۳/۳	ویکتوریا	۲۸,۰۰۰
سیرالئون	۵	۷۱,۷۴۰	۵,۸۸۳,۸۸۹	۸۲	فریتاون	۹۲۱,۰۰۰
شیلی	۴	۷۵۶,۹۴۵	۱۵,۸۲۳,۹۵۷	۲۰/۹	سانتیاگو	۵,۵۳۸,۰۰۰
صحرا	۵	۲۹۰,۰۰۰	۲۵۶,۰۰۰	۰/۹	العیون	۹۵,۰۰۰
صربستان و مونته نگرو (یوگسلاوی)	۲	۱۰۲,۱۳۶	۱۰,۸۲۵,۹۰۰	۱۰۵/۹	بلگراد	۱,۴۸۲,۰۰۰
عراق	۱	۴۳۳,۵۶۶	۲۵,۳۷۴,۶۹۱	۵۸/۵	بغداد	۵,۶۲۰,۰۰۰
عربستان سعودی	۱	۲,۱۴۹,۶۹۰	۲۵,۷۹۵,۹۳۸	۱۱/۹	ریاض	۵,۱۲۶,۰۰۰
عمان	۱	۲۱۲,۴۵۷	۲,۹۰۳,۱۶۵	۱۳/۶	مسقط	۶۳۸,۰۰۰
غنا	۵	۲۳۸,۵۳۷	۲۰,۷۵۷,۰۳۲	۸۷	آکرا	۱,۹۷۶,۰۰۰
فرانسه	۲	۵۴۴,۹۳۶	۶۰,۴۲۴,۲۱۳	۱۱۰/۸	پاریس	۹,۷۹۴,۰۰۰
فلسطین اشغالی	۱	۲۱,۹۴۶	۶,۱۹۹,۰۰۸	۲۸۲/۴	قدس (اورشلیم)	۶۸۶,۰۰۰
فنلاند	۲	۳۳۷,۰۰۹	۵,۲۱۴,۵۱۲	۱۵/۵	هلسینکی	۱,۱۶۷,۰۰۰
فیجی	۶	۱۸,۲۷۴	۸۸۰,۸۷۴	۴۸/۲	سووا	۲۱۰,۰۰۰
فیلیپین	۱	۳۰۰,۰۰۰	۸۶,۲۴۱,۶۹۷	۲۸۷/۴	مانیل	۲,۱۶۰,۰۰۰
قبرس	۱	۹,۳۲۴	۷۷۵,۹۲۷	۸۳/۲	نیکوزیا	۲۰۵,۰۰۰
قرقیزستان	۱	۱۹۸,۵۰۰	۵,۰۸۱,۴۲۹	۲۵/۶	بیشکک	۸۰۶,۰۰۰
قزاقستان	۱	۲,۷۱۷,۳۰۰	۱۶,۷۳۲,۰۰۰	۶/۲	آستانه	۳۳۲,۰۰۰
قطر	۱	۱۱,۰۰۰	۸۴۰,۲۹۰	۷۶/۴	دوحه	۳۹۱,۰۰۰
کاپ ورد	۵	۴,۰۳۳	۴۱۵,۲۹۴	۱۰۲/۹	پرایا	۱۰۷,۰۰۰
کاستاریکا	۳	۵۰,۷۰۰	۳,۹۵۶,۵۰۷	۷۸	سان خوزه	۱,۰۸۵,۰۰۰
کامبوج	۱	۱۸۱,۰۳۵	۱۳,۳۶۳,۴۲۱	۷۴	پنوم پنه	۱,۱۵۷,۰۰۰
کامرون	۵	۴۷۵,۴۴۲	۱۶,۱۸۵,۰۰۰	۳۴	یائونده	۱,۶۱۶,۰۰۰
کانادا	۳	۹,۹۷۰,۶۱۰	۳۲,۵۰۷,۸۷۴	۳/۲	اتاوا	۱,۰۹۳,۰۰۰
کرواسی	۲	۵۶,۵۳۸	۴,۴۹۶,۸۶۹	۷۹/۵	زاگرب	۱,۱۰۰,۰۰۰
کره جنوبی	۱	۹۸,۴۸۴	۴۸,۵۹۸,۱۷۵	۴۹۳/۴	سئول	۹,۸۸۸,۰۰۰
کره شمالی	۱	۱۲۰,۵۳۸	۲۲,۶۹۷,۵۵۳	۱۸۸/۳	پیونگ یانگ	۳,۲۲۸,۰۰۰
کلمبیا	۴	۱,۱۳۸,۹۱۴	۴۲,۳۱۰,۷۷۵	۳۷/۱	بوگوتا	۷,۲۹۰,۰۰۰
کنگو (برازاویل)	۵	۳۴۲,۰۰۰	۲,۹۹۸,۰۴۰	۸/۷	برازاویل	۱,۲۳۴,۰۰۰
کنگو(کینشازا) (زئیر)	۵	۲,۳۴۵,۴۰۹	۵۸,۳۱۷,۹۳۰	۲۴/۹	کینشازا	۵,۲۷۷,۰۰۰
کنیا	۵	۵۸۲,۶۴۶	۳۲,۰۲۱,۸۵۶	۵۴/۹	نایروبی	۲,۵۷۵,۰۰۰
کوبا	۳	۱۱۰,۸۵۲	۱۱,۳۰۸,۷۶۴	۱۰۲	هاوانا	۲,۲۵۶,۰۰۰
کومور (قمر)	۵	۲,۰۷۲	۶۵۱,۹۰۱	۳۱۴/۶	مورونی	۵۳,۰۰۰
کویت	۱	۱۷,۸۷۱	۲,۲۵۷,۵۴۹	۱۲۶/۳	کویت	۱,۵۰۰,۰۰۰
کیریباتی	۶	۷۲۰	۱۰۰,۷۹۸	۱۳۹/۹	تاراوا	۴۲,۰۰۰
گابون	۵	۲۶۷,۶۶۷	۱,۳۵۵,۲۴۶	۵	لیبرویل	۶۱۱,۰۰۰
گامبیا	۵	۱۱,۲۹۵	۱,۵۴۶,۸۴۸	۱۳۶/۹	بانجول	۳۷۲,۰۰۰
گرجستان	۱	۶۹,۷۰۰	۴,۹۹۰,۰۰۰	۷۱/۶	تفلیس	۱,۳۹۸,۰۰۰
گرنادا	۳	۳۴۴	۱۰۱,۰۰۰	۲۹۳/۶	سنت جورجز	۳۶,۰۰۰
گوآتمالا	۳	۱۰۸,۸۸۹	۱۴,۲۸۰,۵۹۶	۱۳۱/۱	گواتمالاسیتی	۳,۲۴۲,۰۰۰
گویان	۴	۲۱۴,۹۶۹	۷۷۵,۰۰۰	۳/۶	جورج تاون	۲۳۱,۰۰۰
گینه	۵	۲۴۵,۸۵۷	۹,۲۴۶,۴۶۲	۳۷/۶	کوناکری	۱,۳۶۶,۰۰۰
گینه استوائی	۵	۲۸,۰۵۱	۵۲۳,۰۵۱	۱۸/۶	مالابو	۹۵,۰۰۰
گینه بیسائو	۵	۳۶,۱۲۵	۱,۳۸۸,۳۶۳	۳۸/۴	بیسائو	۳۳۶,۰۰۰
لائوس	۱	۲۳۶,۸۰۰	۶,۰۶۸,۱۱۷	۲۵/۶	وین تیان	۷۱۶,۰۰۰

نام کشور	موقعیت	مساحت کشور به کیلومتر مربع	جمعیت کشور	جمعیت نسبی	پایتخت	جمعیت پایتخت
لبنان	۱	۱۰,۴۰۰	۳,۷۷۷,۲۱۸	۳۶۳/۲	بیروت	۲,۰۵۵,۰۰۰
لتونی (لا تویا)	۲	۶۴,۵۰۰	۲,۳۰۶,۳۰۶	۳۵/۷	ریگا	۷۷۵,۰۰۰
لسوتو	۵	۳۰,۳۵۵	۲,۲۰۸,۰۰۰	۷۲/۷	ماسرو	۴۱۰,۲۰۰
لوکزامبورگ	۲	۲,۵۸۶	۴۶۲,۶۹۰	۱۷۸/۹	لوکزامبورگ	۸۰,۷۰۰
لهستان	۲	۳۱۲,۶۷۷	۳۸,۷۰۰,۰۰۰	۱۲۳/۸	ورشو	۲,۲۰۰,۰۰۰
لیبریا	۵	۹۶,۰۸۹	۳,۳۹۰,۶۳۵	۳۵/۲	مونرو ویا	۹۶۲,۰۰۰
لیبی	۵	۱,۷۵۹,۵۴۰	۵,۶۳۱,۵۸۵	۳/۲	طرابلس (تریپولی)	۲,۰۰۶,۰۰۰
لیتوانی	۲	۶۵,۲۰۰	۳,۶۰۷,۸۹۹	۵۵/۴	ویلنیوس	۵۷۸,۰۰۰
لیختن اشتاین	۲	۱۵۷	۳۳,۴۳۶	۲۱۲/۹	وادوز	۵,۰۱۷
ماداگاسکار	۵	۵۸۷,۰۴۱	۱۷,۵۰۱,۸۷۱	۲۹/۸	تاناناریو	۱,۶۷۸,۰۰۰
مارشال (جزایر)	۶	۱۸۱	۷۱,۰۰۰	۳۹۲/۳	ماجورو	۳۳,۰۰۰
مالاوی	۵	۱۱۸,۴۸۴	۱۱,۹۰۶,۸۵۵	۱۰۰/۵	لیلونگوه	۱,۰۰۰,۰۰۰
مالت	۲	۳۱۶	۳۹۶,۸۵۱	۱۲۵۵	والتا	۷,۱۷۰
مالدیو	۱	۲۹۸	۳۳۹,۳۳۰	۱۱۳۸	ماله	۸۳,۰۰۰
مالزی	۱	۳۲۹,۷۴۹	۲۴,۳۰۰,۰۰۰	۷۳/۷	کوالالامپور	۱,۳۷۸,۰۰۰
مالی	۵	۱,۲۱۸,۵۹۵	۱۱,۹۵۶,۷۸۸	۹/۸	باماکو	۱,۲۶۴,۰۰۰
مجارستان	۲	۹۳,۰۳۰	۱۰,۱۰۷,۰۰۰	۱۰۸/۶	بوداپست	۱,۸۲۵,۰۰۰
مصر	۵	۹۹۴,۳۰۱	۷۶,۱۱۷,۴۲۱	۷۶/۵	قاهره	۱۱,۰۰۰,۰۰۰
مغرب (مراکش)	۵	۴۴۵,۷۳۹	۳۲,۲۰۹,۱۰۱	۷۲/۲	رباط	۱,۷۵۹,۰۰۰
مغولستان	۱	۱,۵۶۵,۰۰۰	۲,۷۵۱,۳۱۴	۱/۷	اولان باتور	۸۱۲,۰۰۰
مقدونیه	۲	۲۵,۶۴۱	۲,۰۷۱,۲۱۰	۸۰/۷	اسکوپیه	۴۴۰,۵۷۷
مکزیک	۳	۱,۹۲۰,۷۴۴	۱۰۴,۹۵۹,۵۹۴	۵۴/۶	مکزیکوسیتی	۱۸,۶۶۰,۰۰۰
موریتانی	۵	۱,۰۳۰,۷۰۰	۲,۹۹۸,۵۶۳	۲/۹	نوآکشوت	۸۸۱,۰۰۰
موریس	۵	۲,۰۴۵	۱,۲۲۰,۴۸۱	۵۹۶/۸	پورت لویس	۱۷۲,۰۰۰
موزامبیک	۵	۸۷۳,۲۱۶	۱۹,۴۰۰,۰۰۰	۲۲/۲	ماپوتو	۳,۰۲۵,۰۰۰
مولداوی	۲	۳۳,۷۰۰	۴,۴۴۶,۴۵۵	۱۳۱/۹	کی شی نف	۶۶۲,۰۰۰
موناکو	۲	۲۰۰	۳۲,۲۷۰	۱۶۱/۳	موناکو	۳۰,۰۰۰
میانمار (برمه)	۱	۶۷۸,۵۸۰	۴۲,۷۲۰,۱۹۶	۶۲/۹	رانگون	۴,۱۹۶,۰۰۰
میکرونزی	۶	۷۰۲	۱۳۳,۲۰۰	۱۸۹/۷	پالیکیر	۳۳,۴۰۰
نائورو	۶	۲۱	۱۲,۸۰۹	۶۰۹/۹	یارن	۶۰۰۰
نامیبیا	۵	۸۲۲,۳۲۵	۱,۹۵۴,۰۳۳	۲/۴	ویندهوک	۲۳۷,۰۰۰
نپال	۱	۱۴۰,۷۹۷	۲۷,۰۷۰,۶۶۶	۱۹۲/۲	کاتماندو	۷۴۱,۰۰۰
نروژ	۲	۳۰۷,۴۳۳	۴,۵۷۴,۵۶۰	۱۴۸/۵	اسلو	۹۷۸,۰۰۰
نیجر	۵	۱,۲۶۷,۰۰۰	۱۱,۳۶۰,۵۳۸	۸/۹	نیامی	۸۹۰,۰۰۰
نیجریه	۵	۹۲۳,۷۶۸	۱۳۷,۲۵۳,۱۳۳	۱۴۸/۵	آبوجا	۴۵۲,۰۰۰
نیکاراگوآ	۳	۱۳۰,۰۰۰	۵,۳۵۹,۷۵۹	۴۱/۲	ماناگوا	۱,۰۹۸,۰۰۰
واتیکان	۲	۴۴	۹۰۰	۲۰/۴	واتیکان سیتی	۸۷۰
وانوآتو	۶	۱۴,۷۶۳	۲۰۷,۰۰۰	۱۴	پورت ویلا	۳۴,۰۰۰
ونزوئلا	۴	۹۱۲,۰۵۰	۲۵,۰۱۷,۳۸۷	۲۷/۵	کاراکاس	۳,۲۶۶,۰۰۰
ویتنام	۱	۳۲۵,۰۴۵	۸۲,۶۸۹,۵۱۸	۲۵۴/۴	هانوی	۴,۵۴۹,۰۰۰
هائی تی	۳	۲۷۴,۵۴۰	۷,۶۵۶,۱۶۶	۲۷/۸	پورتوپرنس	۱,۹۶۱,۰۰۰
هلند	۲	۴۰,۸۴۴	۱۶,۳۱۸,۱۹۹	۳۹۹/۵	آمستردام	۱,۱۴۵,۰۰۰
هندوراس	۳	۱۱۱,۸۹۰	۶,۸۲۳,۵۶۸	۶۰/۹	تگوسیگالپا	۱,۰۳۷,۶۰۰
هند	۱	۳,۲۸۷,۵۹۰	۱,۰۶۵,۰۷۰,۶۰۷	۳۲۳/۹	دهلی نو	۳۰۱,۲۹۷
یمن	۱	۵۲۷,۹۷۰	۲۰,۰۲۴,۸۶۷	۳۷/۹	صنعا	۱,۴۶۹,۰۰۰
یونان	۲	۱۳۰,۸۰۰	۱۰,۶۴۷,۵۲۹	۸۱/۴	آتن	۳,۲۱۵,۰۰۰

موقعیت کشورها در قاره های جهان ، آسیا کد (۱) ، اروپا کد (۲) ، آمریکای شمالی و مرکزی کد (۳) ، آمریکای جنوبی کد (۴) ، آفریقا کد (۵) ، اقیانوسیه کد (۶)

قله کوههای مهم جهان و ارتفاع آنها (به ترتیب ارتفاع)

نام قله	قاره/ کشور/ جزیره	ارتفاع به متر
اورست	نپال - تبت	۸۸۴۷
چاوایو	نپال - تبت	۸۷۶۳
گودوین اوستین	کشمیر	۸۶۱۰
کانچنجانگا	هند - نپال	۸۵۹۷
لوتس ۱- اورست	نپال - تبت	۸۵۱۰
ماکالو ۱	نپال - تبت	۸۴۸۰
دهائولاگیری	نپال	۸۱۷۱
ماناسلو	نپال	۸۱۵۶
نانگا پاربات	کشمیر	۸۱۲۵
آناپورنا ۱	نپال	۸۰۷۸
گاشربروم	کشمیر	۸۰۶۸
برود	کشمیر	۸۰۴۶
گوساینتان	تبت	۸۰۱۲
آناپورنا ۲	نپال	۷۹۳۷
گیاچونگ کانگ	نپال - تبت	۷۸۹۷
دیستگیل سار	کشمیر	۷۸۸۴
هیمالچولی	نپال	۷۸۶۴
نوپتس (اورست)	نپال - تبت	۷۸۴۱
ماشربروم	کشمیر	۷۸۲۱
ناندادوی	هند	۷۸۱۶
راکاپوشی	کشمیر	۷۷۸۷
کامت	هند - تبت	۷۷۵۶
نامچاباروا	تبت	۷۷۵۵
گورلاماندهاتا	تبت	۷۷۲۸
اولوگ موزتاق	سینجیانگ تبت	۷۷۲۳
کونگور	سینجیانگ	۷۷۱۹
تیریچ میر	پاکستان	۷۶۹۰
ماکالو ۲	نپال - تبت	۷۶۵۶
مینیا کونکا	چین	۷۵۸۹
کولاگانگری	بوتان - تبت	۷۵۵۴
چانگتزو - اورست	نپال - تبت	۷۵۵۲
موزتاق آتا	سینجیانگ	۷۵۴۵
اسکیانگ کانگری	کشمیر	۷۵۴۳
کمونیسم - قله	تاجیکستان	۷۴۹۵
جانگ سانگ - قله	هند - نپال	۷۴۵۹
جنگیش چوکوسو	سینجیانگ قرقیزستان	۷۴۳۸
سیا کانگری	کشمیر	۷۴۲۱
هاراموش - قله	پاکستان	۷۳۹۷
ایستورونال	پاکستان	۷۳۸۸
تنت - قله	هند - نپال	۷۳۶۵
چومولاری	بوتان - تبت	۷۳۲۷
چاملانگ	نپال	۷۳۱۸
کابرو	هند - نپال	۷۳۱۵
آلانگ کانگری	تبت	۷۳۱۵
بالتورو کانگری	کشمیر	۷۳۱۲
ماسوشان	سینجیانگ	۷۲۸۱
مانا	هند	۷۲۷۲
بارنتس	نپال	۷۲۲۰
نپال - قله	هند - نپال	۷۱۶۲
آمن ماشین	چین	۷۱۵۹
گاری سانکر	نپال - تبت	۷۱۴۴
بدرینات	هند	۷۱۳۸
نونکون	کشمیر	۷۱۳۵
لنین - قله	تاجیکستان	۷۱۳۳

نام قله	قاره/ کشور/ جزیره	ارتفاع به متر
پایرامید	هند - نپال	۷۱۳۲
آپی	نپال	۷۱۳۲
پاهانری	هند - تبت	۷۱۲۷
تریسول	هند	۷۱۲۰
کانگتو	هند - تبت	۷۰۸۹
نینچه تانگلا	تبت	۷۰۸۸
تریسولی	هند	۷۰۷۴
پوموری	نپال - تبت	۷۰۶۸
دوناگیری	هند	۷۰۶۶
لومبو کانگرا	تبت	۷۰۶۰
سیپال	نپال	۷۰۴۰
ماچاپوکچار	نپال	۶۹۹۷
آکونکاگوا	آرژانتین	۶۹۵۹
نامبار	نپال	۶۹۵۴
کانجیروبا	نپال	۶۸۸۲
اجوس دل سالادو	آرژانتین - شیلی	۶۸۷۹
بونت	آرژانتین	۶۸۷۲
آمادابلام	نپال	۶۸۱۲
توپونگاتو	آرژانتین - شیلی	۶۸۰۰
پیسیز	آرژانتین	۶۷۷۹
مرسداریو	آرژانتین	۶۷۶۹
هوآسکاران	پرو	۶۷۶۸
چوپولو	نپال	۶۷۳۳
للولایلاکو	آرژانتین - شیلی	۶۷۲۲
ال لیبرتادور	آرژانتین	۶۷۱۹
کاچی	آرژانتین	۶۷۱۹
لینگترن	نپال - تبت	۶۶۹۷
خامبوتس	نپال - تبت	۶۶۴۰
اینکاهواسی	آرژانتین - شیلی	۶۶۲۰
یروپاجا	پرو	۶۶۱۶
گالان	آرژانتین	۶۶۰۰
لوتس ۲ - اورست	نپال - تبت	۶۵۷۱
ال موئرتو	آرژانتین - شیلی	۶۵۴۰
ساجاما	بولیوی	۶۵۱۹
ناسیمنتو	آرژانتین	۶۴۹۲
هیاکوگانگری	تبت	۶۴۸۱
ایلیمانی	بولیوی	۶۴۶۲
گروسونر - کوه	چین	۶۴۵۸
کوروپونا	پرو	۶۴۲۶
لادو	آرژانتین	۶۳۹۹
تاگچاب گانگری	تبت	۶۳۹۱
آنکوهوما	بولیوی	۶۳۸۸
آئوسانگیت	پرو	۶۳۸۴
تورو	آرژانتین - شیلی	۶۳۸۰
ایلامپو	بولیوی	۶۳۶۲
ترس کروسز	آرژانتین - شیلی	۶۳۵۵
هاندوی	پرو	۶۳۵۵
پاریناکوتا	بولیوی - شیلی	۶۳۳۰
تورتولاس	آرژانتین - شیلی	۶۳۲۳
ال کندر	آرژانتین	۶۲۹۹
سالکانتای	پرو	۶۲۷۰
چیمبورازو	اکوادور	۶۲۶۶
هوآنکارهاوس	پرو	۶۲۵۷
فاماتینا	آرژانتین	۶۲۴۹
پوماسیلو	پرو	۶۲۴۵
سولو	آرژانتین	۶۲۴۵

نام قله	قاره/ کشور/ جزیره	ارتفاع به متر
پولراس	آرژانتین	۶۲۳۴
پولار	شیلی	۶۲۲۴
چانی	آرژانتین	۶۱۹۹
مک کینلی	کانادا	۶۱۹۳
آئوکانکوئیلی	شیلی	۶۱۸۵
جانکال	آرژانتین - شیلی	۶۱۸۰
نگرو	آرژانتین	۶۱۵۲
کوئلا	آرژانتین	۶۱۳۵
آمپاتو	پرو	۶۱۲۷
کوندوریری	بولیوی	۶۱۲۴
پالرمو	آرژانتین	۶۱۲۰
سولیمانا	پرو	۶۱۱۶
سان جوآن	آرژانتین - شیلی	۶۱۱۰
سیرانوادا	آرژانتین - شیلی	۶۱۰۳
آنتوفالا	آرژانتین	۶۰۹۹
مارمولجو	آرژانتین - شیلی	۶۰۹۹
چاچانی	پرو	۶۰۷۴
لوگان	یوکون	۶۰۵۰
کلیمانجارو	تانزانیا	۵۸۹۴
سیتلایتپک	مکزیک	۵۶۹۹
دماوند	ایران	۵۶۷۱
البروز	روسیه	۵۶۴۱
سنت الیاس	کانادا - یوکون	۵۴۸۸
پوپوکاتپتل	مکزیک	۵۴۶۵
فوراکر	کانادا	۵۳۰۳
ایزتاسیهواتل	مکزیک	۵۲۸۶
لوکانیا	یوکون	۵۲۲۶
شکارا	روسیه	۵۲۰۱
کنیا	کنیا	۵۱۹۹
دیخ تائو	روسیه	۵۱۹۸
کینگ	یوکون	۵۱۷۲
کاشتان تائو	روسیه	۵۱۴۴
وینسون ماسیف	قطب جنوب	۵۱۴۰
آرارات	ترکیه	۵۱۲۱
مارگریتا - قله	اوگاندا - زئیر	۵۱۰۹
استیل	یوکون	۵۰۷۳
دزانگی تائو	روسیه	۵۰۴۹
کازبک	روسیه	۵۰۴۶
بونا	کانادا	۵۰۴۴
پونکاک جایا	گینه نو	۵۰۲۹
بلک بورن	کانادا	۴۹۹۵
تیری	قطب جنوب	۴۹۶۵
کندی	کانادا	۴۹۶۳
سان فورد	کانادا	۴۹۴۹
ونکوور	کانادا - یوکون	۴۸۷۰
باترس جنوبی	کانادا	۴۸۴۱
وود	یوکون	۴۸۴۱
مونت بلان(مون بلان)	فرانسه - ایتالیا	۴۸۰۷
شین	قطب جنوب	۴۸۰۰
چرچیل	کانادا	۴۷۶۶
تریکورا	گینه نو	۴۷۵۰
ماندالا	گینه نو	۴۷۰۰
گاردنر	قطب جنوب	۴۶۸۶
فیرودر	کانادا - یوکون	۴۶۶۳
مونت رزا	سوئیس	۴۶۳۳
راش داشان	اتیوپی	۴۶۲۰

نام قله	قاره/ کشور/ جزیره	ارتفاع به متر
ایپرلی	قطب جنوب	۴۶۰۲
زینانتکاتل	مکزیک	۴۵۷۶
هوبارد	کانادا - یوکون	۴۵۷۶
مرو	تانزانیا	۴۵۶۵
دم	سوئیس	۴۵۴۴
کیرکپاتریک	قطب جنوب	۴۵۲۷
لیسکام	ایتالیا	۴۵۲۶
بیر	کانادا	۴۵۲۰
ویلهلم	گینه نو	۴۵۰۸
کاریسیمبی	زئیر - رواندا	۴۵۰۷
ویسهورن	سوئیس	۴۵۰۵
والش	یوکون	۴۵۰۵
تاشهورن	سوئیس	۴۴۹۰
باترس شرقی	کانادا	۴۴۸۹
الیزابت	قطب جنوب	۴۴۷۹
مترهورن	ایتالیا - سوئیس	۴۴۷۷
ماتلالکویتل	مکزیک	۴۴۶۱
هانتر	کانادا	۴۴۴۱
آلورستون	کانادا - یوکون	۴۴۳۹
بران تاور	کانادا	۴۴۲۸
ویتنی	آمریکا	۴۴۱۷
البرت	آمریکا	۴۳۹۹
ماسیو	آمریکا	۴۳۹۵
هاروارد	آمریکا	۴۳۹۵
یونیورسیتی - قله	کانادا	۴۳۹۲
رینیر	آمریکا	۴۳۹۲
ویلیامسان	آمریکا	۴۳۸۱
لاپلاتا - قله	آمریکا	۴۳۷۷
بلانکا - قله	آمریکا	۴۳۷۲
آنکومپاهگر - قله	آمریکا	۴۳۶۱
دنت بلانش	سوئیس	۴۳۵۶
کرستون - قله	آمریکا	۴۳۵۶
مارخام	قطب جنوب	۴۳۵۵
لینکلن	آمریکا	۴۳۵۴
کاندری - قله	آمریکا	۴۳۵۴
گریس - قله	آمریکا	۴۳۴۹
آنترو	آمریکا	۴۳۴۹
توریس - قله	آمریکا	۴۳۴۸
کسل - قله	آمریکا	۴۳۴۷
ایوانس	آمریکا	۴۳۴۷
لانگز - قله	آمریکا	۴۳۴۴
مک آرتور	کانادا	۴۳۴۴
ویلسون	آمریکا	۴۳۴۲
وایت - قله کوه	آمریکا	۴۳۴۲
پالیسد شمالی	آمریکا	۴۳۴۰
کامرون	آمریکا	۴۳۳۹
شاوانو	آمریکا	۴۳۳۷
بلفورد	آمریکا	۴۳۲۷
پرینستون	آمریکا	۴۳۲۷
کریستون نیدل	آمریکا	۴۳۲۷
نادلهورن	سوئیس	۴۳۲۶
یل	آمریکا	۴۳۲۶
الگون	کنیا - اوگاندا	۴۳۲۱
بروس	آمریکا	۴۳۱۹
کیت کارسون	آمریکا	۴۳۱۷

نام قله	قاره/ کشور/ جزیره	ارتفاع به متر
ورانگل	کانادا	۴۳۱۶
شاستا	آمریکا	۴۳۱۶
ال دینیت - قله	آمریکا	۴۳۱۵
پوینت ساکسس	آمریکا	۴۳۱۵
گراند کامبین	سوئیس	۴۳۱۴
مارون - قله	آمریکا	۴۳۱۴
تابیگواچ	آمریکا	۴۳۱۴
اکسفورد	آمریکا	۴۳۱۳
سیل	آمریکا	۴۳۱۳
اسنفلس	آمریکا	۴۳۱۲
دموکرات	آمریکا	۴۳۱۲
باتو	اتیوپی	۴۳۰۷
کپیتال - قله	آمریکا	۴۳۰۶
بل	قطب جنوب	۴۳۰۲
لیبرتی کیپ	آمریکا	۴۳۰۱
پیکز - قله	آمریکا	۴۳۰۰
ماکلار	قطب جنوب	۴۲۹۷
اسنومس	آمریکا	۴۲۹۵
لنزپیتز	سوئیس	۴۲۹۴
روسل	آمریکا	۴۲۹۴
الوس	آمریکا	۴۲۹۲
ویندوم	آمریکا	۴۲۹۲
کلمبیا	آمریکا	۴۲۸۹
آگوستا	کانادا	۴۲۸۸
فینشتراهورن	سوئیس	۴۲۷۳
آندرسون	قطب جنوب	۴۲۵۴
بنتلی	قطب جنوب	۴۲۴۷
گونا	اتیوپی	۴۲۳۰
کاپلان	قطب جنوب	۴۲۳۰
کاستور	سوئیس	۴۲۲۶
زینالروتورن	سوئیس	۴۲۲۱
هوبرگهورن	سوئیس	۴۲۱۹
آلفابل	سوئیس	۴۲۰۵
گوکه	اتیوپی	۴۲۰۰
ریمپفیشهورن	سوئیس	۴۱۹۸
آلتشورن	سوئیس	۴۱۹۴
آندروجکسون	قطب جنوب	۴۱۹۱
استرالهورن	سوئیس	۴۱۹۰
سیدلی	قطب جنوب	۴۱۸۱
اوستنسو	قطب جنوب	۴۱۷۸
دنت د هرنس	سوئیس	۴۱۷۱
مینتو	قطب جنوب	۴۱۶۶
برایتورن	ایتالیا - سوئیس	۴۱۶۵
توبکال	مراکش	۴۱۶۳
میلر	قطب جنوب	۴۱۶۰
بیشورن	سوئیس	۴۱۵۹
جانگفرائو	سوئیس	۴۱۵۸
لانگ گیبلز	قطب جنوب	۴۱۵۱
دیکرسون	قطب جنوب	۴۱۱۹
اکرینز	فرانسه	۴۱۰۲
کینابالو	مالزی	۴۱۰۱
مونچ	سوئیس	۴۰۹۸
پولوکس	سوئیس	۴۰۹۱
گیووینتو	قطب جنوب	۴۰۸۷
وید	قطب جنوب	۴۰۸۴

نام قله	قاره/ کشور/ جزیره	ارتفاع به متر
فیشر	قطب جنوب	۴۰۸۰
شرکهورن	سوئیس	۴۰۷۷
کامرون	کامرون	۴۰۶۹
فرایدتیوف نانسن	قطب جنوب	۴۰۶۹
اوبرگابل هورن	سوئیس	۴۰۶۲
گران پارادیزو	ایتالیا	۴۰۶۰
برنینا	ایتالیا - سوئیس	۴۰۴۸
فیشرهورن	سوئیس	۴۰۴۸
گرانهورن	سوئیس	۴۰۴۳
لاترارهورن	سوئیس	۴۰۴۱
دورنهورن	سوئیس	۴۰۳۴
آلالینهورن	سوئیس	۴۰۲۷
وکسلر	قطب جنوب	۴۰۲۳
لیستر	قطب جنوب	۴۰۲۳
ویسمیس	سوئیس	۴۰۲۳
لاگینهورن	سوئیس	۴۰۰۹
زوپو	سوئیس	۳۹۹۸
فلشهورن	سوئیس	۳۹۹۵
شیر	قطب جنوب	۳۹۹۲
آدلرهورن	سوئیس	۳۹۸۷
گلتشرهورن	سوئیس	۳۹۸۳
شالیهورن	سوئیس	۳۹۷۴
اسکرسن	سوئیس	۳۹۷۰
ایگر	سوئیس	۳۹۷۰
جاگرهورن	سوئیس	۳۹۶۹
روتالهورن	سوئیس	۳۹۶۹
اودیشاو	قطب جنوب	۳۹۶۴
دونالدسون	قطب جنوب	۳۹۳۰
ری	قطب جنوب	۳۹۰۳
سلری	قطب جنوب	۳۸۹۴
واترمن	قطب جنوب	۳۸۸۰
آن	قطب جنوب	۳۸۷۱
پرس	قطب جنوب	۳۸۳۰
فالا	قطب جنوب	۳۸۲۴
روکر	قطب جنوب	۳۸۱۶
گلدویت	قطب جنوب	۳۸۱۳
موریس	قطب جنوب	۳۸۱۰
کرینسی	سوماترا - اندونزی	۳۷۹۹
ارباس	قطب جنوب	۳۷۹۴
کمپ بل	قطب جنوب	۳۷۸۹
دون پدروکریستوفرسن	قطب جنوب	۳۷۶۵
کوک	زلاندنو	۳۷۶۳
لیساکت	قطب جنوب	۳۷۵۶
هاگینز	قطب جنوب	۳۷۳۲
تید	جزایر قناری	۳۷۲۰
سابین	قطب جنوب	۳۷۱۸
آستور	قطب جنوب	۳۷۱۰
موهل	قطب جنوب	۳۷۱۰
فرانکس	قطب جنوب	۳۶۷۷
سمرو	جاوا - اندونزی	۳۶۷۵
جونز	قطب جنوب	۳۶۶۹
گلسویک	قطب جنوب	۳۶۶۰
کومان	قطب جنوب	۳۶۵۷
آنتو	اسپانیا	۳۴۰۴
پوستس	اسپانیا	۳۳۷۵

نام و موقعیت	مساحت به کیلومترمربع
اقیانوس منجمد شمالی	
کانادا	
آکسل هایبرگ	۴۳۱۵۷
السمر	۱۹۶۱۴۵
باتورست	۱۶۰۳۵
بافین	۵۰۷۲۱۸
بنکز	۶۹۹۹۵
پرنس آوویلز	۳۳۳۲۳
دون	۵۵۲۲۱
سامرست	۲۴۷۷۴
سوتامپتون	۴۱۱۹۵
ملویل	۴۲۱۳۰
ویکتوریا	۲۱۷۱۹۲
نروژ	
اشپیتزبرگن	۳۸۹۸۸
سوالبارد	۶۱۹۷۷
نورددوستلند	۱۴۰۰۵
روسیه	
فرانسواژوزف لند	۲۰۷۱۱
نوایازملیا	۸۲۱۴۵
ورانگل	۷۲۴۸
اقیانوس اطلس	
آزور - پرتغال	۲۲۹۸
سائو میگوئل	۷۵۳
فائل	۱۷۳
آسنسیون - انگلستان	۸۸
آنتی کوستی - کانادا	۷۹۳۷
ایسلند	۱۰۲۹۵۷
باهاما	۱۳۹۴۳
برمودا - جزایر - انگلستان	۵۱
بلاک	۲۵
بییوکو - جزایر - گینه استوائی	۲۰۳۲
پرنس ادوارد - کانادا	۵۶۱۷
تریستیان دا کونها - انگلستان	۱۰۳
تیرادل فوئگو - شیلی - آرژانتین	۴۸۶۷۰
جورجیا ی جنوبی - انگلستان	۳۷۵۳
سنت هلن - انگلستان	۱۲۱
فاروئه(فارو) - جزایر - دانمارک	۱۳۹۷
فالکلند - جزایر - انگلستان	۱۲۱۶۷
فرناندو دو نورونها - برزیل	۱۸
قناری - جزایر - اسپانیا	۷۲۶۹
فوئرتونتورا	۱۷۲۹
قناری بزرگ - جزیره	۱۵۳۲
کیپ بریتون - کانادا	۱۰۳۰۶
کیپ ورد - جزایر	۴۰۳۰
گرینلند - دانمارک	۲۱۷۴۶۵۹
لونگ - جزیره	۳۴۱۷
مادیرا - جزایر - پرتغال	۷۹۴
ماراجو (مارازو) - برزیل	۳۹۹۸۲
مارتاز وینیارد - مراکش	۲۳۰
مانت - صحرا	۲۶۹
نانتوکت - مراکش	۱۱۶
نیوفونلند - کانادا	۱۰۸۸۱۳
مجمع الجزایر بریتانیا	
اسکی	۱۷۳۴
اورکنی - جزایر	۱۰۰۹
ایرلند	۸۴۳۹۴
ایرلند شمالی	۱۴۱۴۳

نام و موقعیت	مساحت به کیلومترمربع
جمهوری ایرلند	۷۰۲۵۱
بریتانیای کبیر	۲۱۷۹۸۳
چنل - جزایر	۱۹۴
جرسی	۱۱۶
سارک	۵
گرنسی	۶۲
سیلی - جزایر	۱۵
شتلند جنوبی - جزایر	۱۴۶۷
مان	۵۸۷
وایت	۳۸۰
هبرید	۷۱۰۳
جزایراسکاندیناوی	
آهونانما(آلاند) - جزایر - فنلاند	۱۵۰۴
بورنهولم - دانمارک	۵۸۷
گوتلند - سوئد	۳۰۰۰
دریای کارائیب	
آروبا - هلند	۱۹۴
آنتیگوا	۲۷۹
باربادوس	۴۲۹
پورتوریکو - آمریکا	۸۶۴۴
ترینیداد	۴۸۲۵
توباگو	۳۰۰
جامائیکا	۱۰۹۸۷
دومینیکا	۷۵۰
کوبا	۱۱۴۴۷۵
یوت - جزایر	۳۰۶۰
کوراسائو - هلند	۴۴۲
گوآدلوپ - فرانسه	۱۷۷۸
مارتینیک - فرانسه	۱۱۰۰
ویرجین - جزایر - آمریکا	۳۴۶
ویرجین - جزایر - انگلستان	۱۵۲
هیسپانیولا - هائیتی و جمهوری دومینیکن	۷۶۰۳۷
اقیانوس هند	
آندامان - جزایر - هند	۶۴۷۲
پمبا - تانزانیا	۹۸۳
رئونیون - فرانسه	۲۵۰۸
زنزیبار(زنگبار) - تانزانیا	۱۶۵۶
سری لانکا	۶۵۵۸۱
سی شل	۴۴۲
ماداگاسکار	۵۸۶۷۹۰
موریس	۱۸۶۳
خلیج فارس	
بحرین	۶۶۰
دریای مدیترانه	
الب - ایتالیا	۲۲۲
اوبه - یونان	۳۶۵۲
بالریک - جزایر - اسپانیا	۵۰۱۲
رودس - یونان	۱۳۹۷
ساردنی - ایتالیا	۲۳۹۷۸
سیسیل - ایتالیا	۲۵۴۲۷
قبرس	۹۲۴۷
کرت - یونان	۸۲۵۵
کورس- فرانسه	۸۷۲۱
کورفو - یونان	۵۹۲
مالت	۲۴۵
اقیانوس کبیر	
آلئوسین - جزایر	۱۷۸۹۴
آتا	۹۰۶

نام و موقعیت	مساحت به کیلومترمربع
آداک	۷۱۱
آمچیتکا	۳۰۰
آنالاسکا	۲۷۲۰
سانتاکاتالینا	۱۹۴
فونافوتی - توالو	۵
فیجی	۱۸۲۶۷
وانوالوو	۵۸۰۴
ویتی لوو	۱۰۶۳۷
فیلیپین	۲۹۹۸۷۲
پالاوان	۱۱۷۸۹
پانائی	۱۱۵۱۰
سامار	۱۳۰۷۳
لوزون	۱۰۵۸۳۳
لی یت	۷۲۱۵
میندانائو	۹۵۲۰۶
میندورو	۹۸۱۱
نگروس	۱۲۷۰۳
کارولین - جزایر	۱۲۲۱
کالدونیای جدید - فرانسه	۱۶۹۰۵
کانتون - کیریباتی	۱۰
کریسمس - کیریباتی	۲۴۳
کلیپرتون - فرانسه	۵
کوئموی	۱۴۴
کودیاک	۸۹۷۰
گالاپاگوس - جزایر - اکوادور	۷۸۷۷
گوادال کانال	۵۶۴۳
گوام	۵۴۳
مارشال - جزایر	۱۸۱
بیکی نی	۵
مارکیزاس - جزایر - فرانسه	۱۲۷۳
ماریان شمالی - جزایر	۴۶۳
نائورو	۲۰
وانوآتو	۱۴۷۵۶
اوماناک	۱۷۷۵
اونیماک	۴۰۶۷
تاناگا	۵۰۴
کاناما	۳۶۷
کیسکا	۲۷۴
ایستر - شیلی	۱۷۸
تاسمانی - استرالیا	۶۷۷۷۱
تاهیتی - فرانسه	۱۰۴۰
تایوان	۳۵۷۶۸
تونگا - جزایر	۶۹۸
دیومد بزرگ - روسیه	۲۸
دیومد کوچک - آمریکا	۷
زلاندنو	۲۶۸۹۴۰
استوارت	۱۷۴۴
جزیره جنوبی	۱۵۰۹۴۴
چاتام - زلاندنو- جزیره	۹۶۳
شمال	۱۱۴۰۰۱
ژاپن	۳۷۷۴۸۲
اوکیناوا شیما	۱۱۸۸
ایووجیما	۲۰
شیکوکو	۱۸۲۴۹
کیوشو	۳۶۵۳۹
هکایدو	۷۸۰۳۹
هونشو	۲۲۷۳۱۶
ساخالین - روسیه	۷۶۳۷۱
ساموآی - جزایر	۳۰۴۷
توتویلا	۱۴۲
ساموآی شرقی - آمریکا	۱۹۹
ساموآی غربی	۲۹۳۳
ساوائی	۱۷۳۴
ونکوور - کانادا	۳۱۲۷۱
هاوائی - جزایر	۱۶۶۲۸
اوآهو	۱۵۵۳
هاوائی	۱۰۴۲۸
هاینان - چین	۳۳۶۵۵
هنگ کنگ	۷۵
یوپولو	۱۱۱۰
هند شرقی	
بالی - اندونزی	۵۶۲۰
برنئو - اندونزی - مالزی - برونئی	۷۲۵۱۴۵
تیمور	۳۳۸۹۸
جاوه - اندونزی	۱۲۶۵۹۶
سلبز - اندونزی	۱۷۸۶۳۲
سوماترا - اندونزی	۴۲۷۱۶۵
گینه نو - اندونزی - پاپوآ گینه نو	۷۹۲۱۹۷
مادورا - اندونزی	۵۴۷۰
مولوک - اندونزی	۸۳۶۳۸
نیو ایرلند - پاپوآ گینه نو	۹۵۹۶
نیوبریتاین - پاپوآ گینه نو	۳۶۴۸۵

ویژگیهای جغرافیائی جهان

پرجمعیت‌ترین کشورهای جهان (سال ۲۰۰۰)

شماره	نام کشور	جمعیت
۱	چین	۱/۲۶۲/۰۰۰/۰۰۰ نفر
۲	هند	۱/۰۱۴/۵۰۰/۰۰۰ «
۳	ایالات متحدهٔ امریکا	۲۷۶/۰۰۰/۰۰۰ «
۴	اندونزی	۲۲۵/۰۰۰/۰۰۰ «
۵	برزیل	۱۷۳/۰۰۰/۰۰۰ «
۶	روسیه فدراسیون	۱۴۶/۵۰۰/۰۰۰ «
۷	پاکستان	۱۴۲/۰۰۰/۰۰۰ «
۸	بنگلادش	۱۳۰/۰۰۰/۰۰۰ «
۹	ژاپن	۱۲۷/۰۰۰/۰۰۰ «
۱۰	نیجریه	۱۲۳/۵۰۰/۰۰۰ «
۱۱	مکزیک	۱۰۰/۵۰۰/۰۰۰ «

کشورهای جهان با کمترین جمعیت

شماره	نام کشور	جمعیت
۱	واتیکان	۸۶۰ نفر
۲	توVالو	۱۰/۸۴۰ «
۳	نائورو	۱۱/۸۵۰ «
۴	پالائو	۱۸/۸۰۰ «
۵	سان‌مارینو	۲۶/۹۵۰ «
۶	موناکو	۳۱/۷۰۰ «
۷	لیختن‌اشتاین	۳۲/۲۱۰ «
۸	سنت‌کیتس ونویس	۳۸/۸۲۰ «
۹	آنتی‌گوآ و باربودا	۶۶/۴۷۰ «
۱۰	آندورا	۶۶/۸۳۰ «

پهناورترین کشورهای جهان از نظر مساحت

شماره	نام کشور	مساحت به کیلومتر مربع
۱	جمهوری فدراتیو روسیه	۱۷/۰۷۵/۴۰۰
۲	جمهوری خلق چین	۹/۳۲۶/۴۱۱
۳	کانادا	۹/۲۲۰/۹۷۰
۴	ایالات متحده آمریکا	۹/۱۶۶/۶۰۱
۵	برزیل	۸۴۵۶۵۱۱
۶	استرالیا	۷/۶۱۷/۹۳۱
۷	هند	۲/۹۷۳/۱۹۰
۸	آرژانتین	۲/۷۳۶/۶۹۰
۹	قزاقستان	۲/۷۱۷/۳۰۰
۱۰	الجزایر	۲/۳۶۱/۷۴۱

کوچکترین کشورهای جهان ازنظرمساحت

شماره	نام کشور	مساحت به کیلومتر مربع
۱	واتیکان	۰/۴
۲	موناکو	۲
۳	نائورو	۲۱
۴	توVالو	۲۶
۵	سان‌مارینو	۶۰
۶	لیختن‌اشتاین	۱۶۱
۷	جزایر مارشال (فقط خشکی)	۱۸۱
۸	مالدیو (جزایر)	۳۰۰
۹	مالت (جزایر)	۳۲۱
۱۰	گرنادا	۳۳۹

کشورهای جهان ازنظرجمعیت نسبی باتراکم زیاد

شماره	نام کشور	نفر در کیلومتر مربع
۱	موناکو	۱۵۸۴۶/۵
۲	سنگاپور	۶۶۵۳/۴
۳	واتیکان	۱۹۶۰/
۴	مالت	۱۲۲۰/۲
۵	بحرین	۱۰۲۴/۵
۶	مالدیو	۱۰۰۴/۹
۷	بنگلادش	۹۶۴/۸
۸	تایوان	۶۸۷/۹
۹	موریس	۶۳۷/۸
۱۰	باربادوس	۶۳۷/۳

کشورهای جهان از نظرجمعیت با تراکم کم

شماره	نام کشور	نفر در کیلومتر مربع
۱	مغولستان	۱/۷
۲	نامیبیا	۲/۲
۳	استرالیا	۲/۵
۴	موریتانی	۲/۶
۵	بوتسوانا	۲/۷
۶	سورینام	۲/۷
۷	ایسلند	۲/۸
۸	لیبی	۲/۹
۹	کانادا	۳/۴
۱۰	گویان	۳/۵

پرجمعیت‌ترین شهرهای جهان با حومه در سال ۲۰۰۰ میلادی

شماره	نام شهر	نفر	نام کشور
۱	توکیو	۳۴,۹۹۷,۰۰۰	ژاپن
۲	مکزیکوسیتی	۱۸۱۳۱۰۰۰	مکزیک
۳	بمبئی	۱۸۰۶۶۰۰۰	هند
۴	سائوپائولو	۱۷۷۵۵۰۰۰	برزیل
۵	نیویورک	۱۶۶۴۰۰۰۰	ایالات متحده آمریکا
۶	لاگوس	۱۳۴۲۷۰۰۰	نیجریه
۷	لوس‌آنجلس	۱۳۱۴۰۰۰۰	امریکا
۸	کلکته	۱۲۹۱۸۰۰۰	هند
۹	شانگهای	۱۲۸۸۷۰۰۰	چین
۱۰	بوئنوس آیرس	۱۲۵۶۰۰۰۰	آرژانتین
۱۱	داکا	۱۲۳۱۷۰۰۰	بنگلادش
۱۲	کراچی	۱۱۷۹۴۰۰۰	پاکستان
۱۳	دهلی	۱۱۶۹۵۰۰۰	هند
۱۴	جاکارتا	۱۲,۲۹۶,۰۰۰	اندونزی
۱۵	اوزاکا	۱۱۰۱۳۰۰۰	ژاپن

هشتم- پرجمعیت‌ترین شهرهای ایران بدون حومه برابر سرشماری سال ۱۳۷۵ هـ‌ش و سال ۱۳۳۵ هـ‌ش

۱	تهران[۱]	۶۷۵۸۸۴۵	۱	۱۵۶۰۹۳۴
۳	اصفهان	۱۲۶۶۰۷۲	۳	۲۵۴۷۰۸
۴	تبریز	۱۱۹۱۰۴۳	۲	۲۸۹۹۹۶
۲	مشهد مقدس	۱۸۸۷۴۰۵	۴	۲۴۱۹۸۹
۶	اهواز	۸۰۴۹۸۰	۷	۱۲۰۰۹۸
۵	شیراز	۱۰۵۳۰۲۵	۵	۱۷۰۶۵۹
۷	قم	۷۷۷۶۷۷	۱۰	۹۶۴۹۹
۸	کرمانشاه	۶۹۲۹۸۶	۶	۱۲۵۴۳۹
۹	رشت	۴۱۷۷۴۸	۸	۱۰۹۴۹۱
۱۰	همدان	۴۰۱۲۸۱	۹	۹۹۹۰۹

نهم- مساحت و جمعیت و تراکم نسبی قاره‌های جهان در سال ۲۰۰۰ میلادی

شماره	نام قاره	مساحت به کیلومترمربع	جمعیت به نفر	تراکم در کیلومتر
۱	آسیا	۴۴۲۳۱۰۰۰	۳/۶۸۸/۰۷۳/۰۰۰	۸۳/۳
۲	آفریقا	۳۰۲۵۱/۰۰۰	۸۰۵/۲۴۳/۰۰۰	۲۶/۶
۳	اروپا	۹۹۰۲۴۷۰	۷۲۸۹۸۲۰۰۰	۷۳/۶
۴	آمریکا	۴۲۱۷۲۸۷۱	۸۲۷/۰۴۹/۰۰۰	۱۹/۶
۵	اقیانوسیه	۸/۵۳۰/۳۶۳	۳۱/۰۰۰/۰۰۰	۳/۶
۶	قطب جنوب	۱۴/۰۰۰/۰۰۰	۱۰/۰۰۰	در هر ۱۴۰۰ کیلو متر مربع یک نفر

مساحت و عمق متوسط اقیانوسها، دریاها و خلیج‌های جهان

	مساحت به کیلومتر مربع	عمق متوسط به‌متر
اقیانوس کبیر	۱۶۶۱۷۰۶۲۰	۳۹۳۹
اقیانوس اطلس	۸۶۵۲۰۳۶۹	۳۵۷۵
اقیانوس هند	۷۳۳۹۶۰۴۲	۳۸۳۹
اقیانوس منجمدشمالی	۱۳۲۱۸۰۴۴	۱۰۳۸
دریای چین جنوبی	۲۹۷۳۳۲۹	۱۴۶۳
دریای کارائیب	۲۵۱۴۸۳۸	۲۵۷۴
دریای مدیترانه	۲۵۰۸۸۸۴	۱۵۰۱
دریای برینگ	۲۲۶۰۰۹۲	۱۴۹۱
خلیج مکزیک	۱۵۰۶۹۸۷	۱۶۱۴
دریای اختسک	۱۳۹۱۵۲۳	۹۷۲
دریای ژاپن	۱۰۱۲۵۱۱	۱۶۶۶
خلیج هودسن	۷۲۹۸۰۵	۹۲
دریای چین شرقی	۶۶۴۳۰۷	۱۸۸
دریای آندامان	۵۶۴۶۳۵	۱۱۱۷
دریای سیاه	۵۰۷۶۸۰	۱۱۹۰
دریای سرخ	۴۵۲۷۹۵	۵۳۷
دریای شمال	۴۲۶۹۰۶	۹۳
دریای بالتیک	۳۸۱۸۶۰	۵۴
دریای زرد	۲۹۳۸۳۸	۳۶
خلیج فارس	۲۲۹۸۹۲	۹۹
خلیج کالیفرنیا	۱۵۳۰۰۳	۷۲۳

گودال های مهم جهان

نام محل	عرض جغرافیائی	طول جغرافیائی	عمق به متر
اقیانوس کبیر			
گودال ماریانا	۱۱° ۲۲′ شمالی	۱۴۲° ۳۶′ شرقی	۱۱۰۲۲
گودال تونگا	۲۳° ۱۶′ جنوبی	۱۷۴° ۴۴′ غربی	۱۰۸۸۲
گودال فیلیپین	۱۰° ۳۸′ شمالی	۱۲۶° ۳۶′ شرقی	۱۰۵۴۰
گودال کرمادک	۳۱° ۵۳′ جنوبی	۱۷۷° ۲۱′ غربی	۱۰۰۴۷
گودال بونین	۲۴° ۳۰′ شمالی	۱۴۳° ۲۴′ شرقی	۱۰۳۴۰
گودال کوریل	۴۴° ۱۵′ شمالی	۱۵۰° ۳۴′ شرقی	۱۰۵۴۲
گودال ایزو	۳۱° ۰۵′ شمالی	۱۴۲° ۱۰′ شرقی	۹۶۹۵
گودال نیوبریتانیا	۰۶° ۱۹′ جنوبی	۱۵۳° ۴۵′ شرقی	۸۹۴۰
گودال یاپ	۰۸° ۳۳′ شمالی	۱۳۸° ۰۲′ شرقی	۸۱۳۸
گودال ژاپن	۳۶° ۰۸′ شمالی	۱۴۲° ۴۳′ شرقی	۸۴۱۲
گودال پرو- شیلی	۲۳° ۱۸′ جنوبی	۷۱° ۱۴′ غربی	۶۲۶۲
گودال پالائو	۰۷° ۵۲′ شمالی	۱۳۴° ۵۶′ شرقی	۸۰۵۴
گودال آلئوسین	۵۰° ۵۱′ شمالی	۱۷۷° ۱۱′ شرقی	۷۸۲۲
گودال نیوهیبرید	۲۰° ۳۶′ جنوبی	۱۶۸° ۳۷′ شرقی	۷۵۷۰
گودال ریوکیوشمالی	۲۴° ۰۰′ شمالی	۱۲۶° ۴۸′ شرقی	۷۵۰۷
گودال آمریکای مرکزی	۱۴° ۰۲′ شمالی	۹۳° ۳۹′ غربی	۶۶۶۲
اقیانوس اطلس			
گودال پورتوریکو	۱۹° ۵۵′ شمالی	۶۵° ۲۷′ غربی	۹۲۱۹
گودال ساندویچ جنوبی	۵۵° ۴۲′ جنوبی	۲۵° ۵۶′ شرقی	۸۲۶۴
شکاف رومانچ	۰° ۱۳′ جنوبی	۱۸° ۲۶′ غربی	۷۷۲۸
گودال کایمان	۱۹° ۲۱′ جنوبی	۸۰° ۰۰′ غربی	۷۵۳۵
حوضه برزیل	۰۹° ۱۰′ جنوبی	۲۳° ۰۲′ غربی	۶۱۱۹
اقیانوس هند			
گودال جاوه	۱۰° ۱۹′ جنوبی	۱۰۹° ۵۸′ شرقی	۷۱۲۵
گودال اوب	۰۹° ۴۵′ جنوبی	۶۷° ۱۸′ شرقی	۶۸۷۴
گودال دیامانتین	۳۵° ۵۰′ جنوبی	۱۰۵° ۱۴′ شرقی	۶۶۰۲
گودال ویما	۰۹° ۰۸′ جنوبی	۶۷° ۱۵′ شرقی	۶۴۰۲
حوضه آگولهاس باسین	۴۵° ۲۰′ جنوبی	۲۶° ۵۰′ شرقی	۶۱۹۵
اقیانوس منجمد شمالی			
حوضه اوراسیا	۸۲° ۲۳′ شمالی	۱۹° ۳۱′ شرقی	۵۴۵۰
دریای مدیترانه			
حوضه اونیان	۳۶° ۳۲′ شمالی	۲۱° ۰۶′ شرقی	۵۱۵۰

جریان های دریائی

نام	سرعت به کیلومتر شبانه‌روزی	گرم یا سرد	در کجا جریان دارد
اقیانوس اطلس			
جریان شمالی (پاسات شمالی)	۲۰-۴۵	گرم	از خط استوا به طرف شمال، از آفریقا به طرف جزایر آنتیل
جریان آنتیل	۲۴-۲۶	گرم	ادامه پاسات شمالی، در امتداد جزایر آنتیل و باهاما
جریان فلوریدا	۱۲۰	گرم	از خلیج مکزیک از طریق تنگه فلوریدا به اقیانوس اطلس
جریان گلف استریم	۷۲-۱۴۴	گرم	ادامه جریان فلوریدا: از سواحل فلوریدا بطرف شمالی‌شرقی (نیوفوندلندبزرگ)
جریان آتلانتیک شمالی	۵/۵-۲۵	گرم	ادامه گلف استریم به شمال شرقی به طرف شمال غربی اروپای شمالی
جریان لابرادور	۲۴-۴۸	سرد	در امتداد سواحل شمال شرقی آمریکای شمالی
جریان جنوب (پاسات جنوبی)	۲۰-۶۵	گرم	بطرف جنوب از خط استوا، از آفریقا به طرف آمریکای جنوبی
جریان برزیل	۲۴-۴۸	گرم	در امتداد ساحل شرقی آمریکای جنوبی
جریان فالکلند	۲۴-۴۸	سرد	از دماغه هورن به شمال شرقی
جریان بنگوئلا	۲۴-۴۸	سرد	در امتداد ساحل جنوب شرقی آفریقا
اقیانوس هند			
جریان استرالیای غربی	۲۰-۳۰	سرد	از خط جنوب به شمال در امتداد ساحل غربی استرالیا به طرف استوا
جریان جنوبی	تا ۶۰	گرم	جنوبی‌تر از خط استوا، از استرالیا به طرف ماداگاسکار
جریان ماداگاسکار	۴۸-۷۲	گرم	در امتداد ماداگاسکار به جنوب غربی
جریان موزامبیک	۷۰-۹۰	گرم	بین ماداگاسکار و آفریقا از شمال به جنوب
جریان آگولهاس	۶۰-۹۰	گرم	در امتداد ساحل جنوب شرقی آفریقا
اقیانوس کبیر (آرام)			
جریان جنوبی (پاسات جنوبی)	۴۰-۱۸۵	گرم	در امتداد خط استوا از جزایر گالاپاگوس به طرف گینه‌نو
جریان استرالیای شرقی	۹۰-۵۰	گرم	امتداد جریان جنوبی، در امتداد ساحل شرقی استرالیا بجنوب و جنوب شرقی
جریان پرو (هومبولدت)	۲۵	سرد	در امتداد سواحل جنوب غربی آمریکای جنوبی به طرف خط استوا
جریان شمالی (پاسات شمالی)	۲۰-۴۵	گرم	به طرف شمال از خط استوا، از آمریکا به طرف جزایر فیلیپین
جریان کوروشیو به شمال	۲۴-۴۸	گرم	ادامه جریان: از جزایر فیلیپین - در امتداد سواحل ژاپن
به جنوب	تا ۱۴۴-	گرم	
جریان کامچاتکا	۲۰-۲۵	سرد	از شمال به جنوب در امتداد سواحل شرقی کامچاتکا
جریان کوریل	۲۰-۲۵	سرد	امتداد کامچاتکا، از شمال به جنوب در امتداد جزایر کوریل
جریان کالیفرنیا	۲۴-۴۸	سرد	از شمال به جنوب در امتداد سواحل شمال غربی آمریکای شمالی

اسامی تنگه های آبی (بغاز) جهان به ترتیب اهمیت

شماره	نام تنگه	حداقل عرض به کیلومتر	حداکثر گودی به متر	موقعیت خشکی	موقعیت دریائی
۱	اسکاژاک	۱۱۰	۶۹۰	بین نروژ - دانمارک	دریای بالتیک را به دریال شمال متصل می‌کند.
۲	باب‌المندب	۱۷	۳۲۰	بین یمن و جیبوتی	دریای سرخ را به اقیانوس هند (خلیج عدن) متصل می‌کند.
۳	برینگ	۳۵	۵۷	بین آمریکای شمالی ـ آسیا (سیبری)	اقیانوس منجمد شمالی را به اقیانوس کبیر متصل می‌کند.
۴	بسفر	۰/۶	۱۲۰	بین ترکیه آسیا - ترکیه اروپا	دریای سیاه را به دریای مرمره متصل می‌کند.
۵	پادوکاله(مانش)	۳۳	۶۳	بین فرانسه - انگلستان	دریای شمال را به اقیانوس اطلس متصل می‌کند.
۶	جبل‌الطارق	۱۴	۹۸۰	بین اروپا - آفریقا	اقیانوس اطلس را به دریای مدیترانه متصل می‌کند.
۷	داردانل	۱/۳	۱۰۵	بین ترکیه آسیا - ترکیه اروپا	دریای مرمره را به دریای اژه (مدیترانه) متصل می‌کند.
۸	فلوریدا	۸۰	۱۸۳۰	بین شبه جزیره فلوریدا و کوبا	خلیج مکزیک را به اقیانوس اطلس متصل می‌کند.
۹	ماژلان	۴	۳۲۰	بین آمریکای جنوبی و تیرادل فوئگو (سرزمین آتش)	اقیانوس اطلس را به اقیانوس کبیر متصل می‌کند.
۱۰	مالاکا	۴۰	۱۳۵	بین شبه جزیره مالاکا- جزیره سوماترا	اقیانوس کبیر (دریای جنوبی چین) اقیانوس هند (دریای آندامان) متصل می‌کند.
۱۱	موزامبیک	۴۰۰	۳۵۲۶	بین آفریقا - جزیره ماداگاسکار	اقیانوس هند از شمال به جنوب و بالعکس متصل می‌کند.
۱۲	هرمز	۵۶	۱۱۵	بین ایران و عمان	خلیج فارس را به دریای عمان متصل می‌کند.
۱۳	اوترانتو	۷۵	۹۷۸	بین‌شبه‌جزیره‌بالکان‌وشبه‌جزیره‌ایتالیا	دریای آدریاتیک را به دریای ایونی (یونان) متصل می‌کند.
۱۴	باس	۱۷	۱۲۸	بین استرالیا و جزیره تاسمانی	اقیانوس‌کبیر(دریای‌تاسمانی)ر ابه‌اقیانوس‌هندمتصل‌می‌کند.
۱۵	تایوان	۱۳۰	۱۳۷	بین جزیره فرمز - چین	دریای شرقی چین را به دریای جنوبی چین متصل می‌کند.
۱۶	دانمارک	۲۶۰	تقریباً ۳۰۰۸	بین جزیره گرینلند - جزیره ایسلند	اقیانوس اطلس دریای گرینلند را به اقیانوس منجمد شمالی متصل می‌کند.
۱۷	دریک	۹۰۰	۴۵۰۰	بین‌آمریکای‌جنوبی-اراضی‌قطب‌جنوب	اقیانوس اطلس را به اقیانوس کبیر متصل می‌کند.
۱۸	کوک	۲۵	۴۵۷	بین‌جزیره‌شمالی-جزیره‌جنوبی‌زلاندنو	اقیانوس کبیر را به دریای تاسمانی متصل می‌کند.
۱۹	مسین	۳/۵	۲۵۸	بین شبه جزیره ایتالیا و جزیه سیسیل	دریای تیرنی را به دریای ایونی متصل می‌کند.
۲۰	هودسن	۱۰۰	۹۴۲	بین جزیره بافین - ایالت کبک (کانادا)	خلیج هودسن را به اقیانوس اطلس متصل می‌کند.

اسامی رودهای مهم جهان

نام رود	محل	سرچشمه	مصب	طول به کیلومتر	مساحت حوضه به هزار کیلومتر مربع	ریزش متوسط سالانه آب به کیلومتر مکعب
آمازون	آمریکای جنوبی	آند	اقیانوس اطلس	۶۴۴۸	۷۰۵۰	۱۲۰۰۰۰
یانگ تسه کیانگ	آسیا	کوههای کوئنلن (تبت)	دریای چین شرقی	۶۲۱۱	—	—
کنگو	آفریقا	زئیروتانزانیا	اقیانوس اطلس	۴۳۷۳	۳۶۹۰	۴۰۰۰۰
می‌سی‌سی‌پی‌ومیسوری	ایالات متحده‌آمریکا	رشوز	خلیج مکزیک	۵۹۶۹	۳۲۴۸	۱۹۰۰۰
زامبزی	آفریقا	شابا (کاتانگا)	اقیانوس هند (تنگه موزامبیک)	۲/۶۶۰	۱۳۳۰	۱۹۰۰۰
لنا	آسیا	کوه‌بایکال(سیبری‌جنوبی)	اقیانوس منجمد شمالی	۴/۳۲۰	۲۴۱۸	۱۵۵۰۰
مکونگ	آسیا (هندوچین)	گایک‌گونری(هیمالیاشرقی)	دریای‌چین‌جنوبی(اقیانوس‌کبیر)	۴۱۸۳	۸۱۰	۱۲۰۰۰
نیجر	آفریقا	فوتاجالون	خلیج گینه (اقیانوس اطلس)	۴۱۸۳	۲۰۶۲	۱۲۰۰۰
ولگا	اروپا	فلات والدائی	دریای خزر	۳۶۸۵	۱۳۸۰	۸۵۰۰
برهماپوترا	آسیا	هیمالیا	خلیج بنگال (اقیانوس هند)	۲۸۹۶	۶۷۰	۸۰۰۰
گنگ	آسیا	هیمالینا	خلیج بنگال (اقیانوس هند)	۲۷۰۰	۱۰۶۰	۷۷۰۰
دانوب	اروپا	کوههای جنگل سیاه	دریای سیاه	۲۸۵۰	۸۱۶	۶۴۳۰
سند	آسیا	هیمالیای غربی	اقیانوس هند	۳۱۸۰	۹۶۰	۴۶۰۰
پچورا	اروپا	اورال	دریای‌بارنتس(اقیانوس‌منجمدشمالی)	۱۸۱۴	۳۲۷	۴۱۰۰
ارانژ	آفریقا	کوه دراکنسبرک	اقیانوس اطلس	۱۸۶۰	۱۰۲۰	۲۹۰۰
نیل	آفریقا	بوروندی(آفریقای‌خاوری)	دریای مدیترانه	۶۶۷۹	۲۸۰۰	۲۶۰۰
هوانگهو	آسیا	کوئن‌لن (چین غربی)	دریای‌زرد(اقیانوس‌کبیر)	۴۸۴۰	۷۴۵	۱۵۰۰
جیحون (آمودریا)	آسیا	آلائی	دریاچه آرال	۲۶۰۰	۴۶۵	۱۳۳۰
سیحون (سیر دریا)	آسیا	آلائی	دریاچه آرال	۲۹۸۲	۴۶۲	۷۳۰
کر (کورا-کورش)	آسیا	کوههای قفقاز و آرارات	دریای خزر	۱۵۱۰	۱۸۸	۵۸۰
سن	اروپا(فرانسه)	وژ	دریای مانش	۷۷۶	۷۹	۲۵۰
تایمز (تیمز)	اروپا (انگلستان)	کتس ولدهیل	دریای شمال	۴۳۸	۱۵	۱۵۰
کارون	ایران	کوههای‌بختیاری(زردکوه)	خلیج فارس	۸۲۹	۵۷۱۶	۱۸

ویژگیهای جغرافیائی دریاچه های مشهورجهان

نام دریاچه و مکان آن	مساحت (کیلو متر مربع)	ژرفا (متر)	ارتفاع به متراز سطح دریای آزاد
دریای خزر (آسیا)	۴۲۴۰۰۰	۹۵۵	-۲۸
نیکاراگوآ (آمریکای مرکزی)	—	—	۳۱
سوپریور (آمریکا شمالی)	۸۲۳۶۲	۴۰۶	۱۸۳
گریت‌سالت (آمریکای شمالی)	—	—	۱۲۸۰
ویکتوریا (آفریقا)	۶۹۴۸۵	۸۱	۱۱۳۴
دریاچه آرال (آسیا)	۶۵۵۲۷	۶۸	۵۳
دریاچه هورن (آمریکای شمالی)	۵۹۵۷۰	۲۲۹	۱۷۶
دریاچه میشیگان (آمریکای شمالی)	۵۸۰۱۶	۲۸۲	۱۷۶
تانگانیکا (آفریقا)	۳۲۸۹۳	۱۴۱۷	۷۷۳
گریت‌بیر (آمریکای شمالی)	۳۱۷۹۲	۴۱۳	۱۵۶
دریاچه بایکال (آسیا)	۳۰۵۱۰	۱۶۲۰	۴۵۵
نیاسا (آفریقا)	۲۹۶۰۴	۶۷۸	۴۷۴
گریت‌اسلاو (آمریکای شمالی)	۲۸،۴۴۰	۱۵۹	۱۵۵
چاد (آفریقا)	۲۳۳۰۰	—	۲۸۱
ایری (آمریکای شمالی)	۲۵،۶۸۰	۶۴	۱۷۴
وینیپگ (آمریکای شمالی)	۲۴،۵۱۰	—	۲۱۷
اونتاریو (آمریکای شمالی)	۱۹،۲۳۰	۲۳۶	۷۵
لادوگا (اروپا)	۱۸،۳۹۰	—	۵
بالخاش (آسیا)	۱۷،۴۰۰	—	۳۴۲
ماراکاریبو (آمریکای جنوبی)	۱۶،۳۰۰	۲۵۰	۰
اونگا (اروپا)	۹،۶۰۰	—	۳۳
ایر (استرالیا)	۸،۹۰۰	۱۶	—
سودان (گوگچه) ارمنستان	۱۴۲۰	۹۹	۱۹۱۴
ریسیک‌کول (قرقیزستان)	—	—	۱۶۰۹
ورن (ترکیه)	۳۷۶۴	—	۱۶۴۶
اورمیه (آسیای غربی)	۱۲۰۰۰	۶	۱۲۷۵
تی‌تی‌کاکا (آمریکای جنوبی)	—	—	۳۸۱۰

سایر رودخانه های جهان

رودخانه	محل ریزش	طول به کیلومتر
اوب - ایریتش	خلیج اوب	۵۵۶۷
آمور	تنگه تاتار	۴۴۱۵
ینی سئی	دریای کارا	۴۰۹۱
پارانا	ریو دولاپلاتا	۳۹۹۸
میسوری	رودخانه می سی سی پی	۳۷۲۴
موری دارلینگ	اقیانوس هند	۳۷۱۶
پوروس	رودخانه آمازون	۳۳۷۸
مادیرا	رودخانه آمازون	۳۲۳۸
سائو فرانسیسکو	اقیانوس اطلس	۳۱۹۸
یوکن	دریای برینگ	۳۱۸۴
ریوگراند	خلیج مکزیک	۳۰۵۷
جاپورا	رودخانه آمازون	۲۸۱۵
فرات	شط العرب (اروندرود)	۲۷۳۵
توکا نتینس	رودخانه پارانا	۲۶۹۸
اورینوکو	اقیانوس اطلس	۲۵۷۴
پاراگوئه	رودخانه پارانا	۲۵۴۸
اورال	دریای خزر	۲۵۳۴
سالوین	دریای آندامان	۲۴۱۳
آرکانزاس	رودخانه می سی سی پی	۲۳۴۷
کلرادو	خلیج کالیفرنیا	۲۳۳۳
دنیپر	دریای سیاه	۲۲۸۴
نگرو	آمازون	۲۲۵۲
ایراوادی	خلیج بنگال	۲۱۵۱
رد ریور	رودخانه می سی سی پی	۲۰۷۵
کلمبیا	اقیانوس کبیر	۱۹۹۹
رود دن	دریای آزوف	۱۹۶۹
رود پیس	دریاچه آتاباسکا	۱۹۴۶
ساسکاچوان	دریاچه وینیپگ	۱۹۳۸
سی کیانگ	دریای چین جنوبی	۱۹۳۰
دجله	شط العرب (اروندرود)	۱۸۹۸
آنگارا	رودخانه ینی سئی	۱۸۵۱
سونگاری	رودخانه آمور	۱۸۵۰
اسنیک	رودخانه کلمبیا	۱۶۷۰
مکنزی	اقیانوس منجمد شمالی	۱۶۴۹
اوروگوئه	خلیج ریودولاپلاتا	۱۶۰۹
پیلکومایو	رودخانه پاراگوئه	۱۶۰۹
چرچیل	خلیج هودسن	۱۶۰۹
اوهایو	رودخانه می سی سی پی	۱۵۷۸
ماگدالنا	دریای کارائیب - کلمبیا	۱۵۳۸

رودخانه	محل ریزش	طول به کیلومتر
کانادین	رودخانه آرکانزاس- آمریکا	۱۴۵۷
دنستر (دنیستر)	دریای سیاه	۱۴۱۱
فریزر	تنگه جورجیا	۱۳۶۷
دوینای شمالی	دریای سفید	۱۳۲۵
راین	دریای شمالی	۱۳۱۹
سنت لورنس	خلیج سنت لورنس	۱۲۸۷
اوتاوا	رودخانه سنت لورنس	۱۲۷۱
الب	دریای شمالی	۱۱۶۴
گامبیا	اقیانوس اطلس	۱۱۲۶
ویسلا	خلیج دنزیگ	۱۰۸۶
تنسی	رودخانه اوهایو	۱۰۴۹
دوینای غربی	خلیج ریگا	۱۰۲۰
لوآر	خلیج بیسکای	۱۰۲۰
تاجو - تاگوس	اقیانوس اطلس	۱۰۰۷
آلبانی	خلیج جیمز	۹۸۱
باک	اقیانوس منجمد شمالی	۹۷۳
تیسا	رودخانه دانوب	۹۶۵
موز	دریای شمالی	۹۳۳
اودر	دریای بالتیک	۹۱۲
ابرو	دریای مدیترانه	۹۰۹
رودخانه رد شمالی	دریای وینیپگ	۸۷۶
بوگ جنوبی	رودخانه دنیپر	۸۵۵
چرچیل	اقیانوس اطلس	۸۵۵
رن (رون)	خلیج لیونز	۸۱۲
کوتنی	رودخانه کلمبیا	۷۸۰
باگ غربی	رودخانه ویسلا	۷۷۳
وزر (وسر)	دریای شمالی	۷۳۰
دراوا	رودخانه دانوب	۷۱۹
ساگنای	رودخانه سنت لورنس	۶۹۸
سنت جان	خلیج فوندی	۶۷۲
نلسون	خلیج هودسن	۶۵۹
رود پو	دریای آدریاتیک	۶۵۱
ریور روزولت	آریپوآنا	۶۴۳
گارون	خلیج بیسکای	۵۷۴
مارن	رودخانه سن	۵۲۴
رود تیبر	دریای ترینین	۴۰۵
شانون	اقیانوس اطلس	۳۷۰
اردن	بحرالمیت	۳۲۱
ریودولاپلاتا	اقیانوس اطلس	۲۴۱

مهمترین کانالهای جهان

کانال سنت لورنس	مونترال را به دریاچه اونتاریو وصل می‌کند.	طول آن ۳۰۴ کیلومتر است
کانال دریای سفید	دریای سفید را به دریاچه اونگا وصل می‌کند.	طول آن ۲۲۷ کیلومتر است
کانال سوئز	دریای مدیترانه را به دریای سرخ وصل می‌کند.	طول آن ۱۶۲ کیلومتر است
کانال مسکو	مسکو را به رود ولگا وصل می‌کند.	طول آن ۱۲۸ کیلومتر است
کانال ولگا-دن	دریای سیاه را به دریای خزر وصل می‌کند.	طول آن ۱۰۰ کیلومتر است
کانال هوستون	دریای هوستون را به خلیج مکزیک وصل می‌کند.	طول آن ۹۸ کیلومتر است
کانال پاناما	اقیانوس اطلس را به اقیانوس کبیر وصل می‌کند.	طول آن ۸۲ کیلومتر است
کانال دریای شمال	آمستردام را به دریای شمال وصل می‌کند.	طول آن ۳۱ کیلومتر است

آبشارهای بزرگ جهان

نام آبشار	محل	بلندا به متر
ایگوازو	برزیل	۷۲
توجلا	آفریقای جنوبی	۹۴۸
جرج ششم	فرانسه	۴۸۸
ریبن	ایالات متحده آمریکا	۴۹۱
آنجل	ونزوئلا	۹۷۹
سوترلند	زلاندنو	۵۸۰
کوکه‌نان	ونزوئلا	۶۱۰
گاوارنی	فرانسه	۴۲۲
ماردالسفوسن	نروژ	۵۱۷
نیاگارا	کانادا	۵۹
ویکتوریا	زیمبابوه-زامبیا	۱۰۸
یوزمایت	ایالات متحده آمریکا	۷۳۹

مهمترین آتشفشانهای جهان

نام و	موقعیت	ارتفاع(متر)
گوالاتیری (۱۹۵۹)	شیلی	۶۰۶۰
کوتوپاکسی (۱۹۷۵)	اکوادور	۵۹۴۳
لاسکار(۱۹۸۶)	شیلی	۵۶۴۱
توپونگاتیتو (۱۹۸۰)	شیلی	۵۶۴۰
سانگای (۱۹۷۶)	اکوادور	۵۲۳۰
گوآ-گوآ (۱۹۸۲)	اکوادور	۴۷۸۴
پوراس (۱۹۷۷)	کلمبیا	۴۷۵۶
کلیوچوسکایاسوپکا(۱۹۸۵)	فدراتیو روسیه	۴۷۵۰
کولیما (۱۹۸۷)	مکزیک	۴۲۶۵
مائونالوا (۱۹۸۴)	آمریکا (هاوائی)	۴۱۷۰
کامرون (۱۹۸۲)	کامرون	۴۰۷۰
آکاتنانگو (۱۹۷۲)	گواتمالا	۳۹۶۰
کرینتای (۱۹۸۷)	اندونزی	۳۸۰۰
تاکانا(۱۹۸۸)	گواتمالا	۳۷۸۰
سانتیا گوایتو(سانتاماریا) (۱۹۸۸)	گواتمالا	۳۷۷۲
فوئگو (۱۹۸۸)	گواتمالا	۳۷۳۶
رینڊیانی (۱۹۶۶)	اندونزی	۳۷۲۰
سمرو (۱۹۸۸)	اندونزی	۳۶۷۶
نیرگون‌گو (۱۹۷۷)	کنگو (زئیر)	۳۴۷۵
کوریاکسکایا (۱۹۵۷)	فدراتیو روسیه	۳۴۵۶
ایرازو (۱۹۸۷)	کاستاریکا	۳۴۵۲
سلامت (۱۹۶۷)	اندونزی	۳۴۲۸
اسپور (۱۹۵۳)	آمریکا (آلاسکا)	۳۳۷۴
شیولوچ (۱۹۶۴)	فدراتیو روسیه	۳۲۸۳
اتنا (۱۹۸۷)	ایتالیا	۳۲۶۳
آگونگ (۱۹۶۴)	اندونزی	۳۱۴۲
لایما (۱۹۸۸)	شیلی	۳۱۲۸
ردابت (۱۹۶۶)	آمریکا (آلاسکا)	۳۱۰۸
تجرمه (۱۹۳۸)	اندونزی	۳۰۷۸
ایلیامنا (۱۹۷۸)	آمریکا (آلاسکا)	۳۰۷۶
اون‌تاکا(۱۹۸۰)	ژاپن	۳۰۶۳
نیاملاجیرا (۱۹۸۸)	کنگو (زئیر)	۳۰۵۶
اعداد داخل پرانتز تاریخ آخرین آتشفشان را مشخص نموده است		

سدهای مهم جهان

نام سد	موقعیت	ارتفاع(متر)	تاریخ‌گشایش
روگون	فدراتیو روسیه	۳۲۵	۱۹۸۵
نورک	فدراتیو روسیه	۳۰۰	۱۹۸۰
گراندديکسنس	سوئيس	۲۸۵	۱۹۶۲
اینگوری	فدراتیو روسیه	۲۷۲	۱۹۸۴
چیکوسن	مکزیک	۲۶۵	۱۹۸۱
وایونت	ایتالیا	۲۶۵	۱۹۶۱
کینشو	هند	۲۵۳	۱۹۸۵
میکا	کانادا	۲۴۲	۱۹۷۲
سایانسکایا	فدراتیو روسیه	۲۴۲	۱۹۸۰
چیوور	کلمبیا	۲۳۷	۱۹۷۵
مووازن(مائوووییسین)	سوئیس	۲۳۷	۱۹۵۷
اورورویل	ایالات‌متحده‌آمریکا	۲۳۵	۱۹۶۸
چیرکی	فدراتیو روسیه	۲۳۳	۱۹۷۵
باکرا	هند	۲۲۶	۱۹۶۳
هوور	ایالات‌متحده‌آمریکا	۲۲۱	۱۹۳۶
کونترا	سوئیس	۲۲۰	۱۹۶۵
مراتینیه	یوگسلاوی	۲۲۰	۱۹۷۵
دورشاک	ایالات‌متحده‌آمریکا	۲۱۹	۱۹۷۴
گلن‌کانیون	ایالات‌متحده‌آمریکا	۲۱۶	۱۹۶۴
دانیئل جانسون	کانادا	۲۱۴	۱۹۶۴
دز	ایران	۲۱۳	۱۹۶۳
لوزون	سوئیس	۲۰۸	۱۹۶۳
کبان	ترکیه	۲۰۷	۱۹۷۴
آل‌مندرا	اسپانیا	۲۰۳	۱۹۷۰
آلتین کایا	ترکیه	۱۹۵	۱۹۸۶
کوروبه	ژاپن	۱۸۶	۱۹۶۴
لوس‌لونس	شیلی	۱۷۹	۱۹۸۶
آلپاگرا	ایتالیا	۱۷۸	۱۹۶۵
هیدروالکتریک(ایتایپو)	برزیل	—	۱۹۹۱

وسیع ترین شبه جزایر جهان

نام و موقعیت	مساحت(کیلومترمربع)
عربستان (آسیا)	۳/۰۰۰/۰۰۰
لابرادور (آمریکای‌شمالی)	۱/۶۰۰/۰۰۰
اسکاندیناوی (اروپا)	۷۷۰/۰۰۰
ایبری (اروپا)	۵۸۱/۱۵۲
بالکان (اروپا)	۵۶۰/۰۰۰
آناتولی (آسیا)	۵۰۰/۰۰۰
کامچاتکا (آسیا)	۳۵۰/۰۰۰
ایتالیا (اروپا)	۳۰۱/۲۲۵
مالایا (آسیا)	۲۳۷/۰۰۰
کره (آسیا)	۲۲۰/۰۰۰
یوکاتان (آمریکای شمالی)	۱۷۵/۰۰۰
کالیفرنیا (آمریکای شمالی)	۱۴۴/۱۰۰
کولا (اروپا)	۱۲۸/۵۰۰
فلوریدا (آمریکای شمالی)	۱۱۰/۰۰۰
آلاسکا (آمریکای شمالی)	۴۵/۰۰۰
نوااسکاتیا (آمریکای شمالی)	۴۴/۶۰۰

وسیع ترین صحراهای جهان

نام و موقعیت	مساحت(کیلومترمربع)
صحرای بزرگ آفریقا (شمال آفریقا)	۸/۵۰۰/۰۰۰
صحرای عربستان (عربستان سعودی)	۱/۳۰۰/۰۰۰
صحرای گبی (مغولستان - چین)	۱/۱۷۰/۰۰۰
صحرای بزرگ ویکتوریا (استرالیا)	۶۵۰/۰۰۰
صحرای گیبسون (استرالیا)	۶۴۵/۰۰۰
صحر ای‌کالاهاری(بوتسوانا-نامیبیا-آفریقای‌جنوبی)	۵۲۰/۰۰۰
صحرای سونوران (آمریکا-مکزیک)	۳۱۰/۰۰۰
صحرای نامیب (نامیبیا)	۳۱۰/۰۰۰
صحرای قره‌قوم(ترکمنستان)	۲۷۰/۰۰۰
صحرای بزرگ هند(تار) (هند-پاکستان)	۲۶۰/۰۰۰
صحرای سومالی (سومالی)	۲۶۰/۰۰۰
صحرای آتاکاما(شیلی)	۱۸۰/۰۰۰
صحرای قیزیل‌قوم (ازبکستان)	۱۸۰/۰۰۰
کویرلوت (ایران)	۹۵/۸۰۴
صحرای موجاو (آمریکا)	۳۵/۰۰۰

مهمترین یخچالهای جهان

نام و موقعیت	مساحت (کیلومتر مربع)
واتنایوکول (ایسلند)	۸/۸۰۰
مالاسپینا (آلاسکا)	۵/۰۰۰
میور (آلاسکا)	۱/۲۰۰
فدچنکو پامیر (آسیا)	۱/۰۰۰
زرافشان ترکستان (آسیا)	۸۸۶
یوستدالزبرن (نروژ)	۸۵۰
بالتورو قره‌قورم (آسیا)	۷۵۴
لانگ‌یوکول (ایسلند)	۶۸۶
اینیلچک کوههای‌تیئن (آسیا)	۶۰۰
میردالس‌یوکول (ایسلند)	۴۶۶
بیردمور (قطب جنوب)	۳۳۷
هیسپار قره‌قورم (آسیا)	۳۲۶
تاسمان (زلاندنو)	۱۳۸
آلچ (سوئیس)	۱۱۵
گورنر (سوئیس)	۶۸
مردوگلاس (فرانسه)	۳۷
آموندس (جنوبگان)	ــــ
رابرت اسکات (جنوبگان)	۵۱۰
لامبرت (جنوبگان)	ــــ
هامبولت (گروئنلند)	ــــ

شناسنامه زمین						
وزن	۵/۹۷۳/۵۰۲/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰					
پیرامون کره در استوا	۴۰/۰۷۵ کیلومتر					
مساحت	۵۱۰/۰۷۴/۶۰۰ کیلومتر مربع					
خشکی	۱۴۸/۹۴۰/۵۴۰ کیلومتر مربع					
قاره‌ها	مساحت (کیلومتر مربع)	بلندترین نقطه	متر	پست‌ترین نقطه	متر	جمعیت در سال ۲۰۰۰
آسیا	۴۴۲۳۱۰۰۰	اورست	۸۸۴۸	بحرالمیت	-۳۹۶	۳۶۸۸/۰۰۰/۰۰۰
آفریقا	۳۰/۲۵۱۰۰۰	کلیمانجارو	۵۸۰۲	قنطره در مصر	-۱۳۰/۸	۸۰۵۰۰۰/۰۰۰
آمریکای شمالی و مرکزی	۲۴۳۸۷۲۵۹	مک‌کینلی	۶۰۹۶	دره مرگ	-۸۴/۶	۴۸۱۰۰۰/۰۰۰
آمریکای جنوبی	۱۷۷۸۵۶۱۲	آکونکاگاا	۶۸۵۰	سالیناس	۳۹/۳	۳۴۷/۰۰۰/۰۰۰
اروپا	۹/۹۰۲/۴۷۰	البروز	۵۵۴۴	دریای خزر	۲۷/۶	۷۲۹/۰۰۰/۰۰۰
استرالیا	۸۵۳۰۳۶۳	ویلهلم در گینه‌نو	۴۶۲۰	دریاچه آیر	-۱۱/۷	۳۱/۰۰۰/۰۰۰
قطب	۱۴/۰۰۰/۰۰۰					
تمام جهان						۶/۰۸۰/۰۰۰/۰۰۰

نمایه

این نمایه شامل کلیه اسامی مندرج دراطلس می باشد. به این ترتیب که درمقابل هرنام جغرافیائی، نام کشور یا منطقه مربوط به آن همراه با شماره صفحه وکد شبکه‌ای که برای سهولت یافتن نام مورد نظر در نقشه قرار دارد، مشخص شده است. کد شبکه‌ها از ترکیب یک حرف ویک عدد (الف-٤) تشکیل شده است. درحاشیه هرنقشه شبکه‌ها از بالا به پائین با حروف الفبا و از چپ به راست با اعدادی مشخص شده‌اند که محل تقاطع آن تشکیل کد شبکه را می‌دهند. برای پیدا کردن نام جغرافیائی مورد نظر در نقشه ابتدا به صفحه مربوطه و بعداً به شبکه آن مراجعه می‌کنیم.

به عنوان نمونه: تهران.........ایرا-تهران....... ٥١-٥٠...... ب-٢

ستون اول نام جغرافیائی و ستون دوم نام کشور یا منطقه مربوطه می‌باشد که در پاره‌ای موارد به صورت اختصار در نمایه آمده است (ایرا- تهران = ایران-تهران) که در جدول اختصارات مشخص شده است. در نتیجه برای یافتن شهر تهران به نقشه صفحه ٥١-٥٠ در شبکه ب-٢ مراجعه نمائیم.
باتوجه به اینکه اسامی جغرافیائی در نقشه‌های مختلف تکرار شده است در نمایه فقط یک بار محل آن در مناسب ترین نقشه مشخص شده است.

اختصارات:

استانهای ایران

آذربایجان شرقی......ایرا-آذر ش
آذربایجان غربی......ایرا-آذر غ
اردبیل......ایرا-ارد
اصفهان......ایرا-اصفها
ایلام......ایرا-ایلا
بوشهر......ایرا-بوشر
تهران......ایرا-تهران
چهارمحال وبختیاری......ایرا-چهار
خراسان......ایرا-خراسا
خوزستان......ایرا-خوز
زنجان......ایرا-زنجا
سمنان......ایرا-سمنا
سیستان وبلوچستان......ایرا-سیستا
فارس......ایرا-فارس
قزوین......ایرا-قزوین
قم......ایرا-قم
کردستان......ایرا-کردستا
کرمان......ایرا-کرمان
کرمانشاهان......ایرا-کرمانشا
کهگیلویه وبویراحمد......ایرا-کهکیلو
گلستان......ایرا-گلستا
گیلان......ایرا-گیل
لرستان......ایرا-لرستا
مازندران......ایرا-مازند
مرکزی......ایرا-مرکز
هرمزگان......ایرا-هرمز
همدان......ایرا-همدا
یزد......ایرا-یزد

کشورهای جهان

آذربایجان......آذربایجان
آرژانتین......آرژانتین
آفریقا جنوبی......آفریقا- ج
آفریقا مرکزی......آفریقا- م
آلبانی......آلبانی
آلمان فدرال......آلمان
آنتیگوا و باربودا......آنتیگوا
آنتیل هلند (هلند)......آنتیل
آندورا......آندورا
آنگولا......آنگولا
اتریش......اتریش
اتیوپی......اتیوپی
اردن......اردن
ارمنستان......ارمنستان
اروگوئه......اروگوئه
اریتره......اریتره
ازبکستان......ازبکستان
اسپانیا......اسپانیا
استرالیا......استرالیا
استونی......استونی
اسلواکی......اسلواکی
اسلوونی......اسلوونی
افغانستان......افغانستان
اکوادور......اکوادور
الجزایر......الجزایر
السالوادور......السالوادور
امارات متحده عربی......امارات
اندونزی......اندونزی
انگلستان......انگلستان
اوکراین......اوکراین
اوگاندا......اوگاندا
ایالات متحده امریکا......امریکا
ایتالیا......ایتالیا
ایران-جمهوری اسلامی......ایران
ایرلند......ایرلند
ایسلند......ایسلند
باربادوس......باربادوس
باهاما......باهاما
بحرین......بحرین
برزیل......برزیل
برونئی دارالسلام......برونئی
بلژیک......بلژیک
بلغارستان......بلغارستان
بلوروسی......بلوروسی
بلیز......بلیز
بنگلادش......بنگلادش
بنین......بنین
بوتان......بوتان
بوتسوانا......بوتسوانا
بورکینافاسو......بورکینافاسو
بوروندی......بوروندی
بوسنی وهرزگوین......بوسنی
بولیوی......بولیوی
پاپوآگینه نو......پاپوآ -گ
پاراگوئه......پاراگوئه
پاکستان......پاکستان
پاناما......پاناما
پرتغال......پرتغال
پرو......پرو
تاجیکستان......تاجیکستان
تانزانیا......تانزانیا
تایلند......تایلند
تایوان......تایوان
ترکمنستان......ترکمنستان
ترکیه......ترکیه
ترینیداد وتوباگو......ترینیداد
توگو......توگو
تونس......تونس
تونگا......تونگا
توالو......توالو
تیمورشرقی......تیمور-ش
جامائیکا......جامائیکا
جامو وکشمیر......جامو
جیبوتی......جیبوتی
چاد......چاد
چک......چک
چین......چین
دانمارک......دانمارک
دومینیکا......دومینیکا
دومینیکن......دومینیکن
رواندا......رواندا
روسیه-جمهوری فدراتیو......روسیه
رومانی......رومانی
زامبیا......زامبیا
زلاندنو......زلاندنو
زیمبابوه......زیمبابوه
ژاپن......ژاپن
ساحل عاج......ساحل عاج
ساموآی شرقی......ساموآ- ش
ساموآی غربی......ساموآ- غ
سان مارینو......سان مارینو
سائوتومه وپرنسیپ......سائوتومه
سری لانکا......سری لانکا
سلیمان-جزایر......سلیمان
سنت کیتس ونویس......سنت کیتس
سنت لوسیا......سنت لوسیا
سنت وین سنت وگرنادین......سنت وین سنت
سنگاپور......سنگاپور
سنگال......سنگال
سوازیلند......سوازیلند
سودان......سودان
سورینام......سورینام
سوریه......سوریه
سومالی......سومالی
سوئد......سوئد
سوئیس......سوئیس
سی شل......سی شل
سیرالئون......سیرالئون
شیلی......شیلی
صحرای باختری......صحرا
صربستان ومونته نگرو(یوگسلاوی)......صربستان
عراق......عراق
عربستان سعودی......عربستان
عمان......عمان
غنا......غنا
فالکلند (انگلستان)......فالکلند
فرانسه......فرانسه
فلسطین اشغالی......فلسطین
فنلاند......فنلاند
فیجی......فیجی
فیلیپین......فیلیپین
قبرس......قبرس
قرقیزستان......قرقیزستان
قزاقستان......قزاقستان
قطر......قطر
کاپ ورد......کاپ ورد
کاستاریکا......کاستاریکا
کامبوج......کامبوج
کامرون......کامرون
کانادا......کانادا
کرواسی......کرواسی
کره جنوبی......کره جنوبی
کره شمالی......کره شمالی
کلمبیا......کلمبیا
کنگو......کنگو
کنگو (زئیر)......کنگو-ز
کنیا......کنیا
کوبا......کوبا
کومورو (قمر)......کومورو
کویت......کویت
کیریباتی......کیریباتی
گابون......گابون
گامبیا......گامبیا
گرجستان......گرجستان
گرنادا......گرنادا
گوآتمالا......گوآتمالا
گوآدلوپ (فرانسه)......گوآدلوپ
گویان......گویان
گویان فرانسه......گویان-ف
گینه......گینه
گینه استوائی......گینه استوائی
گینه بیسائو......گینه بیسائو
لائوس......لائوس
لبنان......لبنان
لیتوانی......لیتوانی
لسوتو......لسوتو
لوکزامبورگ......لوکزامبورگ
لهستان......لهستان
لیبریا......لیبریا
لیبی......لیبی
لتونی......لتونی
لیختن اشتاین......لیختن اشت
ماداگاسکار......ماداگاس
مارتینیک (فرانسه)......مارتینیک
مارشال-جزایر......مارشال
مالاوی......مالاوی
مالت......مالت
مالدیو......مالدیو
مالزی......مالزی
مالی......مالی
مجارستان......مجارستان
مصر......مصر
مغرب (مراکش)......مغرب
مغولستان......مغولستان
مقدونیه......مقدونیه
مکزیک......مکزیک
موریتانی......موریتانی
موریس......موریس
موزامبیک......موزامبیک
مولداوی......مولداوی
موناکو......موناکو
میانمار (برمه)......میانمار
میکرونزی......میکرونزی
نامیبیا......نامیبیا
نائورو......نائورو
نپال......نپال
نروژ......نروژ
نیجر......نیجر
نیجریه......نیجریه
نیکاراگوآ......نیکاراگوآ
واتیکان......واتیکان
وانوآتو......وانوآتو
ونزوئلا......ونزوئلا
ویتنام......ویتنام
ویرجین (آمریکا)......ویرجین-آم
ویرجین (انگلستان)......ویرجین-انگ
هائیتی......هائیتی
هلند......هلند
هندوستان......هند
هندوراس......هندوراس
یمن......یمن
یوگسلاوی(صربستان ومونته نگرو)......صربستان
یونان......یونان

قاره‌ها

آسیا......آسیا
آفریقا......آفریقا
آمریکای جنوبی......آمریکا- ج
آمریکای شمالی......آمریکا- ش
آمریکای مرکزی......آمریکا- م
اروپا......اروپا
اقیانوسیه......اقیانوسیه

آ

الف

ب

پ

ت

د

ذ

ر

ش

ک

ل

م

و

هـ

ی